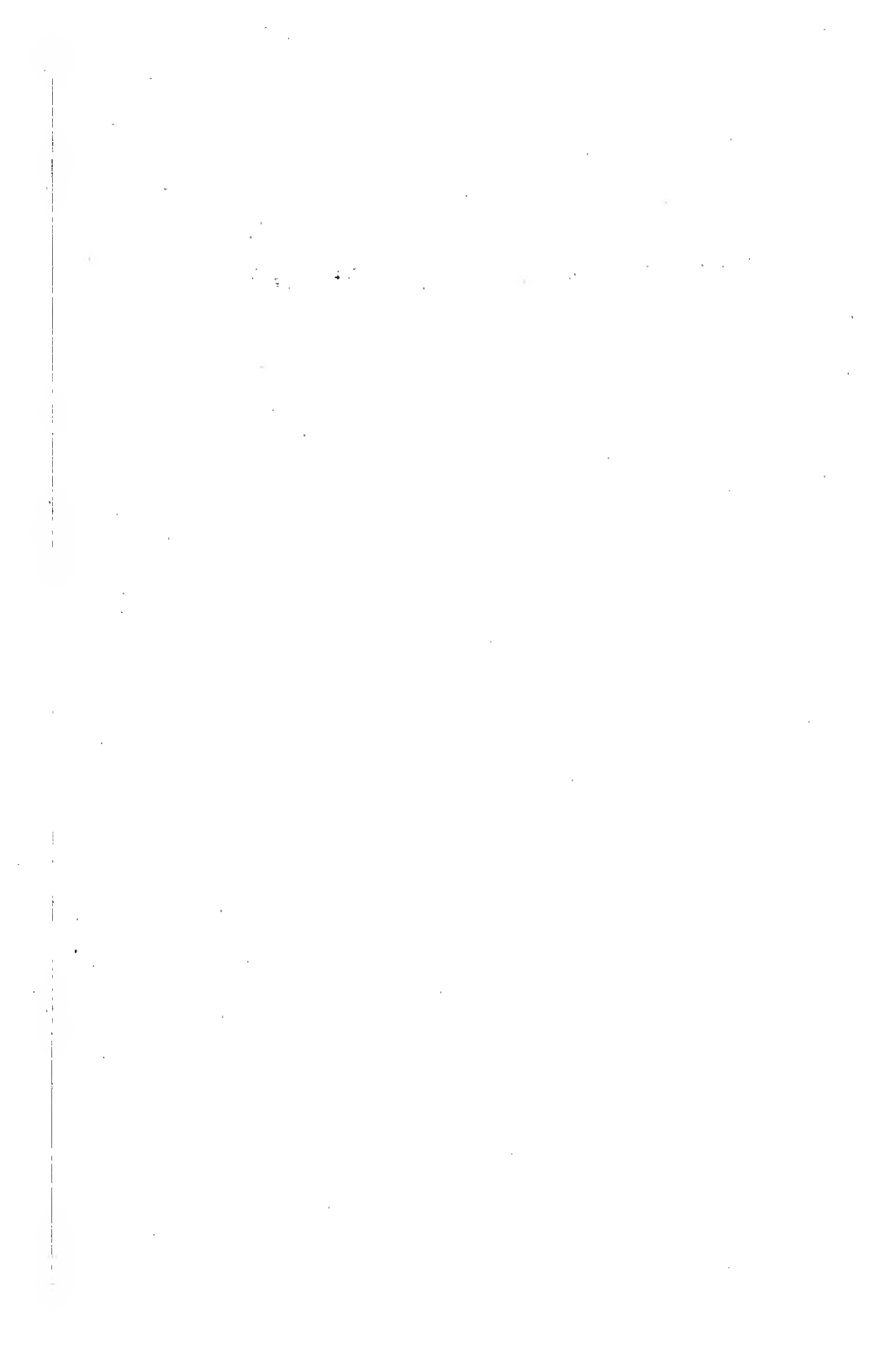

ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਰਾਗ ਰਤਨਾਕਰ

ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ (ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ)

ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ : ਰਾਗ ਰਤਨਾਕਰ

ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ : ਰਾਗ ਰਤਨਾਕਰ

ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ (ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ)

**ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ
ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ (ਰਜਿ.)
ਪਟਿਆਲਾ**

ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ (ਰਜਿ.) ਪਟਿਆਲਾ

ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ : 2008

ਮੁੱਲ

ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਐਡੀਸ਼ਨ : 150/-

ਸਧਾਰਣ : 120/-

ISBN :

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ

ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ

11, ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਨਗਰ, ਸਰਹਿੰਦ ਰੋਡ,

ਪਟਿਆਲਾ

ਫੋਨ : 0175-5006006

ਮੁੱਖ ਵਿਕਰੇਤਾ

ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ

ਐਲ.ਆਈ.ਜੀ.-13, ਫੇਜ਼-1,

ਅਰਬਨ ਅਸਟੇਟ, ਪਟਿਆਲਾ

(98156-16558)

ਟਾਈਪ ਸੈਟਿੰਗ

ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ

26-ਐਫ, ਰਤਨ ਨਗਰ, ਪਟਿਆਲਾ

(98728-81385)

ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ (ਰਜਿ.) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ
ਗਈ ਅਤੇ ਵਾਲਵੇ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈੱਸ, ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਛਪੀ।

ਆਰੰਭਿਕ ਸ਼ਬਦ

ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਵਜੋਂ ਸਥਾਪਤੀ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤਾਚਾਰੀਆ ਪ੍ਰੋ. ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇ ਵਜੋਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋ. ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਰਹੀ। ਸੰਗੀਤ ਪਾਠ-ਕ੍ਰਮਾਂ ਦਾ ਗਠਨ, ਪੁਸਤਕਾਂ ਦਾ ਲੇਖਨ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਯੋਗਦਾਨ ਰਿਹਾ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਚ ਇਸ ਸਮੇਂ ਆਪ ਸੰਗੀਤ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਪਹਿਲੀ ਕਤਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਉਸਤਾਦ ਸੰਗੀਤ ਅਧਿਆਪਕ ਵਜੋਂ ਵਿਖਿਆਤ ਹੋਏ। ਆਪ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ ਲੜਕੀਆਂ ਦੇ ਪੋਸਟ-ਗਰੈਜੂਏਟ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਕਈ ਵਰ੍ਹੇ ਸੰਗੀਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਰਹੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਪੂਰਾਂ ਦੇ ਪੂਰ ਆਪ ਕੋਲ ਸਿੱਖਿਆ ਲੈ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸੰਗੀਤ ਅਧਿਆਪਕ ਬਣੇ। ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਵਿਲੱਖਣ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਦੇ ਸੰਗੀਤਕ ਜੀਵਨ ਦਾ ਆਰੰਭ ਕੀਰਤਨਮਈ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਆਰੰਭਿਕ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਗੁੜ੍ਹਤੀ ਨੂੰ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਸਿੱਖਿਆ ਹਰਗਣਾ ਟਕਸਾਲ ਦੇ ਬਾਨੀ ਉਸਤਾਦ ਸੰਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ।

ਪ੍ਰੋ. ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਗਾਇਨ ਅਤੇ ਵਾਦਨ ਸੰਗੀਤਾਚਾਰੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਵਿਧੀਵਤ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਤਾਲੀਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸ੍ਰੀ ਨਿਤਯਾ ਨੰਦ ਚੋਪੜਾ, ਸ੍ਰੀ ਐਨ.ਐਨ. ਘੋਸ਼, ਉਸਤਾਦ ਬਾਸੂ ਖਾਂ ਅਤੇ ਪੰਡਿਤ ਵਿਸ਼ਣੂ ਦਿਗੰਬਰ ਪਲੁਸਕਰ ਦੇ ਸ਼ਿਸ਼ ਪੰਡਿਤ ਐਲ.ਡੀ. ਭਾਗਵਤ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਨ। ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਕੇ ਪ੍ਰੋ. ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਗੁਰਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਵੱਲ ਪਰਤ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਸ਼ਚਾ ਕੀਤਾ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰੋ. ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਗੁਰੂ ਸ਼ਿਸ਼ ਦੀ ਸਾਂਝ ਬਣੀ।

ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਾਗਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਲਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਪ੍ਰੋ. ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪਰੰਪਰਾ ਦੀ ਮੌਲਿਕਤਾ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਤੇ ਪੰਡਤਾਊ ਪ੍ਰਤੱਖਣ ਦਾ ਤਿਆਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਵੱਸ ਇਸ ਪਰੰਪਰਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਰਚਨਾਵਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਾਗ ਪਰੰਪਰਾ ਦੀ

ਬਜਾਏ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਪ੍ਰਚੱਲਿਤ ਰਾਗ ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਨੇੜੇ ਢੁਕਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਫਲਸਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਰਾਗ ਪਰੰਪਰਾ ਦਾ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਚਲਨ ਨਾ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰੋ. ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਗੀਤਬੱਧ ਕਰਨ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਆਰੰਭ ਕੀਤਾ। ਪ੍ਰੋ. ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦੀਆਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਾਗ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਹਿਤ ਸੰਗੀਤ ਰਚਨਾਵਾਂ ਰਚ ਕੇ ਸੁਰਲਿੱਪੀਬੱਧ ਕੀਤੀਆਂ।

ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋ. ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਕਈ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਈਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਆਰੰਭ ਤੋਂ ਹੀ ਜੁੜੇ ਹੋਣ ਦਾ ਮੈਨੂੰ ਮਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਕੁਝ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪ੍ਰੋ. ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਜੀ (ਸਪੁੱਤਨੀ ਸਵਰਗੀ ਪ੍ਰੋ. ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ) ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਣ ਲਿਆ।

ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਕਿ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਹਿਤ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਰੋਤ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਬੇਹੱਦ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਪ੍ਰੋ. ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਅਣਛਪੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪੂਰਵ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਨੂੰ ਪੁਨਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਸਰਬ ਪ੍ਰਥਮ ਅਸੀਂ ਪ੍ਰੋ. ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਰਚਨਾ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ: ਰਾਗ ਰਤਨਾਕਰ ਨੂੰ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਜਿਗਿਆਸੂ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ : ਰਾਗ ਰਤਨਾਕਰ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਅਰਥਾਤ ਸ਼ਬਦ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਾਗਾਂ ਵਿਚ ਸੁਰਲਿੱਪੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸੰਗੀਤ ਰਚਨਾ ਹਿਤ ਪ੍ਰੋ. ਸਾਹਿਬ ਨੇ *ਰਹਾਉ - ਅੰਕ ਸਿਧਾਂਤ* ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਦਿਆਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਾਗਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਰਾਗ ਰੂਪਾਂ ਦੀ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨਤਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਰਾਗ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਮੀਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੱਖ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ। ਉਮੀਦ ਹੈ ਪਾਠਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸੁਆਗਤ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਲਾਹਾ ਲੈਣਗੇ ਅਤੇ ਅਸੀਸਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਆਪਣੀਆਂ ਵਡਮੁੱਲੀਆਂ ਰਾਵਾਂ ਸਾਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਭੇਜਣਗੇ। ਡਾ. ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲਾਂਬਾ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਦਾ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦਾ ਬਹੁਤ-ਬਹੁਤ ਧੰਨਵਾਦ।

ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਅਤੇ ਮੁਖੀ

ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਵਿਭਾਗ

ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ,

ਪਟਿਆਲਾ।

ਵਿਸ਼ਾ ਸੂਚੀ

ਆਰੰਭਿਕ ਸ਼ਬਦ

ਆਦਿ ਕਥਨ

ਸੁਰਲਿਪੀ ਚਿੰਨ੍ਹ

ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਪ੍ਰਯੁਕਤ ਤਾਲ

ਰਾਗ ਸਿਰੀ	20
1. ਗੁਰ ਪੁਰੈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦਿੜਾਇਆ	22
2. ਧਨੁ ਜਨਨੀ ਜਿਨਿ ਜਾਇਆ	23
3. ਕਿਸ ਹਉ ਸੇਵੀ ਕਿਆ ਜਪੁ ਕਰੀ	25
4. ਜੇ ਵੇਲਾ ਵਖਤੁ ਵੀਚਾਰੀਐ	28
5. ਤਿਨਾ ਅਨੰਦੁ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੈ	30
6. ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਕਾਮ ਗਹੇਲੀਏ	32
7. ਇਕਿ ਪਿਰੁ ਰਾਵਹਿ ਆਪਣਾ	34
8. ਰਾਗਾ ਵਿਚਿ ਸ੍ਰੀਰਾਗੁ ਹੈ	36
9. ਹੋਰੁ ਬਿਰਹਾ ਸਭ ਧਾਤੁ ਹੈ	38
10. ਕਲਉ ਮਸਾਜਨੀ ਕਿਆ ਸਦਾਈਐ	39
11. ਗੁਰ ਸਭਾ ਏਵ ਨਾ ਪਾਈਐ	40
12. ਕਲਮ ਜਲਉ ਸਣੁ ਮਸਵਾਣੀਐ	41
13. ਹੋਰੁ ਕੂੜੁ ਪੜਣਾ ਕੂੜੁ ਬੋਲਣਾ	42
14. ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਮਿਲਿ ਰਹਾ	43
ਰਾਗ ਮਾਝ	44
15. ਕਰਮੁ ਹੋਵੈ ਸਤਿਗੁਰੂ ਮਿਲਾਏ	45
16. ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਨਿਰਮਲੁ ਅਗਮ ਅਪਾਰਾ	47
17. ਗੋਵਿੰਦੁ ਉਜਲੁ ਉਜਲੁ ਹੰਸਾ	49
18. ਨਿਰਮਲ ਸਬਦੁ ਨਿਰਮਲ ਹੈ ਬਾਣੀ	51
19. ਆਤਮ ਰਾਮ ਪਰਗਾਸੁ	53
20. ਭੈ ਵਿਚਿ ਜੰਮੇ ਭੈ ਮਰੈ ਭੀ	55

ਰਾਗ ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਪੂਰਵੀ ਮੇਲ (ਸ੍ਰੀ ਅੰਗ)	56
21. ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ	57
22. ਇਕਿ ਗਾਵਤ ਰਹੇ ਮਨਿ ਸਾਦੁ ਨ ਪਾਏ	57
23. ਸੋ ਕਿਉ ਵਿਸਰੈ ਜਿਸਕੇ ਜੀਅ ਪਰਾਨਾ	59
24. ਹਉਮੈ ਵਿਚਿ ਸਭੁ ਜਗੁ ਬਉਰਾਨਾ	60
ਰਾਗ ਗਉੜੀ ਬੈਰਾਗਣਿ	61
25. ਜੈਸੀ ਧਰਤੀ ਉਪਰਿ ਮੇਘੁਲਾ	63
26. ਪੇਈਅੜੈ ਦਿਨ ਚਾਰਿ ਹੈ	65
27. ਸਭੁ ਜਗੁ ਕਾਲੈ ਵਸਿ ਹੈ	67
ਰਾਗ ਗਉੜੀ ਪੂਰਬੀ	68
28. ਸਾਧਨ ਬਿਨਉ ਕਰੇ ਜੀਉ	69
29. ਧਨ ਏਕਲੜੀ ਜੀਉ	71
ਰਾਗ ਗਉੜੀ (ਭੈਰਵ ਮੇਲ)	72
30. ਪਿਰ ਬਿਨੁ ਖਰੀ ਨਿਮਾਣੀ ਜੀਉ	73
31. ਮਿਲੁ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰੀਤਮਾ ਜੀਉ	75
ਰਾਗ ਆਸਾ	76
32. ਹਮ ਘਰੇ ਸਾਚਾ ਸੋਹਿਲਾ	77
33. ਸਾਜਨ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰੀਤਮਹੁ	79
34. ਧੰਨੁ ਸੁ ਵੇਲਾ ਜਿਤੁ ਮੈ	80
ਰਾਗ ਗੁਜਰੀ	81
35. ਹਰਿ ਕੀ ਤੁਮ ਸੇਵਾ ਕਰਹੁ	83
36. ਨਿਰਤਿ ਕਰੀ ਇਹੁ ਮਨੁ ਨਚਾਈ	84
37. ਢਾਢੀ ਕਰੇ ਪੁਕਾਰ ਪ੍ਰਭੂ ਸੁਣਾਇਸੀ	86
ਰਾਗ ਬਿਹਾਗੜਾ	87
38. ਸਾ ਰਸਨਾ ਜਲਿ ਜਾਉ	88
39. ਕਿਆ ਜਾਣਾ ਕਿਵ ਮਰਹਗੇ	89
ਰਾਗ ਵਡਹੰਸ	90
40. ਮਨਿ ਮੈਲੈ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਮੈਲਾ	91
41. ਆਪਣੇ ਪਿਰ ਕੈ ਰੰਗਿ ਰਤੀ	93
42. ਨਿਰਗੁਣ ਵੰਤੜੀਏ ਪਿਰੁ ਦੇਖਿ ਹਦੂਰੇ ਰਾਮ	94
43. ਜਿਨੀ ਆਪਣਾ ਕੰਤੁ ਪਛਾਣਿਆ	95

ਰਾਗ ਸੋਰਠਿ	96
44. ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੇ	97
45. ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵੇ ਤਾ ਸਹਜ ਧੁਨਿ	99
46. ਸਜਣੁ ਮੈਡਾ ਰੰਗੁਲਾ	100
ਰਾਗ ਧਨਾਸਰੀ	101
47. ਹਮ ਭੀਖਕ ਭੇਖਾਰੀ ਤੇਰੇ	102
48. ਇਹੁ ਧਨੁ ਅਖੁਟੁ ਨ ਨਿਖੁਟੈ	104
49. ਕਾਚਾ ਧਨੁ ਸੰਚਹਿ ਮੂਰਖ ਗਾਵਾਰ	105
ਰਾਗ ਸੂਹੀ	106
50. ਸਾਜਨ ਆਇ ਵੁਠੇ ਘਰ ਮਾਹੀ	108
51. ਸਾਧਨ ਬਾਲੀ ਧੁਰਿ ਮੇਲੀ	109
52. ਜੇ ਲੋੜਹਿ ਵਰੁ ਬਾਲੜੀਏ	110
53. ਸੂਹਵੀਏ ਨਿਮਾਣੀਏ	111
54. ਕਾਜਲ ਫੂਲ ਤੰਬੋਲ ਰਸੁ	112
ਰਾਗ ਬਿਲਾਵਲ	113
55. ਬਿਲਾਵਲੁ ਕਰਿਹੁ ਤੁਮੁ ਪਿਆਰਿਹੋ	115
56. ਬਿਲਾਵਲੁ ਤਬ ਹੀ ਕੀਜੀਐ	116
57. ਜਗਤੁ ਜਲੰਦਾ ਰਖਿ ਲੈ	117
58. ਪੂਰਾ ਬਾਟੁ ਬਣਾਇਆ	118
59. ਗੁਰਮੁਖਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਜਿਸਨੋ ਆਪੇ ਲਾਏ	119
ਰਾਗ ਰਾਮਕਲੀ	120
60. ਸਰਮੈ ਦੀਆ ਮੁੰਦਾ ਕੰਨੀ ਪਾਇ	121
61. ਅਨੰਦੁ ਭਇਆ ਮੇਰੀ ਮਾਏ	123
62. ਰਾਮਕਲੀ ਰਾਮੁ ਮਨਿ ਵਸਿਆ	128
ਰਾਗ ਮਾਰੂ	129
63. ਜਿਸਨੋ ਪ੍ਰੇਮੁ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ	130
64. ਆਪੇ ਕਰਣੀ ਕਾਰ ਆਪਿ	132
65. ਪਿਰ ਖੁਸ਼ੀਏ ਧਨ ਰਾਵੀਏ	133
66. ਸਭਨਾ ਕਾ ਪਿਰੁ ਏਕੁ ਹੈ	134
ਰਾਗ ਭੈਰਉ	135
67. ਮੈ ਕਾਮਣਿ ਮੇਰਾ ਕੰਤੁ ਕਰਤਾਰੁ	136
68. ਜਾਤਿ ਕਾ ਗਰਬੁ ਨ ਕਰੀਅਹੁ ਕੋਈ	138

69. ਮਨਮੁਖ ਆਸਾ ਨਹੀ ਉਤਰੈ	139
70. ਆਪੇ ਦੈਤ ਲਾਇ ਦਿਤੇ	140
71. ਮੇਰੀ ਪਟੀਆ ਲਿਖਹੁ ਹਰਿ ਗੋਵਿੰਦ ਗੋਪਾਲਾ	141
ਰਾਗ ਬਸੰਤ	142
72. ਮਾਹਾ ਰੁਤੀ ਮਹਿ ਸਦ ਬਸੰਤੁ	143
73. ਬਸੰਤੁ ਚੜਿਆ ਫੂਲੀ ਬਨਰਾਇ	145
ਰਾਗ ਬੰਸਤ ਹਿੰਡੋਲ	146
74. ਗੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ ਵਿਟਹੁ ਵਾਰਿਆ	147
ਰਾਗ ਸਾਰੰਗ	149
75. ਮਨ ਮੇਰੇ ਹਰਿ ਕੈ ਨਾਮਿ ਵਡਾਈ	150
76. ਮਨ ਮੇਰੇ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਅਤਿ ਮੀਠਾ	152
77. ਨਾਂਗੇ ਆਵਣਾ ਨਾਂਗੇ ਜਾਣਾ	154
78. ਮਨਿ ਅਨਦੁ ਭਇਆ ਮਿਲਿਆ ਹਰਿ	155
ਰਾਗ ਮਲਾਰ	156
79. ਉੰਨਵਿ ਉੰਨਵਿ ਆਇਆ ਵਰਸੈ ਲਾਇ ਝੜੀ	158
80. ਉੰਨਵਿ ਉੰਨਵਿ ਆਇਆ ਵਰਸੈ ਨੀਰ ਨਿਪੰਗੁ	158
81. ਜੀਵਤ ਮੁਕਤ ਗੁਰਮਤੀ ਲਾਗੇ	159
82. ਬਾਬੀਹਾ ਜਿਸ ਨੇ ਤੂ ਪ੍ਰਕਾਰਦਾ	160
83. ਭਿੰਨੀ ਰੈਣਿ ਚਮਕਿਆ ਵੁਠਾ	161
84. ਬਾਬੀਹਾ ਬੇਨਤੀ ਕਰੇ	162
85. ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਲਾਰ ਰਾਗੁ	163
ਰਾਗ ਪ੍ਰਭਾਤੀ	165
86. ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਿਰਲਾ ਕੋਈ ਬੂਝੈ	166
87. ਜੇ ਤੇਰੀ ਸਰਣਾਈ ਹਰਿ ਜੀਉ	167
88. ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਸਾਲਾਹਿਆ	168
89. ਨਿਰਗੁਣੀਆਰੇ ਕਉ ਬਖਸਿ ਲੈ	169
ਰਾਗ ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਬਿਭਾਸ	171
90. ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਵੇਖੁ ਤੂ	172

ਆਦਿ ਕਥਨ

ਆਵਹੁ ਸਿਖ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੇ ਪਿਆਰਿਹੋ ਗਾਵਹੁ ਸਚੀ ਬਾਣੀ॥

ਬਾਣੀ ਤ ਗਾਵਹੁ ਗੁਰੂ ਕੇਰੀ ਬਾਣੀਆ ਸਿਰਿ ਬਾਣੀ॥

(ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੩ ਅਨੰਦੁ)

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਅਮਰ ਬਾਣੀ *ਅਨੰਦੁ ਸਾਹਿਬ* ਦਾ ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਤੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਚ ਸੰਗੀਤ ਅਤੇ ਕੀਰਤਨ ਦਾ ਕਿੰਨਾ ਉੱਚਾ ਸਥਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਬਦੀ ਧੁਨੀਆਂ ਨਾਲ ਨਾਦ ਤੇ ਲੈਅ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਓਤਪੋਤ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਤਾਂ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਦਰਗਾਹ ਨੂੰ *ਸੋਦਰੀ* ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੀ ਚਿਤਰਿਆ ਤੇ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਪੁਜੀ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ “ਗਾਵੀਐ ਸੁਣੀਐ ਮਨਿ ਰਖੀਐ ਭਾਉ” ਗਾਇਨ ਪਹਿਲੇ ਸਥਾਨ ਉੱਤੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਜੋ *ਹੁਕਮ* ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਰਹੱਸਵਾਦੀ ਮਾਰਗ ਵਿਚ *ਗਾਵੈ* ਜਾਂ ਗਾਇਨ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਸਾਰਾ ਜੀਵਨ ਹੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸਾਖੀ ਭਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਗੀਤ ਤੇ ਕੀਰਤਨ ਨਾਲ ਕਿੰਨਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸੀ। ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਦਾਸੀਆਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪੱਕਾ ਸਾਥੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਰਬਾਬ ਦੀ ਮਧੁਰ ਝਨਕਾਰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਅਵਤਰਣ ਸਮੇਂ ਸਦਾ ਸੰਗਤ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਪ੍ਰੋ. ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਆਗਮਨ ਨੂੰ ਆਕਾਸ਼ ਉੱਤੇ ਰੱਬੀ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਅਵਤਰਣ ਸਮਾਨ ਦੱਸਿਆ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਦਰਜ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਸਧਾਰਣ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਕੋਈ ਭੁਲੇਖਾ ਬਾਕੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਇਸ ਮਹਾਨ ਰੱਬੀ ਰਚਨਾ ਤੇ ਅਦੁੱਤੀ ਕਾਵਿ ਦਾ ਸੰਗੀਤ ਨਾਲ ਕਿੰਨਾ ਡੂੰਘਾ ਤੇ ਘਨੇਰਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ ਸੁਰ ਹਨ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਨਿਖੇੜ ਸਕਣਾ ਸੰਭਵ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਸੱਚ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਮਤਿ ਰਾਹੀਂ ਸੰਗੀਤ ਕਲਾ ਦਾ ਜੋ ਪ੍ਰਸਾਰ ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਹੋਇਆ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਰੰਪਰਾ ਤੇ ਸੰਗੀਤ ਧਾਰਾ ਦੇ ਪਰਵਾਰ ਦਾ ਇਕ ਵੱਖਰਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੀ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀ, ਵਾਦਨ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਸਰੋਤਾ ਮੰਡਲ

ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਵਿਲੱਖਣ ਤੇ ਉਚੇਰੇ ਗੌਰਵ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਹਨ। ਸ਼ੋਕ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਬਾਹਰਲਿਆਂ ਸੰਗੀਤਾਚਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤਾਆਚਾਰੀਆਂ ਜਾਂ ਕੀਰਤਨਕਾਰਾਂ, ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਸਰਵੱਚ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਕਲਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ ਬੋਧ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਕੁਝ ਇਕ ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਡਾ. ਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਆਦਿ ਨੇ ਇਸ ਉੱਚ ਪਰੰਪਰਾ ਵੱਲ ਸ਼ੋਕ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਕੀਤੇ ਹਨ ਪਰ ਸਾਡੇ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ ਦੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸਿੱਖ ਗਾਇਕ ਤੇ ਕੀਰਤਨਕਾਰ ਇਸ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਜਾਂ ਗੁਰਮਤਿ ਗਾਇਨ ਰੀਤੀ ਦਾ ਗਿਆਨ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਿੱਖ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਲੋਂ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਬੰਨੇ ਨਾ ਤਾਂ ਪੂਰੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਕ ਕਲਾ-ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਪ੍ਰਯੋਗਿਕ ਪ੍ਰਮਾਣ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪੱਧਤੀ ਆਪਣੀਆਂ ਮੌਲਿਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ, ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪਰੰਪਰਾ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ-ਸੁੰਦਿਆਂ ਵੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਾਨ ਤੇ ਮਰਿਯਾਦਾ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਵੀ ਪੱਕੇ ਪੈਰਾਂ ਤੇ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਚਲਾਈ ਹੋਈ ਮਹਾਨ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਦਾ ਅਨੁਸਰਣ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਬਾਕੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪੱਧਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਗਾਇਨ-ਵਾਦਨ ਕਲਾ ਵਿਚ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸੁਧਾਰ ਤੇ ਆਵਿਸ਼ਕਾਰ ਕੀਤੇ। “ਕਾਨੂੰਨੇ ਮੌਸੀਕੀ” ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਕਰਤਾ ਨੇ, ਪੰਨਾ 306 ਉੱਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਉਲੇਖ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਤੀਜੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਨੇ “ਸਰੰਦਾ” ਈਜ਼ਾਦ ਕੀਤਾ। ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਸਰੰਦੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਨਾਲ ਬਣਵਾ ਕੇ ਸਿੱਖ ਰਾਗੀਆਂ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ਿਆ ਅਤੇ ਵਜਾਉਣਾ ਸਿਖਾਇਆ। “ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸਿੱਖ ਸੰਗੀਤਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਰਬਾਬੀਆਂ ਵਿਚ ਰਬਾਬ ਤੋਂ ਛੁਟ ਸਰੰਦਾ ਵੀ ਲੋਕਪ੍ਰਿਅ ਸੀ।

ਮੈਂ ਆਪਣੇ 30 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਵਧੀਕ ਸੰਗੀਤ ਕਲਾ ਤੇ ਅਧਿਆਪਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਦਾ ਲਗਨ ਤੇ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਯਤਨ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਕੁਝ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵੀ ਲਿਖ ਕੇ ਸੰਗੀਤ ਜਗਤ ਦੀ ਭੇਟ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ। ਗੁਰੂ ਸ਼ਤਾਬਦੀਆਂ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਅਵਸਰ ਉਤੇ ਮੈਂ ਇਹੋ ਯੋਗ ਸਮਝਿਆ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਦਰਜ ਪਵਿੱਤਰ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਗੁਰਮਤਿ ਮਰਿਯਾਦਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਰਲਿਪੀਬੱਧ ਕਰ ਸਕਾਂ ਤਾਂ ਜੋ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਕੀਰਤਨੀਏ ਤੇ ਹੋਰ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪੱਧਤੀ ਨੂੰ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਉਹ ਵਿਸਮਾਦੀ ਆਨੰਦ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਣ ਜਿਸ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਮਹਾਨ ਗੁਰੂਆਂ ਨੇ

ਆਪਣੀ ਬਾਣੀ ਰਾਹੀਂ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ ਤੇ ਧੁਨੀ ਦਾ ਸੰਜੋਗ ਸਤਿ ਤੇ ਸ਼ਿਵ ਦਾ ਸੁੰਦਰ ਸੁਮੇਲ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਸ੍ਰੋਤੇ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਬਾਣੀ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਿੱਧਾ ਜਾ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ “ਸੁਣਤੇ ਪੁਨੀਤ ਕਹਤੇ ਪਵਿਤੁ” ਵਾਲੀ ਦਸ਼ਾ ਤਾਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਰਚਨਾ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਰਾਗ ਰਤਨਾਵਲੀ ਵਿਚ ਮੈਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਚੋਣਵੇਂ ਸ਼ਬਦ, ਸਲੋਕ, ਵਾਰ ਅਤੇ ਛੰਤ ਲੈ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰਲਿਪੀ ਵਿਚ ਅੰਕਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਬਾਣੀ ਦਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਬੜਾ ਵੱਡਾ ਤੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਸਲੋਕ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬਾਣੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 873 ਹੈ। ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚੋਣਵੇਂ 89 ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰਤਾਲਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਉਸੇ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਾਗ ਵਿਚ ਅੰਕਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਹਾਉ ਦੀ ਪੰਕਤੀ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਪ੍ਰੋ. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਟੀਕੇ ਵਿਚ ਅਰਥਬੋਧ ਲਈ ਵੀ ਇਸੇ ਪਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪਰਵਾਣਿਤ ਗੁਰਮਤਿ ਰੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਮੇਰੀ ਪੱਕੀ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਗਾਇਕ ਤੇ ਰਾਗੀ ਇਸ ਪ੍ਰਥਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਤਦ ਤੱਕ ਉਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮੁੱਖ ਆਸ਼ਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਜਾਗਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਹੀ ਮਹਾਨ ਰਚਨਾਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਉਹ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਵੀ ਰਚਨਹਾਰ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਆਪਣੀ ਬਾਣੀ ਲਈ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤੇ ਗਏ 25 ਰਾਗ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਲਈ ਵਰਤੇ 10 ਰਾਗਾਂ ਦੇ ਟਾਕਰੇ ਉੱਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 23 ਰਾਗਾਂ ਵਿਚ ਬਾਣੀ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਇਹ ਦੱਸ ਦੇਣਾ ਵੀ ਉੱਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਵਿਚ ਆਏ ਮੁੱਖ ਰਾਗ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 31 ਹੈ ਵਿਚ ਭਿੰਨ-ਭਿੰਨ ਰਾਗਾਂ ਵਿਚ ਹੋਰ ਰਾਗਾਂ ਦੇ ਸੁਤੰਤਰ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਉਲੇਖ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਮਿਸ਼ਰਤ ਜਾਂ ਨਵੀਨ ਰਾਗਾਂ ਵਜੋਂ ਆਪਣਾ ਵੱਖਰਾ ਸੰਗੀਤਕ ਸਰੂਪ ਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਉਸੇ ਵਿਧੀ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਮੰਨ ਕੇ ਮੈਂ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਰਾਗਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 23 ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ : ਸਿਰੀ, ਮਾਝ, ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ, ਗਉੜੀ ਬੈਰਾਗਣਿ, ਗਉੜੀ ਪੂਰਬੀ, ਗਉੜੀ, ਆਸਾ, ਗੂਜਰੀ, ਬਿਹਾਗੜਾ, ਵਡਹੰਸ, ਸੋਰਠਿ, ਧਨਾਸਰੀ, ਸੂਹੀ, ਬਿਲਾਵਲ, ਰਾਮਕਲੀ, ਮਾਰੂ, ਭੈਰਉ, ਬਸੰਤ, ਬਸੰਤ ਹਿੰਡੋਲ, ਸਾਰੰਗ, ਮਲਾਰ, ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਬਿਭਾਸ। ਕਿਉਂ ਜੋ ਕੁਝ ਰਾਗ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਚੱਲਿਤ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕੇ ਅਤੇ ਨਵੀਨ ਭਾਰਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰਕਾਰਾਂ ਨੇ

ਗਾਇਨ ਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਰਾਗ ਰੂਪਾਂ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਪਰਿਵਰਤਨ ਲੈ ਆਂਦੇ ਹਨ ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਰਾਗਾਂ ਦਾ ਨਾਦਾਤਮਿਕ ਸਰੂਪ, ਵਾਦੀ-ਸੰਵਾਦੀ, ਥਾਟ, ਜਾਤੀ, ਸਮਾਂ, ਚਲਨ ਅਤੇ ਆਰੋਹ- ਅਵਰੋਹ ਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਘਰਾਣੇਦਾਰ ਗਾਇਕਾਂ ਕੋਲੋਂ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ ਜੇ ਅਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅਤਿ ਕਠਿਨ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਤੁੱਛ ਬੁੱਧੀ ਤੇ ਸੀਮਤ ਸਮਰੱਥਾ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਦਾਤਮਿਕ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਸੰਗੀਤਾਚਾਰੀਆ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਮੱਤਭੇਦ ਵੀ ਹੋਵੇ ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ ਜਿਵੇਂ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਮਾਝ, ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ, ਗਉੜੀ ਬੈਰਾਗਣਿ, ਵਡਹੰਸ, ਮਾਰੂ, ਬਸੰਤ-ਹਿੰਡੋਲ, ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਬਿਭਾਸ ਆਦਿ ਰਾਗ।

ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਪੂਰਣ ਗਿਆਤਾ ਸਨ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਗ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਰਸ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਉਲੀਕਣ ਦੀ ਅਦੁੱਤੀ ਕਲਾ-ਕੌਸ਼ਲਤਾ ਦਾ ਪਰਿਚਯ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ ਜਿਵੇਂ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਸੂਹੀ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਗ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਇਸ ਰਾਗ ਵਿਚ ਰਚਨਾ ਹੈ :

ਕਾਜਲ ਫੂਲ ਤੰਬੋਲ ਰਸੁ ਲੇ ਧਨ ਕੀਆ ਸੀਗਾਰੁ ॥

ਸੇਜੈ ਕੰਤੁ ਨ ਆਇਓ ਏਵੈ ਭਇਆ ਵਿਕਾਰ ॥

(ਸੂਹੀ ਵਾਰ ਮਹਲਾ ੩)

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਬਸੰਤ ਅਤੇ ਮਲਾਰ ਰਾਗਾਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਬਦ ਰਚਨਾਵਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ :

ਬਸੰਤ ਚੜ੍ਹਿਆ ਫੂਲੀ ਬਨਰਾਇ ॥

ਇਹ ਜੀਅ ਜੰਤੁ ਫੂਲਹਿ ਹਰਿ ਚਿਤੁ ਲਾਇ ॥ (ਬਸੰਤ ਮ.੩)

ਜਾਂ

ਮਾਹੁ ਰੁਤੀ ਮਹਿ ਸਦ ਬਸੰਤੁ ॥

ਜਿਤ ਹਰਿਆ ਸਭ ਜੀਅ ਜੰਤੁ ॥ (ਬਸੰਤ ਮ.੩)

ਅਤੇ ਮਲਾਰ ਰਾਗ ਵਿਚ :

ਉੰਨਵਿ ਉੰਨਵਿ ਆਇਆ ਵਰਸੈ ਲਾਇ ਝੜੀ ॥ (ਵਾਰ ਮਲਾਰ ਮ.੩)

ਜਾਂ

ਮਲਾਰ ਸੀਤਲ ਰਾਗੁ ਹੈ ਹਰਿ ਧਿਆਇਐ ਸਾਂਤਿ ਹੋਇ ॥ (ਵਾਰ ਮਲਾਰ ਮ.੩)

ਜਾਂ

ਭਿੰਨੀ ਰੈਣਿ ਚਮਕਿਆ ਵੁਠਾ ਛਹਬਰ ਲਾਇ ॥ (ਵਾਰ ਮਲਾਰ ਮ.੩)

ਇਥੇ ਮਲਾਰ ਰਾਗ ਵਿਚ 'ਰੈਣਿ' ਸ਼ਬਦ ਸੰਗੀਤਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ

ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਿਧਾਂਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਮਲਾਰ ਰਾਗ ਦੇ ਗਾਉਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸੰਗੀਤ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਮੱਧ ਰਾਤ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਤੌਰ ਤੇ ਸਮਝ ਕੇ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੀ “ਭਿੰਨੀ ਰੈਣਿ” ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਇਕ ਮਹਾਨ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ।

ਮੈਨੂੰ ਪੂਰਣ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰੀਸ਼ਰਮ ਦਾ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਕੀਰਤਨੀਏ, ਸਿੱਖ, ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣਗੇ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਕਲਾ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪੱਧਤੀ ਬਾਰੇ ਨਿੱਗਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਣਗੇ ਕਿਉਂ ਜੋ ਮੇਰਾ ਉਦੇਸ਼ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤਕਾਰਾਂ ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸੰਗੀਤਆਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਿੱਧ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਕਲਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀ ਪੱਧਤੀ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਉਸ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਜੁਗੋ ਜੁਗ ਅਟੱਲ ਤੇ ਸਦਾ ਸਥਿਰ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੂਰਣ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਸੰਗੀਤ ਪੱਧਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਗਾਇਕ ਤੇ ਸਰੋਤੇ ਦੋਵੇਂ ਹੀ “ਸੁਣਤੇ ਪੁਨੀਤ ਕਹਤੇ ਪਵਿਤੁ” ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਜਨਮ ਸਫਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਲਜੁਗੀ ਅੰਧਕਾਰ ਤੇ ਜੰਗਾਂ ਯੁੱਧਾਂ ਦੇ ਤੱਤੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਜਿਸ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਆਤਮਾ ਲੂਸੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਜਿਹਾ ਰੱਬੀ ਸੰਗੀਤ ਹੀ ਠੰਢ ਵਰਤਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜਗਤੁ ਜਲੰਦਾ ਰਖਿ ਲੈ ਆਪਣੀ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਿ॥

ਜਿਤੁ ਦੁਆਰੈ ਉਬਰੈ ਤਿਤੇ ਲੇਹੁ ਉਬਾਰਿ॥

(ਵਾਰ ਬਿਲਾਵਲ ਮ.੩)

ਜੇ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੀਆਂ ਰਾਗ-ਤਾਲ-ਬਧ ਸ਼ਬਦ ਰਚਨਾਵਾਂ ਕਿਸੇ ਗਾਇਕ ਲਈ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਕ ਹੋ ਸਕਣ ਤਾਂ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਘਾਲ ਸਫਲੀ ਸਮਝਾਂਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੋਰ ਨਿੱਗਰ ਸੁਝਾਵਾਂ ਦਾ ਵੀ ਸੁਆਗਤ ਕਰਾਂਗਾ।

(ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ)

34, ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਕਲੋਨੀ
ਪਟਿਆਲਾ।

ਸੁਰਲਿਪੀ (Notation) ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ

- (ੳ) ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਕਿਸੇ ਸੁਰ ਤੇ ਇਕ ਮਾਤਰਾ ਠਹਿਰਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ : ਸਾ ਰੇ ਗਾ ਮਾ ਪਾ।
- (ਅ) ਜਦੋਂ ਦੋ ਸੁਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਗਾਉਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸੁਰਾਂ ਨੂੰ ਉੱਪਰੋਂ ਮੇਲਵੇ ਇਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇਕੱਠਾ ਲਿਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਸਰੇ ਗਮ ਪਧ ਨੀਸਾਂ।
- (ੲ) ਇਕ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਚਾਰ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੁਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰੇਗਮ ਗਮਪਧ ਰੇਗਮਪ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਚੰਦਾਕਾਰ ਵਿਚ ਆਏ ਸੁਰਾਂ ਤੇ ਬਰਾਬਰ-ਬਰਾਬਰ ਠਹਿਰਾਓ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਗਾਇਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਸਾਰੇਗਮਪਧ ਰੇਗਮਪਧਨੀ ਜਾਂ ਸਰੇ ਗਮਪਧਨੀਸਾਂ।
- (ਸ) ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਦੋ ਸਮਾਨ ਭਾਗ, ਬਣਾਉਣੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਅੱਧਾ ਵਿਰਾਮ ਜਾਂ “ਕੌਮੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ” ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੁਰਾਂ ਦੁਆਰਾ “...” ਦੀ ਸਮਾਨ ਵੰਡ ਇੰਜ ਦਰਸਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ : ਨੀ, ਧ ਨੀ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ $4 = \frac{1}{2}$ ਮਾਤਰਾ ਅਤੇ ਧ ਨੀ ਦਾ ਭਾਂਵ ਹੈ $\frac{1}{4}$ ਮਾਤਰਾ, ਦੂਸਰੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅੱਧੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਨੀ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਅੱਧੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਧ ਨੀ ਦਾ ਗਾਇਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
- (ਹ) ਸੁਰਾਂ ਦਾ ਉਚਾਰਣ ਲੰਬਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਡੈਸ਼ਾਂ (-) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਸੁਰ ਦੇ ਅੱਗੇ ਜਿੰਨੇ ਡੈਸ਼ ਹੋਣ, ਉਤਨੀਆਂ ਹੀ ਮਾਤਰਾ ਉਸ ਤੇ ਠਹਿਰਾਓ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ : ਜਿਵੇਂ ਸਾ--ਗਮ---ਪ----ਧ ਸਾਂਸਸਾਂ-----ਅਰਥਾਤ ਸਾ ਤੇ ਦੋ, ਮਾ ਤੇ ਤਿੰਨ, ਪਾ ਤੇ ਚਾਰ ਤੇ ਸਾਂ ਤੇ ਪੰਜ ਮਾਤਰਾ ਠਹਿਰਨਾ ਹੈ।
- (ਕ) ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਬੋਲਾਂ ਨੂੰ ਲੰਬਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਵਗ੍ਰਹ (s) ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਤੋਂ s ਹੀ s ਮੋsss ਹੀ sss ਆਦਿ।
- (ਖ) ਸ਼ੁੱਧ ਸੁਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਚਿੰਨ੍ਹ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ। ਕੇਵਲ ਸਾਧਾਰਣ ਲਿਖ ਜਾਂਦੇ ਹਨ : ਸ ਰੇ ਗ ਮ ਪ ਧ ਨੀ।

- (ਗ) ਕੌਮਲ ਸੁਰਾਂ ਦੇ ਹੇਠ ਇਕ ਲਕੀਰ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ : ਜਿਵੇਂ ਰੇ ਗੁ ਧੁ ਨੀ।
- (ਘ) ਤੀਬਰ ਮਧਿਅਮ ਤੇ ਖੜੀ ਲਕੀਰ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਮ।
- (ਙ) ਮੱਧ ਸਪਤਕ ਦੇ ਸੁਰ ਸਧਾਰਣ ਲਿਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਭਾਵ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉੱਤੇ ਜਾਂ ਹੇਠਾਂ ਕੋਈ ਚਿੰਨ੍ਹ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ। ਜਿਵੇਂ : ਸ ਰੇ ਗ ਮ ਪ ਧ ਨੀ।
- (ਚ) ਤਾਰ ਸਪਤਕ ਦੇ ਸੁਰਾਂ ਦੇ ਉੱਤੇ ਬਿੰਦੀ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ : ਸਾਂ ਰੇਂ ਗਾਂ ਮਾਂ ਪਾਂ ਨੀਂ।
- (ਛ) ਮੰਦਰ ਸਪਤਕ ਦੇ ਸੁਰਾਂ ਤੇ ਹੇਠਾਂ ਬਿੰਦੀ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ : ਨੀ ਧ ਮ ਪ ਗ ਰੇ ਸ਼।
- (ਜ) ਜਦੋਂ ਇਕ ਸੁਰ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਸੁਰ ਦੇ ਮੀਂਡ ਲੈਣੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ () ਦਾ ਚਿੰਨ੍ਹ ਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਪਗ ਜਾਂ ਪਰੇ ਸਾ।
- (ਝ) ਕਣ, ਸਪਰਸ਼, ਛੋਹ ਜਾਂ (Grace Note) ਸੁਰ ਦੇ ਉੱਤੇ ਖੱਬੇ ਜਾਂ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਛੋਟੇ ਆਕਾਰ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਣ ਸੁਰ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਉਚਾਰਣ ਸੁਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰਵ ਲਗਣ ਕਣ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਉਚਾਰਣ ਮੂਲ ਸੁਰ ਦੇ ਬਾਅਦ 'ਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਅਨੁਲਗਣ ਕਣ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ : *ਗੁ *ਗੁ ਪੂਰਵਲਗਣ ਅਤੇ ਸਾ^੧ ਸਾ^੨ ਅਨੁਲਗਣ ਕਣ ਕਹਾਉਂਦੇ ਹਨ।
- (ੳ) ਬ੍ਰੈਕਟ ਜਾਂ ਕਮਾਣੀਆਂ 'ਚ ਲਿਖੇ ਸੁਰਾਂ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ, ਪਹਿਲੇ ਉਸ ਤੋਂ ਉੱਚਾ ਸੁਰ, ਮੂਲ ਸੁਰ, ਫਿਰ ਨੀਵਾਂ ਸੁਰ ਅਤੇ ਅੰਤ 'ਚ ਮੁੱਖ ਸੁਰ ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ (ਸ) = ਰੇ ਸ ਨੀ ਸ, (ਰੇ) = ਗ ਰੇ ਸ ਰੇ, (ਗ) = ਮ ਗ ਰੇ ਗ, ਆਦਿ।
- (ਟ) ਹਰ ਇਕ ਤਾਲ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਮਾਤਰਾ ਤੇ ਸਮ ਲਈ "x" ਚਿੰਨ੍ਹ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- (ਠ) ਤਾਲ ਦੀ ਜਿਸ ਮਾਤਰਾ ਤੇ ਖਾਲੀ ਹੋਵੇ "0" ਜ਼ੀਰੋ ਜਾਂ ਸ਼ੂਨਯ ਦਾ ਚਿੰਨ੍ਹ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- (ਡ) ਹਰ ਤਾਲ ਵਿਚ ਸਮ ਅਤੇ ਖਾਲੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਾਤਰਾਂ ਤੇ ਤਾਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ 2, 3, 4 ਆਦਿ ਅੰਕ ਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
- (ਢ) ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਤਾਲ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਭਾਗ ਸਮਾਪਤ ਹੋਵੇ ਉੱਥੇ ਖੜੀ ਲਕੀਰ ਲਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਧਾ ਧਿੰ ਨਾ | ਧਾ ਤਿੰ ਨਾ |

ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਵਰਤੇ ਤਾਲ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ

1. **ਤਾਲ ਦਾਦਰਾ** : ਇਸ ਤਾਲ ਦੀਆਂ ਛੇ (6) ਮਾਤਰਾਂ ਹਨ। ਤਿੰਨ-ਤਿੰਨ ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ ਦੋ ਵਿਭਾਗ ਹਨ। ਪਹਿਲੇ ਵਿਭਾਗ ਉੱਤੇ ਤਾਲੀ ਤੇ ਦੂਜੇ ਉੱਤੇ ਖਾਲੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਪਹਿਲੀ ਮਾਤਰਾ ਤੇ ਸਮ ਅਤੇ ਚੌਥੀ ਮਾਤਰਾ ਤੇ ਖਾਲੀ ਹੈ। ਇਹ ਤਬਲੇ ਦਾ ਤਾਲ ਹੈ।

ਠੇਕਾ

ਮਾਤਰਾ -	1	2	3	4	5	6
ਬੋਲ -	ਧਾ	ਧਿੰ	ਨਾ	ਧਾ	ਤਿੰ	ਨਾ
ਤਾਲੀ -	x			0		

2. **ਤਾਲ ਰੂਪਕ** : ਇਹ ਸੱਤ ਮਾਤਰਾਂ ਦਾ ਤਾਲ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਵਿਭਾਗ ਹਨ। ਪਹਿਲੇ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਤਿੰਨ, ਦੂਜੇ ਵਿਚ ਦੋ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਵੀ ਦੋ ਮਾਤਰਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤਾਲ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਮਾਤਰਾ ਉੱਤੇ ਸਮ ਅਤੇ ਖਾਲੀ ਦਾ ਚਿੰਨ੍ਹ ਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਚੌਥੀ ਮਾਤਰਾ ਤੇ ਦੂਜੀ ਤਾਲੀ ਤੇ ਛੇਵੀਂ ਮਾਤਰਾ ਤੇ ਤੀਜੀ ਤਾਲੀ ਹੈ। ਇਹ ਤਬਲੇ ਦਾ ਤਾਲ ਹੈ।

ਠੇਕਾ

ਮਾਤਰਾ -	1	2	3	4	5	6	7
ਬੋਲ -	ਤੀ	ਤੀ	ਨਾ	ਧੀ	ਨਾ	ਧੀ	ਨਾ
ਤਾਲੀ -	x			2		3	

3. **ਤਾਲ ਕਹਿਰਵਾ** : ਇਸ ਤਾਲ ਦੀਆਂ ਅੱਠ ਮਾਤਰਾਂ ਹਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਦੋ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਹਰ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਚਾਰ-ਚਾਰ ਮਾਤਰਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਹਿਲੀ ਮਾਤਰਾ ਤੇ ਸਮ, ਪੰਜਵੀਂ ਮਾਤਰਾ ਉੱਤੇ ਖਾਲੀ ਹੈ। ਰਾਗੀ ਸਿੰਘ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੋਲਾਂ ਵਾਲੇ ਕਹਿਰਵਾ ਨੂੰ ਕੀਰਤਨ ਵਿਚ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਤਿਲਵਾੜਾ ਤਾਲ ਵੀ ਆਖਦੇ ਹਨ।

ਠੇਕਾ

ਮਾਤਰਾ -	1	2	3	4	5	6	7	8
ਬੋਲ -	ਧਾ	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਨਾ	ਧਾ	ਤਿੰਨ	ਤਿੰਨ	ਨਾ
ਤਾਲੀ -	x		2		0		3	

4. **ਇਕ ਤਾਲ :** ਇਕ ਤਾਲ ਤਬਲੇ ਦਾ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਤਾਲ ਹੈ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਬਾਰਾਂ ਮਾਤਰਾਂ ਹਨ। ਇਸ ਤਾਲ ਦੀ ਸੰਗਤ ਨਾਲ ਖਿਆਲ ਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਛੇ ਵਿਭਾਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਵਿਭਾਗ 'ਚ ਦੋ-ਦੋ ਮਾਤਰਾਂ ਹਨ। ਪਹਿਲੀ ਮਾਤਰਾ ਉੱਤੇ ਸਮ, ਪੰਜਵੀਂ, ਨੌਵੀਂ, ਗਿਆਰਵੀਂ ਤੇ ਤਾਲੀ, ਤੀਜੀ ਤੇ ਸੱਤਵੀਂ ਮਾਤਰਾ ਤੇ ਖਾਲੀ ਹੈ।

ਮਾਤਰਾ	- 1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ਬੋਲ	-	ਧਿੰਧਿੰ	ਧਾਗੇ	ਤਿਰਕਿਟ	ਤੂ	ਨਾ	ਕ	ਤਾ	ਧਾਗੇ	ਤਿਰਕਿਟ	ਧੀ	ਨਾ
ਤਾਲੀ	-	x	0		2		0		3			4

5. **ਚਾਰ ਤਾਲ :** ਚਾਰ ਤਾਲ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਜਾਂ ਪਖਾਵਜ ਦਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਤਾਲ ਹੈ। ਇਸ ਤਾਲ ਦੀ ਸੰਗਤ ਨਾਲ ਧਰੁਪਦ ਗਾਇਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਵੰਡ ਅਤੇ ਤਾਲੀ ਖਾਲੀ ਦੀ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ ਇਕ ਤਾਲ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਬੋਲਾਂ ਦਾ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਚਾਰ ਤਾਲ ਵਿਚ ਵੀ ਬਾਰਾਂ ਮਾਤਰਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੈ ਅਤੇ ਛੇ ਵਿਭਾਗ ਹਨ। ਪਹਿਲੀ ਮਾਤਰਾ ਤੇ ਸਮ, ਪੰਜਵੀਂ, ਨੌਵੀਂ ਤੇ ਗਿਆਰਵੀਂ ਤੇ ਤਾਲੀਆਂ ਹਨ। ਤੀਜੀ ਤੇ ਸੱਤਵੀਂ ਮਾਤਰਾਂ ਖਾਲੀ ਹਨ।

ਠੇਕਾ

ਮਾਤਰਾ	- 1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ਬੋਲ	-	ਧਾ ਧਾ	ਦਿੰ	ਤਾ	ਕਿਟ	ਧਾ	ਦਿੰ	ਤਾ	ਤਿਟ	ਕਤ	ਗਦੀ	ਗਿਨਾ
ਤਾਲੀ	-	x	0		2		0		3			4

6. **ਤਿੰਨ ਤਾਲ :** ਤਿੰਨ ਤਾਲ ਤਬਲੇ ਦਾ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਤਾਲ ਹੈ। ਇਸ ਤਾਲ ਦੀਆਂ 16 ਮਾਤਰਾਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਸਮਾਨ ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ ਚਾਰ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਹਿਲੀ ਮਾਤਰਾ ਤੇ ਸਮ, ਪੰਜਵੀਂ ਤੇ ਦੂਜੀ ਤਾਲੀ, ਨੌਵੀਂ ਤੇ ਖਾਲੀ ਅਤੇ ਤੇਰਵੀਂ ਮਾਤਰਾ ਤੇ ਤੀਜੀ ਤਾਲੀ ਹੈ।

ਮਾਤਰਾ	- 1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
ਬੋਲ	-	ਧਾਧਿੰ	ਧਿੰ ਧਾ	ਧਾ	ਧਿੰ ਧਿੰ ਧਾ	ਧਾ	ਧਿੰ ਧਿੰ ਧਾ	ਧਾ	ਤਿੰ ਤਿੰ ਤਾ	ਤਾ	ਧਿੰ ਧਿੰ ਧਾ					
ਤਾਲੀ	-	x			2				0			3				

ਰਾਗ ਸਿਰੀ

ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪੱਧਤੀ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ 'ਸ੍ਰੀ ਰਾਗ' ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪੱਧਤੀ ਦੇ ਸਿਰਜਣਹਾਰ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਭਾਈ ਮਰਦਾਨੇ ਦੇ ਰਬਾਬ ਦੀ ਮਧੁਰ ਧੁਨੀ ਨਾਲ "ਮੋਤੀ ਤ ਮੰਦਰ ਉਸਰਹਿ ਰਤਨੀ ਤ ਹੋਹਿ ਜੜਾਉ॥ ਕਸਤੂਰਿ ਕੰਗੁ ਅਗਰਿ ਚੰਦਨਿ ਲੀਪਿ ਆਵੈ ਚਾਉ॥ (ਸਿਰੀ ਰਾਗ ਮਹਲਾ ੧) ਸ਼ਬਦ ਇਸੇ ਰਾਗ ਵਿਚ ਗਾਵਿਆ। ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਧਨੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਰਾਗ ਨੂੰ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਰਾਗ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸਵੀਕਾਰਦਿਆਂ ਇਸ ਰਾਗ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ 'ਚ ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਇਸ ਰਾਗ ਬਾਰੇ ਫਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ - "ਰਾਗਾ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਰਾਗੁ ਹੈ ਜੇ ਸਚਿ ਧਰੇ ਪਿਆਰੁ॥ ਸਦਾ ਹਰਿ ਸਚੁ ਮਨਿ ਵਸੈ ਨਿਹਚਲ ਮਤਿ ਅਪਾਰੁ॥" (ਵਾਰ ਸਿਰੀ ਰਾਗ ਮਹਲਾ ੩॥) ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਗੁਰਮਤਿ ਆਸ਼ੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦਿਆਂ, ਸ੍ਰੀ ਰਾਗ ਨੂੰ ਸਰਬੋਤਮ ਆਖਿਆ ਹੈ। "ਰਾਗਨ ਮੈਂ ਸਿਰੀ ਰਾਗੁ ਪਾਰਸੁ ਪਯਖਾਨ ਹੈ॥"

ਰਾਗ ਰਾਗਣੀ ਪਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਮਤਾਂ ਨੇ ਵੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਗ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਰਾਗ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਮਿਥਿਹਾਸਕ ਪ੍ਰਮਾਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਪੰਡਿਤ ਓਅੰਕਾਰ ਨਾਥ ਠਾਕੁਰ ਨੇ ਇਸ ਰਾਗ ਬਾਰੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਹੈ : "ਸੰਕਰ ਦੇ ਪੰਜ ਮੁੱਖਾਂ ਤੋਂ ਬਾਕੀ ਪੰਜ ਰਾਗਾਂ ਦੀ ਅਤੇ ਪਾਰਵਤੀ ਦੇ "ਸ੍ਰੀ" ਮੁੱਖ ਤੋਂ ਇਸੇ ਛੇਵੇਂ ਰਾਗ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਮੰਨੀ ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਸ ਦਾ ਨਾਮ "ਸ੍ਰੀ" ਹੈ ਅਜਿਹੀ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਚੱਲਿਤ ਹੈ।" ਇਸ ਮਾਨਤਾ 'ਚ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਸਚਾਈ ਹੈ, ਭਰੋਸੇ ਨਾਲ ਕਹਿਣਾ ਕੁਝ ਔਖਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਗੱਲ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਨਾਲ ਆਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ 'ਸ੍ਰੀ ਰਾਗ' ਇਕ ਅਤਿ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਰਾਗ ਹੈ।

ਆਧੁਨਿਕ ਥਾਟ ਪੱਧਤੀ ਦੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਗ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਣ ਪੂਰਵੀ ਥਾਟ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਨਾਦ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿਰੀ ਰਾਗ ਵਿਚ ਰਿਸ਼ਭ ਅਤੇ ਪੈਵਤ ਕੋਮਲ, ਮਧਿਅਮ ਤੀਬਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਭ ਸੁਰ ਸੁੱਧ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਆਰੋਹ ਵਿਚ ਗੰਧਾਰ ਅਤੇ ਪੈਵਤ ਵਰਜਿਤ ਹਨ ਅਤੇ ਅਵਰੋਹ ਵਿਚ ਵਕਰ ਰੀਤੀ ਨਾਲ ਸੱਤ ਸੁਰ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦੀ ਜਾਤੀ ਔਤਵ ਵਕਰ ਸੰਪੂਰਣ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਵਾਦੀ ਸੁਰ ਰਿਸ਼ਭ ਅਤੇ ਸੰਵਾਦੀ ਪੰਚਮ ਹੈ। ਕੁਝ ਵਿਦਵਾਨ ਇਸ ਦਾ ਵਾਦੀ ਪੰਚਮ ਅਤੇ ਸੰਵਾਦੀ ਰਿਸ਼ਭ, ਕਈ ਵਾਦੀ ਰਿਸ਼ਭ ਤੇ ਸੰਵਾਦੀ ਪੈਵਤ ਮੰਨਦੇ ਹਨ।

ਸ਼ਾਸਤਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਨੁਸਾਰ ਰਿਸ਼ਭ ਕੋਮਲ ਅਤੇ ਪੰਚਮ ਵਿਚ ਸੰਵਾਦੀ ਭਾਵ ਦਾ ਅਭਾਵ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕੁਝ ਸ਼ਾਸਤਰਕਾਰ ਇਸ ਰਾਗ 'ਚ ਪੰਚਮਵਾਦੀ ਅਤੇ ਸ਼ਡਜ ਸੰਵਾਦੀ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਰਾਗ ਧਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਸ੍ਰੀ ਰਾਗ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ 'ਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਵਿਚ ਰਿਸ਼ਭ ਵਾਦੀ ਅਤੇ ਪੰਚਮ ਸੰਵਾਦੀ ਮੰਨਣਾ ਹੀ ਉਚਿਤ ਹੈ। ਸ਼ਾਮ ਦਾ ਸੰਧੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰਾਗ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ ਵੇਲੇ (ਸੂਰਜ ਛਿਪਣ ਸਮੇਂ) ਗਾਇਆ-ਵਜਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੰਭੀਰ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਰਾਗ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਗ ਦੀ ਗਣਨਾ ਉੱਤਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਠਿਨ ਰਾਗਾਂ 'ਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਰਾਗ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਠ ਗਾਇਕ ਹੀ ਕਲਾਤਮਿਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਰਾਗ ਵਿਚ ਠਹਿਰਾਓ ਏ ਸੁਰ ਸ਼ਡਜ, ਰਿਸ਼ਭ ਅਤੇ ਪੰਚਮ ਹਨ। ਇਸ ਦੀ ਸਾਰੀ ਸੁੰਦਰਤਾ “ਰੇ ਪਾ” ਅਤੇ “ਪਾ ਰੇ” ਸੁਰ-ਸੰਗਤੀ ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਗ ਦੇ ਪੂਰਵਾਂਗ ਵਿਚ “ਰੇ ਰੇ ਸਾ” ਅਤੇ ਉਤਰਾਂਗ ਵਿਚ “ਧੁ ਧੁ ਪ” ਦੋਵੇਂ ਸੁਰਾਵਲੀਆਂ ਅਤਿਅੰਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਰਾਗ ਬੜਾ ਮਧੁਰ ਅਤੇ ਸੁੰਤਰਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਗ ਵਿਚ ਭਗਤੀ ਰਸ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਮੰਦਰ ਅਤੇ ਮੱਧ ਸਪਤਕ ਵਿਚ ਹੀ ਵਧੇਰੇ ਕਰਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਆਰੋਹ : ਸਾ ਾਰੇ ਾਰੇ ਸਾ, ਰੇ ਮ ਪ ਨੀ ਸਾ।

ਅਵਰੋਹ : ਸਾ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਮ ਗ ਰੇ, ਰੇ ਸ।

ਮੁੱਖ ਅੰਗ : ਸਾ ਾਰੇ ਾਰੇ, ਸਾ, ਰੇ ਪਾ, ਮ ਗ ਰੇ, ਰੇ ਸ।

ਸੁਰ ਵਿਸਤਾਰ

1. (ਸ) ਾਰੇ ਾਰੇ ਗ ਰੇ, ਸਾ ਰੇ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਮ ਪ ਨੀ ਸਾ, ਨੀ ਰੇ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਪ ਧੁ ਪ ਪ ਮ ਪ ਨੀ ਸਾ, ਸਾ ਰੇ ਗ ਰੇ ਸਾ, ਨੀ ਸ ਗ ਰੇ, ਰੇ ਮ, ਗ ਰੇ, ਰੇ ਸਾ ਰੇ ਨੀ ਸਾ, ਨੀ ਰੇ ਗ, ਗ ਰੇ ਰੇ, ਮ ਗ ਰੇ, ਰੇ ਪ, ਨੀ ਸ ਰੇ ਮ ਰੇ, ਪ, ਮ ਪ ਧੁ ਮ ਗ ਰੇ, ਰੇ ਸਾ, ਰੇ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਮ ਪ ਨੀ ਸ, ਸ ਰੇ ਗ ਰੇ, ਰੇ ਮ ਮ ਪ, ਧੁ, ਮ ਗ ਰੇ, ਗ ਰੇ, ਰੇ ਰੇ ਰੇ, ਸਾ।
2. ਸਾ ਰੇ ਨੀ ਸਾ, ਪ ਧੁ ਮ ਪ, ਰੇ ਰੇ, ਪ ਮ ਪ, ਧੁ ਮ ਗ ਰੇ, ਸਾ ਰੇ ਸਾ ਸਾ, ਪ ਧੁ ਪ ਪ ਮ ਪ ਧੁ ਮ ਗ ਰੇ, ਰੇ ਮ ਮ ਪ ਨੀ ਸਾ ਰੇ ਰੇ ਪ ਪ, ਮ ਪ, ਰੇ ਪ ਮ ਪ, ਧੁ ਧੁ ਪ ਮ ਪ, ਰੇ ਮ ਪ ਧੁ ਪ, ਮ ਪ ਨੀ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਮ ਪ ਸਾਂ ਨੀ, ਧੁ ਪ, ਧੁ ਮ ਗ ਰੇ, ਮ ਪ ਨੀ ਧੁ, ਪ ਧੁ ਮ ਗ ਰੇ, ਰੇ ਪ ਮ ਪ ਧੁ ਮ ਗ ਰੇ, ਗ ਰੇ ਰੇ, ਸਾ ਨੀ ਧੁ ਪ ਰੇ, ਮ ਪ ਨੀ ਸਾ ਸ ਰੇ ਗ ਰੇ ਸਾ।
3. ਮ ਪ ਨੀ ਨੀ ਸਾਂ, ਨੀ ਸਾਂ ਰੇ ਰੇ ਸਾਂ, ਸਾਂ ਨੀ ਧੁ ਪ ਮ ਪ ਨੀ ਸਾਂ ਰੇ ਰੇ, ਸਾਂ, ਸਾਂ ਰੇ ਨੀ ਸਾਂ, ਪ ਧੁ ਮ ਪ, ਸਾਂ ਰੇ ਨੀ ਸਾਂ, ਰੇ ਰੇ ਸਾਂ, ਪ ਧੁ ਪ ਪ ਮ ਪ ਨੀ ਸਾਂ ਰੇ ਰੇ ਸਾਂ, ਗਾਂ ਰੇ ਸਾਂ, ਮ ਪ ਨੀ ਸਾਂ ਰੇ ਰੇ ਸਾਂ, ਗਾਂ ਰੇ ਰੇ ਮ ਗਾਂ ਰੇ ਰੇ, ਰੇ ਰੇ ਪ ਪ ਮ ਗਾਂ ਰੇ ਰੇ ਨੀ ਸਾਂ ਰੇ ਮ ਪ, ਮ ਗਾਂ ਰੇ ਗਾਂ ਰੇ ਰੇ ਸਾਂ, ਮ ਪ ਨੀ ਸਾਂ ਰੇ ਸਾਂ ਨੀ ਸਾਂ ਰੇ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਮ ਪ ਨੀ ਸਾਂ ਰੇ ਰੇ, ਰੇ ਸਾਂ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਨੀ ਧੁ ਪ, ਮ ਪ ਧੁ ਪ, ਮ ਪ ਧੁ ਪ, ਮ ਪ ਧੁ ਮ ਗ ਰੇ ਪ ਮ ਗ ਰੇ, ਗ ਰੇ ਸਾ।

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦਿੜਾਇਆ ਤਿਨਿ ਵਿਚਹੁ ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਇਆ ॥

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਗਾਈ ਕਰਿ ਚਾਨਣੁ ਮਗੁ ਦਿਖਾਇਆ ॥

ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਏਕ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ਅੰਤਰਿ ਨਾਮੁ ਵਸਾਇਆ ॥

ਗੁਰਮਤੀ ਜਮੁ ਜੋਹਿ ਨ ਸਾਕੈ ਸਾਚੈ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇਆ ॥

ਸਭੁ ਆਪੇ ਆਪਿ ਵਰਤੈ ਕਰਤਾ ਜੋ ਭਾਵੈ ਸੋ ਨਾਇ ਲਾਇਆ ॥

ਜਨ ਨਾਨਕੁ ਨਾਮੁ ਲਏ ਤਾ ਜੀਵੈ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਖਿਨੁ ਮਰਿ ਜਾਇਆ ॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੮੬)

ਸਿਰੀ ਰਾਗ	ਤਿੰਨ ਤਾਲ		
×	2	0	3
ਸਥਾਈ :			- ਰੇ ਸਨੀ ਸ ੜ ਗੁ ਰਿੜ ਪੂ ਨੀਸਸਾ ਨੀ ਧੁ ੜੜ ਤਿ ਨ ੜ
ਪ - ਪ ਪ	ਮਪ ਧੁ ਮ ਗਰੇ	ਮੰਗ ਮੰਗਰੇਗ ਰੇਸ	ਨੀਸਸਾ ਨੀ ਧੁ
ਰੈ ੜ ਹ ਰਿ	ਨਾੜੜ ਮੁ ਦਿੜ	ੜੜੜੜ ਇਆ ੜੜ	ੜੜ ਤਿ ਨ ੜ
ਪ ਮੁ ਪ ਨੀ	ਸਾ - ਸਾਰੇ ਨੀਸ	ਪ - ਾਰੇ ਾਰੇ	ਸਾ, ਸਾ ਰੇ ਧੁ
ਵਿ ਚਹੁ ੜ ੜ	ਭ ਰ ਮੁੜ ਚੁੜ	ਕਾ ੜ ਇਆ ੜ	ੜ, ਰਾ ੜ ਮ
ਪ ਧੁ ਮ ਪ	ਮਪ ਨੀਸਾਂ ਨੀਸਾਂ	ਨੀ ਧੁ ਪ ਧੁ	ਮ ਪ ਨੀ ਸਾਂ
ਨਾ ਮੁ ਹ ਰਿ	ਕੀੜੜੜ ਰ ਤਿ	ਗਾ ਈ ਕ ਰਿ	ਚਾ ੜ ਨ ਠੁ
ਨੀਰੇ ਗ ਰੇ ਸਾਂ	ਰੇਨੀ ਧੁਪ ਮਪ ਨੀਸਾਂ	ਰੇਰੇ ਸਾਂਨੀ ਧੁਪ ਮੰਗ	ਰੇਸਾ
ਮੜੜ ਗੁ ਦਿ	ਖਾੜੜੜੜੜੜ	ਇਆ ੜੜੜੜੜੜ	ੜੜ
ਅੰਤਰਾ :			- ਮਪ ਧੁਪ ਮੰਗ ੜ ਹਉੜੜ ਮੈੜ
ਰੇ ਮ ਧੁ ਪ	ਮ ਪ ਨੀ ਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ ਰੇ ਸਾਂ -	- ਨੀ ਰੇ ਗਾਂ
ਮਾ ੜ ੜ ਰਿ	ਏ ਕੁ ਲਿ ਵ	ਲਾੜ ੜ ਗੀ ੜ	ੜ ਅੰ ਤ ਰਿ
ਰੇ - ਸਾਂ ਸਾਂ	ਨੀ ਸਾਂ ਨੀਸਾਂ ਰੇਸਾਂ	ਨੀ ਧੁ ਪ -	- ਪਧੁ ਮ ਪ
ਨਾ ੜ ਮੁ ਵ	ਸਾ ੜ ੜੜ ੜੜ	ਇਆ ੜੜ ੜ	ੜ ਗੁੜ ਰ ਮ
ਮਪ ਨੀਸਾਂ ਨੀ ਧੁ	ਪ ਮਪ ਧੁ ਮੰਗ	ਰੇ ਗ ਰੇ ਸਾ	- ਸਾਰੇ ਸਾ ਰੇ
ਤੀੜੜੜ ਜ ਮੁ	ੜ ਜੋੜ ਹਿ ਨੜ	ਸਾ ੜ ਕੈ ੜ	ੜ ਸਾੜ ੜ ਚੈ
ਪ ਧੁ ਮ ਪ	ਮਪ ਨੀਸਾਂ ਰੇਰੇ ਸਾਂਨੀ	ਧੁਪ ਮੰਗ ਰੇਗ ਰੇਸਾ	ਨੀਸਾ
ਨਾ ੜ ਮਿ ਸਾ	ਮਾੜੜੜੜੜੜ	ਇਆ ੜੜੜੜੜੜ	ੜੜ

ਸਿਰੀ ਰਾਗ ਮਹਲਾ ੩

ਧਨੁ ਜਨਨੀ ਜਿਨਿ ਜਾਇਆ ਧੰਨੁ ਪਿਤਾ ਪਰਧਾਨੁ ॥
 ਸਤਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਵਿਚਹੁ ਗਇਆ ਗੁਮਾਨੁ ॥
 ਦਰਿ ਸੇਵਨਿ ਸੰਤ ਜਨ ਖੜੇ ਪਾਇਨਿ ਗੁਣੀ ਨਿਧਾਨੁ ॥੧॥
 ਮੇਰੇ ਮਨ ਗੁਰਮੁਖਿ ਧਿਆਇ ਹਰਿ ਸੋਇ ॥
 ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਮਨਿ ਵਸੈ ਮਨੁ ਤਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
 ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਘਰਿ ਆਇਆ ਆਪੇ ਮਿਲਿਆ ਆਇ ॥
 ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਸਾਲਾਹੀਐ ਰੰਗੇ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥
 ਸਚੈ ਸਚਿ ਸਮਾਇਆ ਮਿਲਿ ਰਹੈ ਨਾ ਵਿਛੁੜਿ ਜਾਇ ॥੨॥
 ਜੇ ਕਿਛੁ ਕਰਣਾ ਸੁ ਕਰਿ ਰਹਿਆ ਅਵਰੁ ਨ ਕਰਣਾ ਜਾਇ ॥
 ਚਿਰੀ ਵਿਛੁੰਨੇ ਮੇਲਿਅਨੁ ਸਤਗੁਰ ਪੰਨੈ ਪਾਇ ॥
 ਆਪੇ ਕਾਰ ਕਰਾਇਸੀ ਅਵਰੁ ਨ ਕਰਣਾ ਜਾਇ ॥੩॥
 ਮਨੁ ਤਨੁ ਰਤਾ ਰੰਗ ਸਿਉ ਹਉਮੈ ਤਜਿ ਵਿਕਾਰ ॥
 ਅਹਿਨਿਸ ਹਿਰਦੈ ਰਵਿ ਰਹੈ ਨਿਰਭਉ ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਕਾਰ ॥
 ਨਾਨਕ ਆਪਿ ਮਿਲਾਇਨੁ ਪੂਰੈ ਸਬਦਿ ਅਪਾਰ ॥੪॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੩੨)

ਸਿਰੀ ਰਾਗ

ਤਿੰਨ ਤਾਲ

×	2	0	3
ਸਥਾਈ :	ਰੇਮ ਪਧੁ ਮ ਪ	ਧੁ ਮ ਗ ਰੇ	ਕੇਰੇ ਕੇਰੇ ਸਾ ਸਾ
	ਮੇਠ ਰੇਠ ਮ ਨ	ਗੁ ਰ ਮੁ ਖਿ	ਧਿਆ ਇ ਹ ਰਿ
ਪ - - ਪ	ਰੇਮ ਪਧੁ ਮ ਪ	ਧੁ ਮ ਗ ਰੇ	ਕੇਰੇ ਕੇਰੇ ਸਾ ਸਾ
ਸੋ ਠ ਠ ਇ	ਮੇਠ ਰਠ ਮ ਨ	ਗੁ ਰ ਮੁ ਖਿ	ਧਿਆ ਇ ਹ ਰਿ
ਪ - - -	- ਪ, ਮ ਪ	ਮਪਧੁ ਮ ਗ	ਰੇ ਮ ਗ ਰੇ
ਸੋ ਠ ਠ	ਠ ਇ, ਗੁ ਰ	ਕਾਠਠ ਸ ਬ	ਦੁ ਮ ਨ ਵ
ਸਾ - - -	ਰੇ ਨੀ ਧੁ ਪੁ	ਮੁ ਪੁ ਨੀ ਸਾ	ਰੇਪ ਮਪਧੁਮ ਗਰੇ
ਸੈ ਠ ਠ ਠ	ਮ ਨੁ ਤ ਨੁ	ਨਿ ਰ ਮ ਲੁ	ਹੋਠ ਠਠ ਠਠ ਠਠ
ਮੰਗਰੇਗ ਰੇਸਾ ਨ੍ਰੀਸ			
ਠਠ ਠਠ ਠਠ ਇਠ			

ਅੰਤਰਾ :

- ਸਾਂ - ਨੀ
 ਟ ਜਾ ਟ ਇ
 ਨੀ ਸਾਂ ਨੀਸਾਂ ਰਸਾਂ
 ਧਾ ਟ ਟ ਟ ਟ
 - ਮੱਪ ਧੁ ਮੱ
 ਟ ਪਾ ਟ ਟ ਇ
 ਮੱਪ ਧੁ ਮੱ ਗ
 ਮਾ ਟ ਟ ਟ
 - ਸਾਂ ਨੀ ਸਾਂ
 ਟ ਜ ਨ ਖ
 ਪਧੁ ਮੱਪ ਮੱਗ ਰੇਸਾ
 ਧਾ ਟ ਟ ਟ ਨੁ

ਸਾਂ - - -
 ਆ ਟ ਟ ਟ
 ਨੀ ਧੁ ਪ ਪ
 ਟ ਟ ਟ ਨੁ
 ਗ ਰੇ ਰੇ ਸਾ
 ਆ ਟ ਟ ਟ
 ਰੇ ਰੇ ਸਾ ਸਾ
 ਟ ਟ ਟ ਨੁ
 ਰੇ ਰੇ ਸਾਂ -
 ਤੇ ਟ ਟ ਟ

ਪ ਪ ਪ ਪ
 ਧ ਨੁ ਜ ਨ
 ਮ ਪ ਨੀ ਸਾਂ
 ਧੰ ਟ ਨੁ ਪਿ
 ਮ ਪ ਸਾਂ ਸਾਂ
 ਸ ਤ ਗੁ ਰ
 - ਸਾਰੇ ਸਾ ਰੇ
 ਟ ਵਿ ਟ ਚ ਹੁ
 - ਪ ਮ ਪ
 ਟ ਦ ਰਿ ਸੇ
 ਮੱਪ ਨੀਸਾਂ ਰੇ ਸਾਂ
 ਪਾ ਟ ਟ ਇ ਨ

ਧੁਪ ਮੱਪ ਨੀ ਨੀ
 ਨੀ ਟ ਟ ਜਿ ਨਿ
 ਰੇ - ਸਾਂ ਸਾਂ
 ਤਾ ਟ ਪ ਰ
 ਨੀ ਧੁ ਪ ਪ
 ਸੇ ਵਿ ਸੁ ਖੁ
 ਪ ਪ - ਪ
 ਗਇਆ ਟ ਗੁ
 ਨੀ ਨੀ ਸਾਂ ਸਾਂ
 ਵ ਨਿ ਸੰ ਤ
 ਰੇ ਨੀ ਧੁ ਪ
 ਗੁ ਟੀ ਟ ਨਿ

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੩

ਕਿਸੁ ਹਉ ਸੇਵੀ ਕਿਆ ਜਪੁ ਕਰੀ ਸਤਗੁਰ ਪੂਛਉ ਜਾਇ ॥
 ਸਤਗੁਰ ਕਾ ਭਾਣਾ ਮੰਨਿ ਲਈ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਵਾਇ ॥
 ਏਹਾ ਸੇਵਾ ਚਾਕਰੀ ਨਾਮੁ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥
 ਨਾਮੈ ਹੀ ਤੇ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਸੁਹਾਇ ॥
 ਮਨ ਮੇਰੇ ਅਨਦਿਨੁ ਜਾਗੁ ਹਰਿ ਚੇਤਿ ॥
 ਆਪਣੀ ਖੇਤੀ ਰਖਿ ਲੈ ਕੂੰਜ ਪਤੈਗੀ ਖੇਤਿ ॥੨॥ ਰਹਾਉ ॥
 ਮਨ ਕੀਆ ਇਛਾ ਪੂਰੀਆ ਸਬਦਿ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰਿ ॥
 ਭੈ ਭਾਇ ਭਗਤਿ ਕਰਹਿ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਹਰਿ ਜੀਉ ਵੇਖੈ ਸਦਾ ਹਦੂਰਿ ॥
 ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਸਦਾ ਮਨੁ ਰਾਤਾ ਕ੍ਰਮੁ ਗਇਆ ਸਰੀਰਹੁ ਦੂਰਿ ॥
 ਨਿਰਮਲੁ ਸਾਹਿਬੁ ਪਾਇਆ ਸਾਚਾ ਗੁਣੀ ਗਹੀਰੁ ॥੨॥
 ਜੋ ਜਾਗੇ ਸੇ ਉਬਰੇ ਸੂਤੇ ਗਏ ਮੁਹਾਇ ॥
 ਸਚਾ ਸਬਦੁ ਨ ਪਛਾਣਿਓ ਸੁਪਨਾ ਗਇਆ ਵਿਹਾਇ ॥
 ਸੁੰਵੇ ਘਰ ਕਾ ਪਾਹੁਣਾ ਜਿਉ ਆਇਆ ਤਿਉ ਜਾਇ ॥
 ਮਨਮੁਖ ਜਨਮੁ ਬਿਰਥਾ ਗਇਆ ਕਿਆ ਮੁਹੁ ਦੇਸੀ ਜਾਇ ॥੩॥
 ਸਭ ਕਿਛੁ ਆਪੇ ਆਪਿ ਹੈ ਹਉਮੈ ਵਿਚਿ ਕਹਨੁ ਨ ਜਾਇ ॥
 ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਪਛਾਣੀਐ ਦੁਖੁ ਹਉਮੈ ਵਿਚਹੁ ਗਵਾਇ ॥
 ਸਤਗੁਰੁ ਸੇਵਨਿ ਆਪਣਾ ਹਉ ਤਿਨਕੈ ਲਾਗਉ ਪਾਇ ॥
 ਨਾਨਕ ਦਰਿ ਸਚੈ ਸਚਿਆਰ ਹਰਿ ਹਉ ਤਿਨ ਬਲਿਹਾਰੈ ਜਾਉ ॥੪॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੩੪)

ਸਿਰੀ ਰਾਗ		ਤਾਲ ਕਹਿਰਵਾ					
x		2		0		3	
ਸਥਾਈ					ਚੇ	ਸਾ	ਚੇ
					ਮ	ਨ	ਮੇ
ਪ	-	-	-	ਮ	ਧੁ	ਮ	ਗ
ਰੇ	ੳ	ੳ	ੳ	ਅ	ਨ	ਦਿ	ਨੁ
ਰੇ	ਰੇ	ਗ	ਚੇ	ਸਾ	-	-	-
ਜਾ	ਗੁ	ਹ	ਰਿ	ਚੇ	ੳ	ੳ	ੳ

ਸਾ	-	-	-	-	-	-	ਸਾ
ੳ	ੳ	ੳ	ੳ	ੳ	ੳ	ੳ	ਤਿ
-	ਸਾ	ਨੀ	ਸਾ	ਨੀਸਾ	ਗ	ਰੇ	ਸਾ
ੳ	ਆ	ਪ	ਈ	ਖੇੳ	ੳ	ਤੀ	ੳ
ਨੀ	ਸਾ	ਨੀਸਾ	ਰੇਸਾ	ਨੀ	ਧੁ	ਪ	-
ਰ	ਖਿ	ਲੈੳ	ੳੳ	ੳ	ੳ	ੳ	ੳ
ਮੁ	ਪੁ	ਨੀ	ਸਾ	ਰੇ	ਧੁ	ਪਮ	ਗਰੇ
ਕੂੰ	ੳ	ਜ	ਪ	ਕੈ	ੳ	ਗੀੳ	ੳੳ
ਗ	ਰੇ	ਰੇ	ਸਾ	-	-	-	-
ਖੇ	ੳ	ੳ	ਤਿ	ੳ	-	-	-
ਅੰਤਰਾ							
-	ਪ	ਮ	ਪ	ਮਪ	ਨੀ	ਧੁ	ਪ
ੳ	ਕਿ	ਸੁ	ਹਉ	ਸੇੳ	ੳ	ਵੀ	ੳ
-	ਪ	ਧੁ	ਮ	ਪ	ਨੀ	ਸਾਂ	-
ੳ	ਕਿਆ	ਜ	ਪੁ	ਕ	ਰੀ	ੳ	ੳ
-	ਮਪ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ
ੳ	ਸਤ	ਗੁ	ਰੁ	ਪੂੳ	ੳ	ਛਉ	ੳ
ਨੀਰੇ	ਗਾਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ
ਜਾੳ	ੳ	ੳ	ੳ	ੳ	ੳ	ੳ	ਇ
-	ਸਾਂਸਾਂ	ਸਾਂਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀ	ਧੁ
ੳ	ਸਤ	ਗੁਰ	ਕਾ	ਭਾੳ	ੳੳ	ਣਾ	ੳ
-	ਪਧੁ	ਮ	ਪ	ਸਾਂ	-	-	-
ੳ	ਮੰੳ	ਨਿ	ਲ	ਈ	ੳ	ੳ	ੳ
-	ਨੀਰੇ	ਨੀ	ਧੁ	ਪ	ਧੁ	ਮ	ਧੁ
ੳ	ਵਿੳ	ਚਹੁ	ੳ	ਆ	ੳ	ਪੁ	ਗ
ਪ	-	-	-	-	-	-	ਪ
ਵਾ	ੳ	ੳ	ੳ	ੳ	ੳ	ੳ	ਇ
-	ਰੇਮ	ਪਧੁ	ਮਪ	ਧੁ	ਮ	ਗ	ਰੇ
-	ਏੳ	ੳੳ	ੳੳ	ਸੇ	ੳ	ਵਾ	ੳ

-	ਗ	ਰੇ	ਗ	ਰੇ	ਰੇ	ਸਾ	-
ੳ	ਚਾ	ੳ	ਕ	ਰੀ	ੳ	ੳ	ੳ
ਸਾ	ਰੇ	ਸ	ਕੇ	ਧੁ	-	ਪ	ਮ
ਨਾ	ੳ	ਮੁ	ਵ	ਸੈ	ੳ	ਮ	ਨਿ
ਗਾ	ਰੇ	ਪ	-	-	-	-	ਪ
ਆ	ੳ	ੳ	ੳ	ੳ	ੳ	ੳ	ਇ
-	ਪ	ਮ	ਪ	ਪਨੀ	ਸਾਰੇ	ਸਾਨੀ	ਸਾ
ੳ	ਨਾ	ੳ	ਮੈ	ਹੀੳ	ੳੳ	ਤੇੳ	ੳ
-	ਗਾਂ	ਰੇ	ਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀ	ਧੁ
ੳ	ਸੁ	ਖੁ	ਪਾ	ਈਐ	ੳੳ	ੳ	ੳ
ਪ	ਪ	ਮ	ਪ	ਨੀ	ਰੇਂ	ਨੀ	ਧੁ
ੳ	ਸ	ਚੈ	ੳ	ਸ	ਬ	ਦਿ	ਸੁ
ਪਧੁ	ਪਮ	ਗਰੇ	ਮੰਗ	ਰੇਗ	ਰੇਸਾ	ਰੇਸਾ	ਨੀਸਾ
ਹਾੳ	ੳੳ	ੳੳ	ੳੳ	ੳੳ	ੳੳ	ੳੳ	ਇੳ

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੩

ਜੇ ਵੇਲਾ ਵਖਤੁ ਵੀਚਾਰੀਐ ਤਾ ਕਿਤੁ ਵੇਲਾ ਭਗਤਿ ਹੋਇ ॥
 ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੇ ਰਤਿਆ ਸਚੇ ਸਚੀ ਸੋਇ ॥
 ਇਕੁ ਤਿਲੁ ਪਿਆਰਾ ਵਿਸਰੈ ਭਗਤਿ ਕਿਨੇਹੀ ਹੋਇ ॥
 ਮਨੁ ਤਨੁ ਸੀਤਲੁ ਸਾਚ ਸਿਉ ਸਾਸੁ ਨ ਬਿਰਥਾ ਕੋਇ ॥੧॥
 ਮੇਰੇ ਮਨ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ॥
 ਸਾਚੀ ਭਗਤਿ ਤਾ ਥੀਐ ਜਾ ਹਰਿ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
 ਸਹਜੇ ਖੇਤੀ ਰਾਹੀਐ ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਬੀਜੁ ਪਾਇ ॥
 ਖੇਤੀ ਜੰਮੀ ਅਗਲੀ ਮਨੂਆ ਰਜਾ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥
 ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਹੈ ਜਿਤੁ ਪੀਤੈ ਤਿਖ ਜਾਇ ॥
 ਇਹੁ ਮਨੁ ਸਾਚਾ ਸਚਿ ਰਤਾ ਸਚੇ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ॥੨॥
 ਆਖਣੁ ਵੇਖਣੁ ਬੋਲਣਾ ਸਬਦੇ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ॥
 ਬਾਣੀ ਵਜੀ ਚਹੁ ਜੁਗੀ ਸਚੇ ਸਚੁ ਸੁਣਾਇ ॥
 ਹਉਮੈ ਮੇਰਾ ਰਹਿ ਗਇਆ ਸਚੈ ਲਇਆ ਮਿਲਾਇ ॥
 ਤਿਨ ਕਉ ਮਹਲੁ ਹਦੂਰਿ ਹੈ ਜੋ ਸਚਿ ਰਹੇ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥੩॥
 ਨਦਰੀ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ ਵਿਣੁ ਕਰਮਾ ਪਾਇਆ ਨ ਜਾਇ ॥
 ਪੂਰੈ ਭਾਗਿ ਸਤਸੰਗਤਿ ਲਹੈ ਸਤਗੁਰੁ ਭੇਟੈ ਜਿਸੁ ਆਇ ॥
 ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੇ ਰਤਿਆ ਦੁਖੁ ਬਿਖਿਆ ਵਿਚਹੁ ਜਾਇ ॥
 ਨਾਨਕ ਸਬਦਿ ਮਿਲਾਵੜਾ ਨਾਮੇ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇ ॥੪॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੩੫)

ਸਿਰੀ ਰਾਗ	ਤਿੰਨ ਤਾਲ		
×	2	0	3
ਸਥਾਈ		ਮੰਪ ਨੀਸਾਂ ਰੁੱਸਾਂ ਨੀਸਾਂ	ਰੁੱ ਨੀ ਪੁ ਪ
		ਮੇਸ ਰੇਸ ਮਸ ਨਸ	ਹ ਰਿ ਕਾ ਸ
ਪ - ਮੰ ਪ	ਪੁਮੰ ਗਰੇ ਗਰੇ ਸਾ	- ਸਾ - ਸਾ	ਯਰੇ ਯਰੇ ਸਾ -
ਨਾ ਸ ਸ ਮੁ	ਧਿਆ ਸਸ ਸਸ ਇ	ਸ ਸਾ ਸ ਚੀ	ਭ ਗ ਤਿ ਸ
ਨੀਸਾ ਗ ਰੇ ਸਾ	ਨੀਸਾ ਰੇਸਾ ਨੀ ਪੁ	ਪੁ ਮੁਪ ਨੀ ਸਾ	ਰੇ ਰੇ ਸਾ ਸਾ
ਤਾਸ ਸ ਸ ਥੀ	ਐਸ ਸਸ ਜਾ ਸ	ਸ ਹਰਿਸ ਵ	ਸੈ ਸ ਮ ਨਿ
ਰੇਮੰ ਪਧੁ ਮੰਪ ਨੀਸਾਂ	ਨੀਪੁ ਪਮੰ ਗਰੇ ਸਾ		
ਆਸ ਸਸ ਸਸ ਸਸ	ਸਸ ਸਸ ਸਸ ਇ		

ਅੰਤਰਾ

ਨੀ ਸਾਂ - ਨੀ	ਸਾਂ - - ਸਾਂ	ਪ ਪ - ਪ	ਪੁ ਪ ਮ ਪ
ਚਾ S S ਰੀ	ਐ S S ਤਾ	ਜੇ ਵੇ S ਲਾ	ਵ ਖ ਤੁ ਵੀ
ਨੀਸਾਂ ਨੀਸਾਂ ਰੋਂ ਸਾਂ	ਨੀ ਧੁ ਪ ਪ	ਨੀ ਰੁੱ ਨੀਰੁੱ ਗਾਂ	ਰੁੱ ਰੁੱ ਸਾਂ ਸਾਂ
ਰੋਂ S SS SS	S S S ਇ	ਕਿ ਤੁ ਵੇS S	ਲਾ S ਭਗਤਿ
- ਨੀ ਰੁੱ ਨੀ	ਧੁ - ਪ -	ਮ ਪ ਨੀ ਸਾਂ	ਰੁੱ ਰੁੱ ਸਾਂ -
S ਰ S ਤਿ	ਆ S S S	ਅ ਨ ਦਿ ਨੁ	ਨਾ S ਮੇ S
ਧੁ ਮ ਰੇ ਪ	ਮ ਗ ਰੇ ਸਾ	- ਮ ਪ ਸਾਂ ਨੀ	ਪੁ ਪ ਮ ਪ
ਸੋ S S S	S S S ਇ	S ਸS ਚੈ S	ਸ S ਚੀ S
- ਧੁ ਮ ਗ	ਰੇ ਗ ਰੇ ਸਾ	ਸਾ ਰੇ ਸਾ ਰੇ	ਪ - ਪ -
S ਵਿ ਸ ਰੈ	S S S S	ਇ ਕੁ ਤਿ ਲੁ	ਪਿਆ S ਰਾ S
ਮ ਪ ਨੀ ਸਾ	ਰੇ ਰੇ ਸਾ ਸਾ	ਨੀ ਸਾ ਰੇ ਸਾ	ਰੇ ਨੀ ਧੁ ਪ
ਰੋਂ S S S	S S S ਇ	ਭ Sਗਤਿ ਕਿ	ਨੇ S ਰੀ S
- ਮ ਪ ਨੀਸਾਂ ਨੀਸਾਂ	ਰੁੱ ਰੁੱ ਸਾਂ -	ਮ ਗ ਰੇ ਪ	ਧੁਪ ਮ ਪ ਨੀ -
S ਸਾS SS ਚS	ਸਿਉ S S S	ਮ ਨੁ ਤ ਨੁ	ਸੀS SS ਤ ਲੁ
ਮ ਪ ਨੀਸਾਂ ਰੁੱ ਸਾਂ ਨੀ	ਧੁਪ ਮ ਗ ਰੇਗ ਰੇਸਾ	ਨੀਸਾਂ ਗਾਂ ਰੁੱ ਸਾਂ	ਨੀਰੁੱ ਨੀਨੀ ਧੁ S
ਕੋS SS S SS	SS SS SS ਇS	ਸਾS S ਸੁ ਨ	ਬਿS ਰS ਥਾ S

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੩

ਤਿਨਾ ਅਨੰਦੁ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੈ ਜਿਨਾ ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਆਧਾਰੁ ॥
 ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਸਚੁ ਪਾਇਆ ਦੂਖ ਨਿਵਾਰਣਹਾਰੁ ॥
 ਸਦਾ ਸਦਾ ਸਾਚੇ ਗੁਣ ਗਾਵਹਿ ਸਾਚੈ ਨਾਇ ਪਿਆਰੁ ॥
 ਕਿਰਪਾ ਕਰਿ ਕੈ ਆਪਣੀ ਦਿਤੋਨੁ ਭਗਤਿ ਭੰਡਾਰੁ ॥੧॥
 ਮਨੁ ਰੇ ਸਦਾ ਅਨੰਦੁ ਗੁਣ ਗਾਇ ॥
 ਸਚੀ ਬਾਣੀ ਹਰਿ ਪਾਈਐ ਹਰਿ ਸਿਉ ਰਹੈ ਸਮਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
 ਸਚੀ ਭਗਤਿ ਮਨੁ ਲਾਲੁ ਥੀਆ ਰਤਾ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥
 ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਮਨੁ ਮੋਹਿਆ ਕਹਣਾ ਕਛੁ ਨ ਜਾਇ ॥
 ਜਿਹਵਾ ਰਤੀ ਸਬਦਿ ਸਚੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਵੈ ਰਸਿ ਗੁਣ ਗਾਇ ॥
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਏਹੁ ਰੰਗੁ ਪਾਈਐ ਜਿਸਨੋ ਕਿਰਪਾ ਕਰੇ ਰਜਾਇ ॥੨॥
 ਸੰਸਾ ਇਹੁ ਸੰਸਾਰ ਹੈ ਸੁਤਿਆ ਰੈਣਿ ਵਿਹਾਇ ॥
 ਇਕਿ ਆਪਣੈ ਭਾਣੈ ਕਢਿ ਲਇਅਨੁ ਆਪੇ ਲਇਓਨੁ ਮਿਲਾਇ ॥
 ਆਪੇ ਹੀ ਆਪਿ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਚੁਕਾਇ ॥
 ਆਪਿ ਵਡਾਈ ਦਿਤੀਅਨੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਦੇਇ ਬੁਝਾਇ ॥੩॥
 ਸਭਨਾ ਕਾ ਦਾਤਾ ਏਕੁ ਹੈ ਭੁਲਿਆ ਲਏ ਸਮਝਾਇ ॥
 ਇਕਿ ਆਪੇ ਆਪਿ ਖੁਆਇਅਨੁ ਦੂਜੈ ਛਡਿਅਨੁ ਲਾਇ ॥
 ਗੁਰਮਤੀ ਹਰਿ ਪਾਈਐ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਇ ॥
 ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੇ ਰਤਿਆ ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇ ॥੪॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੩੬)

ਸਿਰੀ ਰਾਗ	ਤਿੰਨ ਤਾਲ		
×	2	0	3
ਸਥਾਈ	ਮ ਗ ਰੇ ਸਾ	- ਸਾਰੇ ਸਾ ਰੇ	ਪ ਪ ਮ ਧੁ
	ਮ ਨ ਰੇ ਟ	ਟ ਸਟ ਦਾ ਅ	ਨੰ ਦੁ ਗੁ ਣ
ਪ - - ਪ	ਮ ਗ ਰੇ ਸਾ	- ਸਾ ਸਾ -	ਰੇ ਰੇ ਸਾ -
ਗਾ ਟ ਟ ਇ	ਮ ਨ ਰੇ ਟ	ਟ ਸ ਚੀ ਟ	ਬਾ ਟ ਠੀ ਟ
ਨੀ ਸਾ ਰੇ ਸਾ	ਨੀ ਧੁ ਪੁ -	ਸਾ ਰੇ ਪ -	ਮ ਪ ਨੀ ਸਾਂ
ਹ ਰਿ ਪਾ ਟ	ਈਐ ਟ ਟ ਟ	ਹ ਰਿ ਸਿਉ ਟ	ਰ ਹੈ ਟ ਸ
ਨੀਨੀ ਧਪ ਮਪ ਧੁਪ			
ਮਾਟ ਟਟ ਟਟ ਇਟ			

ਅੰਤਰਾ

ਪ ਪ - ਪ ਧੁ ਪ ਮ ਪ

ਨੀ ਸਾਂ - -	ਸਾਂ ਸਾਂ ਸਾਂ -	ਤਿ ਨਾ ਟ ਅ	ਨੰ ਟ ਟ ਦੁ
ਸ ਦਾ ਟ ਟ	ਸੁ ਖੁ ਹੈ ਟ	ਨੀ ਸਾਂ ਸਾਂ ਸਾਂ	ਰੇਂ ਰੇਂ ਸਾਂ ਸਾਂ
ਨੀ ਸਾਂ ਨੀਸਾਂ ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀ ਧੁ ਪ ਪ	ਜਿ ਨਾ ਸ ਚੁ	ਨਾ ਟ ਮੁ ਆ
ਧਾ ਟ ਟ ਟ ਟ	ਟ ਟ ਟ ਰੁ	ਮ ਮ ਪ ਪ	ਮਪ ਨੀ ਧੁ ਪ
ਮ ਪ ਨੀ ਸਾਂ	ਰੇਂ - ਸਾਂ -	ਗੁ ਰ ਸ ਬ	ਦੀ ਟ ਸ ਚੁ
ਪਾ ਟ ਟ ਟ	ਇਆ ਟ ਟ ਟ	ਸਾਰੇਂ ਪ ਮ ਗਰੇਂ	ਗਾਂ ਰੇਂ ਸਾਂ ਸਾਂ
ਨੀ ਸਾਂ ਨੀਸਾਂ ਰੇਂਸਾਂ	ਰੇਂ ਨੀ ਧੁ ਪ	ਦੂ ਟ ਖ ਨਿ ਟ	ਵਾ ਟ ਰ ਟ
ਹਾ ਟ ਟ ਟ ਟ	ਟ ਟ ਟ ਰੁ	ਧੁ ਮਗਰੇ ਮ	ਪਧੁ ਮਪ ਮ ਪ
ਮਪ ਨੀਸਾਂ ਰੇਂ ਸਾਂ	ਰੇਂ ਨੀ ਧੁ ਪ	ਸ ਦਾ ਟ ਸ	ਦਾ ਟ ਟ ਸਾ ਟ
ਚੇ ਟ ਟ ਗੁ ਟ	ਗਾ ਟ ਵਹਿ ਟ	ਮਪ ਨੀ ਧੁ ਪ	ਧੁ ਮ ਗ ਰੇ
ਮ ਗ ਰੇ ਗ	ਰੇ ਰੇ ਸਾ ਸਾ	ਸਾ ਟ ਚੈ ਟ	ਨਾ ਟ ਟ ਇ
ਪਿਆ ਟ ਟ ਟ	ਟ ਟ ਟ ਰੁ	ਸਾ ਰੇ ਸਾਰੇ ਪ	ਧੁ ਮਗ ਰੇ ਸਾ
ਨੀ ਸਾ ਨੀਸਾ ਰੇਸਾ	ਨੀ ਧੁ ਪ -	ਕਿ ਰ ਪਾ ਟ ਟ	ਕ ਰਿ ਟ ਕੈ ਟ
ਆ ਟ ਟ ਪ ਟ	ਣੀ ਟ ਟ ਟ	ਪ ਪ - ਧੁ	ਮ ਪ ਨੀ ਸਾਂ
ਰੇਂ ਨੀਧੁ ਮਗ ਰੇਸ		ਦਿ ਤੇ ਟ ਨੁ	ਭ ਗ ਤਿ ਭੰ
ਡਾ ਟ ਟ ਟ ਰੁ ਟ			

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੩

ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਕਾਮ ਗਹੇਲੀਏ ਕਿਆ ਚਲਹਿ ਬਾਹ ਲੁਡਾਇ ॥
 ਆਪਣਾ ਪਿਰੁ ਨ ਪਛਾਣਹੀ ਕਿਆ ਮੁਹੁ ਦੇਸਹਿ ਜਾਇ ॥
 ਜਿਨੀ ਸਖੀ ਕੰਤੁ ਪਛਾਣਿਆ ਹਉ ਤਿਨ ਕੈ ਲਾਗਉ ਪਾਇ ॥
 ਤਿਨ ਹੀ ਜੈਸੀ ਥੀ ਰਹਾ ਸਤਸੰਗਤਿ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਇ ॥੧॥
 ਮੁੰਧੇ ਕੂੜਿ ਮੁਠੀ ਕੂੜਿਆਰਿ ॥
 ਪਿਰੁ ਪ੍ਰਭੁ ਸਾਚਾ ਸੋਹਣਾ ਪਾਈਐ ਗੁਰ ਬੀਚਾਰਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
 ਮਨਮੁਖਿ ਕੰਤੁ ਨ ਪਛਾਣਈ ਤਿਨ ਕਿਉ ਰੈਣਿ ਵਿਹਾਇ ॥
 ਗਰਬਿ ਅਟੀਆ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਜਲਹਿ ਦੁਖੁ ਪਾਵਹਿ ਦੂਜੇ ਭਾਇ ॥
 ਸਬਦਿ ਰਤੀਆ ਸੋਹਾਗਣੀ ਤਿਨ ਵਿਚਹੁ ਹਉਮੈ ਜਾਇ ॥
 ਸਦਾ ਪਿਰੁ ਰਾਵਹਿ ਆਪਣਾ ਤਿਨਾ ਸੁਖੇ ਸੁਖਿ ਵਿਹਾਇ ॥੨॥
 ਗਿਆਨ ਵਿਹੂਣੀ ਪਿਰ ਮੁਤੀਆ ਪਿਰਮੁ ਨ ਪਾਇਆ ਜਾਇ ॥
 ਅਗਿਆਨ ਮਤੀ ਅੰਧੇਰੁ ਹੈ ਬਿਨੁ ਪਿਰ ਦੇਖੇ ਭੁਖ ਨ ਜਾਇ ॥
 ਆਵਹੁ ਮਿਲਹੁ ਸਹੇਲੀਹੋ ਮੈ ਪਿਰੁ ਦੇਹੁ ਮਿਲਾਇ ॥
 ਪੂਰੈ ਭਾਗਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਪਿਰੁ ਪਾਇਆ ਸਚਿ ਸਮਾਇ ॥੩॥
 ਸੇ ਸਹੀਆ ਸੋਹਾਗਣੀ ਜਿਨ ਕਉ ਨਦਰਿ ਕਰੇਇ ॥
 ਖਸਮੁ ਪਛਾਣਹਿ ਆਪਣਾ ਤਨੁ ਮਨੁ ਆਗੈ ਦੇਇ ॥
 ਘਰਿ ਵਰੁ ਪਾਇਆ ਆਪਣਾ ਹਉਮੈ ਦੂਰਿ ਕਰੇਇ ॥
 ਨਾਨਕ ਸੋਭਾਵੰਤੀਆ ਸੋਹਾਗਣੀ ਅਨਦਿਨੁ ਭਗਤਿ ਕਰੇਇ ॥੪॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੩੭)

ਸਿਰੀ ਰਾਗ					ਇਕ ਤਾਲ	
×	0	2	0	3	4	
ਸਥਾਈ				ਸਾਰੇ ਮੁੰਡ	ਸਾ	ਰੇ
ਪ -ਪ	ਪੁ ਮਗ	ਰੇ ਗ	ਸਾਰੇ ਾਰੇ	ਸਾ, ਸਾਸਾ	ਨੀ	ਸਾ
ਕੂ ਽ੜਿ	ਮੁ ਠੀ਽	ਕੂ ਝਿ	ਆ ਽	ਰਿ, ਪਿਰ	ਪ੍ਰ	ਭੁ
ਨੀਰੇਗ	ਰੇਸਾ ਰੇਮ	ਪਪੁ ਮ	ਪ -	- ਮਪ	ਨੀ	ਪੁਪ
ਸਾ਽ ਽	ਚਾ਽ ਸੋ਽	਽਽ ਹ	ਣਾ ਽	਽ ਪਾ਽	਽	ਈਐ
ਮ ਪ	ਨੀ ਸਾਂ	ਰੇਰੇਂ ਨੀਪੁ	ਮਗ ਰੇਗ	ਰੇਸਾ		
ਗੁ ਰ	ਬੀ ਽	ਚਾ਽ ਽਽	਽਽ ਽਽	ਰਿ਽		

ਅੰਤਰਾ

ਰੇਰੇ ਰੇ	ਰੇ	ਰੇਮ	ਪਧੁ	ਮਗ	ਰੇ	ਪ	ਮ	ਪ	-	-
ਸੁਣਿ ਸੁ	ਣਿ	ਕਾ	ਮ	ਗ	ਹੇ	ਲੀ	ਲੀ	ਏ	ੳ	ੳ
ਮਪ ਨੀ	ਧੁ	ਪ	ਮ	ਪ	ਨੀ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ
ਕਿਆ ੳ	ੳ	ਚ	ਲਹਿ	ੳ	ਬਾ	ਹ	ਲੁ	ਡਾ	ੳ	ਇ
ਨੀ ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਕੁੱ	ਕੁੱ	ਕੁੱ	ਸਾਂ	-	-
ਆ ਪ	ਣਾ	ਪਿਰੁ	ਨ	ਪ	ਛਾ	ੳ	ਣ	ਹੀ	ੳ	ੳ
ਨੀ ਨੀ	ਸਾ	ਨੀਰੁੱ	ਗਾਂ	ਰੁੱਸਾਂ	ਰੁੱਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਰੁੱਨੀ	ਧੁ	-	ਪ
ਕਿਆ ਮੁ	ਹੁ	ਦੇ	ੳ	ਸਹਿ	ਜਾ	ੳ	ੳ	ੳ	ੳ	ਇ
ਸਾ ਸਾ	ਰੁੱ	ਪਾਂ	ਪਾਂ	-	ਮਾਂ	ਗਰੁੱ	ਗਾਂ	ਰੁੱ	ਰੁੱ	ਸਾਂ
ਜਿ ਨੀ	ੳ	ਸ	ਖੀ	ੳ	ਕੰ	ਤੁ	ਪ	ਛਾ	ਣਿਆ	ਹਉ
ਨੀ ਨੀ	ਸਾ	ਨੀਸਾਂ	ਰੁੱ	ਸਾਂ	ਰੁੱ	ਨੀ	ਧੁ	ਧੁ	ਪ	ਪ
ਤਿ ਨ	ਕੈ	ਲਾ	ੳ	ਗਉ	ਪਾ	ੳ	ੳ	ੳ	ੳ	ਇ
ਮ ਮ	ਪ	ਮਪ	ਨੀਨੀ	ਧੁਪ	ਮ	ਗ	ਰੇ	ਗ	ਰੇ	ਸਾ
ਤਿ ਨ	ਹੀ	ਜੈ	ੳ	ਸੀ	ਥੀ	ੳ	ੳ	ਰ	ਰਾ	ੳ
ਮ ਮ	ਪ	ਮਪ	ਨੀਨੀ	ਧੁਪ	ਮ	ਗ	ਰੇ	ਗ	ਰੇ	ਸਾਸਾ
ਤਿ ਨ	ਹੀ	ਜੈ	ੳ	ਸੀ	ਥੀ	ੳ	ੳ	ਰ	ਰਾ	ਸਤ
ਮ ਮ	ਪ	ਨੀਸਾਂ	ਰੁੱਰੁੱ	ਨੀ	ਧੁਪ	ਮਗ	ਰੇਸਾ			
ਸੰ ਗ	ਤਿ	ਮੇ	ਲਿ	ਮਿ	ਲਾ	ੳ	ਇ			

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੩

ਇਕਿ ਪਿਰੁ ਰਾਵਹਿ ਆਪਣਾ ਹਉ ਕੈ ਦਰਿ ਪੂਛਉ ਜਾਇ ॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੀ ਭਾਉ ਕਰਿ ਮੈ ਪਿਰੁ ਦੇਹੁ ਮਿਲਾਇ ॥

ਸਭੁ ਉਪਾਏ ਆਪੇ ਵੇਖੈ ਕਿਸੁ ਨੇੜੇ ਕਿਸੁ ਦੂਰਿ ॥

ਜਿਨਿ ਪਿਰੁ ਸੰਗੇ ਜਾਣਿਆ ਪਿਰੁ ਰਾਵੇ ਸਦਾ ਹਦੂਰਿ ॥੧॥

ਮੁੰਧੇ ਤੂੰ ਚਲੁ ਗੁਰ ਕੈ ਭਾਇ ॥

ਅਨਦਿਨੁ ਰਾਵਹਿ ਪਿਰੁ ਆਪਣਾ ਸਹਜੇ ਸਚਿ ਸਮਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥

ਸਬਦਿ ਰਤੀਆ ਸੋਹਾਗਣੀ ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਸੀਗਾਰਿ ॥

ਹਰਿ ਵਰੁ ਪਾਇਨਿ ਘਰਿ ਆਪਣੈ ਗੁਰ ਕੈ ਹੇਤਿ ਪਿਆਰਿ ॥

ਸੇਜ ਸੁਹਾਵੀ ਹਰਿ ਰੰਗਿ ਰਵੈ ਭਗਤਿ ਭਰੇ ਭੰਡਾਰ ॥

ਸੇ ਪ੍ਰਭੁ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਮਨਿ ਵਸੈ ਜਿ ਸਭਸੈ ਦੇਇ ਅਧਾਰੁ ॥੨॥

ਪਿਰੁ ਸਾਲਾਹਨਿ ਆਪਣਾ ਤਿਨ ਕੈ ਹਉ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰੈ ਜਾਉ ॥

ਮਨੁ ਤਨੁ ਅਰਪੀ ਸਿਰੁ ਦੇਈ ਤਿਨ ਕੈ ਲਾਗਾ ਪਾਇ ॥

ਜਿਨੀ ਇਕੁ ਪਛਾਣਿਆ ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਚੁਕਾਇ ॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਪਛਾਣੀਐ ਨਾਨਕ ਸਚਿ ਸਮਾਇ ॥੩॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੩੮)

ਸਿਰੀ ਰਾਗ				ਤਿੰਨ ਤਾਲ
x	2	0	3	
ਸਥਾਈ				- ਰੇਮਪਧੁਮੰਪ
				ੜ ਮੁੰੜ ੜੜ ਧੋੜ
ਧੁਮੰ- ਗ ਰੇ	ਮੰ ਗ ਰੇ ਗ	ਗੁਰੇ ਗੁਰੇ ਸਾ -		ਸਾ ਰੇਮ ਪਧੁ ਮੰਪ
ਤੂੰ ੜ ਚ ਲੁ	ਗੁ ਰ ਕੈ ੜ	ਭਾ ੜ ੜ ੜ		ਇ ਮੁੰੜ ੜੜ ਧੋੜ
ਮੰ - ਗ ਰੇ	ਮੰ ਗ ਰੇ ਗ	ਗੁਰੇ ਗੁਰੇ ਸਾ ਸਾ		ਸਾ ਰੇ ਸਾ ਰੇ
ਤੂੰ ੜ ਚ ਲੁ	ਗੁ ਰ ਕੈ ੜ	ਭਾ ੜ ੜ ਇ		ਅ ਨ ਦਿ ਨੁ
ਪ ਪ ਧੁ ਪ	ਮੰਪ ਨੀ ਨੀ ਰੇ	ਨੀ ਧੁ ਪ -		ਮੰ ਪ ਸਾਂ ਨੀ
ਰਾ ਵਹਿਪਿ ਰੁ	ਆੜੜ ੜੜ ਪ	ਣਾ ੜ ੜ ੜ		ਸ ਹ ਜੇ ੜ
- ਧੁ ਪ ਪ	ਮੰ ਪ ਮੰਪ ਧੁ	ਮੰ ਗੁਰੇ ਗ ਰੇ		ਸਾ
ੜ ਸ ਚਿ ਸ	ਮਾ ੜ ੜੜ ੜ	ੜ ੜੜ ੜ ੜ		ਇ

ਅੰਤਰਾ

ਪ ਪ ਪ ਪ	ਪੁ ਪ ਮੰ ਪ	- ਨੀ ਸਾਂ ਨੀ	ਸਾਂ - ਸਾਂ ਸਾਂ
ਇ ਕਿ ਪਿ ਰੁ	ਰਾ ਠ ਵਹਿ ਠ	ਠ ਆ ਠ ਪ	ਣਾ ਠ ਹ ਉ
ਮੰ ਪ ਨੀ ਸਾਂ	ਰੁੱ ਰੁੱ ਸਾਂ -	ਨੀ ਸਾਂ ਨੀਸਾਂ ਰੁੱਸਾਂ	ਨੀ ਧੁ ਪ ਪ
ਕੈ ਠ ਦ ਰਿ	ਪੂ ਠ ਛਉ ਠ	ਜਾ ਠ ਠਠ ਠਠ	ਠ ਠ ਠ ਇ
ਮੰ ਪ ਨੀ ਸਾਂ	ਰੁੱ ਰੁੱ ਸਾਂ -	ਮੰ ਪ ਮੰਪ ਸਾਂ	ਨੀ ਧੁ ਪ ਪ
ਸ ਤਿ ਗੁ ਰੁ	ਸੇ ਠ ਵੀ ਠ	ਭਾ ਠ ਠਠ ਠ	ਠ ਉ ਕ ਰਿ
ਮੰਪਨੀ ਧੁ ਪ	ਮੰਪ ਧੁ ਮ ਗਰੁੇ	ਮੰ ਗ ਰੁੇ ਗ	ਰੁੇ ਰੁੇ ਸਾ ਸਾ
ਮੈਠ ਠ ਪਿ ਰੁ	ਦੇਠ ਠ ਹੁ ਮਿਠ	ਲਾ ਠ ਠ ਠ	ਠ ਠ ਠ ਇ
- ਸਾ ਰੁੇ ਸਾ	ਪ - ਪ -	- ਧੁਪਮੰ ਪ	ਨੀ - ਸਾਂ -
- ਸ ਭੁ ਉ	ਪਾ ਠ ਏ ਠ	ਠ ਆਠ ਠ ਪੇ	ਵੇ ਠ ਖੈ ਠ
- ਨੀ ਨੀ ਸਾਂ	ਨੀਰੁੱ ਗੁ ਰੁੱ ਸਾਂ	ਨੀ ਸਾਂ ਨੀਸਾਂ ਰੁੱ	ਨੀ ਧੁ ਪ ਪ
ਠ ਕਿ ਸੁ ਨੇ	ਕੈਠ ਠ ਕਿ ਸੁ	ਦੂ ਠ ਠਠ ਠ	ਠ ਠ ਠ ਰਿ
ਮੰ ਪ ਸਾਂ ਨੀ	ਧੁ - ਪ -	- ਮੰਪਧੁ ਮੰਗ	ਰੁੇ ਗ ਰੁੇ ਸਾ
ਜਿ ਨਿ ਪਿ ਰੁ	ਸੀ ਠ ਗੇ ਠ	ਠ ਜਾ ਠ ਠ ਠਿਠ	ਆ ਠ ਪਿ ਰੁ
ਸਾਰੁੇ ਮੰਪ ਧੁ ਪ	ਮੰ ਪ ਨੀ ਸਾਂ	ਰੁੱ ਨੀਧੁ ਪਮੰ ਗਰੁੇ	ਸਾ
ਰਾਠ ਠਠ ਵੇ ਠ	ਸ ਦਾ ਠ ਹ	ਦੂ ਠਠ ਠਠ ਠਠ	ਰਿ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਸਿਰੀਰਾਗ ਕੀ ਵਾਰ ਮਹਲਾ ੪ ਸਲੋਕਾ ਨਾਲਿ ॥

ਸਲੋਕ ਮ : ੩

ਰਾਗਾ ਵਿਚਿ ਸ੍ਰੀਰਾਗੁ ਹੈ ਜੇ ਸਚਿ ਧਰੇ ਪਿਆਰੁ ॥

ਸਦਾ ਹਰਿ ਸਚੁ ਮਨਿ ਵਸੈ ਨਿਹਚਲ ਮਤਿ ਅਪਾਰੁ ॥

ਰਤਨੁ ਅਮੋਲਕੁ ਪਾਇਆ ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਬੀਚਾਰੁ ॥

ਜਿਹਵਾ ਸਚੀ ਮਨੁ ਸਚਾ ਸਚਾ ਸਰੀਰ ਅਕਾਰੁ ॥

ਨਾਨਕ ਸਚੈ ਸਤਿਗੁਰਿ ਸੇਵਿਐ ਸਦਾ ਸਚੁ ਵਾਪਾਰੁ ॥੧॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੮੩)

ਸਿਰੀ ਰਾਗ		ਤਿੰਨ ਤਾਲ	
x	2	0	3
ਸਥਾਈ		ਸਾਰੇ ਸਸਾ ਪਧੁ ਪਧੁ	ਮੰਪ ਨੀਸਾਂ ਰੁੱ ਨੀਧੁ
		ਰਾੜੜ ਗਾੜੜ	ਵਿੜ ਚਿੜ ਜਿ ਰੀ
ਪ ਮੰਪ ਧੁ ਮੰਗ	ਰੇ ਗ ਰੇ ਸਾ	ਨੀਰੇ ਗ ਰੇ ਸਾ	ਰੇ ਸਾ ਨੀ ਸਾ
ਰਾ ਝੜ ਝ ਗੁੜ	ਰੈ ਝ ਝ ਝ	ਜੇੜ ਝ ਸ ਚਿ	ਧ ਰੇ ਝ ਝ
ਰੇ ਨੀ ਧੁ ਪ	ਮੰਪ ਨੀਸਾ ਰੇ ਸਾ	- ਸਾਰੇ ਸਾ ਰੇ	ਪ ਪ ਧੁ ਪ
ਪਿਆ ਝ ਝ ਝ	ੜੜ ਝੜ ਝ ਰੁ	ੜ ਸੜ ਦਾ ਝ	ਹ ਰਿ ਸ ਚੁ
- ਮੰਪਸਾਂ ਨੀ	ਧੁ - ਪ -	ਮੰ ਪ ਨੀ ਸਾਂ	- ਰੁੱ ਰੁੱ ਸਾਂ
ੜ ਮੜ ਨਿ ਵ	ਸੈ ਝ ਝ ਝ	ਨਿ ਹ ਚ ਲ	ੜ ਮ ਤਿ ਅ
ਰੁੱ ਨੀਧੁ ਪਮ ਗਰੇ	ਪ ਮੰਗ ਰੇਗ ਰੇਸਾ		
ਪਾ ਝੜ ਝੜ ਝੜ	ੜ ਝੜ ਝੜ ਰੁ		
ਅੰਤਰਾ		ਪ ਪ ਪ ਪ	ਧੁਪ ਮੰਪਨੀ ਨੀ
		ਰ ਤ ਨੁ ਅ	ਮੋੜ ਝੜਲ ਕੁ
- ਮੰਪ ਨੀਸਾਂ ਨੀ	ਸਾਂ - - -	ਮੰ ਪ ਨੀ ਸਾਂ	ਰੁੱ ਰੁੱ ਸਾਂ ਸਾਂ
ੜ ਪਾੜ ਝੜ ਇ	ਆ ਝ ਝ ਝ	ਗੁ ਰ ਕਾ ਝ	ਸ ਬ ਦੁ ਬੀ

ਨੀ ਸਾਂ ਨੀਸਾਂ ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀ ਧੁ ਪ ਪ	ਸਾਂ ਸਾਂ ਸਾਂ ਸਾਂ	- ਰੇਂ ਸਾਂ ਰੇਂ
ਚਾ ਠ ਠ ਠ ਠ	ਠ ਠ ਠ ਰੁ	ਜਿ ਹ ਵਾ ਠ	ਠ ਸ ਚੀ ਠ
ਪਾਂ ਮਾਂਗਾਂ ਰੇਂਗਾਂ	ਰੇਂ ਸਾਂ - -	- ਸਾਂ ਨੀ ਸਾਂ	ਰੇਂ - ਰੇ ਪ
ਮ ਨੁ ਠ ਠ ਸ	ਚਾ ਠ ਠ ਠ	ਠ ਸ ਚਾ ਸ	ਰੀ ਠ ਰ ਅ
ਮ ਪ ਮੱਪ ਧੁ	ਮ ਗ ਰੇ ਸਾ	ਸਾ - ਸਾ ਸਾ	- ਪ ਧੁ ਪ
ਕਾ ਠ ਠ ਠ	ਠ ਠ ਠ ਰੁ	ਨਾ ਠ ਨ ਕ	ਠ ਸ ਚੈ ਠ
- ਨੀਨੀ ਨੀ ਰੇਂ	ਨੀਰੇਂ ਨੀਨੀ ਧੁ ਪ	- ਮੱਪ ਸਾਂ ਨੀ	ਧੁ ਪ ਮੱਪ ਧੁ
ਠ ਸਤਿ ਗੁ ਰਿ	ਸੇ ਠ ਵਿ ਠ ਐ ਠ ਠ	ਠ ਸ ਠ ਦਾ ਠ	ਸ ਚੁ ਵਾ ਠ ਠ
ਮ ਗਰੇ ਰੇ -	ਨੀਧੁ ਪਮ ਗਰੇ ਸਾ		
ਪਾ ਠ ਠ ਠ ਠ	ਠ ਠ ਠ ਠ ਰੁ		

ਮ : ੩

ਹੋਰੁ ਬਿਰਹਾ ਸਭ ਧਾਤੁ ਹੈ ਜਬ ਲਗੁ ਸਾਹਿਬ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨ ਹੋਇ ॥
 ਇਹੁ ਮਨੁ ਮਾਇਆ ਮੋਹਿਆ ਵੇਖਣੁ ਸੁਨਣੁ ਨ ਹੋਇ ॥
 ਸਹ ਦੇਖੇ ਬਿਨੁ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨ ਊਪਜੈ ਅੰਧਾ ਕਿਆ ਕਰੇਇ ॥
 ਨਾਨਕ ਜਿਨਿ ਅਖੀ ਲੀਤੀਆ ਸੋਈ ਸਚਾ ਦੇਇ ॥੨॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੮੩)

ਸਿਰੀ ਰਾਗ		ਇਕ ਤਾਲ			
×	0	2	0	3	4
ਸਥਾਈ			ਮੰਪ ਧੁ	ਮੰਗ ਰੇ	ਸਾਰੇ ਨੀਸਾ
			ਹੋੜ ਰੁ	ਬਿਰ ਹਾ	ਸੜ ਭੜ
ਪ -	ਧੁ ਪ	- -	ਮੰਪ ਧੁ	ਮੰਗ ਗਰੇ	ਸਾਰੇ ਨੀਸਾ
ਧਾ ੜ	ਤੁ ਹੈ	ੜ ੜ	ਹੋੜ ਰ	ਬਿਰ ਹਾੜ	ਸੜ ਭੜ
ਪ -	ਧੁ ਪ	ਧੁਪ ਮੰਪ	ਨੀ ਨੀ	ਸਾਂ ਨੀਸਾਂ	ਰੇਂ ਨੀਧੁ
ਧਾ ੜ	ਤੁ ਹੈ	ਜਬ ਲਗੁ	ਸਾ ਰਿ	ਬ ਪ੍ਰੀੜ	ੜ ਤਿੜ
ਨੀਧੁ ਪਧੁ	ਮੰਪ ਧੁਮੰ	ਗਰੇ ਗਰੇ	ਨੀ ਨੀ	ਸਾ ਨੀਰੇ	ਗਾ ਰੇਸਾ
ਨੜ ਹੋੜ	ੜੜ ੜੜ	ੜੜ ਇੜ	ਇਹੁ ਮ	ਨੁ ਮਾੜ	ੜ ਇਆ
ਨੀਸਾ ਰੇ	ਸਾ ਨੀ	ਧੁ ਪ	ਮੰਪ ਨੀ	ਸਾ ਰੇਰੇ	ਪ ਪ
ਮੋੜ ੜ	ਰਿ ਆ	ੜ ੜ	ਵੇੜ ਖ	ਣੁ ਸੁਨ	ਣੁ ਨ
ਰੇਮੰ ਪਧੁ	ਮੰਪ ਨੀਸਾਂ	ਰੇਂਨੀ ਧੁਪ			
ਹੋੜ ੜੜ	ੜੜ ੜੜ	ੜੜ ਇੜ			
ਅੰਤਰਾ			ਪ ਪ	ਪ ਧੁਪ	ਮੰ ਪ
			ਸ ਹ	ਦੇ ਖੇੜ	ਬਿ ਨੁ
ਨੀ ਸਾਂ	ਨੀ ਰੇਂ	ਰੇਂ ਸਾਂ	ਨੀ -	ਰੇਂ ਨੀਰੇਂ	ਗਾਂ ਰੇਂਸਾਂ
ਪ੍ਰੀ ਤਿ	ਨ ਊ	ਪ ਜੈ	ਅੰ ੜ	ਧਾ ਕਿਆ	ੜ ਕੜ
ਨੀ ਸਾਂ	ਰੇਂ ਨੀ	ਧੁ ਪ	ਰੇਮੰ ਪਧੁ	ਮੰਪ ਨੀ	ਸਾਂ ਨੀ
ਰੇ ੜ	ੜ ੜ	ੜ ਇ	ਨਾੜ ਨਕ	ਜਿਨਿ ਅ	ਖੀ ੜ
ਨੀਸਾਂ ਰੇਂ	ਸਾਂ ਨੀ	ਧੁ ਪ	ਮੰਪ ਨੀ	ਧੁ ਪ	ਮੰ ਪ
ਲੀੜ ਤੀ	ਆ ੜ	ੜ ੜ	ਸੋੜ ੜ	ਈ ਸ	ਚਾ ੜ
ਮੰਪ ਨੀਸਾਂ	ਰੇਂਰੇਂ ਸਾਂਨੀ	ਧੁਪ ਮੰਰੇ			
ਦੇੜ ੜੜ	ੜੜ ੜੜ	ੜੜ ਇੜ			

ਸਲੋਕ ਮ : ੩

ਕਲਉ ਮਸਾਜਨੀ ਕਿਆ ਸਦਾਈਐ ਹਿਰਦੈ ਹੀ ਲਿਖਿ ਲੇਹੁ॥

ਸਦਾ ਸਾਹਿਬ ਕੈ ਰੰਗਿ ਰਹੈ ਕਬਹੂੰ ਨ ਝੂਟਸਿ ਨੇਹੁ॥

ਕਲਉ ਮਸਾਜਨੀ ਜਾਇਸੀ ਲਿਖਿਆ ਭੀ ਨਾਲੇ ਜਾਇ॥

ਨਾਨਕ ਸਹ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨ ਜਾਇਸੀ ਜੋ ਪੁਰਿ ਛੋਡੀ ਸਚੈ ਪਾਇ॥੧॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੮੪)

ਸਿਰੀ ਰਾਗ	ਪਰੁਪਦ ਅੰਗ					ਚਾਰ ਤਾਲ
x	0	2	0	3	4	
ਸਥਾਈ						
ਰੇ ਰੇ	ਰੇ	ਸਾ	ਸ	ਰੇ	ਪ ਮੰ	ਪੁ ਪ
ਕ ਲਉ	ਮ	ਸਾ	ਜ	ਨੀ	ਕਿਆ ਽	ਸ ਦਾ
ਪ ਮੰ	ਪ	ਪੁ	ਮੰਗ	ਰੇ	ਮੰ ਗ	ਰੇ ਗ
ਹਿ ਰ	ਦੈ	ਹੀ	੨੨	੨	ਲਿ ਽	ਖਿ ਲੇ
ਨੀ ਨੀ	ਸਾ	ਨੀਰੇ	ਗ	ਰੇਸਾ	ਨੀ ਨੀ	ਰੇ ਨੀ
ਸ ਦਾ	ਸਾ	ਹਿ੨	ਬ	ਕੈ੨	ਰੰ ਗਿ	ਰ ਹੈ
ਮੰ ਪੁ	ਨੀ	ਸਾ	ਰੇ	ਰੇ	ਸਾ ਸਾ	ਪੁ ਮੰਗ
ਕ ਬ	ਹੂੰ	ਨ	ਝੂ	੨	ਟ ਸਿ	ਨੇ ੨੨
ਅੰਤਰਾ						
ਮੰ ਮੰ	ਪ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾ -	ਨੀ ਸਾਂ
ਕ ਲਉ	ਮ	ਸਾ	ਜ	ਨੀ	ਜਾ ਽	ਇ ਸੀ
ਨੀ ਨੀ	ਰੇਂ	ਗਾਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਨੀ ਸਾਂ	ਰੇਂ ਨੀ
ਲਿ ਖਿਆ	ਭੀ	ਨਾ	੨	ਲੇ	ਜਾ ਽	੨ ੨
ਮੰ ਮੰ	ਪ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂ ਰੇਂ	ਰੇਂ ਸਾਂ
ਨਾ ਨਕ	ਸਹ	ਪ੍ਰੀ	ਤਿ	ਨ	ਜਾ ਽	ਇ ਸੀ
ਮੰਪ ਸਾਂ	ਨੀ	ਪੁ	-	ਪ	ਮੰਪ ਪੁ	ਮੰ ਰੇ
ਜੋ੨ ਪੁ	ਰਿ	ਛੇ	੨	ਡੀ	ਸ੨ ਚੈ	੨ ਪਾ

ਸਲੋਕ ਮ : ੩

ਗੁਰ ਸਭਾ ਏਵ ਨ ਪਾਈਐ ਨਾ ਨੇੜੈ ਨਾ ਦੂਰਿ॥

ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰੁ ਤਾਂ ਮਿਲੈ ਜਾ ਮਨੁ ਰਹੈ ਹਦੂਰਿ॥੨॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੮੪)

ਸਿਰੀ ਰਾਗ					ਇਕ ਤਾਲ	
x	0	2	0	3	4	
ਸਥਾਈ				ਮੰਪ	ਨੀ ਸਾਂ	
				ਗੁੜ	ਰ ਸ	
ਕੁੰ ਕੁੰ	ਸਾਂ ਨੀ	ਨੀ ਨੀਕੁੰ	ਨੀ ਧੁ	ਪ ਮੰਪ	ਸਾਂ ਨੀਧੁ	
ਭਾ ੜ	ੜ ਏ	ਵ ਨੜ	ਪਾ ੜ	ਈਐ ਨਾੜ	ੜ ਨੇੜ	
ਪ -	- ਮੰਪ	ਧੁ ਮੰਗ	ਕੁੰ ਕੁੰ	ਸ		
ੜੈ ੜ	ੜ ਨਾੜ	ੜ ੜੜ	ਦੂ ੜ	ਰਿ		
ਅੰਤਰਾ			ਮ ਮ	ਪ ਨੀਨੀ	ਸਾਂ ਸਾਂ	
			ਨਾ ਨ	ਕ ਸਤਿ	ਗੁ ਰੁ	
ਕੁੰ -	ਕੁੰ ਸਾਂ	- -	ਨੀਕੁੰ ਗਾਂ	ਕੁੰ ਸਾਂ	ਨੀਕੁੰ ਨੀ	
ਤਾਂ ੜ	ਮਿ ਲੈ	ੜ ੜ	ਜਾੜ ੜ	ਮ ਨੁ	ਰੜ ਹੈ	
ਧੁ ਪ	ਮੰਪ ਨੀਸਾਂ	ਕੁੰਕੁੰ ਸਾਂਨੀ	ਧੁਪ ਮੰਗ	ਰੇਸਾ		
ੜ ਹ	ਦੂੜ ੜੜ	ੜੜ ੜੜ	ੜੜ ੜੜ	ਰਿੜ		

ਸਲੋਕ ਮ : ੩

ਕਲਮ ਜਲਉ ਸਣੁ ਮਸਵਾਣੀਐ ਕਾਗਦੁ ਭੀ ਜਲਿ ਜਾਉ ॥

ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ ਜਲਿ ਬਲਉ ਜਿਨਿ ਲਿਖਿਆ ਦੂਜਾ ਭਾਉ ॥

ਨਾਨਕ ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਕਮਾਵਣਾ ਅਵਰੁ ਨ ਕਰਣਾ ਜਾਇ ॥੧॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੮੪)

ਸਿਰੀ ਰਾਗ		ਇਕ ਤਾਲ			
x	0	2	0	3	4
ਸਥਾਈ				- ਸਾ	ਰੇ ਸਾ
				ੜ ਕ	ਲਮ ਜ
ਪ -	- ਮੱਖ	ਧੁ ਮੰਗ	ਰੇਗ ਰੇ	ਸਾ ਨੀ	ਸ ਰੇ
ਲਉ ੜ	ੜ ਸਣੁ	ਮ ਸੜ	ਵਾੜ ਠੀ	ਐ ਕਾ	ਗ ਦੁ
ਨੀ ਧੁ	ਪੁ ਮੁੱਖ	ਨੀਸ ਰੇ	ਸਾ -	ਸਾ ਰੇ	ਮੰ ਪ
ਭੀ ਜ	ਲਿ ਜਾੜ	ੜੜ ੜ	ੜ ੜ	ਉ ਲਿ	ਖ ਠ
ਮੱਖ ਧੁਪ	ਮੱਖ ਨੀ	ਨੀ ਰੇਂ	ਨੀਰੇਂ ਨੀਧੁ	ਪਪ ਮੱਖ	ਨੀ ਸਾਂ
ਵਾੜ ੜੜ	ਲਾੜ ਜ	ਲਿ ਬ	ਲਉ ੜੜ	ਜਿਨਿ ਲਿੜ	ਖਿ ਆ
ਰੇਂ ਰੇਂ	ਸਾਂ ਨੀਰੇਂ	ਨੀਧੁ ਮੱਧੁ	ਮੰਗ ਰੇਗ	ਰੇਸਾ	
ਦੁ ੜ	ਜਾ ਭਾੜ	ੜੜ ੜੜ	ੜੜ ੜੜ	ਉੜ	
ਅੰਤਰਾ					
ਪ ਪ	ਪ ਧੁਪ	ਮੰ ਪ	ਨੀ ਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ ਰੇਂ	ਰੇਂ ਸਾਂ
ਨਾ ਨ	ਕ ਪੂੜ	ਰ ਬਿ	ਲਿਖਿ ਆ	ਕੜ ਮਾ	ਵ ਠਾ
ਨੀਨੀ ਰੇਂ	ਗਾਂ ਰੇਂ	ਰੇਂ ਸਾਂ	ਰੇਂਨੀ ਧੁਮ	ਗਰੇ	
ਅਵ ਰੁ	ਨ ਕ	ਰ ਠਾ	ਜਾੜ ੜੜ	ਇੜ	

ਸਲੋਕ ਮ : ੩

ਹੋਰੁ ਕੂੜੁ ਪੜਣਾ ਕੂੜੁ ਬੋਲਣਾ ਮਾਇਆ ਨਾਲਿ ਪਿਆਰੁ ॥
 ਨਾਨਕ ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਕੋ ਥਿਰੁ ਨਹੀ ਪੜਿ ਪੜਿ ਹੋਇ ਖੁਆਰੁ ॥੨॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੮੪)

ਸਿਰੀ ਰਾਗ			ਤਿੰਨ ਤਾਲ
×	2	0	3
ਸਥਾਈ			ਧੁਪ ਮਪਨੀ ਸਾਂ
ਰੇਂ ਰੇਂ ਸਾਂ ਸਾਂ	ਨੀ ਸਾਂ ਨੀਸਾਂ ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀ ਧੁ ਪ -	ਹੋੜ ਝ ਝ ਰੁ
ਕੂ ਝੜ ਪ ਝ	ਣਾ ਝ ਕੂਝ ਝੜ	ਬੋ ਲ ਣਾ ਝ	ਰੇਮੰ ਪਧੁਮਪਨੀ
ਧੁ ਪ - ਪ	ਮਧੁ ਮਗ ਰੇ ਮਗ	ਰੇ ਗ ਰੇ ਸਾ	ਮਾਝ ਝ ਇਆ ਝ
ਨਾ ਝ ਝ ਲਿ	ਪਿਆ ਝ ਝ ਝ	ਝ ਝ ਝ ਰੁ	
ਅੰਤਰਾ			ਪ ਪਪ ਧੁਪ ਮਪ
ਸਾਂ - ਸਾਂ -	- ਸਾਂ ਸਾਂ ਨੀ	ਰੇਂ ਸਾਂ - -	ਨਾ ਨਕ ਵਿਝ ਝ
ਨਾ ਝ ਵੈ ਝ	ਝ ਕੋ ਥਿ ਰੁ	ਨ ਹੀ ਝ ਝ	ਨੀ ਰੇਂ ਗ ਰੇਂ
ਸਾਂ - - ਸਾਂ	ਨੀਰੇਂ ਨੀਧੁ ਪਮ ਗਰੇ	ਧੁ ਮਗ ਰੇਗ ਰੇਸਾ	ਪ ਝਿ ਪ ਝਿ
ਹੋ ਝ ਝ ਇ	ਖੁਆ ਝ ਝ ਝ ਝ	ਝ ਝ ਝ ਝ ਰੁ	

ਸਲੋਕ ਮ : ੩

ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਮਿਲਿ ਰਹਾ ਅੰਤਰਿ ਰਖਾ ਉਰਿ ਧਾਰਿ॥
 ਸਾਲਾਹੀ ਸੇ ਪ੍ਰਭ ਸਦਾ ਸਦਾ ਗੁਰ ਕੈ ਹੇਤਿ ਪਿਆਰਿ॥
 ਨਾਨਕ ਜਿਸੁ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਤਿਸੁ ਮੇਲਿ ਲਏ ਸਾਈ ਸੁਹਾਗਣਿ ਨਾਰਿ॥
 (ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੯੦)

ਸਿਰੀ ਰਾਗ			ਤਾਲ ਰੂਪਕ			
x			2			3
ਸਥਾਈ						
ਰੁੱ	ਰੁੱ	ਰੁੱ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ
ਆ	ਪ	ਣੇ	ਪ੍ਰੀ	ੳ	ਤ	ਮ
ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਨੀਰੁੱ	ਨੀਧੁ	ਪ	-
ਮਿ	ਲਿ	ਰ	ਹਾੳ	ੳੳ	ੳ	ੳ
ਮੰ	ਮੰ	ਪ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਧੁ	ਪ
ਅੰ	ਤ	ਰਿ	ਰ	ਖਾ	ਉ	ਰਿ
ਮਪ	ਧੁ	ਮੰਗ	ਰੁੱ	ਗ	ਰੁੱ	ਸਾ
ਧਾੳ	ੳ	ੳੳ	ੳ	ੳ	ੳ	ਰਿ
ਅੰਤਰਾ						
ਪ	ਮ	ਪ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ
ਸਾ	ਲਾ	ਹੀ	ਸੇ	ੳ	ਪ੍ਰ	ਭ
ਨੀ	ਸਾਂ	ਰੁੱ	ਸਾਂ	-	-	-
ਸ	ਦਾ	ਸ	ਦਾ	ੳ	ੳ	ੳ
ਨੀ	ਰੁੱ	ਗਾਂ	ਰੁੱ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ
ਗੁ	ਰ	ਕੈ	ਰੇ	ੳ	ੳ	ਤਿ
ਨੀਸਾਂ	ਰੁੱਸਾਂ	ਨੀਸਾ	ਨੀ	ਧੁ	ਪ	ਪ੍ਰ
ਪਿਆ	ੳੳ	ੳੳ	ੳ	ੳ	ੳ	ਰਿ
ਮੰ	ਪਪ	ਸਾਂਸਾਂ	ਨੀ	ਧੁ	ਧੁ	ਪ
ਨਾ	ਨਕ	ਜਿਸ	ਨਦ	ਰਿ	ਕ	ਰੇ
ਮਪ	ਮਪ	ਧੁ	ਮੰਗ	ਰੇਗ	ਰੁੱ	ਸਾ
ਤਿਸੁ	ਮੇੳ	ਲਿ	ਲੳ	ਏੳ	ੳ	ੳ
ਰੇਮੰ	ਪਧੁ	ਮਪ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਰੁੱ	ਸਾਂ
ਸਾੳ	ਈੳ	ਸੁੳ	ਹਾ	ੳ	ਗ	ਣਿ
ਰੇਰੁੱ	ਸਾਂਨੀ	ਧੁਪ	ਮਪ	ਧੁਮੰ	ਗਰੁੱ	ਸਾ
ਨਾੳ	ੳੳ	ੳੳ	ੳੳ	ੳੳ	ੳੳ	ਰਿ

ਰਾਗ ਮਾਝ

ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਰਾਗ ਪ੍ਰਾਂਤਿਕ ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ ਦੀਆਂ ਧੁਨਾਂ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ ਦੀਆਂ ਧੁਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਗੀਤ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਨਿਯਮਬੱਧ ਕਰਕੇ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਰਾਗ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ, ਅਜਿਹੇ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਮਾਣ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ 'ਮਾਝ' ਵੀ ਮਾਝੇ ਦੀ ਇਕ ਲੋਕ ਧੁਨ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਭਾਈ ਮਰਦਾਨੇ ਦੇ ਰਬਾਬ ਦੀ ਮਧੁਰ ਝਨਕਾਰ ਨਾਲ ਇਲਾਹੀ ਬਾਣੀ ਦਾ ਗਾਇਨ ਕਰਕੇ 'ਰਾਗ ਮਾਝ' ਨਾਮ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਦੂਜੇ, ਤੀਜੇ, ਚੌਥੇ ਅਤੇ ਪੰਜਵੇਂ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਮਾਝ ਰਾਗ ਵਿਚ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ। ਪੁਰਾਤਨ ਮੱਧ ਕਾਲੀਨ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਸੰਗੀਤ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵਿਚ ਮਾਝ ਰਾਗ ਦਾ ਉਲੇਖ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਮਾਝ ਰਾਗ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਇਕ ਅਨੂਪਮ ਦੇਣ ਹੈ।

ਮਾਝ ਰਾਗ ਦਾ ਨਾਦਾਤਮਕ ਸਰੂਪ ਖਮਾਜ ਮੇਲ ਤੋਂ ਉਤਪੰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਗੰਧਾਰ, ਦੋ ਨਿਸ਼ਾਦ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸਭ ਸੁਰ ਸ਼ੁੱਧ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਆਰੋਹ ਵਿਚ ਗੰਧਾਰ ਅਤੇ ਪੈਵਤ ਵਰਜਿਤ ਹਨ ਅਤੇ ਅਵਰੋਹ ਵਿਚ ਵਕਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੱਤੇ ਸੁਰ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਜਾਤੀ ਔੜਵ ਵਕਰ-ਸੰਪੂਰਣ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਵਾਦੀ ਸੁਰ ਰਿਸ਼ਭ ਅਤੇ ਸੰਵਾਦੀ ਪੰਚਮ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਗਾਉਣ ਵਜਾਉਣ ਦਾ ਵੇਲਾ ਦਿਨ ਦਾ ਚੌਥਾ ਪਹਿਰ ਹੈ। ਮਾਝ ਰਾਗ ਵਿਚ ਦੇਸ, ਦੇਸੀ, ਸਾਰੰਗ, ਤਿਲਕ-ਕਾਮੋਦ, ਕਾਫੀ, ਜੈਜਾਵੰਤੀ, ਮਾਲਗੁੰਜੀ, ਮਲਾਰ ਆਦਿ ਕਈ ਰਾਗਾਂ ਦੀ ਰੰਗਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੋਚਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ 'ਰੇ ਪ' ਸੁਰ ਸੰਗਤੀ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਆਰੋਹ, ਅਵਰੋਹ, ਮੁੱਖ ਅੰਗ ਅਤੇ ਸੁਰ ਵਿਸਤਾਰ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਇਹ ਰਾਗ ਆਪਣੇ ਸਮਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਕ ਰਾਗਾਂ ਨਾਲੋਂ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੀ ਨਿਵੇਕਲਾ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਆਰੋਹ : ਸਾ ਰੇ, ਮ ਪ, ਨੀ ਸਾਂ।

ਅਵਰੋਹ : ਸਾਂ ਨੀ ਧ ਪ, ਧਮ ਗ ਮ, ਰੇ ਪ, ਗੁ ਰੇ ਗੁ, ਸਰੇ ਨੀ ਸਾ।

ਮੁੱਖ ਅੰਗ : ਪ, ਧ ਮ ਗ ਮ, ਰੇ ਪ, ਮ ਗੁ, ਰੇ ਗੁ ਸਾ ਰੇ, ਨੀ ਸਾ।

ਸੁਰ ਵਿਸਤਾਰ

1. ਸਾ, ਸਾ ਰੇ ਨੀ ਸਾ ਨੀ ਨੀ, ਸਾ ਨੀ ਸਾ ਰੇ ਨੀ ਨੀ ਧ ਪ, ਧ ਮ ਪ, ਗ ਮ ਰੇ ਪ, ਗੁ ਗੁ ਰੇ, ਰੇ ਮ ਪ, ਧ ਪ ਮ ਪ ਗ ਮ ਰੇ ਪ ਗੁ ਰੇ, ਰੇ ਮ ਪ, ਧ ਮ ਪ ਨੀ ਨੀ ਸਾ ਨੀ ਸਾ ਰੇ ਮ, ਗ ਮ ਗੁ ਰੇ, ਗੁ ਰੇ ਗੁ ਰੇ, ਗੁ ਰੇ ਰੇ ਗੁ ਸਾਰੇ ਨੀ ਨੀ ਸਾ।
2. ਸਾ ਸਾ ਰੇ ਮ ਪ, ਮ ਗ ਮ ਗੁ ਰੇ, ਗੁ ਰੇ ਗੁ ਸਾ ਰੇ ਨੀ ਸਾ ਰੇ ਮ ਪ, ਰੇ ਮ ਰੇ ਮ ਪ ਧ ਮ ਪ, ਰੇ ਪ ਗੁ ਰੇ, ਮ ਪ ਧ ਮ ਪ, ਧ ਪ ਮ ਪ, ਧ ਮ ਗ ਮ ਰੇ ਪ ਗੁ ਰੇ, ਰੇ ਮ ਪ ਨੀ, ਧ ਪ, ਧ ਮ ਗ ਮ ਰੇ ਪ ਗੁ ਗੁ ਰੇ, ਗੁ ਰੇ, ਗੁ ਰੇ ਗੁ ਸਾ ਰੇ ਨੀ ਨੀ ਸਾ।
3. ਸਾ ਰੇ ਮ ਪ ਰੇ ਮ ਪ ਨੀ, ਧ ਪ, ਮ ਪ ਨੀ ਸਾਂ ਨੀ ਸਾਂ, ਪ ਨੀ ਸਾਂ ਰੇਂ, ਸਾਂ ਰੇਂ ਨੀ ਨੀ ਧ ਪ, ਮ ਪ ਨੀ ਸਾਂ ਪ ਨੀ ਸਾਂ, ਨੀ ਸਾਂ ਰੇਂ ਨੀ ਸਾਂ ਰੇਂ ਮ ਗ ਮ ਗੁ ਰੇਂ, ਗੁ ਰੇਂ ਗੁ ਰੇਂ ਸਾਂ ਰੇਂ ਨੀ ਸਾਂ, ਰੇਂ ਮ ਪ ਗ ਮ ਗੁ ਰੇਂ, ਰੇਂ ਪ ਗੁ ਰੇਂ ਗੁ ਰੇਂ ਸਾਂ ਰੇਂ ਨੀ ਨੀ ਸਾਂ ਸਾਂ ਰੇਂ ਨੀ ਸਾਂ ਨੀ ਨੀ ਧ ਪ, ਮ ਪ ਸਾਂ ਨੀ ਨੀ ਧ ਪ, ਧ ਮ ਪ ਗ ਮ ਰੇ ਪ ਗੁ ਰੇ ਗੁ ਸਾਰ ਨੀ ਨੀ ਸਾ।

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੩ ਘਰੁ ੧

ਕਰਮੁ ਹੋਵੈ ਸਤਿਗੁਰੂ ਮਿਲਾਏ ॥ ਸੇਵਾ ਸੁਰਤਿ ਸਬਦਿ ਚਿਤੁ ਲਾਏ ॥
 ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਚੁਕਾਵਣਿਆ ॥੧॥
 ਹਉ ਵਾਰੀ ਜੀਉ ਵਾਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਬਲਿਹਾਰਣਿਆ ॥
 ਗੁਰਮਤੀ ਪਰਗਾਸੁ ਹੋਆ ਜੀ ਅਨਦਿਨੁ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵਣਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
 ਤਨੁ ਮਨੁ ਖੋਜੇ ਤਾ ਨਾਉ ਪਾਏ ॥ ਧਾਵਤੁ ਰਾਖੈ ਠਾਕਿ ਰਹਾਏ ॥
 ਗੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ ਅਨਦਿਨੁ ਗਾਵੈ ਸਹਜੇ ਭਗਤਿ ਕਰਾਵਣਿਆ ॥੨॥
 ਇਸੁ ਕਾਇਆ ਅੰਦਰਿ ਵਸਤੁ ਅਸੰਖਾ ॥ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਚੁ ਮਿਲੈ ਤਾ ਵੇਖਾ ॥
 ਨਉ ਦਰਵਾਜੇ ਦਸਵੈ ਮੁਕਤਾ ਅਨਹਦ ਸਬਦੁ ਵਜਾਵਣਿਆ ॥੩॥
 ਸਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਸਚੀ ਨਾਈ ॥ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਮੰਨਿ ਵਸਾਈ ॥
 ਅਨਦਿਨੁ ਸਦਾ ਰਹੈ ਰੰਗਿ ਰਾਤਾ ਦਰਿ ਸਚੈ ਸੋਝੀ ਪਾਵਣਿਆ ॥੪॥
 ਪਾਪ ਪੁੰਨ ਕੀ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣੀ ॥ ਦੂਜੈ ਲਾਗੀ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਈ ॥
 ਅਗਿਆਨੀ ਅੰਧਾ ਮਗੁ ਨ ਜਾਣੈ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਆਵਣ ਜਾਵਣਿਆ ॥੫॥
 ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਤੇ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥ ਹਉਮੈ ਮੇਰਾ ਠਾਕਿ ਰਹਾਇਆ ॥
 ਗੁਰ ਸਾਖੀ ਮਿਟਿਆ ਅੰਧਿਆਰਾ ਬਜਰ ਕਪਾਟ ਖੁਲਾਵਣਿਆ ॥੬॥
 ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਮੰਨਿ ਵਸਾਇਆ ॥ ਗੁਰਚਰਣੀ ਸਦਾ ਚਿਤੁ ਲਾਇਆ ॥
 ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਮਨੁ ਤਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਨਿਰਮਲ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਣਿਆ ॥੭॥
 ਜੀਵਣੁ ਮਰਣਾ ਸਭੁ ਤੁਧੈ ਤਾਈ ॥ ਜਿਸੁ ਬਖਸੇ ਤਿਸੁ ਦੇ ਵਡਿਆਈ ॥
 ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ਸਦਾ ਤੂੰ ਜੰਮਣ ਮਰਣੁ ਸਵਾਰਣਿਆ ॥੮॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੧੧੦)

x	2	0	3
ਸਥਾਈ			- ਰੇਮਪਧਮਪ
			ੳ ਹੁੳੳ ਵਾੳ
ਨੀ - ਸਾਂ -	- ਪਨੀ ਸਾਰੋਂ ਸਾਰੋਂ	ਨੀ ਨੀ ਧ ਪ	- ਪਧ ਮ ਮ
ਰੀ ੳ ੳ ੳ	ੳ ਜੀੳ ੳੳ ਉੳ	ਵਾ ੳ ਰੀ ੳ	ੳ ਸਤਿ ਗੁ ਰ
ਗ ਮ ਗੁ ਰੇ	ਪ ਗੁਰੇ ਗੁ ਸਾ	ਰੇ ਨੀ ਸਾ -	- ਸਾ ਸਾ ਰੇ
ਕੈ ੳ ਬ ਲਿ	ੳ ਹਾੳ ਰ ਣਿ	ਆ ੳ ੳ ੳ	ੳ ਗੁ ਰ ਮ
ਨੀ - ਧ ਪ	ਪਨੀਸਾਰੇਰੇ ਪ	ਗੁ ਗੁ ਰੇ -	- ਰੇਰੇਮ ਪ
ਤੀ ੳ ਪ ਰ	ਗਾੳੳੳ ਸੁ ਹੋ	ਆ ੳ ਜੀ ੳ	ੳ ਅਨ ਦਿ ਨ
ਰੇਮ ਪਨੀ ਧ ਪ	ਮਪ ਨੀਸਾਂ ਰੋਸਾਂ ਨੀਧ	ਪਧ ਮਗ ਮਗੁ ਰੇਸਾ	ਨੀਸਾ
ਹੳ ਰਿੳ ਗੁ ਣ	ਗਾੳ ੳੳ ੳੳ ੳੳ	ਵੳ ਣਿੳਆੳ	ੳੳ ੳੳ
ਅੰਤਰਾ			- ਰੇਰੇਮ ਮ
			ੳ ਕਰਮੁ ਹੋ
ਪ - ਨੀ ਨੀ	ਸਾਂ ਸਾਂ - ਸਾਂ	ਸਾਰੋਂ ਨੀ ਸਾਂ -	- ਨੀਸਾਂ ਰੋਮਾਂ ਮਾਂ
ਵੈ ੳ ਸ ਤਿ	ਗੁ ਰੂ ੳ ਮਿ	ਲਾੳੳ ਏ ੳ	ੳ ਸੇੳ ੳੳ ਵਾ
ਗਾਂ ਮਾਂ ਗੁ ਰੋਂ	ਗੁ ਰਾਂ ਰੋਂ ਨੀ	ਸਾਂ - ਸਾਂ -	- ਨੀ - ਸਾਂ
ਸੁ ਰ ਤਿ ਸ	ਬ ਦਿ ਚਿ ਤੁ	ਲਾ ੳ ਏ ੳ	ੳ ਹੁੳੳ ਮੈ
ਸ ਪ ਪ ਧ	ਮ - ਗ ਮ	ਗੁ - ਰੇ -	- ਰੇ ਪ ਪ
ਮਾ ੳ ਰਿ ਸ	ਦਾ ੳ ਸੁ ਖੁ	ਪਾ ੳ ਇਆ ੳ	ੳ ਮਾ ੳ ਇਆ
ਗੁ ਰੇ ਗੁ ਸਾ	ਰੇਮ ਪਧ ਮਪ ਨੀਸਾਂ	ਨੀਧ ਪਮ ਗਮ ਗੁਰੇ	ਸਾ
ਮੋ ੳ ਹੁ ਚੁ	ਕਾੳ ੳੳ ਵੳ ਣਿੳ	ਆੳ ੳੳ ੳੳ ੳੳ	ੳ

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੩

ਮੇਰਾ ਪੁਭੁ ਨਿਰਮਲੁ ਅਗਮ ਅਪਾਰਾ ॥ ਬਿਨੁ ਤਕੜੀ ਤੋਲੈ ਸੰਸਾਰਾ ॥
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਸੋਈ ਬੂਝੈ ਗੁਣ ਕਹਿ ਗੁਣੀ ਸਮਾਵਣਿਆ ॥੧॥
 ਹਉ ਵਾਰੀ ਜੀਉ ਵਾਰੀ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਮੰਨਿ ਵਸਾਵਣਿਆ ॥
 ਜੋ ਸਚਿ ਲਾਗੇ ਸੇ ਅਨਦਿਨੁ ਜਾਗੇ ਦਰਿ ਸਚੈ ਸੋਭਾ ਪਾਵਣਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
 ਆਪਿ ਸੁਣੈ ਤੈ ਆਪੇ ਵੇਖੈ ਜਿਸ ਨੋ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਸੋਈ ਜਨੁ ਲੇਖੈ ॥
 ਆਪੇ ਲਾਇ ਲਏ ਸੋ ਲਾਗੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਚੁ ਕਮਾਵਣਿਆ ॥੨॥
 ਜਿਸ ਆਪਿ ਭੁਲਾਏ ਸੁ ਕਿਥੈ ਹਥੁ ਪਾਏ ॥ ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਸੁ ਮੇਟਣਾ ਨ ਜਾਏ ॥
 ਜਿਨ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲਿਆ ਸੇ ਵਡਭਾਗੀ ਪੂਰੈ ਕਰਮਿ ਮਿਲਾਵਣਿਆ ॥੩॥
 ਪੇਈਅੜੇ ਧਨ ਅਨਦਿਨੁ ਸੁਤੀ ॥ ਕੰਤਿ ਵਿਸਾਰੀ ਅਵਗੁਣਿ ਮੁਤੀ ॥
 ਅਨਦਿਨੁ ਸਦਾ ਫਿਰੈ ਬਿਲਲਾਦੀ ਬਿਨੁ ਪਿਰੁ ਨੀਦ ਨ ਪਾਵਣਿਆ ॥੪॥
 ਪੇਈਅੜੈ ਸੁਖ ਦਾਤਾ ਜਾਤਾ ॥ ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਪਛਾਤਾ ॥
 ਸੇਜ ਸੁਹਾਵੀ ਸਦਾ ਪਿਰੁ ਰਾਵੇ ਸਚੁ ਸੀਗਾਰ ਬਣਾਵਣਿਆ ॥੫॥
 ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਜੀਅ ਉਪਾਏ ॥ ਜਿਸਨੋ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਤਿਸੁ ਗੁਰੁ ਮਿਲਾਏ ॥
 ਕਿਲਬਿਖ ਕਾਟਿ ਸਦਾ ਜਨ ਨਿਰਮਲ ਦਰਿ ਸਚੈ ਨਾਮਿ ਸੁਹਾਵਣਿਆ ॥੬॥
 ਲੇਖਾ ਮਾਗੈ ਤਾ ਕਿਨਿ ਦੀਐ ॥ ਸੁਖੁ ਨਾਹੀ ਫੁਨਿ ਦੂਐ ਤੀਐ ॥
 ਆਪੇ ਬਖਸਿ ਲਏ ਪੁਭੁ ਸਾਚਾ ਆਪੇ ਬਖਸਿ ਮਿਲਾਵਣਿਆ ॥੭॥
 ਆਪਿ ਕਰੇ ਤੈ ਆਪਿ ਕਰਾਏ ॥ ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਮਿਲਾਏ ॥
 ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਮਿਲੈ ਵਡਿਆਈ ਆਪੇ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਵਣਿਆ ॥੮॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੧੧੦)

ਮਾਝ ਰਾਗ

ਤਾਲ ਦਾਦਰਾ

x	0	x	0	x	0
ਸਥਾਈ					ਸ ਹਉ
ਸਾਰੇਮਪ ਮ	ਪ ਪ ਪ	ਮਪ ਨੀਸੰ ਨੀ	ਸਾਂ - -	ਸਾਂ ਸਾਂ ਰੋ	ਨੀ ਧ ਪ
ਵਾੳੳੳ	ਰੀ ਜੀ ਉ	ਵਾੳੳੳ	ਰੀ ੳ ੳ	ਹ ਰਿ ਕਾ	ਨਾ ੳ ਮੁ
ਧ ਮ ਮ	ਗਮ ਯਗੁ ਯਗੁ	ਰੇ - -	ਰੇ ਪ ਪ	ਗੁ ਗੁ ਰੇ	ਗੁ ਸ ਸ
ਮੰ ਨਿ ਵ	ਸਾੳਵ ਣਿ	ਆ ੳ ੳ	ਹ ਰਿ ਕਾ	ਨਾ ੳ ਮੁ	ਮੰ ਨਿ ਵ

ਰੇ ਨੀ ਨੀ	ਸਾ - -	ਸਾ ਸਾ ਰੇ	ਨੀ ਨੀ ਨੀ	ਧ ਮ ਪ	ਮੁਪ ਨੀਸ ਸਸ
ਸਾ ਵ ਠਿ	ਆ ਽ ਽	ਜੋ ਸ ਚਿ	ਲਾ ਗੇ ਸੇ	ਅਨੁ ਦਿ ਨੁ	ਜਾ਽ ਗੇ਽ ਦਰ
ਰੇ ਮ -	ਮਪ ਨੀਸ ਪ	ਪਧ ਮ ਗਮ	ਗੁ ਰੇ ਰੇਰੇ	ਰੇ ਪ -	ਗੁਰੇ ਗੁ ਸਾ
ਸ ਰੈ ਽	ਸੇ਽ ਽਽ ਭਾ	ਪਾ਽ ਵ ਠਿ਽	ਆ ਽ ਦਰਿ	ਸ ਰੈ ਽	ਸੇ਽ ਽ ਭਾ
ਰੇ ਨੀ ਨੀ	ਸ -, ਸਾ				
ਪਾ ਵ ਠਿ	ਆ ਽, ਹਉ				
ਅੰਤਰਾ					
ਰੇ ਮ ਮਮ	ਪਪ ਨੀ ਨੀ	ਸਸੰ ਸੰ ਸਾਂ	ਰੇਂ ਸਾਂ ਸਾਂ	ਨੀਨੀ ਨੀ ਸਾਂ	ਨੀਸ ਰੇਮ ਗਮੰ
ਮੇ ਰਾ ਪੁਭ	ਨਿਰਮ ਲੁ	ਅਗਮ ਅ	ਪਾ ਽ ਰਾ	ਬਿਨੁਤ ਕ	ਤੀ਽ ਽਽ ਤੇ਽
ਗੁ ਰੇਂ ਗੁ	ਰੇਂ ਸੰ ਸਾਂ	ਸਸੰ ਸੰ ਰੇਂ	ਨੀ ਨੀ ਧਪ	ਧਪ ਧ ਮ	ਗੁ ਰੇ -
ਲੈ ਸੰ ਽	ਸਾ ਽ ਰਾ	ਗੁਰ ਮੁ ਖਿ	ਰੇ ਽ ਵੈ਽	ਸੇ਽ ਽ ਈ	ਬੂ ਝੈ ਽
ਰੇਰੇ ਮ ਪ	ਮਪ ਨੀਸ ਪਧ	ਮ ਗੁ ਗੁ	ਰੇ - -	ਰੇਰੇ ਪ ਪ	ਗੁਰੇ ਗੁ ਸਾ
ਗੁਣ ਕ ਹਿ	ਗੁ਽ ਠੀ਽ ਸ਽	ਮਾ ਵ ਠਿ	ਆ ਽ ਽	ਗੁਣ ਕ ਹਿ	ਗੁ਽ ਠੀ ਸ
ਰੇ ਨੀ ਨੀ	ਸਾ - ਸਾ				
ਮਾ ਵ ਠਿ	ਆ ਽, ਹਉ				

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੩

ਗੋਵਿੰਦੁ ਉਜਲੁ ਉਜਲੁ ਹੰਸਾ॥ ਮਨੁ ਬਾਣੀ ਨਿਰਮਲ ਮੇਰੀ ਮਨਸਾ॥
 ਮਨਿ ਉਜਲੁ ਸਦਾ ਮੁਖ ਸੋਹਹਿ ਅਤਿ ਉਜਲੁ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਣਿਆ॥੧॥
 ਹਉ ਵਾਰੀ ਜੀਉ ਵਾਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਗੁਣ ਗਾਵਣਿਆ॥
 ਗੋਬਿੰਦੁ ਗੋਬਿੰਦੁ ਕਹੈ ਦਿਨ ਰਾਤੀ ਗੋਬਿੰਦੁ ਗੁਣ ਸਬਦਿ ਸੁਣਾਵਣਿਆ॥੧॥ ਰਹਾਉ॥
 ਗੋਬਿੰਦੁ ਗਾਵਹਿ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਏ॥ ਗੁਰ ਕੈ ਭੈ ਉਜਲੁ ਹਉਮੈ ਮਲੁ ਜਾਏ॥
 ਸਦਾ ਅਨੰਦਿ ਰਹਹਿ ਭਗਤਿ ਕਰਹਿ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਸੁਣਿ ਗੋਬਿੰਦੁ ਗੁਣ ਗਾਵਣਿਆ॥੨॥
 ਮਨੁਆ ਨਾਚੈ ਭਗਤਿ ਦ੍ਰਿੜਾਏ॥ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਮਨੈ ਮਨੁ ਮਿਲਾਏ॥
 ਸਚਾ ਤਾਲੁ ਪੂਰੇ ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਚੁਕਾਏ ਸਬਦੇ ਨਿਰਤਿ ਕਰਾਵਣਿਆ॥੩॥
 ਉਚਾ ਕੂਕੇ ਤਨਹਿ ਪਛਾੜੇ॥ ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਜੋਹਿਆ ਜਮ ਕਾਲੇ॥
 ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਇਸੁ ਮਨਹਿ ਨਚਾਏ ਅੰਤਰਿ ਕਪਟੁ ਦੁਖੁ ਪਾਵਣਿਆ॥੪॥
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਭਗਤਿ ਜਾ ਆਪਿ ਕਰਾਏ॥ ਤਨੁ ਮਨੁ ਰਾਤਾ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਏ॥
 ਬਾਣੀ ਵਜੈ ਸਬਦਿ ਵਜਾਏ ਗੁਰਮੁਖਿ ਭਗਤਿ ਥਾਇ ਪਾਵਣਿਆ॥੪॥
 ਬਹੁ ਤਾਲੁ ਪੂਰੇ ਵਾਜੇ ਵਜਾਏ॥ ਨਾ ਕੇ ਸੁਣੇ ਨ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ॥
 ਮਾਇਆ ਕਾਰਣਿ ਪਿੜ ਬੰਧਿ ਨਾਚੈ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਦੁਖੁ ਪਾਵਣਿਆ॥੬॥
 ਜਿਸੁ ਅੰਤਰਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਗੈ ਸੇ ਮੁਕਤਾ॥ ਇੰਦ੍ਰੀ ਵਸਿ ਸਚ ਸੰਜਮਿ ਜੁਗਤਾ॥
 ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਸਦਾ ਹਰਿ ਧਿਆਏ ਏਹਾ ਭਗਤਿ ਹਰਿ ਭਾਵਣਿਆ॥੭॥
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਭਗਤਿ ਜੁਗ ਚਾਰੇ ਹੋਈ॥ ਹੋਰਤੁ ਭਗਤਿ ਨ ਪਾਏ ਕੋਈ॥
 ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਗੁਰ ਭਗਤੀ ਪਾਈਐ ਗੁਰ ਚਰਣੀ ਚਿਤੁ ਲਾਵਣਿਆ॥੮॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੧੨੧)

ਮਾਝ ਰਾਗ

ਤਾਲ ਕਹਿਰਵਾ

×	2	0	3	×	2	0	3
ਸਥਾਈ							
- ਨੀਸਾ	ਰੇਮ ਗੁ	ਰੇ -	ਗੁ ਸਾ	- ਰੇਮ	ਪਧ ਮ	ਪ -	- -
ੜ ਹਉ	ੜੜ ਵਾ	ਰੀ ੜ	ਜੀ ਉ	ੜ ਵਾੜ	ੜੜ ੜ	ਰੀ ੜ	ੜ ੜ
ਪਨੀ ਸਰੋਂ	ਨੀ ਧ	ਪ ਧ	ਮਗ ਮ	ਗੁ ਗੁ	ਰੇ -	- -	- -
ਗੋੜ ੜੜ	ਬਿ ਦ	ਗੁ ਣ	ਗਾੜੜ	ਵ ਣਿ	ਆ ੜ	ੜ ੜ	ੜ ੜ
ਰੇ ਪ	ਪ ਪ	ਗੁ ਰੇ	ਗੁ ਸਾ	ਰੇ ਨੀ	ਸਾ -	- -	- -
ਗੋ ੜ	ਬਿੰ ਦ	ਗੁ ਣ	ਗਾ ੜ	ਵ ਣਿ	ਆ ੜ	ੜ ੜ	ੜ ੜ

ਰੇ -	ਮ ਮ	ਰੇਮ ਪਨੀ	ਧ ਪ	- ਪਧ	ਮ ਪ	ਨੀ -	ਸ -
ਗੇ ਽	ਬਿ ਦੁ	ਗੇ਽ ਽਽	ਬਿ ਦੁ	਽ ਕਹੈ	ਦਿ ਨ	ਰਾ ਽	ਤੀ ਽
ਸਾਂ ਸਾਂਸਾਂ	ਸਾਂ ਕੁੱ	ਨੀ ਨੀ	ਧ ਪ	ਰੇਮ ਪਧ	ਮਗ ਮ	ਗੁ ਗੁ	ਰੇ -
ਗੇ ਬਿਦ	ਗੁ ਣ	ਸ ਬ	ਦਿ ਸੁ	ਣਾ਽ ਽਽	ਵ਽ ਣਿ	ਆ ਽	਽ ਽
- ਰੇ	ਰੇ ਪ	ਪ ਪ	ਗੁ ਰੇ	ਗੁ ਸਾ	ਰੇ -	ਨੀ ਨੀ	ਸਾ -
਽ ਗੇ	ਬਿ ਦੁ	ਗੁ ਣ	ਸ ਬ	ਦਿ ਸੁ	ਣਾ ਽	ਵ ਣਿ	ਆ ਽
ਅੰਤਰਾ							
- ਮਰੇ	ਮ ਪ	ਨੀ -	ਨੀ ਨੀ	- ਸਾਂ	ਸਾਂ ਸਾਂ	ਸਾਰੇ ਨੀ	ਸਾਂ -
਽ ਗੇ਽	ਵਿ ਦੁ	ਊ ਽	ਜ ਲੁ	਽ ਊ	ਜ ਲ	ਹੰ਽ ਽	ਸਾ ਽
਽ ਪਧ	ਮ ਪ	ਪਨੀ ਸਾਂਰੇ	ਰੇ ਪੰ	ਗੁਾਂ ਰੇਂ	ਗੁਾਂ ਸਾਂ	ਸਾਰੇ ਨੀਨੀ	ਸਾਂ -
਽ ਮਨੁ	ਬਾ ਽	ਈ਽ ਽਽	ਨਿ ਰ	ਮ ਲ	ਮੇ ਰੀ	ਮ਽ ਨ਽	ਸਾ ਽
- ਸਾਂ	ਸਾਂ ਰੇਂ	ਨੀ ਨੀ	ਧ ਪ	ਧਪ ਧ	ਮਗ ਮ	ਗੁ ਗੁ	ਰੇ -
਽ ਮ	ਨਿ ਊ	ਜ ਲ	਽ ਸ	ਦਾ਽ ਽	ਮੁ਽ ਖ	ਸੇ ਽	ਹਹਿ ਽
- ਮਰੇ	ਮ ਪ	ਮਪ ਨੀਸਾਂ	ਪ ਧ	ਮਗ ਮ	ਗੁ ਗੁ	ਰੇ -	- -
਽ ਊ਽	ਜ ਲ	ਨਾ਽ ਽਽	਽ ਮੁ	ਧਿਆ ਽	ਵ ਣਿ	ਆ ਽	ਅ ਤਿ
- ਰੇ	ਪ ਪ	ਗੁ ਰੇ	ਗੁ ਸਾ	ਰੇ -	ਨੀ ਨੀ	ਸਾ -	- -
਽ ਊ	ਜ ਲ	ਨਾ ਽	਽ ਮੁ	ਧਿਆ ਽	ਵ ਣਿ	ਆ ਽	਽ ਽

ਮਾਤ ਮਹਲਾ ੩

ਨਿਰਮਲ ਸਬਦੁ ਨਿਰਮਲ ਹੈ ਬਾਣੀ ॥ ਨਿਰਮਲ ਜੋਤਿ ਸਭ ਮਾਹਿ ਸਮਾਣੀ ॥
 ਨਿਰਮਲ ਬਾਣੀ ਹਰਿ ਸਾਲਾਹੀ ਜਪਿ ਹਰਿ ਨਿਰਮਲੁ ਮੈਲੁ ਗਵਾਵਣਿਆ ॥੧॥
 ਹਉ ਵਾਰੀ ਜੀਉ ਵਾਰੀ ਸੁਖਦਾਤਾ ਮੰਨਿ ਵਸਾਵਣਿਆ ॥
 ਹਰਿ ਨਿਰਮਲੁ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਸਲਾਹੀ ਸਬਦੇ ਸੁਣਿ ਤਿਸਾ ਮਿਟਾਵਣਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
 ਨਿਰਮਲ ਨਾਮੁ ਵਸਿਆ ਮਨਿ ਆਏ ॥ ਮਨੁ ਤਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਗਵਾਏ ॥
 ਨਿਰਮਲ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਨਿਤ ਸਾਚੇ ਕੇ ਨਿਰਮਲ ਨਾਦੁ ਵਸਾਵਣਿਆ ॥੨॥
 ਨਿਰਮਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਗੁਰ ਤੇ ਪਾਇਆ ॥ ਵਿਚਹੁ ਆਪ ਮੁਆ ਤਿਥੇ ਮੋਹ ਨ ਮਾਇਆ ॥
 ਨਿਰਮਲ ਗਿਆਨੁ ਧਿਆਨੁ ਅਤਿ ਨਿਰਮਲੁ ਨਿਰਮਲ ਬਾਣੀ ਮੰਨਿ ਵਸਾਵਣਿਆ ॥੩॥
 ਜੋ ਨਿਰਮਲੁ ਸੇਵੇ ਸੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਵੈ ॥ ਹਉਮੈ ਮੈਲੁ ਗੁਰ ਸਬਦੇ ਧੋਵੈ ॥
 ਨਿਰਮਲੁ ਵਾਜੈ ਅਨਹਦ ਧੁਨਿ ਬਾਣੀ ਦਰਿ ਸਚੈ ਸੋਭਾ ਪਾਵਣਿਆ ॥੪॥
 ਨਿਰਮਲ ਤੇ ਸਭ ਨਿਰਮਲ ਹੋਵੈ ॥ ਨਿਰਮਲੁ ਮਨੁਆ ਹਰਿ ਸਬਦੈ ਪਰੋਵੈ ॥
 ਨਿਰਮਲ ਨਾਮਿ ਲਗੇ ਬਡਭਾਗੀ ਨਿਰਮਲੁ ਨਾਮਿ ਸੁਹਾਵਣਿਆ ॥੫॥
 ਸੋ ਨਿਰਮਲੁ ਜੋ ਸਬਦੇ ਸੋਹੈ ॥ ਨਿਰਮਲ ਨਾਮਿ ਮਨੁ ਤਨੁ ਮੋਹੈ ॥
 ਸਚਿ ਨਾਮਿ ਮਲੁ ਕਦੇ ਨ ਲਾਗੈ ਮੁਖੁ ਊਜਲੁ ਸਚੁ ਕਰਾਵਣਿਆ ॥੬॥
 ਮਨੁ ਮੈਲਾ ਹੈ ਦੂਜੇ ਭਾਇ ॥ ਮੈਲਾ ਚਉਕਾ ਮੈਲੇ ਥਾਇ ॥
 ਮੈਲਾ ਖਾਇ ਫਿਰਿ ਮੈਲੁ ਵਧਾਏ ਮਨਮੁਖ ਮੈਲੁ ਦੁਖੁ ਪਾਵਣਿਆ ॥
 ਮੈਲੇ ਨਿਰਮਲ ਸਭਿ ਹੁਕਮਿ ਸਬਾਏ ॥ ਸੇ ਨਿਰਮਲ ਜੋ ਹਰਿ ਸਾਚੇ ਭਾਇ ॥
 ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਵਸੈ ਮਨ ਅੰਤਰਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮੈਲੁ ਚੁਕਾਵਣਿਆ ॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੧੨੧)

ਮਾਤ ਰਾਗ

ਤਿੰਨ ਤਾਲ

x	2	0	3
ਸਥਾਈ			- ਰੇਮਪਧਮਪ ੧ ਹਉ੧੧ ਵਾ੧
ਗੁ - ਰੇ ਗੁ	- ਸ ਰੇ ਨੀ	ਸਾ - ਸਾ -	- ਰੇ ਮ ਮ
ਰੀ ੧ ੧ ੧	੧ ਜੀ ੧ ਉ	ਵਾ ੧ ਰੀ ੧	੧ ਸੁ ਖ ਦਾ
ਪਨੀ ਸਾਰੇ ਨੀਸਾਂ ਸਾਂ	੫ ਪਧ ਮ ਮ	ਗਮਗੁ ਗੁ ਰੇ	- ਸਾਸਾ ਸਾ ਰੇ
ਤਾ੧ ੧੧ ੧੧ ੧	੧ ਮ੧ ਨਿ ਵ	ਸਾ੧ਵ ਣਿ ਆ	੧ ਹਰਿ ਨਿ ਰ

ਨੂੰ ਨੂੰ ਧ ਪ	- ਪਧ ਮ ਪ	ਪੁਨੀ ਸਾਰੇ ਰੇ ਸਾਸਾ	ਰੇ - ਮ ਮ
ਮ ਲੁ ਗੁ ਰੁ	ੜ ਸਬ ਦਿ ਸ	ਲਾੜੜ ਹੀ ਸਬ	ਦੇ ੜ ਸੁ ਠਿ
ਪ ਮਪ ਨੀਸਾਂ ਪਧ	ਮਗ ਮ ਗੁ ਗੁ	ਗੁ ਸਾ ਰੇ ਨੀ	ਸਾ
ਤਿ ਸਾੜੜ ਮਿੜ	ਟਾੜ ੜ ਵ ਠਿ	ਆ ੜ ੜ ੜ	ੜ
ਅੰਤਰਾ			- ਮਮ ਮ ਮ
			ੜ ਨਿਰ ਮ ਲ
ਪ ਪ ਨੀ ਨੀਨੀ	ਸਾਂ ਸਾਂ ਸਾਂ -	ਸਾਂਰੇਂ ਨੀ ਸਾਂ -	- ਨੀਸਾਂ ਰੇ ਪ
ਸ ਬ ਦੁ ਨਿਰ	ਮ ਲ ਹੈ ੜ	ਬਾੜੜ ਠੀ ੜ	ੜ ਨਿਰ ਮ ਲ
ਮਾਂਗਾਂ ਮਾਂਗਾਂ ਰੇਂ ਰੇਂ	- ਰੇਂਗੁੰ ਸਾਂ ਸਾਂ	ਰੇਂ ਨੀ ਸਾਂ -	- ਸਾਂਸਾਂ ਸਾਂ ਰੇਂ
ਜੋੜ ੜਤਿ ਸ ਭ	ੜ ਮਾੜ ਹਿ ਸ	ਮਾ ੜ ਠੀ ੜ	ੜ ਨਿਰ ਮ ਲ
ਨੂੰ ਨੂੰ ਧ ਪ	- ਧਪ ਧ ਮ	ਗ ਮ ਗੁ ਰੇ	- ਸਾਂਸਾਂ ਸਾਂ ਰੇਂ
ਬਾ ੜ ਠੀ ੜ	ੜ ਹੜ ਹਿ ਸਾ	ਲਾ ੜ ਹੀ ੜ	ੜ ਨਿਰ ਮ ਲ
ਨੂੰ ਨੂੰ ਧ ਪ	- ਧਪ ਧ ਮ	ਗ ਮ ਗੁਗੁ ਰੇਰੇ	- ਰੇਰੇ ਮ ਮ
ਬਾ ੜ ਠੀ ੜ	ੜ ਹੜ ਚਿ ਸਾ	ਲਾ ਹੀ ਜਪਿਹਰਿ	ੜ ਨਿਰ ਮ ਲੁ
ਪਨੀ ਸਾਂਰੇਂ ਸਾਂਨੀ ਸਾਂ	ਪਨੀ ਸਾਂਰੇਂ ਸਾਂਨੀ ਧਪ	ਮਗ ਮਮ ਗੁਰੇ ਸਾਰੇ	ਨੀਸਾ
ਮੈੜ ੜੜ ਲੁੜ ਗ	ਵਾੜ ੜੜ ਵੜ ਠਿੜ	ਆੜ ੜੜ ੜੜ ੜੜ	ੜੜ

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੩

ਆਤਮ ਰਾਮ ਪਰਗਾਸੁ ਗੁਰ ਤੇ ਹੋਵੈ ॥ ਹਉਮੈ ਮੈਲੁ ਲਾਗੀ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਖੋਵੈ ॥
 ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਅਨਦਿਨੁ ਭਗਤੀ ਰਾਤਾ ਭਗਤਿ ਕਰੇ ਹਰਿ ਪਾਵਣਿਆ ॥੧॥
 ਹਉ ਵਾਰੀ ਜੀਉ ਵਾਰੀ ਆਪਿ ਭਗਤਿ ਕਰਨਿ ਅਵਰਾ ਭਗਤਿ ਕਰਾਵਣਿਆ ॥
 ਤਿਨਾ ਭਗਤ ਜਨਾ ਕਉ ਸਦ ਨਮਸਕਾਰੁ ਕੀਜੈ ਜੋ ਅਨਦਿਨੁ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵਣਿਆ ॥੧॥ ਰਹਉ ॥
 ਆਪੇ ਕਰਤਾ ਕਾਰਣੁ ਕਰਾਏ ॥ ਜਿਤੁ ਭਾਵੈ ਤਿਤੁ ਕਾਰੈ ਲਾਏ ॥
 ਪੂਰੈ ਭਾਗਿ ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਹੋਵੈ ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਤੇ ਸੁਖੁ ਪਾਵਣਿਆ ॥੨॥
 ਮਰਿ ਮਰਿ ਜੀਵੈ ਤਾ ਕਿਛੁ ਪਾਏ ॥ ਗੁਰਪਰਸਾਦੀ ਹਰਿ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ ॥
 ਸਦਾ ਮੁਕਤੁ ਹਰਿ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ ਸਹਜੇ ਸਹਜਿ ਸਮਾਵਣਿਆ ॥੩॥
 ਬਹੁ ਕਰਮ ਕਮਾਵੈ ਮੁਕਤਿ ਨ ਪਾਏ ॥ ਦੇਸੰਤਰੁ ਭਵੈ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਖੁਆਏ ॥
 ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ਕਪਟੀ ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਦੁਖੁ ਪਾਵਣਿਆ ॥੪॥
 ਧਾਵਤੁ ਰਾਖੈ ਠਾਕਿ ਰਹਾਏ ॥ ਗੁਰਪਰਸਾਦੀ ਪਰਮਪਦੁ ਪਾਏ ॥
 ਸਤਿਗੁਰੁ ਆਪੇ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਏ ਮਿਲਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸੁਖੁ ਪਾਵਣਿਆ ॥੫॥
 ਇਕਿ ਕੂੜਿ ਲਾਗੇ ਕੂੜੇ ਫਲ ਪਾਏ ॥ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਏ ॥
 ਆਪਿ ਡੁਬੇ ਸਗਲੇ ਕੁਲ ਡੋਬੇ ਕੂੜੁ ਬੋਲਿ ਬਿਖੁ ਖਾਵਣਿਆ ॥੬॥
 ਇਸੁ ਤਨ ਮਹਿ ਮਨੁ ਕੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਦੇਖੈ ॥ ਭਾਇ ਭਗਤਿ ਜਾ ਹਉਮੈ ਸੋਖੈ ॥
 ਸਿਧ ਸਾਧਿਕ ਮੋਨਿ ਧਾਰੀ ਰਹੇ ਲਿਵ ਲਾਇ ਤਿਨ ਭੀ ਤਨ ਮਹਿ ਮਨੁ ਨ ਦਿਖਾਵਣਿਆ ॥੭॥
 ਆਪਿ ਕਰਾਏ ਕਰਤਾ ਸੋਈ ॥ ਹੋਰੁ ਕਿ ਕਰੇ ਕੀਤੈ ਕਿਆ ਹੋਈ ॥
 ਨਾਨਕ ਜਿਸੁ ਨਾਮੁ ਦੇਵੈ ਸੋ ਲੇਵੈ ਨਾਮੋ ਮੰਨਿ ਵਸਾਵਣਿਆ ॥੮॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੧੨੩)

ਮਾਝ ਰਾਗ

ਤਾਲ ਕਹਿਰਵਾ

×	2	0	3	×	2	0	3
ਸਥਾਈ						- ਰੇਮ	ਪਧ ਮ
						ੳ ਹਉ	ੳੳ ਵਾ
ਪ -	- -	- ਪਨੀ	ਸਾਰੋਂ ਸਾਂਨੀ	ਸਾਂ -	ਸਾਂ -	ਪ ਪ	ਧ ਪ
ਰੀ ੳ	ੳ ੳ	ੳ ਜੀੳ	ੳੳ ਉੳ	ਵਾ ੳ	ਰੀ ੳ	ੳ ਆ	ਪਿ ਭ
ਮਗ ਮ	ਗੁਗੁ ਰੇ	- ਰੇ	ਪ ਪ	- ਗੁਗੁ	ਰੇ ਗੁ	ਰੇ ਸਾ	ਰੇ ਨੀ
ਗੁੳ ਤਿ	ਕਰ ਨਿ	ੳ ਅ	ਵ ਰਾ	ੳ ਭਗ	ਤਿ ਕ	ਰਾ ੳ	ਵ ਣਿ

ਸਾ -	- -	- -	ਸਾ ਸਾ	- ਰੇਰੇ	ਮ ਮ	ਪ -	ਪ -
ਆ ਟ	ਟ ਟ	ਟ ਟ	ਤਿ ਨਾ	ਟ ਭਗ	ਤ ਜ	ਨਾ ਟ	ਕਉ ਟ
- ਪਧ	ਮ ਪ	ਪ ਮਪ	ਨੀਸਾਂ ਨੀ	ਸਾਂ -	ਸਾਂ -	ਸਾਂ ਸਾਂ	ਸਾਂ ਰੋਂ
ਟ ਸਦ	ਨ ਮ	ਸ ਕਾਟ	ਟ ਟ ਰੁ	ਕੀ ਟ	ਜੈ ਟ	ਜੋ ਅਨ	ਦਿ ਨੁ
ਨੀ ਨੀ	ਧ ਪ	ਮਪ ਧ	ਮਗ ਮ	ਗੁ ਗੁ	ਰੇ -	- ਰੇਮ	ਪ ਪ
ਹ ਰਿ	ਗੁ ਣ	ਗਾ ਟ ਟ	ਵ ਟ ਟਿ	ਆ ਟ	ਟ ਟ	ਟ ਅਨ	ਦਿ ਨੁ
ਗੁ ਰੇ	ਗੁ ਸਾ	ਰੇ -	ਨੀ ਨੀ	ਸਾ -	- -	- -	- -
ਹ ਰਿ	ਗੁ ਣ	ਗਾ ਟ	ਵ ਟਿ	ਆ ਟ	ਟ ਟ	ਟ ਟ	ਟ
ਅੰਤਰਾ							
ਮ ਮਮ	ਮ ਮ	ਪ ਪ	ਨੀ ਨੀ	ਸਾਂ ਸਾਂ	ਸਾਂ -	ਸਾਰੋਂ ਨੀ	ਸਾਂ -
ਆ ਤਮ	ਰਾ ਮ	ਪ ਰ	ਗਾ ਸੁ	ਗੁ ਰ	ਤੇ ਟ	ਰੋ ਟ ਟ	ਵੈ ਟ
ਨੀ ਨੀ	ਸਾਂ ਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ ਚੋਂ	ਗੁ ਰੋਂ	ਸਾਂ ਰੋਂ	ਨੀ -	ਸਾਂ -	ਸਾਂ -
ਹਉ ਮੈ	ਮੈ ਲੁ	ਲਾ ਟ ਗੀ ਟ	ਗੁ ਰ	ਸ ਬ	ਦੀ ਟ	ਖੋ ਟ	ਵੈ ਟ
- ਨੀਨੀ	ਸਾਂ ਸਾਂ	ਪਨੀ ਸਾਰੋਂ	ਨੀਧ ਪ	- ਮਪ	ਧ ਪ	ਮਗ ਮ	ਗੁ ਰੇ
- ਮਨੁ	ਨਿਰ ਮਲੁ	ਅ ਟ ਨ ਟ	ਦਿ ਟ ਨੁ	ਟ ਭ ਟ	ਗ ਤੀ	ਰਾ ਟ ਟ	ਤਾ ਟ
- ਮਰੇ	ਮ ਪ	ਮਪ ਨੀਸਾਂ	ਪ ਧ	ਮਗ ਮ	ਗੁ ਗੁ	ਰੇ -	- -
ਟ ਭਗ	ਤਿ ਕ	ਰੇ ਟ ਟ ਟ	ਹ ਰਿ	ਪਾ ਟ ਟ	ਵ ਟਿ	ਆ ਟ	ਟ ਟ
- ਰੇਪ	ਪ ਪ	ਗੁ ਰੇ	ਗੁ ਸਾ	ਰੇ -	ਨੀ ਨੀ	ਸਾ ਰੇਮ	ਪਧ ਮ
ਟ ਭਗ	ਤਿ ਕ	ਰੇ ਟ	ਹ ਰਿ	ਪਾ ਟ	ਵ ਟਿ	ਆ, ਹਉ	ਟ ਟ ਵਾ

ਸਲੋਕ ਮ : ੩ (ਵਾਰ ਮਾਝ)

ਭੈ ਵਿਚਿ ਜੰਮੈ ਭੈ ਮਰੈ ਭੀ ਭਉ ਮਨ ਮਹਿ ਹੋਇ ॥
 ਨਾਨਕ ਭੈ ਵਿਚਿ ਜੇ ਮਰੈ ਸਹਿਲਾ ਆਇਆ ਸੋਇ ॥
 ਮ:੩ ॥ ਭੈ ਵਿਣੁ ਜੀਵੈ ਬਹੁਤੁ ਬਹੁਤੁ ਖੁਸੀਆ ਖੁਸੀ ਕਮਾਇ ॥
 ਨਾਨਕ ਭੈ ਵਿਣੁ ਜੇ ਮਰੈ ਮੁਹਿ ਕਾਲੈ ਉਠਿ ਜਾਇ ॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੧੪੯)

ਮਾਝ ਰਾਗ ਤਾਲ ਦਾਦਰਾ

x	0	x	0
ਸਥਾਈ			
ਰੇ ਮ ਮ	ਰੇਮ ਪਧ ਪ	ਮਗ ਮ ਗੁ	ਰੇ ਰੇ -
ਭੈ ਵਿ ਚਿ	ਜੰਠ ਠਠ ਮੈ	ਭੈਠ ਠ ਮ	ਰੈ ਭੀ ਠ
ਰੇ ਪ ਪ	ਗੁ ਰੇ ਗੁ	ਸਾ ਰੇ ਨੀ	ਸਾ - ਸਾ
ਭ ਉ ਠ	ਮ ਨ ਮਹਿ	ਹੋ ਠ ਠ	ਠ ਠ ਇ
ਸ ਸ ਰੇ	ਨੂੰ ਧ ਪੁ	ਪੁਨੀ ਸਾਰੇਸਾ	ਰੇ - -
ਨਾ ਨ ਕ	ਭੈ ਵਿ ਚਿ	ਜੇਠ ਠਠ ਮ	ਰੈ ਠ ਠ
ਰੇ ਮ ਪ	ਮਪ ਨੀਸਾਂਸਾਂ	ਪਧ ਮਗ ਮ	ਗੁ ਰੇ ਰੇ
ਸ ਹਿ ਲਾ	ਆਠ ਠਠ ਇਆ	ਸੇਠ ਠਠ ਠ	ਠ ਠ ਇ
ਰੇ ਪ ਪ	ਗੁ ਰੇ ਗੁ	ਸਾ ਰੇ ਨੀ	ਸ - ਸ
ਸ ਹਿ ਲਾ	ਆ ਠ ਇਆ	ਸੋ ਠ ਠ	ਠ ਠ ਇ
ਅੰਤਰਾ			
ਮ ਪ ਪ	ਮਪ ਨੀਸਾਂਨੀ	ਸਾਂ ਸਾਂ ਨੀ	ਸਾਂ ਸਾਂ ਸਾਂ
ਭੈ ਵਿ ਠੁ	ਜੀਠ ਠਠ ਵੈ	ਬ ਹੁ ਤੁ	ਬ ਹੁ ਤੁ
ਰੇਂ ਪਾਂ ਪਾਂ	ਗੁਾਂ ਰੇਂ ਗੁਾਂ	ਸਾਂ ਰੇਂ ਨੀ	ਸਾਂ - ਸਾਂ
ਖੁ ਸੀ ਆ	ਖੁ ਸੀ ਕ	ਮਾ ਠ ਠ	ਠ ਠ ਇ
ਸਾਂ ਸਾਂ ਰੇਂ	ਨੀ ਧ ਪ	ਮਪ ਧ ਮਗੁ	ਰੇ - -
ਨਾ ਨ ਕ	ਭੈ ਵਿ ਠੁ	ਜੇਠ ਠ ਮਠ	ਰੈ ਠ ਠ
ਰੇ ਮ ਪ	ਸਾਂ ਪ ਧ	ਮਗ ਮ ਗੁ	ਰੇ - ਰੇ
ਮੁ ਹਿ ਕਾ	ਲੈ ਉ ਠਿ	ਜਾਠ ਠ ਠ	ਠ ਠ ਇ
ਰੇ ਪ ਪ	ਗੁ ਰੇ ਗੁ	ਸਾ ਰੇ ਨੀ	ਸ - ਸ
ਮੁ ਹਿ ਕਾ	ਲੈ ਉ ਠਿ	ਜਾ ਠ ਠ	ਠ ਠ ਇ

ਰਾਗ ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਪੂਰਵੀ ਮੇਲ (ਸ੍ਰੀ ਅੰਗ)

ਗਉੜੀ ਦਾ ਇਹ ਪ੍ਰਕਾਰ ਅਪ੍ਰਚੱਲਿਤ ਰਾਗਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਵਿਚ ਸ਼ਡਜ, ਰਿਸ਼ਭ ਅਤੇ ਧੈਵਤ ਕੋਮਲ, ਗੰਧਾਰ ਵਰਜਿਤ, ਮਧਿਅਮ ਤੀਬਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੁਰ ਸ਼ੁੱਧ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਰਾਗ ਵਿਚ ਰਿਸ਼ਭ ਸੁਰ ਵਾਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਾਦੀ ਪੰਚਮ। ਸ਼ਾਸਤਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਭਾਵੇਂ ਰਿਸ਼ਭ ਕੋਮਲ ਅਤੇ ਪੰਚਮ ਵਿਚ ਸੰਵਾਦੀ ਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਰ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿਚ ਇਸੇ ਮੱਤ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਵਧੇਰੇ ਹਨ। ਗਉੜੀ ਦੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਆਰੋਹ ਵਿਚ ਗੰਧਾਰ ਅਤੇ ਧੈਵਤ ਵਰਜਿਤ ਹਨ, ਅਵਰੋਹ ਵਿਚ ਕੇਵਲ ਗੰਧਾਰ ਵਰਜਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜਾਤੀ ਔਤਵ-ਸ਼ਾਤਵ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਗਉਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿਨ ਦਾ ਚੌਥਾ ਪਹਿਰ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮੁਹਾਂਦਰਾ ਕਈ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਗ ਨਾਲ ਰਲ-ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਰਾਗ ਵਿਚ ਗੰਧਾਰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਵਿਚ ਗੰਧਾਰ ਵਰਜਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਭਿੰਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਅੰਗ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਤਾ ਹੈ। ਗਉੜੀ ਦੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਕਾਰਾਂ ਵਾਂਗ ਇਸ ਵਿਚ ਵੀ ਮੰਦਰ ਨਿਸ਼ਾਦ ਬੜਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੁਰ ਹੈ।

ਆਰੋਹ : ਸਾ ਰੇ ਮ ਪ, ਨੀ ਸਾ।

ਅਵਰੋਹ : ਸਾ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਮ ਰੇ ਨੀ ਰੇ ਸਾ।

ਮੁੱਖ ਅੰਗ : ਰੇ ਨੀ, ਸਾ, ਪ, ਮ ਰੇ ਰੇ ਸਾ।

ਸੁਰ ਵਿਸਤਾਰ

1. ਸਾ, ਸਾ ਰੇ ਸਾ ਸਾ, ਨੀ ਨੀ ਸਾ, ਨੀ ਸਾ ਰੇ ਸਾ ਰੇ, ਨੀ, ਧੁ ਪ ਮ ਪ ਧੁ ਪ
ਮ ਪ ਨੀ ਨੀ ਪ ਨੀ ਸਾ, ਪ ਨੀ ਰੇ ਸਾ ਰੇ ਨੀ, ਸਾ ਪ ਨੀ, ਰੇ ਮ, ਨੀ ਸਾ ਰੇ
ਸਾ ਨੀ ਸਾ, ਮ ਰੇ ਰੇ ਮ ਮ ਪ, ਰੇ ਰੇ, ਸ ਰੇ ਨੀ ਸਾ ਨੀ, ਨੀ ਧੁ ਪ ਨੀ ਨੀ,
ਪ ਨੀ ਰੇ ਸਾ।
2. ਰੇ ਸਾ, ਨੀ ਸਾ ਰੇ ਮ ਪ, ਸਾ ਰੇ ਨੀ ਸਾ, ਪ ਧੁ ਪ, ਮ ਪ ਰੇ ਪ, ਰੇ ਪ ਧੁ, ਮ
ਪ, ਧੁ ਪ, ਧੁ ਮ ਰੇ, ਰੇ ਮ ਮ ਪ ਮ ਪ ਧੁ ਮ ਪ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਮ ਪਾ ਸਾ ਨੀ ਧੁ
ਪ, ਮ ਪ ਨੀ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਪ ਧੁ ਪ ਮ ਪ ਮ ਰੇ, ਰੇ ਮ ਮ ਪ ਧੁ ਮ ਮ ਰੇ ਰੇ ਸਾ
ਰੇ ਰੇ ਨੀ, ਪ ਨੀ ਰੇ ਸਾ।

3. ਪ ਪ, ਮੰ ਪ ਧੁ ਪ, ਮੰ ਪ ਨੀ ਨੀ, ਧੁ ਪ ਮੰ ਪ ਸਾਂ ਨੀ, ਪ ਨੀ ਸਾਂ ਰੁੱ ਨੀ ਸਾਂ ਨੀ, ਧੁ ਪ, ਪਸਾਂ, ਪ ਨੀ ਸਾਂ ਪ ਨੀ ਸਾਂ ਰੁੱ ਨੀ ਸਾਂ ਨੀ, ਪ ਨੀ ਰੁੱ ਸਾਂ ਸਾਂ ਨੀ ਰੁੱ ਸਾਂ, ਰੁੱ ਮੰ ਮੰ ਰੁੱ ਮੰ ਰੁੱ, ਨੀ ਰੁੱ ਸਾਂ, ਨੀ ਸਾਂ ਰੁੱ ਸਾਂ ਰੁੱ ਨੀ, ਨੀ ਰੁੱ ਸਾਂ, ਨੀ ਸਾਂ, ਨੀ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਮੰ ਪ ਨੀ ਰੁੱ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਮੰ ਪ ਨੀ ਸਾਂ ਨੀ ਰੁੱ ਮੰ ਰੁੱ ਰੁੱ ਸਾਂ ਨੀ ਰੁੱ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਮੰ ਪ ਨੀ ਸਾਂ ਨੀ ਰੁੱ ਮੰ ਪ ਰੁੱ ਮੰ ਮੰ ਰੁੱ ਨੀ ਰੁੱ ਸਾਂ ਨੀ, ਰੁੱ ਸਾਂ ਨੀ, ਰੁੱ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਮੰ ਪ ਨੀ ਧੁ ਪ ਮੰ ਪ ਧੁ ਮੰ ਰੁੱ, ਮੰ ਰੁੱ ਰੁੱ ਸਾਂ ਨੀ ਰੁੱ ਸਾਂ।

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੩

ਇਕਿ ਗਾਵਤ ਰਹੇ ਮਨਿ ਸਾਦ ਨ ਪਾਏ ॥ ਹਉਮੈ ਵਿਚਿ ਗਾਵਹਿ ਬਿਰਥਾ ਜਾਇ ॥
ਗਾਵਣਿ ਗਾਵਹਿ ਜਿਨ ਨਾਮ ਪਿਆਰੁ ॥ ਸਾਚੀ ਬਾਣੀ ਸਬਦ ਬੀਚਾਰੁ ॥੧॥
ਗਾਵਤ ਰਹੈ ਜੇ ਸਤਿਗੁਰ ਭਾਵੈ ॥ ਮਨੁ ਤਨੁ ਰਾਤਾ ਨਾਮਿ ਸੁਹਾਵੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ਇਕਿ ਗਾਵਹਿ ਇਕਿ ਭਗਤਿ ਕਰੇਹਿ ॥ ਨਾਮੁ ਨ ਪਾਵਹਿ ਬਿਨੁ ਅਸਨੇਹ ॥
ਸਚੀ ਭਗਤਿ ਗੁਰ ਸਬਦ ਪਿਆਰਿ ॥ ਅਪਨਾ ਪਿਰੁ ਰਾਖਿਆ ਸਦਾ ਉਰਿ ਧਾਰਿ ॥੨॥
ਭਗਤਿ ਕਰਹਿ ਮੂਰਖ ਆਪੁ ਜਣਾਵਹਿ ॥ ਨਚਿ ਨਚਿ ਟਪਹਿ ਬਹੁਤੁ ਦੁਖੁ ਪਾਵਹਿ ॥
ਨਚਿਐ ਟਪਿਐ ਭਗਤਿ ਨ ਹੋਇ ॥ ਸਬਦਿ ਮਰੈ ਭਗਤਿ ਪਾਏ ਜਨੁ ਸੋਇ ॥੩॥
ਭਗਤਿ ਵਛਲੁ ਭਗਤਿ ਕਰਾਏ ਸੋਇ ॥ ਸਚੀ ਭਗਤਿ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਖੋਇ ॥
ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਸਾਚਾ ਸਭ ਬਿਧਿ ਜਾਣੈ ॥ ਨਾਨਕ ਬਖਸੇ ਨਾਮੁ ਪਛਾਣੈ ॥੪॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੧੫੮)

ਰਾਗ ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ (ਸ੍ਰੀ ਅੰਗ)

ਤਾਲ ਦਾਦਰਾ

×	੦	×	੦
ਸਥਾਈ			
ਰੁਮੰ ਪਧੁ ਮੰਪ	ਮੰ ਰੁੱ ਸਾ	ਨੀ ਨੀ ਰੁੱ	ਸਾ - ਸਾ
ਗਾੳ ਵੳ ਤੳ	ਰ ਰੈ ਜੇ	ਸਤਿਗੁ ਰ	ਭਾ ੳ ਵੈ
ਸਾਰੁ ਸਾ ਰੁੱ	ਪ - ਪ	ਮੰਪ ਨੀਸਾਂ ਨੀ	ਧੁ ਪ ਪ
ਮਨੁ ਤ ਨੁ	ਰਾ ੳ ਤਾ	ਨਾੳ ੳੳ ਮਿ	ਸੁ ਰਾ ਵੈ

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੩

ਸੋ ਕਿਉ ਵਿਸਰੈ ਜਿਸਕੇ ਜੀਅ ਪਰਾਨਾ॥
 ਸੋ ਕਿਉ ਵਿਸਰੈ ਸਭ ਮਾਹਿ ਸਮਾਨਾ॥
 ਜਿਤੁ ਸੇਵਿਐ ਦਰਗਹ ਪਤਿ ਪਰਵਾਨਾ॥੧॥
 ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਵਿਟਹੁ ਬਲਿ ਜਾਉ॥
 ਤੂੰ ਵਿਸਰਹਿ ਤਦਿ ਹੀ ਮਰਿ ਜਾਉ॥੧॥ ਰਹਾਉ॥
 ਤਿਨ ਤੂੰ ਵਿਸਰਹਿ ਜਿ ਤੁਧੁ ਆਪਿ ਭੁਲਾਏ॥
 ਤਿਨ ਤੂੰ ਵਿਸਰਹਿ ਜਿ ਦੂਜੈ ਭਾਏ॥
 ਮਨਮੁਖ ਅਗਿਆਨੀ ਜੋਨੀ ਪਾਏ॥੨॥
 ਜਿਨ ਇਕ ਮਨਿ ਤੁਠਾ ਸੇ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵਾ ਲਾਏ॥
 ਜਿਨ ਇਕ ਮਨਿ ਤੁਠਾ ਤਿਨ ਹਰਿ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ॥
 ਗੁਰਮਤੀ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਏ॥੩॥
 ਜਿਨਾ ਪੋਤੈ ਪੁੰਨੁ ਸੇ ਗਿਆਨ ਬੀਚਾਰੀ॥
 ਜਿਨਾ ਪੋਤੈ ਪੁੰਨੁ ਤਿਨ ਹਉਮੈ ਮਾਰੀ॥
 ਨਾਨਕ ਜੋ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਤਿਨ ਕਉ ਬਲਿਹਾਰੀ॥੪॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੧੫੯)

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਰਾਗ

ਤਿੰਨ ਤਾਲ

x	2	0	3
ਸਥਾਈ			- ਮੰ ਰੇ ਸਾ
ਨੀ - ਧੁ ਪੁ	ਮੰ ਪੁ ਨੀ ਸਾ	ਰੇ ਰੇ ਸਾ -	ੜ ਹ ਰਿ ਕੇ
ਨਾ ੜ ਮ ਵਿ	ਟ ਹੁ ਬ ਲਿ	ਜਾ ੜ ੜ ੜ	ਸ, ਸਾਰੇ ਮੰਪ
ਰੇਮੰ ਪਨੀ ਧੁ ਪ	ਧੁਪ ਮੰਪ ਮੰ ਰੇ	ਮੰ ਰੇ ਸਾ -	ਉ, ਤੂੰੜ ਵਿ ਸ
ਰਹਿ ੜੜ ਤ	ਦਿ ਹੀੜ ੜੜ ਮ	ਰਿ ਜਾ ੜ ਉ	-
ਅੰਤਰਾ			ੜ ੜ
			ਰੇਮੰ ਪਧੁ ਮੰ ਪ
ਨੀ - ਸਾਂਸਾਂ ਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ ਰੇਂ ਸਾਂ ਰੇਂ	ਸਾਂਰੇਂ ਨੀਸਾਂ ਨੀ -	ਸੋੜ ਕਿਉ ਵਿ ਸ
ਰੈ ੜ ਜਿਸਕੇ	ਜੀੜੜ ਅ ਪ	ਰਾੜੜੜ ਨਾ ੜ	ਨੀ ਸਾਂ ਰੇਂ ਮੰ
ਰੇ - ਸਾਂ ਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ ਰੇਂ ਸਾਂ ਰੇਂ	ਨੀ ਧੁ ਪੁ -	ਸੋ ਕਿਉ ਵਿ ਸ
ਰੈ ੜ ਸ ਭ	ਮਾੜੜ ਹਿ ਸ	ਮਾ ੜ ਨਾ ੜ	ਮੰ ਪ ਨੀ ਸਾਂ
ਰੇਂ ਰੇਂ ਸਾਂ ਸਾਂ	ਨੀਨੀ ਧੁਪ ਮੰਪ ਧੁਪ	ਮੇਰੇ ਮੇਰੇ ਸਾਰੁ ਨੀਸਾ	ਜਿ ਤੁ ਸੇ ਵਿਐ
ਦ ਰ ਗ ਹ	ਪੜ ਤਿੜ ਪੜ ਰੜ	ਵਾੜੜੜ ਨਾੜ ੜੜ	-

ਰਾਗ ਗਉੜੀ ਬੈਰਾਗਣਿ

ਗਉੜੀ ਬੈਰਾਗਣਿ ਇਕ ਅਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅਤੇ ਅਪ੍ਰਚੱਲਿਤ ਰਾਗ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਮ ਤੋਂ ਹੀ ਇਹ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਾਗ ਗਉੜੀ ਦੀ ਇਕ ਵੰਨਗੀ ਹੈ। ਗਉੜੀ ਦੀ ਇਸ ਵੰਨਗੀ ਦਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੁਰਾਤਨ, ਮੱਧਕਾਲੀ ਜਾਂ ਆਧੁਨਿਕ ਸੰਗੀਤ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਉਲੇਖ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਪਰੰਪਰਾ ਜਾਂ ਘਰਾਣੇਦਾਰ ਗਾਇਕ ਵਾਦਕਾਂ ਕੋਲੋਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪਰਿਚਯ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਿਆ ਹੈ।

ਮੱਧਕਾਲੀ ਧਾਰਮਿਕ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵਿਚੋਂ 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ' ਹੀ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਗ੍ਰੰਥ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਗਉੜੀ ਦੇ ਇਤਨੇ ਵੱਧ ਪ੍ਰਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਬਾਣੀ ਗਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਮੱਧਕਾਲ ਵਿਚ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਖੂਬ ਪ੍ਰਚਾਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਸਾਡੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਅਤੇ ਸੁਚਲਿੱਪੀ ਦੇ ਅਭਾਵ ਕਾਰਨ ਨਾ ਕੇਵਲ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹਿਰਦੇ ਸਪਰਸ਼ੀ ਮਧੁਰ ਸੁਰਾਵਲੀਆਂ ਤੋਂ ਹੀ ਵਾਂਝੇ ਰਹੇ, ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰੂਪ ਬਾਰੇ ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਕਲਪਨਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵੀ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਕਿਤਨਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਭੰਡਾਰ ਸਮੇਂ ਦੀ ਗਰਦਿਸ਼ ਵਿਚ ਅਲੋਪ ਹੋ ਗਿਆ, ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਉਸ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਸਕਦੇ।

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਾਗਾਂ ਬਾਰੇ ਗ੍ਰੰਥ ਆਧਾਰ ਜਾਂ ਪਰੰਪਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰਪੂਰਣ ਲਿਖਣਾ ਕਿੰਨਾ ਔਖਾ ਕੰਮ ਹੈ, ਪਰ ਗੁਣੀ ਜਨਾਂ ਦੀਆਂ ਰਾਵਾਂ, ਸੁਝਾਵਾਂ ਅਤੇ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦਾਂ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਲੇਖਕ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਰਾਗਾਂ ਉੱਤੇ ਲਿਖਣ ਦਾ ਸਾਹਸ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰੂਪ ਬਾਰੇ ਮੱਤਭੇਦ ਜਾਂ ਵਿਤਕਰਾ ਹੋਣਾ ਇਕ ਸੁਭਾਵਿਕ ਗੱਲ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਨੇ ਚਾਲ੍ਹੀ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਅਨੁਭਵ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਲੋਪ ਰਾਗਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਨਾ ਨਿਗੂਣਾ ਜਿਹਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਨਾਭਾ) 'ਗੁਰ ਸ਼ਬਦ ਰਤਨਾਕਰ ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼' ਦੇ ਪੰਨਾ 291 ਤੇ ਗਉੜੀ ਬੈਰਾਗਣਿ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਇੰਝ ਲਿਖਦੇ ਹਨ : "ਇਹ ਸੰਪੂਰਨ ਜਾਤੀ ਦੀ ਰਾਗਿਨੀ ਹੈ। ਸ਼ਭਜ ਗੰਧਾਰ, ਪੰਚਮ ਨਿਸ਼ਾਦ ਸ਼ੁੱਧ ਰਿਸ਼ਭ ਧੈਵਤ ਕੋਮਲ ਅਤੇ ਮੱਧਮ ਤੀਬਰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਮੱਧਮਵਾਦੀ ਅਤੇ ਗ੍ਰਹਿ ਸੁਚ ਸ਼ਭਜ ਹੈ। ਗਾਉਣ ਦਾ ਵੇਲਾ ਦਿਨ ਦਾ ਚੌਥਾ ਪਹਿਰ ਹੈ।"

ਸੰਗੀਤ ਪੱਧਰੀ ਦੇ ਪਰਿਵਰਤਿਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚੱਲਿਤ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਇਸ ਰਾਗ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿੱਥੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ :

ਥਾਟ ਪੱਧਰੀ ਦੇ ਪਗ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਸੰਗੀਤ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਰਾਗ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ ਪੂਰਵੀ ਥਾਟ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਰਿਸ਼ਭ ਪੈਵਤ ਕੋਮਲ, ਮਧਿਮਅ ਤੀਬਰ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸੁਰ ਸ਼ੁੱਧ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਵਾਦੀ ਸੁਰ ਗੰਧਾਰ ਅਤੇ ਸੰਵਾਦੀ ਨਿਸ਼ਾਦ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਗ ਦੇ ਆਰੋਹ ਵਿਚ ਪੈਵਤ ਵਰਜਿਤ ਅਤੇ ਅਵਰੋਹ ਸੰਪੂਰਣ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਾਤੀ ਸ਼ਾਡਵ-ਸੰਪੂਰਣ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਗਾਇਨ ਅਤੇ ਵਾਦਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿਨ ਦਾ ਚੌਥਾ ਪਹਿਰ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਗ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਗੰਭੀਰ ਹੈ। ਵੈਰਾਗ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਓ ਲਈ ਇਹ ਬੜਾ ਢੁਕਵਾਂ ਰਾਗ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਤਿੰਨਾਂ ਸਪਤਕਾਂ ਵਿਚ ਸਮਾਨ ਰੂਪ ਤੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਰਾਗ ਦੀ ਰਚਨਾ ਗਉੜੀ ਅਤੇ ਪੂਰਵੀ ਰਾਗ ਦੇ ਮਧੁਰ ਮਿਸ਼ਰਣ ਦੁਆਰਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਪੂਰਵਾਂਗ ਵਿਚ ਗਉੜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅੰਗ 'ਸਾਰੇ ਨੀਸਾ ਨੀਧ, ਸਾਨੀ' ਅਤੇ ਉਤਰਾਂਗ ਵਿਚ ਪੂਰਵੀ ਦਾ ਸੁੰਦਰ ਸੰਜੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੂਰਵੀ ਵਿਚ ਦੋਵੇਂ ਮਧਿਅਮ ਹਨ ਪਰ ਗਉੜੀ ਬੈਰਾਗਣਿ ਵਿਚ ਕੇਵਲ ਤੀਬਰ ਮਧਿਅਮ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਇਹ ਪੂਰਵੀ ਤੋਂ ਨਿਵੇਕਲਾ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਭੈਰਵ ਥਾਟ ਦੇ ਗਉੜੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਵਿਚ ਰਿਸ਼ਭ ਪੈਵਤ ਕੋਮਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਭ ਸੁਰ ਸ਼ੁੱਧ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਕਾਰਨ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਰਾਗ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲੋਂ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਵੱਖ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹ।

ਆਰੋਹ : ਨੀ ਧੁ ਸਾ ਨੀ, ਰੇ ਸਾ, ਨੀ ਰੇ ਗਾ ਮ ਪ, ਮ ਧੁਨੀਸਾਂ।

ਅਵਰੋਹ : ਸਾਂ ਰੇ ਨੀ ਸਾਂ ਨੀ ਧੁ ਨੀ, ਧੁ ਪ, ਮ ਗ, ਮੰਗ ਰੇ ਸਾ।

ਮੁੱਖ ਅੰਗ : ਮੰ ਗ ਰੇ ਸਾ; ਸਾ ਰੇ ਨੀ ਸਾ ਨੀ ਧੁ ਸਾ ਨੀ।

ਸੁਰ ਵਿਸਤਾਰ

1. (ਸਾ), ਮ-ਗ, ਰੇ ਸਾ, ਨੀ ਧੁ ਨੀ, ਸਾ ਰੇ ਨੀ ਸਾ ਨੀ ਧੁ ਸਾ ਨੀ, ਨੀ ਧੁ ਨੀ, ਧੁ, ਪ, ਮ ਪ ਧੁ ਧੁ, ਧੁ ਮੰ ਗ, ਗ ਮੰ ਗ ਪ, ਮ ਪ ਮੰ ਗ, ਮ ਧੁ ਨੀ, ਮ ਨੀ ਨੀ ਧੁ ਸਾ ਨੀ, ਧੁ ਨੀ ਧੁ ਸਾ ਨੀ ਧੁ ਸਾ ਨੀ, ਰੇ ਸਾ-ਨੀ ਸਾ ਨੀ ਧੁ ਨੀ ਨੀ ਰੇ ਸਾ।

2. ਨੀ ਰੇ ਗ, ਰੇ ਸਾ ਰੇ ਨੀ, ਧੁ ਨੀ ਸਾ ਨੀ ਰੇ ਗ, ਨੀ ਰੇ ਰੇ ਗ, ਨੀ ਰੇ ਗ, ਨੀ ਰੇ ਨੀ ਗ ਰੇ ਮ ਮੰ ਗ; ਮੰ ਗ, ਰੇ ਸਾ ਨੀ ਰੇ ਗ ਮ ਪ, ਗ ਮ ਪ ਗ ਮ ਪ ਧੁ, ਮ ਪ, ਧੁ ਮੰ ਗ, ਮ ਪ ਧੁ ਪ, ਧੁ ਮੰ ਗ, ਮ ਧੁ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਮੰ ਗ, ਮ ਧੁ ਨੀ ਧੁ ਨੀ, ਨੀ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਧੁ ਪ ਮ ਪ ਮੰ ਗ, ਮ ਧੁ ਨੀ ਮ ਧੁ ਨੀ ਧੁ ਸਾਂ ਨੀ, ਸਾਂ

ਰੁੱ ਨੀ ਸਾਂ ਨੀ ਧੁ ਸਾਂ ਨੀ, ਰੁੱ ਨੀ ਧੁ ਨੀ, ਧੁ ਪ ਮੰ ਧੁ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਮੰ ਪ ਧੁ
ਪ ਮੰ ਗ, ਨੀ ਮੰ ਗ, ਰੁੇ ਸਾ, ਨੀ ਧੁ ਨੀ ਰੁੇ ਸਾ।

3. ਨੀ ਰੁੇ ਗ ਮੰ ਪ, ਮੰ ਗ, ਮੰ ਧੁ ਨੀ ਮੰ ਧੁ ਨੀ, ਮੰ ਧੁ ਨੀ ਧੁ ਸਾਂ ਨੀ, ਸਾਂ ਰੁੱ
ਨੀ ਸਾਂਨੀ ਧੁ ਸਾਂਨੀ, ਧੁਨੀ, ਧੁਸਾਂ ਰੁੱ ਸਾਂਰੁੱ ਨੀ ਸਾਂ ਨੀ ਧੁ ਨੀ, ਨੀ ਨੀ ਰੁੱ ਸਾਂ,
ਸਾਂ ਰੁੱ ਸਾਂ ਸਾਂ ਨੀ, ਨੀ ਰੁੱ ਗਾਂ ਗਾਂ ਰੁੱ ਸਾਂ, ਨੀ ਰੇਂ ਗ ਮੰ ਗ ਮੰ ਗ, ਮੰ ਗ,
ਰੁੱ ਸਾਂ, ਨੀ ਰੁੱ ਗਾਂ ਮੰ ਪ, ਮੰ ਗ, ਮੰ ਗ, ਰੁੱ ਸਾਂ, ਗਾਂ ਰੁੱ ਗ ਰੁੱ ਸਾਂ ਰੁੱ ਨੀ
ਸਾਂ ਨੀ, ਰੁੱ ਸਾਂ ਨੀ ਧੁ ਸਾਂ ਨੀ, ਰੁੱ ਨੀ, ਧੁ ਨੀ, ਨੀ ਧੁ ਨੀ, ਧੁ ਪ, ਧੁ ਮੰ ਗ,
ਮੰ ਗ, ਮੰ ਗ, ਰੁੇ ਸਾ।

ਮਹਲਾ ੩ ਗਉੜੀ ਬੈਰਾਗਣਿ

ਜੈਸੀ ਧਰਤੀ ਉਪਰਿ ਮੇਘੁਲਾ ਬਰਸਤੁ ਹੈ ਕਿਆ ਧਰਤੀ ਮਧੇ ਪਾਣੀ ਨਾਹੀ॥

ਜੈਸੇ ਧਰਤੀ ਮਧੇ ਪਾਣੀ ਪਰਗਾਸਿਆ ਬਿਨੁ ਪਗਾ ਵਰਸਤ ਫਿਰਾਹੀ॥੧॥

ਬਾਬਾ ਤੂੰ ਐਸੇ ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਹੀ॥

ਜੇ ਕਿਛੁ ਕਰਤੁ ਹੈ ਸੋਈ ਕੋਈ ਹੈ ਰੇ ਤੈਸੇ ਜਾਇ ਸਮਾਹੀ॥੧॥ ਰਹਾਉ॥

ਇਸਤਰੀ ਪੁਰਖ ਹੋਇ ਕੈ ਕਿਆ ਓਇ ਕਰਮ ਕਮਾਹੀ॥

ਨਾਨਾ ਰੂਪ ਸਦਾ ਹਰਿ ਤੇਰੇ ਤੁਝ ਹੀ ਮਾਹਿ ਸਮਾਹੀ॥੨॥

ਇਤਨੇ ਜਨਮ ਭੂਲਿ ਪਰੇ ਸੇ ਜਾ ਪਾਇਆ ਤਾ ਭੁਲੇ ਨਾਹੀ॥

ਜਾ ਕਾ ਕਾਰਜੁ ਸੋਈ ਪਰੁ ਜਾਣੈ ਜੇ ਗੁਰਕੈ ਸਬਦਿ ਸਮਾਹੀ॥੩॥

ਤੇਰਾ ਸਬਦੁ ਤੂੰਹੈ ਹਰਿ ਆਪੇ ਭਰਮੁ ਕਹਾ ਹੀ॥

ਨਾਨਕ ਤਤੁ ਤਤ ਸਿਉ ਮਿਲਿਆ ਪੁਨਰਪਿ ਜਨਮਿ ਨ ਆਹੀ॥੪॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੧੬੨)

ਗਉੜੀ ਬੈਰਾਗਣਿ ਰਾਗ

ਤਿੰਨ ਤਾਲ

x	2	0	3
ਸਥਾਈ		ਨੀਰੁੇ ਗਮੰ ਪਧੁ ਪਮੰ ਬਾS SS ਬਾS ਤੂੰS	ਗਰੁੇ ਗਰੁੇ ਸਾ - ਐS SS ਸੇ S
ਨੀ ਧੁ ਸਾ ਨੀ	ਰੁੇ - ਸਾ -	ਨੀ ਰੁੇ ਗ ਰੁੇ	ਗਮੰ ਪਧੁਪ ਮੰਪ
ਭ ਰ ਮੁ ਚੁ	ਕਾ S ਹੀ S	ਜੇ S ਕਿ ਛੁ	ਕS ਰS ਤੁ ਹੈS
ਮੰਧੁਨੀ ਧੁ ਪ	ਮੰਪ ਧੁਪ ਮੰ ਗ	ਮੰ ਧੁ ਨੀ ਧੁ	ਸਾਂ ਨੀ ਰੁੱ ਸਾਂ
ਸੋS ਈ ਕੋ ਈ	ਹੈS SS ਰੇ S	ਤੈ S ਸੇ S	ਜਾ S ਇ ਸ
ਰੁੱਨੀ ਧੁਨੀ ਧੁਪ ਮੰਧੁ	ਨੀ ਧੁਪ ਮੰਗ ਰੁੇਸਾ		
ਮਾS SS SS SS	S SS ਹੀS SS		

ਅੰਤਰਾ

ਸਾਂ ਸਾਂ ਸਾਂ ਸਾਂਸਾਂ ਨੀ ਰੁੱ ਸਾਂ -
 ਮੇ ਘੁ ਲਾ ਬਰ ਸ ਤੁ ਹੈ ਿ
 ਸਾਂਰੁੱ ਨੀਸਾਂ ਨੀ ਧੁ ਨੀ - ਧੁ ਪ
 ਪਾਿ ਿ ਿ ਿ ਿ ਨਾ ਿ ਹੀ ਿ
 ਧੁ ਪ ਧੁ ਮੰ ਗ ਰੇ ਸਾ -
 ਪਾ ਿ ਪ ਰ ਗਾ ਿ ਸਿਆ ਿ
 ਮਧੁ ਨੀਧੁ ਸਾਂਨੀ ਰੁੱਸਾਂ ਨੀਨੀ ਧੁਪ ਮੰਗ ਰੇਸਾ
 ਰਾਿ ਿ ਿ ਿ ਿ ਹੀਿ ਿ ਿ ਿ ਿ

ਮੰ ਮੰ ਗ ਗ
 ਜੈ ਸੀ ਧਰ ਤੀ
 ਨੀ ਰੁੱ ਗ ਮੰ
 ਕਿਆਿ ਧਰ ਤੀ
 ਪ ਪ ਮੰ ਗ
 ਜੈ ਸੇ ਧ ਰ
 ਨੀ ਰੁੇ ਗ ਰੁੇ
 ਬਿ ਨੁ ਪ ਗਾ

ਮੰਧੁ ਨੀ ਮੰ ਧੁ
 ਊਿ ਿ ਪ ਰਿ
 ਗਾਂ ਰੁੱ ਸਾਂ -
 ਮ ਧੇ ਿ ਿ
 ਮੰ ਧੁ ਮੰਧੁ ਨੀ
 ਤੀ ਮ ਧੇਿ ਿ
 ਗ ਮੰ ਪ ਪ
 ਵਰ ਸ ਤ ਿ

ਗਉੜੀ ਬੈਰਾਗਣਿ ਮਹਲਾ ੩

ਪੇਈਅੜੈ ਦਿਨ ਚਾਰਿ ਹੈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਲਿਖਿ ਪਾਇਆ ॥
 ਸੋਭਾਵੰਤੀ ਨਾਰਿ ਹੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਗੁਣ ਗਾਇਆ ॥
 ਪੇਵਕੜੈ ਗੁਣ ਸੰਮਲੈ ਸਾਹੁਰੈ ਵਾਸੁ ਪਾਇਆ ॥
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਹਜਿ ਸਮਾਣੀਆ ਹਰਿ ਹਰਿ ਮਨਿ ਭਾਇਆ ॥੧॥
 ਸਸੁਰੈ ਪੇਈਐ ਪਿਰੁ ਵਸੈ ਕਹੁ ਕਿਤੁ ਬਿਧਿ ਪਾਈਐ ॥
 ਆਪਿ ਨਿਰੰਜਨੁ ਅਲਖੁ ਹੈ ਆਪੇ ਮੇਲਾਈਐ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
 ਆਪੇ ਹੀ ਪ੍ਰਭੁ ਦੇਹਿ ਮਤਿ ਹਰਿਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ ॥
 ਵਡਭਾਗੀ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਮੁਖਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪਾਈਐ ॥
 ਹਉਮੈ ਦੁਬਿਧਾ ਬਿਨਸਿ ਜਾਇ ਸਹਜੇ ਸੁਖਿ ਸਮਾਈਐ ॥
 ਸਭੁ ਆਪੇ ਆਪਿ ਵਰਤਦਾ ਆਪੇ ਨਾਇ ਲਾਈਐ ॥੨॥
 ਮਨਮੁਖਿ ਗਰਬਿ ਨ ਪਾਇਓ ਅਗਿਆਨ ਇਆਣੇ ॥
 ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵਾ ਨਾ ਕਰਹਿ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਪਛੁਤਾਣੇ ॥
 ਗਰਭ ਜੋਨੀ ਵਾਸੁ ਪਾਇਦੇ ਗਰਭੇ ਗਲਿ ਜਾਣੇ ॥
 ਮੇਰੇ ਕਰਤੇ ਏਵੈ ਭਾਵਦਾ ਮਨਮੁਖ ਭਰਮਾਣੇ ॥੩॥
 ਮੇਰੈ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭਿ ਲੇਖੁ ਲਿਖਾਇਆ ਧੁਰਿ ਮਸਤਕਿ ਪੂਰਾ ॥
 ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ਭੇਟਿਆ ਗੁਰੁ ਸੂਰਾ ॥
 ਮੇਰਾ ਪਿਤਾ ਮਾਤਾ ਹਰਿਨਾਮੁ ਹੈ ਹਰਿ ਬੰਧਪੁ ਬੀਰਾ ॥
 ਹਰਿ ਹਰਿ ਬਖਸਿ ਮਿਲਾਇ ਪ੍ਰਭੁ ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਕੀਰਾ ॥੪॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੧੬੨)

ਰਾਗ ਗਉੜੀ ਬੈਰਾਗਣਿ

ਤਾਲ ਦਾਦਰਾ

×	0	×	0
ਸਥਾਈ			
ਸਾ ਸਾ ਰੇ	ਨੀ - ਸ	ਨੀ ਧੁ ਸਾ	ਨੀ - -
ਸ ਸੁ ਰੈ	ਪੇ ਽ ਈਐ	ਪਿ ਰੁ ਵ	ਸੈ ਽ ਽
ਨੀ ਰੇ ਗ	ਮ ਪ ਮ	ਗ ਰੇ ਸਾ	- - -
ਕ ਹੁ ਕਿ	ਤੁ ਬਿ ਧਿ	ਪਾ ਽ ਈਐ	਽ ਽ ਽
ਨੀ ਰੇ ਗ	ਮ ਧੁ ਪ	ਮਧੁ ਨੀ ਧੁ	ਪ - -
ਆ ਪਿ ਨਿ	ਰੰ ਜ ਨੁ	ਅ਽ ਲ ਖੁ	ਹੈ ਽ ਽
ਮਧੁ ਨੀ ਧੁ	ਸਾਂ ਨੀ ਰੇ	ਨੀਰੇ ਨੀਧੁ ਪ	ਧੁਪ ਮਗ ਰੇਸਾ
ਆ਽ ਽ ਽	ਪੇ ਽ ਮੇ	ਲਾ਽ ਽਽ ਽	ਈਐ ਽਽ ਽

ਅੰਤਰਾ

ਮੰ ਗ ਮ
 ਪੇ ਈ ਅ
 ਨੀ ਰੇਂ ਗਾਂ
 ਹ ਰਿ ਹ
 ਨੀਸਾਂ ਰੇਂਸਾਂ ਨੀਧੁ
 ਸੇਠ ਠਾਠ
 ਮਧ ਨੀ ਧੁ
 ਗੁਰ ਰ ਮੁ
 ਸਾ ਸਾ ਰੇ
 ਪੇ ਵ ਕ
 ਨੀਰੇ ਗ ਰੇ
 ਸਾਠ ਹੁ ਰੈ
 ਮ ਧੁ ਧੁ
 ਗੁਰ ਮੁ ਖਿ
 ਸਾਰੇਂ ਨੀਸਾਂ ਨੀ
 ਹਠ ਰਿਠ ਹ

ਧੁ ਨੀ ਧੁ
 ਤੈ ਦਿ ਨ
 ਰੇਂ ਨੀ ਰੇਂ
 ਰਿ ਲਿ ਖਿ
 ਨੀ - ਧੁਪ
 ਵੰ ਠ ਤੀਠ
 ਪ ਧੁ ਮੰ
 ਖਿ ਗੁ ਠ
 ਨੀ ਸਾ ਸਾ
 ਤੈ ਗੁ ਠ
 ਗਮ ਪ ਪ
 ਵਾਠ ਠ ਸੁ
 ਨੀ ਧੁ ਸਾਂ
 ਸਹ ਜਿ ਸ
 ਧੁ ਸਾਂ ਨੀ
 ਰਿ ਮ ਨਿ

ਸਾਂ ਨੀ ਰੇਂ
 ਚਾ ਠ ਰਿ
 ਸਾਰੇਂ ਨੀਸਾਂ ਨੀਧੁ
 ਪਾਠ ਠਠ ਠਠ
 ਮੰ - ਧੁ
 ਨਾ ਠ ਰਿ
 ਗਰੇ ਗ ਰੇ
 ਗਾ ਠ ਠ
 ਨੀ ਧੁ ਸਾ
 ਸੰ ਠ ਮ
 ਮਧੁ ਨੀ ਧੁ
 ਪਾਠ ਠ ਠ
 ਨੀਰੇਂ ਗਾਂ
 ਮਾਠ ਠ ਠੀ
 ਨੀਨੀ ਧੁਪ ਮੰਪ
 ਠਾਠ ਠਠ ਠਠ

ਸਾਂ - -
 ਹੈ ਠ ਠ
 ਸਾਂ ਨੀ -
 ਇਆ ਠ ਠ
 ਪ - -
 ਹੈ ਠ ਠ
 ਸਾ - -
 ਇਆ ਠ ਠ
 ਨੀ - -
 ਲੈ ਠ ਠ
 ਪ - -
 ਇਆ ਠ ਠ
 ਰੇਂ ਸਾਂ- -
 ਆ ਠ ਠ
 ਧੁਪ ਮਗ ਰੇਸਾ
 ਠਠ ਇਆਠਠ

ਗਉੜੀ ਬੈਰਾਗਣਿ ਮਹਲਾ ੩

ਸਭੁ ਜਗੁ ਕਾਲੈ ਵਸਿ ਹੈ ਬਾਧਾ ਦੂਜੈ ਭਾਇ॥
 ਹਉਮੈ ਕਰਮ ਕਮਾਵਦੇ ਮਨਮੁਖਿ ਮਿਲੈ ਸਜਾਇ॥੧॥
 ਮੇਰੇ ਮਨ ਗੁਰ ਚਰਣੀ ਚਿਤੁ ਲਾਇ॥
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਲੈ ਦਰਗਹ ਲਏ ਛਡਾਇ॥੧॥ ਰਹਾਉ॥
 ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਭਰਮਦੇ ਮਨਹਠਿ ਆਵੈ ਜਾਇ॥
 ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਨ ਚੀਨਿਓ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਜੋਨੀ ਪਾਇ॥੨॥
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਪੁ ਪਛਾਣਿਆ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਵਸਿਆ ਮਨਿ ਆਇ॥
 ਅਨਦਿਨੁ ਭਗਤੀ ਰਤਿਆ ਹਰਿ ਨਾਮੇ ਸੁਖਿ ਸਮਾਇ॥੩॥
 ਮਨੁ ਸਬਦਿ ਮਰੈ ਪਰਤੀਤਿ ਹੋਇ ਹਉਮੈ ਤਜੇ ਵਿਕਾਰ॥
 ਜਨ ਨਾਨਕ ਕਰਮੀ ਪਾਈਅਨਿ ਹਰਿ ਨਾਮਾ ਭਗਤਿ ਭੰਡਾਰ॥੪॥
 (ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੧੬੨)

ਗਉੜੀ ਬੈਰਾਗਣਿ ਰਾਗ ਤਿੰਨ ਤਾਲ

x	2	0	3
ਸਥਾਈ	ਨੀ ਧੁ ਸਾ ਨੀ	ਨੀ ਰੇ ਗ ਮੰ	ਗ ਰੇ ਨੀ ਰੇ
	ਮੇ ਰੈ ਮ ਨ	ਗੁ ਰ ਚ ਰ	ਣੀ ਿ ਚਿ ਤੁ
ਸਾ - - ਸਾ	ਨੀ ਰੇ ਗ ਰੇ	ਗਮਪ ਪ ਪ	ਮੰਧੁ ਨੀ ਧੁ ਪ
ਲਾ ਿ ਿ ਇ	ਗੁ ਰ ਮੁ ਖਿ	ਨਾਿਿ ਮੁ ਨਿ	ਧਾਿਿ ਿ ਨੁ
ਮੰਪ ਧੁਪ ਮੰ ਗ	ਮੰ ਧੁ ਨੀ ਧੁ	ਸੰ ਨੀ - ਰੇ	ਸਾਂਨੀ ਧੁਪ ਮੰਧੁ ਨੀ
ਲੈਿਿਿਿ ਿ	ਦ ਰ ਗ ਹ	ਲ ਏ ਿ ਛ	ਡਾਿਿਿਿਿ ਿ
ਧੁਪ ਮੰਗ ਰੇਸਾ ਨੀਸਾ			
ਿਿਿਿਿ ਿਿਿ			
ਅੰਤਰਾ	ਪ ਪ ਪ ਪ	ਮੰਪ ਧੁਪ ਮੰ ਗ	- ਮੰ ਧੁ ਸਾਂ
	ਸ ਭੁ ਜ ਗੁ	ਕਾਿਿਿਿ ਲੈ ਿ	ਿ ਵ ਿ ਸਿ
ਨੀ - - -	- ਨੀਰੇ ਗ ਮੰ	ਗ ਰੇ ਰੇ ਸਾਂ -	ਸਾਂਰੇ ਨੀਸਾਂ ਨੀ ਧੁ
ਰੈ ਿ ਿ ਿ	ਿ ਬਾਿਿ ਧਾ ਿ	ਦੂ ਿ ਜੈ ਿ	ਭਾਿਿਿਿ ਿ ਿ
ਸਾਂ ਸਾਂ ਨੀ ਨੀ	ਮੰ ਧੁ ਨੀ ਧੁ	ਸਾਂ ਨੀ ਰੇ ਸਾਂ	ਨੀਧੁ ਨੀ ਧੁ ਪ
ਿ ਿ ਿ ਇ	ਹਉ ਿ ਮੈ ਿ	ਕ ਰ ਮ ਕ	ਮਾਿਿਿ ਿ ਵ
ਮੰਪ ਧੁਪ ਮੰ ਗ	ਨੀ ਰੇ ਗ ਮੰ	ਪ ਮੰ ਧੁ ਪ	ਮੰਧੁ ਨੀਸਾਂ ਰੇਸਾਂ ਨੀਸਾਂ
ਦੇਿਿਿਿ ਿ	ਮ ਨ ਮੁ ਖਿ	ਮਿ ਲੈ ਿ ਸ	ਜਾਿਿਿਿਿਿ ਿ
ਨੀਨੀ ਧੁਪ ਮੰਗ ਰੇਸਾ			
ਿਿਿਿਿ ਿਿਿ			

ਰਾਗ ਗਉੜੀ ਪੂਰਬੀ

ਗਉੜੀ ਪੂਰਬੀ ਗਉੜੀ ਦਾ ਇਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਗ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਗਉੜੀ ਅਤੇ ਪੂਰਬੀ ਦੇ ਮਧੁਰ ਮਿਸ਼ਰਣ ਤੋਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਪੂਰਵਾਂਗ ਵਿਚ ਗਉੜੀ ਅਤੇ ਉਤਰਾਂਗ ਵਿਚ ਪੂਰਬੀ ਦੀ ਚਲਨ ਲੈ ਕੇ ਇਸ ਰਾਗ ਦਾ ਸਰੂਪ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸੰਗੀਤ ਕਲਾ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਗਉੜੀ ਪੂਰਬੀ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ ਪੂਰਬੀ ਥਾਟ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਰਿਸ਼ਭ ਧੈਵਤ ਕੋਮਲ, ਮੱਧਿਅਮ ਦੋਵੇਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਭ ਸੁਰ ਸ਼ੁੱਧ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੀ ਜਾਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕੁਝ ਮੱਤ ਭੇਦ ਹੈ। ਕੁਝ ਵਿਦਵਾਨ ਇਸ ਦੀ ਜਾਤੀ ਵਕਰ ਸੰਪੂਰਣ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਈ ਸ਼ਾਡਵ ਸੰਪੂਰਣ। ਇਸ ਰਾਗ ਦੇ ਤਾਰ ਸ਼ਡਜ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਪੰਚਮ ਦਾ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਤਿਆਗ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜਾਤੀ ਸ਼ਾਡਵ ਸੰਪੂਰਣ ਮੰਨਣਾ ਵਧੇਰੇ ਉੱਚਿਤ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਨੁਸਾਰ ਰਿਸ਼ਭ ਕੋਮਲ ਅਤੇ ਪੰਚਮ ਵਿਚ ਸੰਵਾਦੀ ਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿਚ ਇਸ ਰਾਗ ਦਾ ਵਾਦੀ ਰਿਸ਼ਭ ਅਤੇ ਸੰਵਾਦੀ ਪੰਚਮ ਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਾਮ ਦਾ ਸੰਧੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰਾਗ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਗਾਇਨ ਵਾਦਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿਨ ਦਾ ਚੌਥਾ ਪਹਿਰ ਹੈ।

ਆਰੋਹ : ਸਾ, ਨੀ, ਰੇ ਗ ਰੇ, ਗ ਮ ਪ, ਮ ਪ ਧੁ ਪ, ਮ ਧੁ ਨੀ ਸਾ।

ਅਵਰੋਹ : ਸਾ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਮ ਗ ਰੇ ਮ ਗ, ਮ ਗ ਰੇ ਸਾ ਨੀ ਧੁ ਸਾ ਨੀ ਰੇ ਸਾ।

ਮੁੱਖ ਅੰਗ : ਸਾ, ਨੀ, ਰੇ ਗ ਰੇ, ਮ ਗ ਰੇ ਸਾ ਨੀ ਧੁ ਨੀ, ਰੇ ਸਾ।

ਸੁਰ ਵਿਸਤਾਰ

1. (ਸਾ) ਸਾ ਰੇ ਸਾ ਸਾ-ਨੀ, ਰੇ ਸਾ ਨੀ ਸਾ ਨੀ ਧੁ ਨੀ, ਰੇ ਨੀ ਧੁ ਪ ਮ, ਪ ਧੁ ਪ, ਮ ਧੁ ਨੀ, ਮ ਧੁ ਮ ਨੀ ਧੁ ਨੀ, ਧੁ ਨੀ ਧੁ ਸਾ ਨੀ ਰੇ ਸਾ, ਨੀ ਰੇ ਗ, ਰੇ ਗ, ਧੁ ਨੀ ਸ, ਨੀ ਰੇ ਗ, ਰੇ ਗ ਰੇ ਗ, ਰੇ ਮ ਗ, ਰੇ ਨੀ, ਗ ਰੇ ਸਾ ਰੇ ਸਾ ਰੇ ਨੀ, ਧੁ ਨੀ ਸਾ ਰੇ ਨੀ, ਨੀ ਰੇ ਗ ਰੇ, ਗ ਮ ਪ ਮ ਗ ਰੇ ਮ ਗ, ਮ ਗ, ਰੇ ਸਾ, ਨੀ ਰੇ ਸਾ ਨੀ ਧੁ ਨੀ, ਨੀ ਰੇ ਸਾ।

2. ਨੀ ਰੇ ਗ, ਨੀ ਰੇ ਨੀ ਗ, ਨੀ ਰੇ ਨੀ ਮ ਮ ਗ, ਰੇ ਮ ਗ, ਨੀ ਰੇ ਗਪ, ਨੀ ਰੇ ਗ ਮ ਰੇ ਮ ਗ, ਰੇ ਗਪ ਪੁ ਪ ਮ ਗ ਰੇ ਪ, ਮ ਪ ਪੁ ਪ, ਮ ਗ, ਰੇ ਮ ਗ, ਰੇ ਗ ਪ, ਮ ਗ, ਰੇ ਗ ਰੇ ਸਾ, ਨੀ ਪੁ ਨੀ, ਨੀ ਪੁ ਪ, ਮ ਪੁ ਪ, ਮ ਪ ਮ ਗ, ਮ ਪ ਗ, ਰੇ ਮ ਗ, ਮ ਗ, ਰੇ ਸਾ, ਨੀ ਪੁ ਨੀ, ਨੀ ਰੇ ਸਾ।
3. ਨੀ ਰੇ ਗ ਰੇ, ਮ ਪ ਪੁ ਪ, ਮ ਗ, ਮ ਪੁ ਨੀ, ਮ ਪੁ ਨੀ, ਮ ਪੁ ਨੀ ਰੇ ਸਾਂ, ਨੀ ਪੁ ਨੀ, ਸਾਂ ਰੇ, ਸਾਂ ਰੇ ਸਾਂ ਨੀ ਪੁ ਨੀ, ਨੀ ਰੇ ਨੀ ਪੁ ਨੀ, ਰੇ ਗ, ਰੇ ਸਾਂ ਰੇ ਸਾਂ ਨੀ ਰੇ ਸਾਂ ਨੀ, ਸਾਂ ਨੀ ਪੁ ਨੀ ਰੇ ਗ ਰੇ ਮ ਗ ਰੇ, ਰੇ ਮ ਗ, ਮ ਗ ਰੇ ਸਾ, ਗ ਰੇ ਸਾਂ ਰੇ ਨੀ ਸਾਂ ਨੀ ਪੁ ਨੀ ਰੇ ਨੀ ਪੁ ਨੀ, ਨੀ ਨੀ ਪੁ ਪ, ਮ ਪ ਪੁ ਪ ਮ ਗ, ਰੇ ਗ ਰੇ ਪ, ਮ ਪ ਪੁ ਪ ਮ ਪਗ ਰੇ ਮ ਗ, ਰੇ ਮ ਗ ਰੇ, ਸਾ, ਗ ਰੇ ਸਾ ਰੇ ਨੀ ਪੁ ਨੀ, ਨੀ ਰੇ ਸਾ।

ਰਾਗੁ ਗਉੜੀ ਪੂਰਬੀ ਛੰਤੁ ਮਹਲਾ ੩

ੴ ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਸਾਧਨ ਬਿਨਉ ਕਰੇ ਜੀਉ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਣ ਸਾਰੇ ॥
 ਬਿਨੁ ਪਲੁ ਰਹਿ ਨ ਸਕੈ ਜੀਉ ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਪਿਆਰੇ ॥
 ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਪਿਆਰੇ ਰਹਿ ਨ ਸਕੈ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਮਹਲੁ ਨ ਪਾਈਐ ॥
 ਜੇ ਗੁਰੁ ਕਹੈ ਸੋਈ ਪਰੁ ਕੀਜੈ ਤਿਸਨਾ ਅਗਨਿ ਬੁਝਾਈਐ ॥
 ਹਰਿ ਸਾਚਾ ਸੋਈ ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ਬਿਨੁ ਸੇਵਿਐ ਸੁਖੁ ਨ ਪਾਏ ॥
 ਨਾਨਕ ਸਾਧਨ ਮਿਲੈ ਮਿਲਾਈ ਜਿਸਨੇ ਆਪਿ ਮਿਲਾਏ ॥੧॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੨੪੩)

ਗਉੜੀ ਪੂਰਬੀ ਰਾਗ

ਤਿੰਨ ਤਾਲ

x	2	0	3
ਸਥਾਈ		ਗਮ ਪਧ ਪਮ ਗਮ	ਗਰੇ ਗਰੇ ਸਾਰੇ ਨੀਸਾ
		ਸਾੜੜੜ ਧੜ ਨੜ	ਬਿੜ ਨਉੜੜ ਕੜ
ਨੀ ਪੁ ਸਾ ਨੀ	ਰੇ ਸਾ - ਸਾ	ਗਮ ਪਧੁ ਪਮ ਗਮ	ਗਰੇ ਗਰੇ ਸਾਰੇ ਨੀਸ
ਰੈ ੜ ੜ ੜ	ੜ ਜੀ ੜ ਉ	ਸਾੜੜੜ ਧੜ ਨੜ	ਬਿੜ ਨਉੜੜ ਕੜ
ਨੀ ਪੁ ਸਾ ਨੀ	ਰੇ ਸਾ ਨੀ ਰੇ	ਗਮ ਪਧੁ ਪਮ ਪ	ਮਧੁ ਨੀ ਪੁ ਪ
ਰੈ ੜ ੜ ਜੀ	ਉ ੜ ਰ ਰਿ	ਕੇੜ ੜੜ ਗੁੜ ਣ	ਸਾੜੜ ੜ ੜ
ਮਧੁ ਨੀਰੇ ਨੀਧੁ ਪਮ	ਗਮ ਰੇਮ ਗਰੇ ਸ	ਨੀਸਾ ਰੇਸਾ ਨੀ ਪੁ	ਪੁ ਪੁ ਮੁ ਪੁ
ਰੇੜ ੜੜ ੜੜ ੜੜ	ੜੜ ੜੜ ੜੜ ੜ	ਖਿੜਨੁੜ ਪ ਲੁ	ਰ ਹਿ ਨ ਸ

ਨੀ ਧੁ ਸਾ ਸਾ ਕੈ ਟ ਟ ਜੀ ਮਧੁ ਨੀਰੋ ਨੀਧੁ ਪਮ ਰੇਟ ਟਟ ਟਟ ਟਟ	ਨੀ - - - ਉ ਟ ਟ ਟ ਗਮ ਰੇਮ ਗਰੇ ਸਾ ਟਟ ਟਟ ਟਟ ਟ	ਨੀ ਰੇ ਗ ਰੇ ਬਿ ਨੁ ਹ ਰਿ	ਗਮ ਪਮ- ਨੀ ਪਿਆ ਟਟਟ ਟ
ਅੰਤਰਾ		ਮ ਮ ਗ ਗ ਬਿ ਨੁ ਹ ਰਿ ਨੀ ਰੇ ਗ ਮ ਗੁ ਰ ਬਿ ਨੁ ਮਧੁ ਨੀਸਾਂ ਨੀ ਧੁ ਜੋਟ ਟਟ ਗੁ ਰੁ ਮ ਗ ਰੇ ਸਾ ਤਿ ਸ ਨਾ ਟ	ਮਧੁ ਨੀ ਮ ਧੁ ਪਿਆ ਟਰੇ ਟ ਗੁ ਰੇ ਸਾਂ ਸਾਂ ਮ ਹ ਲੁ ਨ ਨੀ ਧੁ ਪ ਧੁ ਕ ਹੈ ਟ ਸੇ ਨੀ ਰੇ ਸਾ ਸਾ ਅ ਗ ਨਿ ਬੁ
- ਸਾਂ ਸਾਂ ਸਾਂ ਟ ਰ ਹਿ ਨ ਸਾਰੋ ਨੀਸਾਂ ਨੀ ਧੁ ਪਾਟ ਟਟ ਟ ਟ ਮ ਪ ਗ ਮ ਈ ਟ ਪ ਰੁ ਨੀਰੇ ਗਮ ਧੁਨੀ ਸਾਂਰ ਝਾਟ ਟਟ ਟਟ ਟਟ	ਨੀ ਰੇ ਸਾਂ - ਸਾ ਟ ਕੈ ਟ ਸਾਂ ਸਾਂ ਨੀ - ਟ ਟ ਈਐ ਟ ਰੇ ਮ ਗ - ਕੀ ਟ ਜੈ ਟ ਸਾਂਨੀ ਧੁਪ ਮਗ ਰੇਸਾ ਈਐ ਟਟਟ ਟਟ		

ਮਹਲਾ ੩ (ਰਾਗ ਗਉੜੀ ਪੂਰਬੀ ਛੰਤ)

ਧਨ ਏਕਲੜੀ ਜੀਉ ਬਿਨੁ ਨਾਹ ਪਿਆਰੇ॥
 ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਮੁਠੀ ਜੀਉ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਸਬਦ ਕਰਾਰੇ॥
 ਬਿਨੁ ਸਬਦ ਪਿਆਰੇ ਕਉਣੁ ਦੁਤਰੁ ਤਾਰੇ ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਖੁਆਈ॥
 ਕੂੜਿ ਵਿਗੁੜੀ ਤਾ ਪਿਰਿ ਮੁੜੀ ਸਾਧਨ ਮਹਲੁ ਨ ਪਾਈ॥
 ਗੁਰ ਸਬਦੇ ਰਾਤੀ ਸਹਜੇ ਮਾਤੀ ਅਨਦਿਨੁ ਰਹੈ ਸਮਾਏ॥
 ਨਾਨਕ ਕਾਮਣਿ ਸਦਾ ਰੰਗਿ ਰਾਤੀ ਹਰਿ ਜੀਉ ਆਪਿ ਮਿਲਾਏ॥੩॥
 (ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੨੪੪)

ਰਾਗ ਗਉੜੀ ਪੂਰਬੀ			ਤਾਲ ਦਾਦਰਾ		
×	੦	×	×	੦	੦
ਸਥਾਈ					
ਮ ਗ ਰੇ	ਸਾਰੇ ਨੀਸਾ ਸ਼ਾ	ਨੀ ਧੁ ਸਾ	ਨੀ - ਨੀ		
ਧ ਨ ਏ	ਕੜ ਝ ਲ	ੜੀ ਝ ਝ	ਜੀ ਝ ਉ		
ਨੀਰੇ ਗ ਰੇ	ਗਮ ਪਧੁ ਪਮ	ਗ ਮ ਰੇ	ਮ ਗ -		
ਬਿਨੁ ਨੁ ਝ	ਨਾਝ ਝ ਹ	ਪਿਆ ਝ ਝ	ਝ ਰੇ ਝ		
ਗਮ ਪਧੁ ਪਮ	ਗ ਮ ਧੁ	ਨੀ ਧੁ ਸਾਂ	ਨੀ - ਨੀ		
ਦੂਝ ਝ ਜੈਝ	ਭਾ ਝ ਇ	ਮੁ ਠੀ ਝ	ਜੀ ਝ ਉ		
ਸਾਰੇ ਸਾਂ ਨੀ	ਧੁਸਾਂ ਨੀ ਧੁ	ਪਧੁ ਮਪ ਗਮ	ਰੇਮ ਗਰੇ ਸਾਨੀ		
ਬਿਨੁ ਗੁ ਰ	ਸਬ ਦ ਕ	ਰਾਝ ਝ ਝ	ਝ ਰੇਝ ਝ		
ਅੰਤਰਾ					
ਮ ਗ ਗ	ਮਧੁ ਨੀ ਮਧੁ	ਸਾਂ ਸਾਂ ਨੀ	ਰੇ ਸਾਂ -		
ਸ ਬ ਦ	ਪਿਆ ਰੇ ਕਉਣੁ	ਦੁ ਤ ਰੁ	ਤਾ ਰੇ ਝ		
ਨੀਰੇ ਗਮ ਗਰੇ	ਸਾਰੇ ਨੀਸਾਂ ਸਾਂ	ਨੀ ਧੁ ਸਾਂ	ਸਾਂ ਨੀ -		
ਮਾਝ ਝ ਇਆ	ਮੇਝ ਝ ਹਿ	ਖੁਆ ਝ ਝ	ਝ ਈ ਝ		
ਸਾਰੇ ਨੀਸਾਂ ਸਾਂ	ਨੀਧਨੀ ਧੁ	ਪਧੁ ਪਮ ਗਮ	ਰੇਮ ਗ -		
ਕੂਝ ਝਿਝ ਵਿ	ਗੁਝ ਝੀ ਝ	ਤਾਝ ਪਿਝ ਰਿਝ	ਮੁਝ ਝੀ ਝ		
ਨੀਰੇ ਗ ਰੇ	ਗਮ ਪ ਪ	ਮਧੁ ਨੀਨੀ ਧੁਪ	ਮਗ ਰੇਸਾ ਨੀਸਾ		
ਸਾਝ ਧ ਨ	ਮਹ ਲੁ ਨ	ਪਾਝ ਝ ਈਝ	ਝ ਝ ਝ		

ਰਾਗ ਗਉੜੀ (ਭੈਰਵ ਮੇਲ)

ਗਉੜੀ ਬੜਾ ਪੁਰਾਤਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਰਾਗ ਹੈ। ਥਾਟ ਪੱਧਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਸੰਗੀਤਕਾਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਰਾਗ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਣ ਭੈਰਵ ਥਾਟ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਦਾਤਮਕ ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਰਿਸ਼ਭ ਪੈਵਤ ਕੋਮਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਭ ਸੁਰ ਸ਼ੁੱਧ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਆਰੋਹ ਅਵਰੋਹ ਵਿਚ ਵਕਰ ਰੀਤ ਨਾਲ ਸੱਤੇ ਸੁਰ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਜਾਤੀ ਵਕਰ ਸੰਪੂਰਣ ਮੰਨੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਗ੍ਰੰਥਕਾਰ ਗਉੜੀ ਦੇ ਭੈਰਵ ਮੇਲ ਪ੍ਰਕਾਰ ਵਿਚ ਆਰੋਹ ਵਿਚ ਗੰਧਾਰ ਅਤੇ ਪੈਵਤ ਵਰਜਿਤ ਅਤੇ ਅਵਰੋਹ ਵਕਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੰਪੂਰਣ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਪਰੰਤੂ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਗਉੜੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਗ ਦਾ ਵਾਦੀ ਸੁਰ ਮਧਿਅਮ ਅਤੇ ਸੰਵਾਦੀ ਸ਼ਡਜ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਇਸ ਦਾ ਵਾਦੀ ਰਿਸ਼ਭ ਅਤੇ ਸੰਵਾਦੀ ਪੰਚਮ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਇਸ ਦਾ ਵਾਦੀ ਗੰਧਾਰ ਅਤੇ ਸੰਵਾਦੀ ਨਿਸ਼ਾਦ ਮੰਨਣਾ ਵਧੇਰੇ ਉੱਚਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਪਰੰਤੂ, ਪਰਚਾਰ ਅਤੇ ਰਾਗ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨੂੰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੋਚਰ ਰਖਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੱਤ ਵਧੇਰੇ ਠੀਕ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਗਉੜੀ ਦੇ ਭੈਰਵ ਮੇਲ ਪ੍ਰਕਾਰ ਵਿਚ ਕਾਲਿੰਗੜਾ ਦੀ ਝਲਕ ਵਧੇਰੇ ਕੰਨ ਗੋਚਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਈ ਕਲਾਕਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ ਦਾ ਭੈਰਵ ਵੀ ਆਖ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂ ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਗਾਉਣ ਵਜਾਉਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿਨ ਦਾ ਚੌਥਾ ਪਹਿਰ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਿਕਟ ਸਬੰਧੀ ਰਾਗ ਭੈਰਵ ਅਤੇ ਕਾਲਿੰਗੜਾ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਭਿੰਨ ਰੱਖਣ ਵਿਚ ਹੀ ਕਲਾਕਾਰ ਦੀ ਕੌਸ਼ਲਤਾ ਦੀ ਪਰਖ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਤਿੰਨਾ ਰਾਗਾਂ ਵਿਚ ਸਮਾਨਤਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕਈ ਸਥਾਨਾਂ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਹਾਂਦਰੇ ਰਲ-ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰੰਤੂ ਸੂਝਵਾਨ ਕਲਾਕਾਰ ਇਸ ਰਾਗ ਦਾ ਸਰੂਪ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਭੈਰਵ ਦੇ ਸੁਰਾਂ ਦਾ ਵਕਰ ਰੀਤਿ ਨਾਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਤੋਂ ਗਉੜੀ ਰਾਗ ਦੀ ਨੁਹਾਰ ਨਿਵੇਕਲੀ ਕੰਨਗੋਚਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਗ ਦੀ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਮੰਦਰ ਨਿਸ਼ਾਦ ਤੇ 'ਮੁਕਾਮ' ਕਰਨ ਨਾਲ ਉਘੜਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਸਾ ਰੇ ਸਾਰੇ ਨੀ ਸਾ ਨੀ ਧੁ ਨੀ। ਸਾਰ ਅੰਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਰਾਗ ਦੀ ਸ਼ਮਸਤ ਸੁੰਦਰਤਾ ਮੰਦਰ ਨਿਸ਼ਾਦ ਉੱਤੇ ਨਿਆਸ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਗ ਦੇ ਪੂਰਵਾਂਗ ਵਿਚ ਗਮਪ, ਮਗਰੇ, ਗਰੇ, ਸਾਰੇ ਨੀ ਧੁ ਨੀ ਅਤੇ ਉਤਰਾਂਗ ਵਿਚ ਨੀ ਸਾਂ ਨੀ, ਧੁ ਨੀ ਧੁ, ਪ ਧੁ ਪ, ਮ ਪ ਮ, ਪ ਧੁ ਸਾਂ ਨੀ ਧੁ ਪ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹਨ।

ਆਰੋਹ : ਸਾ ਰੇ ਗਾ ਰੇ, ਗ ਮ ਪ, ਮ ਪ ਧੁ ਨੀ ਸਾਂ।
 ਅਵਰੋਹ : ਸਾਂ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਧੁ ਪ ਮ, ਰੇ ਗ ਰੇ ਗ, ਰੇ ਨੀ, ਸਾ ਨੀ।
 ਮੁੱਖ ਅੰਗ : ਸਾਂ ਧੁ ਪ ਧੁ ਮ ਪ ਗ ਮ, ਗ ਰੇ ਗ ਰੇ ਗ ਰੇ ਸਾ ਰੇ ਨੀ ਸਾ ਨੀ।

ਸੁਰ ਵਿਸਤਾਰ

1. (ਸਾ), ਸਾ ਰੇ ਸਾ ਸਾ ਨੀ ਧੁ ਨੀ, ਨੀ ਧੁ ਸਾ ਨੀ, ਰੇ ਸਾ ਰੇ ਨੀ, ਰੇ ਨੀ ਧੁ ਨੀ, ਧੁ ਨੀ ਧੁ ਸਾ ਨੀ ਰੇ ਸਾ ਰੇ ਨੀ ਸਾ ਨੀ ਧੁ ਸਾ ਨੀ, ਨੀ ਰੇ ਸਾ, ਸਾਰੇ ਗ, ਗਰੇ ਗਰੇ ਸਾਰੇ ਨੀ ਸਾਰੇ ਨੀ ਧੁ ਨੀ, ਸਾਰੇ ਗ ਸਾ ਰੇ ਗ ਮ, ਰੇ ਗ ਮ, ਗ ਮ ਪ ਪ ਮ ਗ ਗ ਰੇ ਸਾਰੇ ਨੀ ਸਾ ਨੀ ਧੁ ਨੀ, ਸਾ ਗਮ ਪਮ ਗਮ, ਗ ਮ ਪ ਧੁ ਪ ਧੁ ਮਪ ਗਮ, ਗ ਰੇ ਗ ਰੇ ਸਾਰੇ ਨੀ ਸਾ ਨੀ ਧੁ ਨੀ, ਧੁ ਨੀ ਧੁ ਸਾ ਨੀ ਰੇ ਸਾ ਰੇ ਨੀ ਨੀ ਸਾ।
2. ਸਾ ਰੇ ਗ ਮ, ਗ ਰੇ ਗਮ, ਗ ਰੇ ਗ ਮ, ਮ ਧੁ ਪ ਧੁ ਮ ਪ ਗ ਮ, ਸਾ ਗ ਮ ਧੁ ਪ ਧੁ ਮ ਧੁ ਪ ਧੁ ਮ ਪ ਗਮ, ਧੁ ਪ ਧੁ ਮ, ਨੀ ਨੀ ਧੁ ਪ ਧੁ ਮ, ਪ ਧੁ ਨੀ, ਧੁ ਨੀ ਸਾਂ ਨੀ ਸਾਂ ਨੀ ਧੁ ਨੀ, ਧੁ ਪ, ਧੁ ਪ, ਧੁ ਮ, ਗ ਮ, ਪ ਪ ਮਗ ਮ ਗਗ ਰੇ ਰੇ ਸਾ, ਰੇ ਸਾਰੇ ਨੀ ਸਾ ਨੀ ਧੁ ਨੀ ਨੀ ਸਾ।
3. ਮ ਪ ਧੁ, ਪ ਧੁ ਨੀ, ਧੁ ਨੀ ਸਾਂ ਨੀ ਸਾਂ ਨੀ, ਧੁ ਨੀ ਧੁ ਸਾਂ ਨੀ ਰੇ ਸਾ ਰੇ ਨੀ ਸਾਂ ਨੀ ਧੁ ਨੀ, ਮ ਨੀ ਧੁ ਨੀ, ਧੁ ਰੇ ਸਾਂ ਨੀ ਰੇ ਸਾਂ ਨੀ ਧੁ ਨੀ, ਨੀਨੀ ਸਾਂ, ਨੀ ਸਾਂ ਰੇ ਸਾਂ ਨੀ ਧੁ ਨੀ, ਧੁ ਪ, ਪ ਧੁ ਨੀ ਸਾਂ ਰੇ ਸਾਂ ਰੇ ਨੀ, ਸਾਂਨੀ ਧੁ ਪ, ਨੀ ਸਾਂ ਗ ਰੇ ਸਾਂ, ਨੀ ਧੁ ਨੀ, ਧੁ ਪ, ਸਾਰੇ ਗ ਮ ਪ ਪ ਮ ਗ ਰੇ ਸਾ ਰੇ ਨੀ ਸਾਂ ਨੀ ਧੁ ਨੀ, ਧੁ ਪ, ਧੁ ਪਮ, ਪ, ਮ ਗ, ਮ ਗ ਰੇ, ਗ ਰੇ ਸਾ, ਰੇ ਨੀ ਸਾ, ਨੀ ਧੁ ਸਾ ਨੀ, ਨੀ ਨੀ ਸਾ।

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੩

ਪਿਰ ਬਿਨੁ ਖਰੀ ਨਿਮਾਣੀ ਜੀਉ ਬਿਨੁ ਪਿਰ ਕਿਉ ਜੀਵਾ ਮੇਰੀ ਮਾਈ॥
 ਪਿਰ ਬਿਨੁ ਨੀਦ ਨ ਆਵੈ ਜੀਉ ਕਾਪੜੁ ਤਨਿ ਨ ਸੁਹਾਈ॥
 ਕਾਪਰੁ ਤਨਿ ਸੁਹਾਵੈ ਜਾ ਪਿਰ ਭਾਵੈ ਗੁਰਮਤੀ ਚਿਤੁ ਲਾਈਐ॥
 ਸਦਾ ਸੁਹਾਗਣਿ ਜਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੇ ਗੁਰ ਕੈ ਅੰਕਿ ਸਮਾਈਐ॥
 ਗੁਰ ਸਬਦੈ ਮੇਲਾ ਤਾ ਪਿਰੁ ਰਾਵੀ ਲਾਹਾ ਨਾਮੁ ਸੰਸਾਰੇ॥
 ਨਾਨਕ ਕਾਮਣਿ ਨਾਹ ਪਿਆਰੀ ਜਾ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਣ ਸਾਰੇ॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੨੪੪)

x	2	0	3
ਸਥਾਈ			
ਸਾ - - ਸਾ	ਨੀ ਧੁ ਸਾ ਨੀ	- ਸਧੁ ਪ ਮ	ਗਰੇ ਗਰੇਸਾਰੇ ਨੀ
ਮਾ s s ਈ	ਜੀ s s ਉ	s ਪਿਰ ਬਿ ਨੁ	ਖs ਰੀs ss ਨਿ
ਪਧੁ ਨੀਨੀ ਧੁ ਪ	ਮਪ ਗਮ ਰੇਗ -	ਧੁ- ਸਸਾ ਸਾ ਰੇ	ਗ - ਮ ਮ
ਵਾs ss ਮੇ ਰੀ	ਮਾs ss ਈs s	s ਬਿਨੁ ਪਿ ਰ	ਕਿਉ s s ਜੀ
- ਧੁਨੀ ਸਾਰੋਂ ਨੀਸਾਂ	ਨੀਧੁਨੀ ਧੁ ਪ	- ਗਮਪ ਧੁ	ਪਧੁ ਨੀਸਾਂ ਨੀ ਨੀ
s ਆs ss ਵੈs	ਜੀs s ਉ s	s ਪਿਰ ਬਿ ਨੁ	ਨੀs ss ਦ ਨ
ਰੇ ਮ ਗ -	- - - -	ਪਧੁ ਨੀਸਾਂ ਨੀ ਧੁ	ਪਧੁ ਮਪਗ ਮ
ਹਾ s ਈ s	s s s s	ਕਾs ss ਪ ਤੁ	ਤs ਨਿs ਨ ਸੁ
ਨੀ ਧੁ ਸਾ ਨੀ	ਰੇ - ਸਾ -	ਗਮਪਨੀ ਧੁ ਪ	ਮਗ ਮਗ ਕੇਗ ਕੇਸਾ
ਹਾ s s s	s s ਈ s	ਕਾs ss ਪ ਤੁ	ਤs ਨਿs ਨs ਸੁs
ਅੰਤਰਾ			
	ਪ ਪਪ	ਗਮਪ ਮ ਮ	ਪਧੁ ਨੀ ਨੀ -
	ਕਾ ਪਰ	ਤਾs ਨਿ s ਸੁ	ਹਾs s ਵੈ s
ਪਧੁ ਨੀਸਾਂ ਰੋਸਾਂ ਨੀਸਾਂ	ਨੀਧੁ ਸਾਂ ਨੀ -	ਨੀਸਾਂ ਗਾਂ ਰੋਂ ਸਾ	ਸਾਰੇ ਨੀਸਾਂ ਨੀ ਧੁ
ਜਾs ss ss ਪਿਰ	ਭਾs s ਵੈ s	ਗੁs ਰ ਮ s	ਤੀs ss ਚਿ ਤੁ
ਧਨੀ ਸਾਰੋਂ ਸਾਂਨੀ ਸਾਂ	ਨੀਧੁਨੀ ਧੁ ਪ	- ਪ ਗ ਮ	ਪਧੁ ਨੀ ਧੁ ਪ
ਲਾs ss ss s	ਈਐ s s s	s ਸ ਦਾ ਸੁ	ਹਾs s ਗ ਠਿ
ਧੁ ਪਧੁ ਮਪ ਗਮ	ਗਰੇ ਮ ਗ -	- ਪ ਗ ਮ	ਪਧੁ ਨੀਸਾਂ ਨੀਧੁ ਧੁਨੀ
ਜਾ ਸਤਿ ਗੁs ਰੁs	ਸੇs s ਵੇ s	s ਗੁ ਰ ਕੈ	ਅੰs ss ਕਿs ਸ
ਧੁਪ ਧੁਪ ਮਪ ਮਗ	ਮਗ ਕੇਗ ਕੇਸਾ ਨੀਸਾ		
ਮਾs ss ss ss	ss ss ਈਐ ss		

ਗੁਰੂੜੀ ਮਹਲਾ ੩

ਮਿਲੁ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰੀਤਮਾ ਜੀਉ ਤੁਧੁ ਬਿਨੁ ਖਰੀ ਨਿਮਾਣੀ॥
 ਮੈ ਨੈਣੀ ਨੀਦ ਨ ਆਵੈ ਜੀਉ ਭਾਵੈ ਅੰਨੁ ਨ ਪਾਣੀ
 ਪਾਣੀ ਅੰਨੁ ਨ ਭਾਵੈ ਮੁਰੀਐ ਹਾਵੈ ਬਿਨੁ ਪਿਰ ਕਿਉ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ॥
 ਗੁਰ ਆਗੈ ਕਰਉ ਬਿਨੰਤੀ ਜੇ ਗੁਰ ਭਾਵੈ ਜਿਉ ਮਿਲੈ ਤਿਵੈ ਮਿਲਾਈਐ॥
 ਆਪੇ ਮੇਲਿ ਲਏ ਸੁਖਦਾਤਾ ਆਪਿ ਮਿਲਿਆ ਘਰਿ ਆਏ॥
 ਨਾਨਕ ਕਾਮਣਿ ਸਦਾ ਸੁਹਾਗਣਿ ਨਾ ਪਿਰੁ ਮਰੈ ਨ ਜਾਏ॥੪॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੨੪੪)

ਗੁਰੂੜੀ ਰਾਗ (ਭੈਰਵ ਮੇਲ)

ਤਿੰਨ ਤਾਲ

x	2	0	3
ਸਥਾਈ			
ਸਾ ਗ ਮ ਧੁ	- - - ਪਮ	ਪਧੁ ਮਪਗਮ ਰੇਮ	ਗ - - ਗ
ਮਿ ਲੁ ਮੇ ਰੇ	s s s ss	ਪ੍ਰੀs ss ਤs ਮਾs	ਜੀ s, s ਉ
ਗਮਪਮ ਗਰੇ ਗਰੇ	ਸਾ ਰੇ ਨੀ ਰੇ	ਸਾ - ਸਾ -	- - - -
ਤੁs ਧੁs ਬਿs ਨੁs	ਖ ਰੀ s ਨਿ	ਮਾ s ਠੀ s	s s s s
ਸਾ ਸਾ - ਸਾ	ਨੀਸਾ ਰੇਸਾ ਨੀ ਧੁ	- ਧੁਨੀ ਸਾਗ ਰੇ	ਸਾ - ਸਾ -
ਮੈ ਨੈ s ਠੀ	ਨੀs ss ਦ ਨ	s ਆs ss ਵੈ	ਜੀ s ਉ s
- ਗ ਮ ਮ	ਗਮ ਪਨੀਧੁ ਪ	ਮਪ ਧੁਪ ਮਪ ਗਮ	ਰੇ ਮ ਗ -
s ਭਾ s ਵੈ	ਅੰs ss ਨੁ ਨ	ਪਾs ss ss ss	ਠੀ s s s
ਗਮਪਮ ਗਰੇ ਗਰੇ	ਸਾ ਰੇ ਨੀ ਰੇ	ਸਾ - ਸਾ -	- - - -
ਤੁs ਧੁs ਬਿs ਨੁs	ਖ ਰੀ s ਨਿ	ਮਾ s ਠੀ s	s s s s
ਅੰਤਰਾ			- - ਪ ਪ
- ਗ ਮ ਮ	ਪਧੁ ਨੀ ਨੀ ਧੁ	- ਸਾਂ ਸਾਂ ਸਾਂ	s s ਪਾ ਠੀ
s ਅੰ ਨੁ ਨ	ਭਾs s ਵੈ s	s ਮ ਰੀ ਐ	ਪੁਸਾਂ ਨੀਰੇਂ ਸਾਂ -
- ਨੀਨੀਸਾਂ ਗਾਂ	ਰੇਂ - ਸਾਂ ਸਾਂ	ਸਾਂਰੇਂ ਨੀਸਾਂ ਨੀ ਧੁ	ਹਾs ss ਵੈ s
s ਬਿਨੁ ਪਿਰ	ਕਿਉ s ਸੁ ਖੁ	ਪਾs ss s s	ਨੀ - ਧੁ ਪ
s ਪਧੁ ਨੀਸਾਂ ਨੀ	ਧੁ ਪ ਮ ਰੇ	ਗ - ਗ -	ਈਐ s ਗੁ ਰ
s ਆs ss ਗੈ	ਕ ਰਉ s ਬਿ	ਨੰ s ਤੀ s	- ਸਗ ਮ ਧੁ
ਪ - ਪ -	- - - -	ਗਮ ਪਧੁ ਪ ਮ	s ਜੇs ਗੁ ਰ
ਭਾ s ਵੈ s	s s s s	ਜਿਉ ss ਮਿ ਲੈ	ਗ ਰੇ ਗ. ਰੇ
ਸਾ - ਸਾ -	- - - -		ਤਿ ਵੈ s ਮਿ
ਲਾ s ਈਐ s	s s s s		

ਰਾਗ ਆਸਾ

ਆਸਾ, ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਬੜਾ ਲੋਕਪ੍ਰਿਯ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਰਾਗ ਹੈ। ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪੱਧਤੀ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਬੜਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ।

ਆਸਾ ਰਾਗ ਦੇ ਨਾਦਾਤਮਕ ਸਰੂਪ ਦਾ ਸੰਗੀਤ ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਬਿਲਾਵਲ ਮੇਲ ਵਿਚ ਵਰਗੀਕਰਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਚਲਨ ਵਿਚ ਸਭ ਸੂਰ ਸ਼ੁੱਧ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਕੀਰਤਨਕਾਰ ਇਸ ਰਾਗ ਦੇ ਪੂਰਵਾਂਗ ਵਿਚ ਵਿਵਾਦੀ ਸੂਰ ਦੇ ਨਾਤੇ ਕੋਮਲ ਗੰਧਾਰ ਤੇ ਮੱਧ ਸਪਤਕ ਵਿਚ ਕੋਮਲ ਨਿਸ਼ਾਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਪ੍ਰਯੋਗ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਵਿਚ ਥੋੜ੍ਹਾ ਬਹੁਤ ਅੰਤਰ ਆਵੱਸ਼ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕੇ ਇਸ ਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਟਾਲਣਾ ਹੀ ਉੱਚਿਤ ਹੈ। ਆਸਾ ਵਿਚ ਵਾਦੀ ਮਧਿਅਮ ਅਤੇ ਸੰਵਾਦੀ ਸ਼ਡਜ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਆਰੋਹ ਵਿਚ ਗੰਧਾਰ ਅਤੇ ਪੈਵਤ ਦੋਵੇਂ ਸੂਰ ਵਰਜਿਤ ਹਨ ਅਤੇ ਅਵਰੋਹ ਵਿਚ ਸੱਤ ਸੂਰ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਆਧਾਰ ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਜਾਤੀ ਔੜਵ-ਸੰਪੂਰਣ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਗਾਇਨ ਵਾਦਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਰਾਤ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਪਹਿਰ ਹੈ। ਸੰਗੀਤਕਾਰਾਂ ਨੇ ਆਸਾ ਨੂੰ ਉਤਰਾਂਗ ਵਾਦੀ ਰਾਗ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਗ ਵਿਚ ਸ਼ਡਜ, ਮਧਿਅਮ ਅਤੇ ਪੰਚਮ ਸੂਰਾਂ ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਗ ਵਿਚ ਭਗਤੀ ਰਸ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਤਾ ਹੈ।

ਆਰੋਹ : ਸਾ, ਰੇ ਮ, ਪ, ਧ ਸਾਂ।

ਅਵਰੋਹ : ਸਾਂ ਨੀ ਧ ਪ, ਮ, ਗ ਰੇ, ਸਾ ਗ ਰੇ ਗ ਸਾ।

ਮੁੱਖ ਅੰਗ : ਸਾ, ਰੇ ਮ ਪ ਧ, ਪ ਮ ਗ ਰੇ, ਸਾ ਗਾ, ਰੇ ਗ ਸਾ।

ਸੂਰ ਵਿਸਤਾਰ

1. (ਸਾ) ਸਾ ਰੇ ਸਾ ਸਾ ਨੀ, ਧ, ਪ, ਪ ਧ ਨੀ ਪ ਧ ਸਾ, ਨੀ ਸਾਰੇ ਸਾ ਨੀ ਧ ਪ, ਪ, ਮ ਪ ਧ ਨੀ ਪ ਧ ਸਾ, ਸਾ ਸਾ ਗ ਰੇ ਗ, ਸਾ ਗ ਰੇ, ਗ ਸਾ, ਸਾ ਸਾਂ ਰੇ ਰੇ ਮ ਮ, ਮ ਗ ਰੇ ਗ ਸਾ, ਰੇ ਰੇ ਮ ਪ, ਰੇ ਮ ਪ ਧ ਪ ਮ ਸਾ ਰੇ, ਮ ਪ ਧ, ਪ ਮ ਪ ਮ ਗ ਰੇ, ਸਾ ਗ ਰੇ ਸਾ।
2. ਸਾ ਰੇ ਮ ਪ, ਧ ਮ ਪ, ਨੀ ਧ ਪ ਮ, ਮ ਧ ਪ ਧ ਪ ਮ ਗ ਰੇ, ਰੇ ਮ ਪ ਧ ਮ ਪ ਧ ਪ ਮ, ਮ ਗ ਰੇ ਗ ਸਾ, ਰੇ ਮ ਪ ਧ ਨੀ ਪ ਧ ਸਾਂ, ਨੀ ਧ ਪੇ, ਧ ਪ ਮ, ਪ ਧ ਨੀ ਪ ਧ ਸਾਂ, ਨੀ ਧ ਪ ਮ, ਰੇ ਮ ਪ ਧ ਪ ਮ ਧ ਧ ਪ ਮ, ਪ ਮ ਗ ਰੇ, ਰੇ ਮ ਪ ਧ ਸਾਂ ਨੀ ਧ ਪ ਮ ਗ ਰੇ, ਸਾ ਗ ਰੇ ਗ ਸਾ।

3. ਸਾ ਰੇ ਮ ਪ ਧ ਨੀ ਪ ਧ ਸਾਂ, ਨੀ, ਧ ਪ ਧ ਸਾਂ, ਪ ਧ ਸਾਂ ਰੇਂ, ਧ ਰੇਂ ਰੇਂ ਸਾਂ
 ਨੀ ਧ ਪ ਧ ਰੇਂ ਸਾਂ ਨੀ ਸਾਂ ਰੇਂ ਨੀ ਧ, ਪ ਧ ਨੀ ਪ ਧ ਸਾਂ, ਪ ਧ ਸਾਂ ਰੇਂ ਗੰ
 ਸਾਂ, ਸਾਂਰੇਂ ਸਾਂ ਨੀ ਧ ਪ, ਨੀ ਧ ਪ ਮ, ਪ ਧ ਸਾਂਰੇਂ ਗੰ ਸਾਂ, ਸਾਂ, ਪ ਧ ਸਾਂ,
 ਰੇਂ ਗੰ ਸਾਂਰੇਂ ਸਾਂਰੇਂ ਸਾਂ ਨੀ ਧ, ਧ ਨੀ ਪ, ਪ ਧ ਸਾਂ ਰੇਂ ਗੰ ਸਾਂ, ਪ ਧ
 ਸਾਂਰੇਂ ਗੰ ਸਾਂ ਰੇਂ ਮੰ, ਮੰ ਗੰ ਰੇਂ ਗੰ ਸਾਂ ਰੇਂ ਗੰ ਸਾਂ, ਸਾਂਰੇਂ ਮੰ ਪੰ, ਪੰ ਮੰ
 ਗਰੇਂ, ਸਾਂ ਸਾਂ ਗੰ ਰੇਂ ਗੰ ਸਾਂ, ਨੀ ਸਾਂ, ਰੇਂ ਸਾਂ ਨੀ ਸਾਂ ਨੀ ਸਾਂ ਧ ਪ ਮ, ਪ
 ਧ ਰੇਂ ਸਾਂ ਨੀ ਧ ਧ ਪ ਮ, ਪ ਧ ਸਾਂ ਨੀ ਧ ਪ ਮ, ਪ ਨੀ ਧ ਪ ਮ, ਮ ਧ
 ਧ ਪ ਮ ਗ ਰੇ, ਸਾ ਗ ਰੇ ਸਾ।

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ

ਆਸਾਂ ਮਹਲਾ ੩ ਛੰਤ ਘਰੁ ੧

ਹਮ ਘਰੇ ਸਾਰਾ ਸੋਹਿਲਾ ਸਾਰੈ ਸਬਦਿ ਸੁਹਾਇਆ ਰਾਮ॥
 ਧਨ ਪਿਰ ਮੇਲੁ ਭਇਆ ਪ੍ਰਭਿ ਆਪਿ ਮਿਲਾਇਆ ਰਾਮ॥
 ਪ੍ਰਭਿ ਆਪਿ ਮਿਲਾਇਆ ਸਚੁ ਮੰਨਿ ਵਸਾਇਆ ਕਾਮਣਿ ਸਰਜੇ ਮਾਤੀ॥
 ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਸੀਗਾਰੀ ਸਚਿ ਸਵਾਰੀ ਸਦਾ ਰਾਵੇ ਰੰਗਿ ਰਾਤੀ॥
 ਆਪੁ ਗਵਾਏ ਹਰਿ ਵਰੁ ਪਾਏ ਤਾ ਹਰਿ ਰਸੁ ਮੰਨਿ ਵਸਾਇਆ॥
 ਕਰੁ ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਸਵਾਰੀ ਸਫਲਿਉ ਜਨਮੁ ਸਬਾਇਆ॥
 (ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੪੩੯)

ਆਸਾ ਰਾਗ	ਤਿੰਨ ਤਾਲ		
x	2	0	3
ਸਥਾਈ			
ਸਾਂ - - ਰੇਂ	ਸਾਂਰੇਂ ਸਾਂਨੀ ਧ -	ਸਾ ਰੇ ਮ ਮ	ਪ - ਧਨੀ ਪਧ
ਸੋ s s ਹਿ	ਲਾs ss s s	ਹ ਮ ਘ ਰੇ	ਸਾਂ s ਚਾਂs ss
ਗ - ਰੇ ਸਾ	ਸਾਗਰੇਗ ਸਾ ਸਾ	- ਪਧ ਨੀ ਧ	ਧ ਪ ਮ ਪ
ਹਾ s ਇਆs	ਰਾਂs ss s ਮ	s ਸਾਂs ਚੈ	ਸ ਬ ਦਿ ਸੁ
ਪ - - -	- - ਪ ਧ	ਸਾ ਰੇ ਮ ਮ	ਰੇਮ ਪਧਮ ਪ
ਇਆ s s s	s s ਪ੍ਰ ਭਿ	ਧ ਨ ਪਿ ਰ	ਮੇs ss ਲੁ ਭ
ਨੀਸਾਂ ਰੇਂਸਾਂ ਧ ਪ	ਮਗ ਰੇਗ ਸਾ ਸਾ	ਧ ਸਾਂ ਸਾਂ ਰੇਂ	ਸਾਂਗਾਂ ਰੇਂਗਾਂ ਸਾਂ -
ਰਾਂs ss s s	ss ss s ਮ	ਆ s ਪਿ ਮਿ	ਲਾਂs ss ਇਆ s

ਅੰਤਰਾ

	ਮ ਮ	ਮ ਪ ਪ ਪ	ਪਧ ਨੀ ਪ ਧ
	ਪ੍ਰ ਭਿ	ਆ s ਪਿ ਮਿ	ਲਾs ਇਆ ਸ ਚੁ
- ਸਾਂ ਸਾਂ ਸਾਂ	ਸਾਂ - ਸਾਂ -	ਨੀਧ ਧ ਧ ਧ	ਸਾਂ ਸਾਂ ਰੋਂ -
s ਮੰ ਨਿ ਵ	ਸਾ s ਇਆ s	ਕਾs s ਮ ਠਿ	ਸ ਹ ਜੇ s
ਸਾਂਗਾਂ ਰੇਂਗਾਂ ਸਾਂ -	ਨੀਰੇਂ ਸਾਂਨੀ ਧ -	ਸਾਂਸਾਂ ਸਾਂਸਾਂ ਸਾਂ ਰੇਂ	ਸਰੇਂ ਸਾਂਨੀ ਧ -
ਮਾs ss s s	ਤੀs ss s s	ਗੁਰ ਸਬ ਦਿ ਸੀ	ਗਾs ss ਰੀ s
- ਪ ਧ ਮ	ਮਗ ਰੇਗ ਸਾ -	- ਰੇ ਮ ਪ	ਧ - ਸਾਂ ਰੇਂ
s ਸ ਚਿ ਸ	ਵਾs ss ਰੀ s	s ਸ ਦਾ ਰਾ	ਵੇ s ਰੰ ਗਿ
ਸਾਰੇ ਗਾਰੇ ਸਾਂਨੀ ਧਾ	ਮਗ ਰੇਗਾ ਸਾ -		
ਰਾs ss ss ss	ਤੀs ss s s		

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੩ ਛੰਤ ਘਰੁ ੩

ਸਾਜਨ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰੀਤਮਹੁ ਤੁਮ ਸਹ ਕੀ ਭਗਤਿ ਕਰੇਹੋ॥
 ਗੁਰੁ ਸੇਵਹੁ ਸਦਾ ਆਪਣਾ ਨਾਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਲੇਹੋ॥
 ਭਗਤਿ ਕਰਹੁ ਤੁਮ ਸਹੈ ਕੇਰੀ ਜੋ ਸਹ ਪਿਆਰੇ ਭਾਵਏ॥
 ਆਪਣਾ ਭਾਣਾ ਤੁਮ ਕਰਹੁ ਤਾ ਫਿਰਿ ਸਹ ਖੁਸੀ ਨ ਆਵਏ॥
 ਭਗਤਿ ਭਾਵ ਇਹੁ ਮਾਰਗੁ ਬਿਖੜਾ ਗੁਰ ਦੁਆਰੈ ਕੇ ਪਾਵਏ॥
 ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਜਿਸੁ ਕਰੇ ਕਿਰਪਾ ਸੋ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਚਿਤੁ ਲਾਵਏ॥
 (ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੪੪੦)

ਆਸਾ ਰਾਗ		ਤਿੰਨ ਤਾਲ	
×	2	0	3
ਸਥਾਈ			ਧਮ -ਪ- ਧ
ਸਾਂ - ਸਾਂ -	- ਸਾਂ ਸਾਂ ਰੇਂ	ਸਾਂਰੇ ਸਾਂਨੀ ਧ -	ਸਾੜ ਜੜ ਸ ਨ
ਮੇ s ਰੇ s	s ਪ੍ਰੀ s ਤ	ਮਹੁ ss s s	ਪਪ ਪਧ ਨੀ ਧ
ਪ ਧ ਮ ਮ	ਮਗ ਰੇਗ ਸਾ -	- - - -	ਤੁਮ ਸ s ਹ ਕੀ
ਭ ਗ ਤਿ ਕ	ਰੇੜ ss ਹੋ s	s s s s	- ਰੇ ਮ ਮ
ਪ - ਧਨੀ ਪਧ	ਸਾਂ - ਸਾਂ ਨੀਧ	ਧ ਰੇਂ ਸਾਂ -	s ਗੁ ਰੁ ਸੇ
ਵਹੁੜ ਸੜ ਦਾੜ	ਆ s s ਪੜ	ਣਾ s s s	- ਪ ਧ ਧ
ਸਾਂ ਸਾਂ ਰੇਂ ਰੇਂ	ਸਾਂਗਾਂ ਰੇਂਗਾਂ ਸਾਂ	- ਨੀਧ ਪਧ ਮ	- ਨਾ ਮੁ ਪ
ਦਾ s ਰ ਥ	ਲੇੜ ss ਹੋ s	ss ss s s	- -
ਅੰਤਰਾ			- ਮ ਪ ਪ
ਪਧਨੀ ਪ ਧ	- ਸਾਂ ਸਾਂ -	ਸਾਂ - ਸਾਂ -	s ਭ ਗ ਤਿ
ਕੜ ਰਹੁ ਤੁ ਮ	s ਸ ਹੈ s	ਕੇ s ਰੀ s	- ਪ - ਧ
ਸਾਂ - ਰੇਂ -	- ਸਾਂਗਾਂ ਰੇਂਗਾਂ ਸਾਂ	ਸਾਂਰੇਂ ਸਾਂਨੀ ਧ -	s ਜੋ s ਸਹ
ਪਿਆ s ਰੇ s	s ਭਾੜ ss ਵ	ਏੜ ss s s	- ਸਾਂ ਸਾਂ ਰੇਂ
ਸਾਂਰੇਂ ਮੰਮ ਗਾਂ ਰੇਂ	- ਸਾਂਗਾਂ ਰੇਂਗਾਂ ਸਾਂ	ਸਾਂਰੇਂ ਸਾਂਨੀ ਧ -	s ਅ ਪ ਣਾ
ਭਾੜ ss ਣਾ s	s ਤੁੜ ਮੜ ਕ	ਰੜ ਹੁੜ s ਤਾ	- ਸਾਂ ਸਾਂ ਸਾਂ ਰੇਂ
ਸਾਂਰੇਂ ਸਾਂਨੀ ਧ ਧ	ਪ ਮਧ ਪਧ ਮ	ਮਗ ਰੇਗਾ ਸਾ -	s ਫਿ ਰਿ ਸਹ
ਖੁੜ ਸੀੜ s s	ਨ ਆੜ ss ਵ	ਏੜ ss s s	

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੩ ਛੰਤ ਘਰੁ ੩

ਧੰਨੁ ਸੁ ਵੇਲਾ ਜਿਤੁ ਮੈ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲਿਆ ਸੋ ਸਹੁ ਚਿਤਿ ਆਇਆ ॥
 ਮਹਾ ਅਨੰਦੁ ਸਹਜੁ ਭਇਆ ਮਨਿ ਤਨਿ ਸੁਖ ਖਾਇਆ ॥
 ਸੋ ਸਹੁ ਚਿਤਿ ਆਇਆ ਮੰਨਿ ਵਸਾਇਆ ਅਵਗਣ ਸਭਿ ਵਿਸਾਰੇ ॥
 ਜਾ ਤਿਸੁ ਭਾਣਾ ਗੁਣ ਪਰਗਟ ਹੋਏ ਸਤਿਗੁਰ ਆਪਿ ਸਵਾਰੇ ॥
 ਸੇ ਜਨ ਪਰਵਾਣੁ ਹੋਏ ਜਿਨੀ ਇਕੁ ਨਾਮੁ ਦਿੜਿਆ ਦੁਤੀਆ ਭਾਉ ਚੁਕਾਇਆ ॥
 ਇਉ ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਧੰਨੁ ਸੁ ਵੇਲਾ ਜਿਤੁ ਮੈ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲਿਆ ਸੋ ਸਹੁ ਚਿਤਿ ਆਇਆ ॥
 (ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੪੪੧)

ਆਸਾ ਰਾਗ	ਤਿੰਨ ਤਾਲ		
x	2	0	3
ਸਥਾਈ			ਰੇ ਮ ਰੇਮ ਪਧ ਮ
ਪ ਪ ਪ ਪ	ਪ ਧ ਮ ਮ	ਮਗ ਰੇਗ ਸਾਰੇ	ੜ ਠੁੜ ੪੪ ਸੁ
ਵੇ ਲਾ ਜਿਤੁ ਮੈ	ਸ ਤਿ ਗੁ ਰ	ਮਿੜ ਲਿੜ ਆ ਸੋ	ਮ ਧ - ਧ
ਸਾਂ ਸਾਂ ਸਾਂ -	ਧਰੇਂ ਸਾਂਨੀ ਧ ਮਧ	ਪਮ ਗਰੇ ਸਾ ਮ	ੜ ਸ ੜ ਹੁ
ਚਿ ਤਿ ਆ ੜ	ਇਆ ੪੪ ੪੪ ੪	੪੪ ੪੪ ੪ ਮ	ਪ ਪਧ ਨੀ ਪਧ
ਸਾਂ - - ਸਾਂ	ਪ ਧ ਸਾਂ ਰੇ	ਸਾਂਰੇ ਸਾਂਨੀ ਧ ਸਾਂ	ਹਾ ੪੪ ੪ ਅ ੪
ਨੰ ੜ ੜ ਦੁ	ਸ ਹ ਜੁ ਭ	ਇਆ ੪੪ ੪ ਮ	ਸਾਂ ਨੀਸਾਂ ਰੇਸਾਂ ਨੀਧ
ਪ ਧ ਮ -	ਧਧ ਮਧ ਧਸਾਂ ਨੀਧ	ਪਮ ਗਰੇ ਸਾਂ	ਨਿ ਤੜ ੪੪ ਨਿੜ
ਸੁ ਖੁ ਪਾ ੜ	ਇਆ ੪੪ ੪੪ ੪੪	੪੪ ੪੪ ੪	
ਅੰਤਰਾ			ਮ ਮ ਮ ਮ
ਪ - ਪ -	ਪਧ ਨੀ ਪ ਧ	ੈਸਾਂ - ਸਾਂ -	ਸੋ ਸਹੁਚਿ ਤਿ
ਆ ੜ ਇਆ ੜ	ਮੰੜ ੜ ਨਿ ਵ	ਸਾ ੜ ਇਆ ੜ	ਰੇ ਰੇ ਰੇ ਰੇ
ਰੇ ਰੇ - ਰੇ	ਸਾਂਗਾਂ ਰੇਗਾਂ ਸਾਂ -	ਨੀਰੇ ਸਾਂਨੀ ਧ -	ਅ ਵ ਗ ਣ
ਸ਼-ਭਿ ੜ ਵਿ	ਸਾੜ ੪੪ ੪ ੪	ਰੇੜ ੪੪ ੪ ੪	- ਸਾਂ ਸਾਂ ਨੀ
ਧਰੇਂ ਸਾਂਨੀ ਧ ਪ	ਖ ਧ ਮ ਮ	ਪ - ਪ -	ੜ ਜਾ ਤਿ ਸੁ
ਭਾੜ ਣਾੜ ਗੁ ਣ	ਪ ਰ ਗ ਟ	ਹੋ ੜ ਏ ੜ	ਰੇ ਮ ਪ ਧ
ਮਧ ਧਸਾਂ ਪ ਧ	ਪਧ ਸਾਂਰੇ ਗਰੇ ਸਾਂਨੀ	ਧਪ ਮਗ ਰੇਸਾ	ਸ ਤਿ ਗੁ ਰ
ਆੜ ੪੪ ਪਿ ਸ	ਵਾੜ ੪੪ ੪੪ ੪੪	ਰੇੜ ੪੪ ੪੪	

ਰਾਗ ਗੂਜਰੀ

ਗੂਜਰੀ ਇਕ ਪੁਰਾਤਨ ਅਤੇ ਅਪ੍ਰਸਿੱਧ ਰਾਗ ਹੈ। ਇਹ ਰਾਗ ਭਗਤੀ ਰਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ। ਸੰਪੂਰਨ ਰਚਨਾ ਕਰਨਾ ਰਸ ਨਾਲ ਓਤਪੋਤ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਗੁਣਵੰਤਿਆਂ ਨੇ ਇਸ ਰਾਗ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਕਰਣ ਮੰਨੀ ਹੈ।

ਗੂਜਰੀ ਰਾਗ ਤੋੜੀ ਦੀ ਇਕ ਵੰਨਗੀ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਦ ਚਿੱਤਰ ਦੀ ਰਚਨਾ ਤੋੜੀ ਥਾਟ ਤੋਂ ਮੰਨੀ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਗ ਵਿਚ ਰਿਸ਼ਭ, ਗੰਧਾਰ, ਧੈਵਤ, ਅਤਿ ਕੋਮਲ, ਮਧਿਅਮ ਤੀਬਰ, ਪੰਚਮ ਵਰਜਿਤ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਾਦ ਸ਼ੁੱਧ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਆਰੋਹ ਅਵਰੋਹ 'ਚ ਛੇ ਸੁਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ, ਜਾਤੀ ਸ਼ਾਡਵ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਵਾਦੀ ਸੁਰ ਧੈਵਤ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਗ ਦੇ ਸੰਵਾਦੀ ਸੁਰ ਬਾਰੇ ਗੁਣੀ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵਿਤਕਰਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਕਲਾਕਾਰ ਇਸ ਦਾ ਸੰਵਾਦੀ ਰਿਸ਼ਭ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਗੰਧਾਰ। ਅਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਸਭਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਮੰਨਣ ਯੋਗ ਹਨ ਪਰ ਬਹੁ-ਸੰਖਿਆ ਵਿਚ ਗੁਣੀ ਜਨ ਇਸ ਦਾ ਸੰਵਾਦੀ ਰਿਸ਼ਭ ਹੀ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਰਾਗ ਦੇ ਗਾਉਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਚਾਰ ਘੜੀ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹੇ ਹੈ। ਅਰਥਾਤ - ਦਿਨ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪਹਿਰ ਵਿਚ ਗਾਇਆ ਵਜਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਧੈਵਤ ਵਾਦੀ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਹ ਉਤਰਾਂਗ ਵਾਦੀ ਰਾਗ ਹੈ। ਕੁਝ ਵਿਦਵਾਨ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰਵਾਂਗ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ "ਰੇ ਗੁ, ਰੇ ਗੁ, ਰੇ ਸਾ" ਇਤਨੀ ਸੁਰਾਵਲੀ ਤੋਂ ਹੀ ਇਸ ਰਾਗ ਦਾ ਪੂਰਣ ਸਰੂਪ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਉਤਰਾਂਗ ਵਾਦੀ ਰਾਗ ਹੀ ਮੰਨਣ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਗ ਦੇ ਆਧਾਰ ਸਤੰਭ ਪੂਰਵਾਂਗ ਵਿਚ ਰਿਸ਼ਭ ਗੰਧਾਰ ਅਤੇ ਉਤਰਾਂਗ ਵਿਚ ਧੈਵਤ ਨਿਸ਼ਾਦ ਹਨ। ਇਸ ਰਾਗ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਰ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਰਿਸ਼ਭ, ਗੰਧਾਰ, ਧੈਵਤ ਅਤੇ ਤਾਰ ਸ਼ਡਜ ਉਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਨਿਆਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਗਾਇਕ ਸੌਖ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਇਸ ਰਾਗ ਦਾ ਆਰੰਭ "ਨੀ ਰੇ ਗੁ" ਸੁਰਾਵਲੀ ਦੁਆਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਡਜ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਬਹੁਤ ਕਰਕੇ ਨਿਸ਼ਾਦ ਸੁਰ ਟਾਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਮਧੁਸਾਂ, ਜਾਂ, ਮੰ ਧੁ ਨੀ ਮ ਧੁ ਸਾਂ ਨਿਸ਼ਾਦ ਸੁਰ ਦਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਆਗ ਕਰਨ ਤੋਂ ਗੂਜਰੀ ਰਾਗ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇਕ ਅਨੋਖਾ ਨਿਖਾਰ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਗ੍ਰੰਥਕਾਰ ਇਸ ਰਾਗ ਦਾ ਗ੍ਰਹਿਸੁਰ (ਆਰੰਭਕ ਸੁਰ) ਧੈਵਤ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਪਰੰਤੂ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ ਵਿਚ ਗ੍ਰਹਿ ਸੁਰ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਕਰੜੇ ਨਿਯਮ ਪ੍ਰਚੱਲਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ; ਇਸ ਲਈ

ਕਲਾਕਾਰ ਆਪਣੀ ਕਲਪਨਾ ਅਤੇ ਸਿਰਜਨਾਤਮਕ ਯੋਗਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਬੋਝੀ ਬਹੁਤੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਮਾਣ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਆਧੁਨਿਕ ਸਮੇਂ ਵਧੇਰੇ ਬਲ ਰਾਗ ਦੀ ਸੁੱਧਤਾ ਅਤੇ ਸੁੰਦਰਤਾ ਸਥਿਰ ਰੱਖਣ ਵੱਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕੁਝ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ, ਗੁਜਰੀ ਰਾਗ ਨੂੰ ਕਈ ਉਕਾਂਤੀਆਂ ਜੁਗਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਰਾਗਣੀ ਸਿੱਧ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਗੁਜਰੀ ਨੂੰ ਦੀਪਕ ਦੇ, ਕਿਸੇ ਨੇ ਭੈਰਵ ਦੇ, ਕਿਸੇ ਨੇ ਮਾਲਕੋਸ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੰਚਮ ਰਾਗ ਦੇ ਲੜ ਲਾਇਆ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪੱਧਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣੀਕ ਅਤੇ ਆਧਾਰ ਗ੍ਰੰਥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਰਾਗ ਗੁਜਰੀ ਆਖ ਕੇ ਹੀ ਨਿਵਾਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਆਰੋਹ : ਸਾ ਰੇ ਗੁ, ਮੰ ਧੁ, ਨੀ ਸਾਂ।

ਅਵਰੋਹ : ਸਾਂ ਨੀ ਧੁ, ਮੰ ਗੁ ਰੇ ਗੁ, ਰੇ ਸਾ।

ਮੁੱਖ ਅੰਗ : ਰੇ ਗੁ, ਮੰ ਧੁ, ਨੀ ਧੁ, ਮੰ ਗੁ ਮੰ ਰੇ ਗੁ, ਰੇ ਸਾ।

ਸੂਰ ਵਿਸਤਾਰ

1. (ਸਾ), ਰੇ ਰੇ ਗੁ, ਮੰ ਰੇ ਗੁ ਰੇ, ਸਾ (ਸਾ) ਨੀ ਸਾ, ਨੀ ਸਾ ਰੇ ਸਾ ਧੁ, ਸਾ ਸਾਰੁ ਨੀ ਸਾਰੇ ਨੀ ਧੁ, ਨੀ ਧੁ, ਮੰ ਧੁ ਸਾ, ਮੰ ਧੁ ਨੀ ਧੁ, ਮੰ ਧੁ ਮੰ ਸਾ, ਧੁ ਨੀ ਸਾ ਰੇ, ਰੇ ਨੀ ਧੁ ਨੀ ਮੰ ਧੁ ਸਾ ਧੁ ਨੀ ਸਾ ਰੇ, ਰੇ ਸਾ, ਰੇ ਨੀ ਧੁ ਨੀ, ਧੁ ਸਾ, ਧੁ ਰੇ, ਸਾ ਰੇ ਰੇ ਗੁ, ਮੰ ਰੇ ਗੁ, ਰੇ ਗੁ ਰੇ ਸਾ, ਧੁ ਨੀ ਸਾ ਰੇ ਗੁ, ਰੇ ਗੁ ਗੁ ਰੇ, ਨੀ ਧੁ ਗੁ ਧੁ ਰੇ, ਧੁ ਗੁ, ਰੇ ਗੁ ਮੰ ਗੁ ਮੰ ਰੇ, ਗੁ ਰੇ, ਸਾ, ਧੁ ਨੀ ਧੁ ਸਾ ਨੀ ਰੇ ਸਾ ਨੀ, ਧੁ ਨੀ ਸਾ ਨੀ ਸਾਰੇ ਗੁ ਰੇ ਗੁ ਸਾ ਰੇ ਗੁ ਮੰ ਰੇ ਗੁ, ਰੇ, ਸਾ ਸਾ ਸਾ, ਸਾ ਰੇ ਗੁ ਸਾਂ ਰੇ ਗੁ ਸਾ, ਰੇ ਨੀ, ਧੁ ਮੰ ਧੁ ਸਾ।
2. ਸਾ ਰੇ ਗੁ, ਰੇ ਗੁ, ਸਾ ਰੇ ਗੁ ਮੰ ਰੇ ਗੁ, ਸਾ, ਸਾ ਰੇ ਗੁ ਮੰ ਧੁ ਧੁ ਨੀ ਧੁ ਸਾਂ ਨੀ ਧੁ, ਸਾ ਰੇ ਗੁ ਮੰ ਧੁ, ਗੁ ਮੰ ਧੁ ਗੁ ਰੇ ਮੰ ਗੁ ਧੁ ਮੰ ਧੁ, ਨੀ ਧੁ, ਮੰ ਗੁ, ਮੰ ਰੇ, ਰੇ ਗੁ ਗੁ ਮ ਧੁ, ਗੁ ਮੰ ਨੀ ਮੰ ਧੁ ਨੀ ਮੰ ਧੁ ਨੀ ਮੰ ਨੀ ਨੀ ਧੁ, ਮੰ ਧੁ, ਮੰ ਗੁ ਗੁ ਰੇ ਸਾ, ਸਾ ਰੇ ਗੁ ਸਾ ਰੇ ਗੁ ਸਾ, ਰੇ ਗੁ ਮੰ ਗੁ ਗੁ ਰੇ ਮੰ ਰੇ ਗੁ ਮੰ ਧੁ ਮੰ ਗੁ ਮੰ ਨੀ ਧੁ, ਮੰ ਨੀ ਨੀ ਧੁ, ਨੀ ਧੁ, ਮੰ ਧੁ ਮੰ ਧੁ ਮੰ ਗੁ, ਮੰ ਰੇ, ਗੁ ਰੇ ਸਾ।
3. ਸਾ ਰੇ ਗੁ ਮੰ ਧੁ ਨੀ ਮੰ ਧੁ ਸਾਂ, ਨੀ ਸਾਂ, ਨੀ ਸਾਂ ਰੇ, ਸਾਂ ਧੁ, ਮੰ ਧੁ ਨੀ ਮੰ ਧੁ ਸਾਂ, ਧੁ ਨੀ ਰੇ, ਨੀ ਧੁ, ਮੰ ਧੁ ਸਾਂ, ਸਾਂ ਰੇ ਨੀ ਸਾਂ ਨੀ ਸਾਂ, ਮੰ ਧੁ ਮੰ ਨੀ ਧੁ ਸਾਂ, ਧੁ ਨੀ ਸਾਂ ਰੇ, ਰੇ ਨੀ ਧੁ ਮੰ ਸਾਂ ਧੁ ਨੀ ਸਾਂ ਰੇ ਗੁ, ਰੇ ਗੁ ਸਾਂ, ਧੁ ਨੀ ਸਾਂ ਨੀ ਸਾਂ ਰੇ ਗੁ ਰੇ ਗੁ ਰੇ ਗੁ ਰੇ ਗੁ ਰੇ ਗੁ ਰੇ ਗੁ ਰੇ ਗੁ ਸਾਂ ਰੇ ਸਾਂ ਰੇ ਨੀ ਸਾਂ ਨੀ ਸਾਂ ਧੁ, ਧੁ ਨੀ ਸਾਂ ਰੇ ਗੁ ਰੇ ਸਾਂ, ਸਾਂ ਰੇ ਗੁ ਰੇ ਗੁ ਮੰ ਰੇ ਗੁ ਮੰ ਰੇ ਗੁ, ਗੁ ਸਾਂ, ਰੇ ਨੀ ਧੁ, ਨੀ ਧੁ, ਮੰ ਧੁ ਮੰ ਗੁ ਰੇ ਮੰ ਰੇ ਗੁ, ਰੇ ਗੁ ਰੇ, ਸਾ।

ਗੁਜਰੀ ਮਹਲਾ ੩

ਹਰਿ ਕੀ ਤੁਮ ਸੇਵਾ ਕਰਹੁ ਦੂਜੀ ਸੇਵਾ ਕਰਹੁ ਨ ਕੋਇ ਜੀ॥
 ਹਰਿ ਕੀ ਸੇਵਾ ਤੇ ਮਨਹੁ ਚਿੰਦਿਆ ਫਲੁ ਪਾਈਐ ਦੂਜੀ ਸੇਵਾ ਜਨਮੁ ਬਿਰਥਾ ਜਾਇ ਜੀ॥੧॥
 ਹਰਿ ਮੇਰੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਰੀਤਿ ਹੈ ਹਰਿ ਮੇਰੀ ਹਰਿ ਮੇਰੀ ਕਥਾ ਕਹਾਨੀ ਜੀ॥
 ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਭੀਜੈ ਏਹਾ ਸੇਵ ਬਨੀ ਜੀਉ॥੧॥ ਰਹਾਉ॥
 ਹਰਿ ਮੇਰਾ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਹਰਿ ਮੇਰਾ ਸਾਸਤ੍ਰੁ ਹਰਿ ਮੇਰਾ ਬੰਧਪੁ ਹਰਿ ਮੇਰਾ ਭਾਈ॥
 ਹਰਿ ਕੀ ਮੈ ਭੂਖ ਲਾਗੈ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਤ੍ਰਿਪਤੈ ਹਰਿ ਮੇਰਾ ਸਾਕੁ ਅੰਤਿ ਹੋਇ ਸਖਾਈ॥੨॥
 ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਹੋਰ ਰਾਸਿ ਕੂੜੀ ਹੈ ਚਲਦਿਆ ਨਾਲਿ ਨ ਜਾਈ॥
 ਹਰਿ ਮੇਰਾ ਧਨੁ ਮੇਰੈ ਸਾਥਿ ਚਾਲੈ ਜਹਾ ਹਉ ਜਾਉ ਤਹ ਜਾਈ॥੩॥
 ਸੋ ਬੂਠਾ ਜੋ ਬੂਠੇ ਲਾਗੈ ਬੂਠੇ ਕਰਮ ਕਮਾਈ॥
 ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਹਰਿ ਕਾ ਭਾਣਾ ਹੋਆ ਕਹਣਾ ਕਛੁ ਨ ਜਾਈ॥੪॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੪੯੦)

ਗੁਜਰੀ ਰਾਗ					ਇਕ ਤਾਲ	
x	0	2	0	3	4	
ਸਥਾਈ						ਮੁ
ਮਧੁ ਨੀਸਾਂ	ਨੀ	ਧੁਨੀ	ਪੁਧੁ ਮ	ਗੁਮ ਗੁਗੁ	ਰੇ ਸਾ	ਹ ਰਿ
ਮੇਠ ਠਠ	ਰੀ	ਪ੍ਰੀਠ	ਠ ਤਿ	ਰੀਠ ਠਠ	ਤਿ ਹੈ	ਸਾ ਰੇ
ਸਾਰੇਗੁ	ਰੇ	ਸਾ	ਨੀ ਸਾ	ਧੁ -	ਨੀ ਸਾ	- -
ਮੇਠ ਠ	ਰੀ	ਕ	ਥਾ ਕ	ਹਾ ਠ	ਨੀ ਜੀ	ਠ ਠ
ਸਾਰੇਗੁ	ਰੇ	ਗੁ	ਮ ਗੁ	ਮ ਧੁ	ਨੀ ਮਧ	ਨੀਸਾਂ ਸਾਂ
ਗੁਠ ਰ	ਪ੍ਰ	ਸਾ	ਠ ਦਿ	ਮੇ ਰਾ	ਮਨੁ ਭੀਠ	ਠਠ ਜੈ
ਧੁਨੀ ਸਾਰੇ	ਗੁ	ਰੇ	ਸਾਂ ਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ ਰੇਸਾਂ	ਨੀਧ ਮਗੁ	
ਏਠ ਠ	ਹਾ	ਸੇ	ਵ ਬ	ਨੀਠ ਠਠ	ਜੀਠ ਉਠ	
ਅੰਤਰਾ						ਮ ਗੁ
ਮਧੁ ਨੀ	ਮ	ਧੁ	ਸਾਂ ਸਾਂ	ਸਾਂ ਸਾਂ	ਸਾਂ -	ਹ ਰਿ
ਕੀਠ ਠਠ	ਤੁ	ਮ	ਸੇ ਠ	ਵਾ ਕ	ਕਹੁ ਠ	ਸਾਂ ਸਾਂ
ਧੁ -	ਧੁ	ਨੀ	ਸਾਂ ਸਾਂ	ਸਾਂਰੇ ਗੁ	ਰੇ ਸਾਂ	ਦੂ ਜੀ
ਸੇ ਠ	ਵਾ	ਕ	ਰਹੁ ਨ	ਕੇਠ ਠ	ਇ ਜੀ	ਮ ਧੁ
ਮਧੁ ਨੀਸਾਂ	ਨੀ	ਧੁਧੁ	ਮ ਗੁਗੁ	ਰੇ ਗੁ	ਰੇ ਸਾਸਾ	ਹਰਿ ਕੀ
ਸੇਠ ਵਾਠ	ਤੇ	ਮਨਹੁ	ਚਿੰ ਦਿਆ	ਫ ਲੁ	ਪਾ ਈਐ	ਸਾ ਰੇ
ਗੁ ਰੇ	ਗੁ	ਮ	ਧੁਧੁ ਨੀ	ਸਾਰੇ ਗੁ	ਰੇ ਸਾਂ	ਦੂ ਜੀ
ਸੇ ਵਾ	ਜ	ਨਮੁ	ਬਿਰ ਥਾ	ਜਾਠ ਠ	ਇ ਜੀ	

ਗੁਜਰੀ ਮਹਲਾ ੩ ਘਰ ੧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ

ਨਿਰਤਿ ਕਰੀ ਇਹੁ ਮਨੁ ਨਚਾਈ॥ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਆਪੁ ਗਵਾਈ॥
ਚਿਤੁ ਥਿਰੁ ਰਾਖੈ ਸੇ ਮੁਕਤਿ ਹੋਵੈ ਜੋ ਇਛੀ ਸੋਈ ਫਲੁ ਪਾਈ॥੧॥
ਨਾਚੁ ਰੇ ਮਨੁ ਗੁਰ ਕੈ ਆਗੈ॥
ਗੁਰ ਕੈ ਭਾਣੈ ਨਾਚਹਿ ਤਾ ਸੁਖੁ ਪਾਵਹਿ ਅੰਤੇ ਜਮ ਭਉ ਭਾਗੈ॥੧॥ ਰਹਾਉ॥
ਆਪਿ ਨਚਾਏ ਸੇ ਭਗਤੁ ਕਹੀਐ ਆਪਣਾ ਪਿਆਰੁ ਆਪਿ ਲਾਏ॥
ਆਪੇ ਗਾਵੈ ਆਪਿ ਸੁਣਾਵੈ ਇਸੁ ਮਨ ਅੰਧੇ ਕਉ ਮਾਰਗਿ ਪਾਏ॥੨॥
ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਚੈ ਸਕਤਿ ਨਿਵਾਰੈ ਸਿਵ ਘਰਿ ਨੀਦ ਨ ਹੋਈ॥
ਸਕਤੀ ਘਰਿ ਜਗਤੁ ਸੂਤਾ ਨਾਚੈ ਟਾਪੈ ਅਵਰੋ ਗਾਵੈ ਮਨਮੁਖਿ ਭਗਤਿ ਨ ਹੋਈ॥੩॥
ਸੁਰਿ ਨਰ ਵਿਰਤਿ ਪਖਿ ਕਰਮੀ ਨਾਚੇ ਮੁਨਿ ਜਨ ਗਿਆਨ ਬੀਚਾਰੀ॥
ਸਿਧ ਸਾਧਿਕ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ਨਾਚੇ ਜਿਨ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੁਧਿ ਵੀਚਾਰੀ॥
ਖੰਡ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਨਾਚੇ ਜਿਨ ਲਾਗੀ ਹਰਿ ਲਿਵ ਤੁਮਾਰੀ॥
ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਭੇ ਹੀ ਨਾਚੈ ਨਾਚਹਿ ਖਾਣੀ ਚਾਰੀ॥੪॥
ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਵਹਿ ਸੇਈ ਨਾਚਹਿ ਜਿਨ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦਿ ਲਿਵ ਲਾਏ॥
ਸੇ ਭਗਤ ਸੇ ਤਤੁ ਗਿਆਨੀ ਜਿਨ ਕਉ ਹੁਕਮੁ ਮਨਾਏ॥੬॥
ਏਹਾ ਭਗਤਿ ਸਚੇ ਸਿਉ ਲਿਵ ਲਾਗੈ ਬਿਨੁ ਸੇਵਾ ਭਗਤਿ ਨ ਹੋਈ॥
ਜੀਵਤੁ ਮਰੈ ਤਾ ਸਬਦੁ ਬੀਚਾਰੈ ਤਾ ਸਚੁ ਪਾਵੈ ਕੋਈ॥੭॥
ਮਾਇਆ ਕੈ ਅਰਥਿ ਬਹੁਤੁ ਲੋਕ ਨਾਚੇ ਕੋ ਵਿਰਲਾ ਤਤੁ ਬੀਚਾਰੀ॥
ਗੁਰਪਰਸਾਦੀ ਸੋਈ ਜਨੁ ਪਾਏ ਜਿਨ ਕਉ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੁਮਾਰੀ॥੮॥
ਇਕੁ ਦਮੁ ਸਾਚਾ ਵੀਸਰੈ ਸਾ ਵੇਲਾ ਬਿਰਥਾ ਜਾਇ॥
ਸਾਹਿ ਸਾਹਿ ਸਦਾ ਸਮਾਲੀਐ ਆਪੇ ਬਖਸੇ ਕਰੇ ਰਜਾਇ॥੯॥
ਸੋਈ ਨਾਚਹਿ ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਵਹਿ ਜਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰੀ॥
ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੇ ਸਹਜ ਸੁਖੁ ਪਾਵਹਿ ਜਿਨ ਕਉ ਨਦਰਿ ਤੁਮਾਰੀ॥੧੦॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੫੦੬)

x	2	0	3
ਸਥਾਈ			- ਨੀਨੀ ਧਮ ਗਮ
ਨੀ ਧੁ - ਧੁਨੀ	ਮੰ ਧੁ ਗੁ ਮੰ	ਰੇ ਗੁ ਰੇ ਸ	5 ਨਾ5 55 ਚੁ5
ਰੇ 5 5 ਮਨੁ	ਗੁ ਰ ਕੈ 5	ਆ 5 ਗੈ 5	- ਸਾਰੇ ਗੁਰੇ
ਸਾ ਰੇ ਨੀ ਸਾ	ਧੁਨੀ ਸਾਰੇ ਗੁ ਗੁ	ਰੇ ਗੁ ਰੇ ਸਾ	5 ਗੁ5ਰ ਕੈ
ਭਾ ਠੈ ਨਾ ਚਹਿ	ਤਾ5 55 ਸੁ ਖੁ	ਪਾ 5 ਵਹਿ5	- ਗੁਮੰ ਧੁ ਮੰ
ਧੁ ਨੀ ਸਾਂ ਸਾਂ	ਧੁਨੀ ਸਾਰੇ ਗੁਗੁ ਰੇਸ	ਨੀਧੁ ਮਗੁ ਰੇਗ ਰੇਸ	5 ਅੰ5 5 ਤੇ
ਜ ਮ ਭ ਉ	ਭਾ5 55 55 55	ਗੈ5 55 55 55	ਨੀਸਾ
ਅੰਤਰਾ			55
			- ਮੰਮ ਗੁ ਗੁ
			5 ਨਿਰ ਤਿ ਕ
ਗੁਮੰ ਧੁਨੀ ਮੰ ਧੁ	ਸਾਂ ਸਾਂ - ਸਾਂ	ਸਾਂ - ਸਾਂ -	- ਧੁਧੁ ਧੁ ਧੁ
ਰੀ5 55 ਇ ਹੁ	ਮ ਨ 5 ਨੁ	ਚਾ 5 ਈ 5	5 ਗੁਰ ਪ ਰ
ਨੀ - ਸਾਂ -	ਸਾਰੇ ਗੁ ਰੇ ਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ ਰੇਸਾਂ ਨੀ ਧੁ	- ਮੰਗੁ ਮੰ ਧੁ
ਸਾ 5 ਈ 5	ਆ5 5 ਪੁ ਗ	ਵਾ5 55 ਈ 5	5 ਚਿਤੁ ਥਿ ਰੁ
ਮੰਧੁ ਨੀਸਾਂ ਨੀ ਧੁ	ਮੰ ਧੁ ਮੰ ਗੁ	ਰੇ ਗੁ ਰੇ ਸਾ	ਸਾ ਸਾਰੇ ਗੁ ਰੇ
ਰਾ5 55 ਖੈ 5	ਸੇ 5 ਮੁਕ ਤਿ	ਰੇ 5 ਵੈ 5	ਜੋ ਇ5 ਛੀ 5
ਗੁ ਮੰ ਧੁ ਨੀ	ਸਾਂਨੀ ਧਮ ਧੁਨੀ ਸਾਰੇ	ਗੁਗੁ ਰੇਸਾਂ ਨੀਧੁ ਮਗੁ	ਰੇਸਾ
ਸੇ ਈ ਫ ਲੁ	ਪਾ5 55 55 55	55 55 ਈ5 55	55

ਪਉੜੀ (ਗੁਜਰੀ ਕੀ ਵਾਰ ਸਲੋਕ ਮ :੩)

ਢਾਢੀ ਕਰੇ ਪੁਕਾਰ ਪ੍ਰਭੂ ਸੁਣਾਇਸੀ॥

ਅੰਦਰਿ ਧੀਰਕ ਹੋਇ ਪੂਰਾ ਪਾਇਸੀ॥

ਜੇ ਧੁਰਿ ਲਿਖਿਆ ਲੇਖੁ ਸੇ ਕਰਮ ਕਮਾਇਸੀ॥

ਜਾ ਹੋਵੈ ਖਸਮੁ ਦਇਆਲੁ ਤਾ ਮਹਲੁ ਘਰੁ ਪਾਇਸੀ॥

ਸੇ ਪ੍ਰਭੂ ਮੇਰਾ ਅਤਿ ਵਡਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮੇਲਾਇਸੀ॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੫੧੦)

ਰਾਗ ਗੁਜਰੀ		ਤਾਲ ਦਾਦਰਾ	
x	0	x	0
ਸਥਾਈ			
ਮਧੁ ਨੀਸਾਂ ਨੀਧੁ	ਮਧੁ ਗੁ ਮ	ਧੁ - ਧੁ	ਮਗੁ ਮ ਗੁ
ਢਾੜ ਝ ਢੀੜ	ਕੜ ਰੇ ਪੁ	ਕਾ ਝ ਰ	ਪ੍ਰਭੂ ਸੁ
ਰੇ ਗੁ ਰੇ	ਸਾ - -	ਰੇਗੁ ਰੇ ਸਾ	ਨੀਸਾ ਧੁ ਨੀ
ਣਾ ਝ ਇ	ਸੀ ਝ ਝ	ਅੰੜ ਦ ਰਿ	ਧੀੜ ਰ ਕ
ਸਾ - ਸਾ	ਗੁ ਮ ਧੁ	ਨੀਸਾਂ ਰੇਗੁ ਰੇਸਾ	ਨੀਸਾਂ ਰੇਸਾਂ ਨੀੜ
ਹੋ ਝ ਇ	ਪ੍ਰ ਝ ਰਾ	ਪਾੜ ਝ ਇੜ	ਸੀੜ ਝ ਝ
ਅੰਤਰਾ			
ਮ ਗੁ ਗੁ	ਮਧੁ ਨੀਸਾਂ ਨੀ	ਸਾਂ -ਸਾਂ ਸਾਂ	ਧੁਧੁ ਧੁ ਨੀ
ਜੇ ਧੁ ਰਿ	ਲਿੜ ਖਿੜ ਆ	ਲੇ ਝਖੁ ਸੇ	ਕਰ ਮ ਕ
ਸਾਂਰੇ ਗੁ ਰੇ	ਸਾਂ - ਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ ਰੇਸਾਂ ਨੀਧੁ	ਮਧੁ ਗੁ ਮ
ਮਾੜ ਝ ਇ	ਸੀ ਝ ਜਾ	ਹੋੜ ਝ ਵੈੜ	ਖਸ ਮੁ ਦਇ
ਧੁ -ਧੁ ਧੁ	ਮਧੁ ਮਗੁ ਗੁਗੁ	ਰੇ ਗੁ ਰੇ	ਸਾ - -
ਆ ਝਲੁ ਤਾ	ਮਹ ਲੁੜ ਘਰੁ	ਪਾ ਝ ਇ	ਸੀ ਝ ਝ

ਰਾਗ ਬਿਹਾਗੜਾ

ਰਾਤੀਂ ਗਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਰਾਗਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਿਹਾਗੜਾ ਬੜਾ ਮਧੁਰ ਰਾਗ ਹੈ। ਬਿਹਾਗੜਾ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਦੋ ਰਾਗਾਂ - 'ਬਿਹਾਗ' ਅਤੇ 'ਖਮਾਜ' ਦੇ ਮਿਸ਼ਰਣ ਤੋਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਕਈ ਵਿਦਵਾਨ ਬਿਹਾਗੜੇ ਨੂੰ ਬਿਹਾਗ ਦਾ ਉਪ-ਅੰਗ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਰਾਗ ਦੀ ਸਾਧਾਰਣ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ ਬਿਹਾਗ ਦੇ ਹੀ ਸਮਾਨ ਹੈ। ਬਿਹਾਗ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿਚ ਥੋੜ੍ਹਾ ਬਹੁਤ ਪਰਿਵਰਤਨ ਕਰਕੇ ਖਮਾਜ ਦੀ 'ਗ ਮ ਪ ਧ ਨੀ ਨੀ ਧ ਪ' ਸੁਰ ਸੰਗਤੀ ਦੇ ਸੰਜੋਗ ਤੋਂ ਬਿਹਾਗੜੇ ਦਾ ਸਰੂਪ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਗ ਦੇ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿਚ ਹਨ। ਇਕ ਵਿਚ ਦੋਵੇਂ ਮਧਿਅਮ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਵਿਚ ਦੋਵੇਂ ਨਿਸ਼ਾਦ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਦੋ ਨਿਸ਼ਾਦਾਂ ਵਾਲੇ ਬਿਹਾਗੜੇ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਚਾਰ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਥੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬਿਹਾਗੜੇ ਤੇ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰਾਂਗੇ। ਇਸ ਰਾਗ ਦੇ ਆਰੋਹ ਵਿਚ ਰਿਸ਼ਭ ਅਤੇ ਧੈਵਤ ਵਰਜਿਤ ਹਨ ਅਤੇ ਅਵਰੋਹ ਸੰਪੂਰਣ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਜਾਤੀ ਔਤਵ-ਸੰਪੂਰਣ ਹੈ। ਕੁਝ ਵਿਦਵਾਨ ਇਸ ਦੀ ਜਾਤੀ ਸ਼ਾਡਵ-ਸੰਪੂਰਨ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਬਿਹਾਗੜਾ ਦੇ ਆਰੋਹ-ਅਵਰੋਹ ਵਿਚ ਸ਼ੁੱਧ ਨਿਸ਼ਾਦ ਅਤੇ ਅਵਰੋਹ ਵਿਚ 'ਸਾਂ ਨੀ ਪ, ਨੀ ਧ ਪ, ਗ ਮਗ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੋਮਲ ਨਿਸ਼ਾਦ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਵਾਦੀ ਗੰਧਾਰ ਅਤੇ ਸੰਵਾਦੀ ਤੀਬਰ ਨਿਸ਼ਾਦ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਗ ਦੇ ਗਾਉਣ ਦਾ ਵੇਲਾ ਰਾਤ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪਹਿਰ ਹੈ। ਇਹ ਪੂਰਵਾਂਗ ਵਾਦੀ ਰਾਗ ਹੈ। ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਬਿਹਾਗੜਾ ਵਿਚ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਰਸ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਗ ਵਿਚ ਮਧਿਅਮ ਸੁਰ ਬੜਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਮਧਿਅਮ ਤੇ ਠਹਿਰਾਉ ਕਰਨ ਨਾਲ ਇਹ ਬੜਾ ਸੁੰਦਰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਆਰੋਹ : ਸਾ ਗ, ਮ ਪ ਨੀ ਸਾਂ।

ਅਵਰੋਹ : ਸਾਂ ਨੀ ਧ ਪ, ਨੀ ਧ ਪ, ਗ ਮ ਗ, ਪ ਮ ਗ, ਰੇ ਸਾ।

ਮੁੱਖ ਅੰਗ : ਨੀ ਧ ਪ, ਗ ਮ ਗ, ਪ ਮ ਗ, ਰੇ ਸਾ।

ਇਸ ਦੇ ਆਰੋਹ ਅਵਰੋਹ ਦੀ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ਇਉਂ ਵੀ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ :

ਆਰੋਹ : ਨੀ ਸਾ ਗ ਮ ਪ ਧ ਨੀ ਧ ਪ, ਗ ਮ ਪ ਨੀ ਸਾਂ।

ਅਵਰੋਹ : ਸਾਂ ਨੀ ਧ ਪ, ਨੀ ਧ ਪ, ਪ-ਮ ਪ ਗ, ਮ ਗ, ਮ ਗ, ਰੇ ਸਾ।

ਅਵਰੋਹ : ਗ ਮ ਪ ਧ ਨੀ ਨੀ ਧ ਪ, ਗ ਮ ਗ, ਰੇ-ਸਾ।

ਸੁਰ ਵਿਸਤਾਰ

1. ਨੀ ਸਾ, ਸਾ ਰੇ ਸਾ ਸਾ ਨੀ, ਸਾ ਨੀ ਪ੍ਰਾ, ਨੀ ਧ ਪ੍ਰ, ਧ ਗ ਮ ਗ, ਗ ਮ ਧ ਪ ਨੀ ਧ ਪ ਗ ਮ ਗ, ਗ ਮ ਪ ਨੀ ਪ ਨੀ ਸਾ, ਪ ਨੀ ਸਾ ਰੇ ਸਾ ਰੇ ਨੀ ਸਾ

- ਗ, ਨੀ ਸਾ ਗ ਗ ਮ, ਸਾਰੇ ਨੀ ਸਾ ਮ ਮ ਗ, ਨੀ ਸਾ ਗ ਮ ਪ, ਮ ਪ ਗ ਮ ਗ, ਗ ਮ ਪ ਗ ਮ ਗ, ਰੇ ਸਾ, ਨੀ ਨੀ ਗ ਸਾ।
2. ਰੇ ਰੇ ਸਾ ਨੀ ਸਾ ਸਾ ਗ ਗ ਮ, ਪ ਮ ਪ ਗ; ਮ ਗ, ਰੇ ਸਾ, ਨੀ ਸਾ ਗ ਗ ਮ, ਨੀ ਸਾ ਗ ਮ ਪ, ਗ ਮ ਗ, ਗ ਮ ਨੀ ਧ ਪ, ਗ ਮ ਗ, ਨੀ ਸਾ ਗ ਮ ਪ, ਗ ਮ ਪ ਧ ਨੀ ਨੀ ਧ ਪ, ਧ ਗ ਮ ਗ, ਗ ਮ ਧ ਪ ਨੀ ਧ ਪ, ਗ ਮ ਪ ਨੀ ਸਾਂ ਨੀ ਪ, ਨੀ ਧ ਪ, ਗ ਮ ਗ, ਨੀ ਸ, ਗ ਮ ਪ ਮ, ਪ ਗ, ਮ ਗ, ਰੇ ਸਾ, ਨੀ ਨੀ ਗ ਸਾ।
 3. ਨੀ ਸਾ ਗ ਮ ਪ ਗ ਮ ਪ ਨੀ, ਪ ਨੀ ਧ ਪ ਗ ਮ ਪ ਨੀ, ਗ ਮ ਪ ਸਾਂ ਨੀ, ਪ ਨੀ ਸਾਂ ਰੇਂ ਨੀ ਸਾਂ ਨੀ, ਗ ਮ ਪ ਨੀ ਸਾਂ, ਨੀ ਸਾਂ, ਪਾ ਨੀ ਸਾਂ ਰੇਂ ਨੀ ਸਾਂ ਗਾਂ, ਰੇਂ ਸਾਂ, ਨੀ ਸਾਂ ਗਾਂ ਗਾਂ ਮਾਂ, ਗਾਂ ਸਾਂ, ਗ ਮ ਪ ਨੀ, ਪ ਨੀ ਸਾਂ ਰੇਂ ਨੀ ਸਾਂ ਗਾਂ ਮਾਂ ਗਾਂ, ਗਾਂ ਮਾਂ ਪਾਂ ਗਾਂ ਮਾਂ ਗਾਂ, ਰੇਂ ਸਾਂ, ਸਾਂ ਰੇਂ ਸਾਂ ਸਾਂ ਨੀ, ਪ ਨੀ ਧ ਪ ਧ ਗੇ, ਮ ਗ, ਮ ਗ ਪ ਮ ਧ ਪ ਨੀ ਨੀ ਧ ਪ ਗ ਮ ਗ, ਪ ਮ ਪ ਗ, ਮ ਗ, ਰੇ ਸਾ, ਨੀ ਨੀ ਗ ਸਾ।

ਮ : ੩ (ਸਲੋਕ, ਬਿਹਾਗੜੇ ਕੀ ਵਾਰ)

ਸਾ ਰਸਨਾ ਜਲਿ ਜਾਉ ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਕਾ ਸੁਆਉ ਨ ਪਾਇਆ॥
 ਨਾਨਕ ਰਸਨਾ ਸਬਦਿ ਰਸਾਇ ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਮੰਨਿ ਵਸਾਇਆ॥ ਮਹਲਾ ੩॥
 ਸਾ ਰਸਨਾ ਜਲਿ ਜਾਉ ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਉ ਵਿਸਾਰਿਆ॥
 ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਰਸਨਾ ਹਰਿ ਜਪੈ ਹਰਿ ਕੈ ਨਾਇ ਪਿਆਰਿਆ॥
 (ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੫੫੦)

ਬਿਹਾਗੜਾ ਰਾਗ		ਤਿੰਨ ਤਾਲ	
x	2	0	3
ਸਥਾਈ			
ਗ - ਸਾ ਸਾ ਜਾ s s s ਗਮ ਪਨੀ ਸਾਰੇ ਸਾਂਨੀ ਪਾs ss ss ss	ਸਾ - ਸਾ ਸਾ ਉ s ਜਿ ਨਿ ਪਨੀ ਧਪ ਮਪ ਗਮ ਇਆ ss ss ss	ਪਮ ਗਮ ਪਧ ਨੀਧ ਸਾs ss ਰs ਸs ਸਾ ਨੀ ਪੁ ਨੀ ਹ ਰਿ ਕਾ s	ਪਧ ਮਪ ਗ ਮ ਨਾs ss ਜ ਲਿ ਸ ਮ ਗ ਗ ਸੁਆ s ਉ ਨ
ਅੰਤਰਾ			
ਸਾਂ ਸਾਂ ਸਾਂ ਸਾਂ ਸ ਬ ਦਿ ਰ ਪਨੀ ਸਾਰੇ ਸਾਂਨੀ ਧਪ ਸਾs ss ss ss	ਪਨੀ ਸਾਰੇ ਸਾਂਨੀ ਸਾਂ ਸਾs ss ss ਇ ਨੀਧ ਪਮ ਗਰੇ ਸਾ ਇਆ ss ss s	ਗ ਮ ਗ ਮ ਨਾ s ਨ ਕ ਸਾਂਸਾਂ ਸਾਂਗਾਂ ਗਾਂ ਮਾਂ ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਹ ਰਿ	ਪ ਪ ਨੀ - ਰ ਸ ਨਾ s ਗਾਂ ਰੇਂ ਸਾਂ ਸਾਂ ਮੰ s ਨਿ ਵ

ਮ : 3 (ਸਲੋਕ, ਬਿਹਾਗੜੇ ਕੀ ਵਾਰ)

ਕਿਆ ਜਾਣਾ ਕਿਵ ਮਰਹਗੇ ਕੈਸਾ ਮਰਣਾ ਹੋਇ॥
 ਜੇ ਕਰਿ ਸਾਹਿਬੁ ਮਨਹੁ ਨ ਵੀਸਰੈ ਤਾ ਸਹਿਲਾ ਮਰਣਾ ਹੋਇ॥
 ਮਰਣੈ ਤੇ ਜਗਤੁ ਡਰੈ ਜੀਵਿਆ ਲੋੜੈ ਸਭੁ ਕੋਇ॥
 ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਜੀਵਤੁ ਮਰੈ ਹੁਕਮੈ ਬੂਝੈ ਸੋਇ॥
 ਨਾਨਕ ਐਸੀ ਮਰਨੀ ਜੋ ਮਰੈ ਤਾ ਸਦ ਜੀਵਣੁ ਹੋਇ॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੫੫੫)

ਬਿਹਾਗੜਾ ਰਾਗ	ਕਹਿਰਵਾ ਤਾਲ		
x	2	0	3
ਸਥਾਈ			
ਸਾ ਰੇ ਨੀ ਸਾ	ਗਮ ਪਮ ਗ -	- ਗਮਪ ਮ	ਪ - - -
ਨਾ ਨਕਐ ਸੀ	ਮਸ ਰਸ ਨੀ ਟ	ਸ ਜੋਸ ਸ ਮ	ਰੈ ਸ ਸ ਸ
ਗਮ ਪਧਨੀ ਧ ਪ	ਗ ਮ ਪ ਮ	ਗ - - -	ਰੇ - ਸਾ ਸਾ
ਤਾ ਸਸ ਸ ਦ	ਜੀ ਸ ਵ ਣੁ	ਹੋ ਸ ਸ ਸ	ਸ ਸ ਸ ਇ
ਅੰਤਰਾ			
- ਪਪਗ ਮ	ਪ - ਨੀ ਨੀ	- ਸਾਂ ਸਾਂ ਸਾਂ	ਗਾਂ ਰੋਂ ਸਾਂ -
ਸ ਕਿਆ ਜਾਸ	ਣਾ ਸ ਕਿ ਵ	ਸ ਮ ਰ ਹ	ਗੇ ਸ ਸ ਸ
- ਨੀਸਾਂ ਗਾਂਮ ਮ	ਗਾਂ ਰੋਂ ਸਾਂ -	ਸਾਰੋਂ ਨੀਸਾਂ ਨੀ ਪ	ਨੂੰ ਨੂੰ ਧ ਪ
ਸ ਕੈਸ ਸਸ ਸਾ	ਮ ਰ ਣਾ ਸ	ਹੋਸ ਸਸ ਸ ਸ	ਸ ਸ ਸ ਇ
- ਪ ਗ ਮ	ਪਨੀ ਸਾਰੋਂ ਸਾਂਨੀ ਸਾਂ	- ਪਨੂੰ ਧ ਪ	ਗ ਮ ਗ -
ਸ ਜੇ ਕ ਰਿ	ਸਾਸ ਸਸ ਹਿੰ ਬੁਸ	ਸ ਮਨਹੁ ਨ	ਵੀ ਸ ਰੈ ਸ
ਗ ਗਮਪਧਪ	ਗ ਮ ਪ ਮ	ਗ - - -	ਰੇ - ਸਾ ਸਾ
ਤਾ ਸਸ ਹਿੰ ਲਾ	ਮ ਰ ਣਾ ਸ	ਹੋ ਸ ਸ ਸ	ਸ ਸ ਸ ਇ

ਰਾਗ ਵਡਹੰਸ

ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪੱਧਤੀ ਵਿਚ ਵਡਹੰਸ ਰਾਗ ਨੂੰ ਬੜਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਇਸ ਰਾਗ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤ ਲਈ ਵੀ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ ਦੀਆਂ ਧੁਨਾਂ ਲਈ ਵੀ। (ਜਿਵੇਂ ਘੋੜੀਆਂ, ਅਲਾਹੁਣੀਆਂ ਆਦਿ)

ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਵਡਹੰਸ ਰਾਗ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਣ ਖਮਾਜ ਥਾਟ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਗ ਦੇ ਨਾਦਾਤਮਕ ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਨਿਸ਼ਾਦ ਦੋਵੇਂ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਸੁੱਧ ਸੁਰ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਵਾਦੀ ਸੁਰ ਰਿਸ਼ਭ ਅਤੇ ਸੰਵਾਦੀ ਪੰਚਮ ਹੈ। ਕੁਝ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਪੰਚਮ ਵਾਦੀ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਭ ਸੰਵਾਦੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸ਼ੜਜ ਵਾਦੀ ਅਤੇ ਪੰਚਮ ਸੰਵਾਦੀ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਪਰ ਪਹਿਲਾਂ ਮੱਤ ਉੱਚਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਗਾਉਣ ਵਜਾਉਣ ਦਾ ਵੇਲਾ ਦੁਪਹਿਰ ਹੈ। ਕੁਝ ਲੇਖਕ ਇਸ ਦਾ ਸਮਾਂ ਰਾਤ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪਹਿਰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਆਰੋਹ ਵਿਚ ਗੰਧਾਰ ਸੁਰ ਵਰਜਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਜਾਤੀ ਸ਼ਾਡਵ ਸੰਪੂਰਣ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਗ ਵਿਚ ਜਿਸ ਵੇਲੇ 'ਧ ਮ ਪ ਨੀ ਸਾਂ' ਸੁਰ ਸੰਗਤੀ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਬਰਵਾ ਰਾਗ, ਦੀ ਝਲਕ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਕਲਾਕਾਰ ਜਦੋਂ 'ਰੇ ਨੀ ਧ ਪ, ਧ ਮ ਗ ਰੇ, ਸੁਰ-ਸਮੁਦਾਏ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਭਰਮ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕੁਝ ਵਿਦਵਾਨ ਇਸ ਨੂੰ ਦਿਨ ਦਾ 'ਦੇਸ' ਵੀ ਆਖਦੇ ਹਨ ਪਰੰਤੂ 'ਰੇ ਮ ਪ ਨੀ ਧਨੀ ਪ' ਸੁਰ ਸੰਗਤੀ ਅਤੇ ਮੰਦਰ ਨਿਸ਼ਾਦ ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਆਸ ਇਸ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਮੰਦਰ ਨਿਸ਼ਾਦ ਉੱਤੇ ਨਿਆਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਕਈ ਵਾਰ ਇਹ 'ਤਿਲਕ ਕਾਮੋਦ' ਰਾਗ ਜਾਪਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਪਰ 'ਤਿਲਕ ਕਾਮੋਦ' ਵਿਚ 'ਸਾ ਰੇ ਗ, ਸਾ ਨੀ, ਰੇ ਪ ਮ ਗ ਰੇ ਸਾ ਨੀ, ਪੁ ਨੀ ਸਾ ਰੇ ਗ ਸਾ ਨੀ' ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਆਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਡਹੰਸ ਵਿਚ 'ਧ ਮ ਗ ਰੇ ਸ ਨੀ, ਪ ਮ ਗ ਰੇ ਸਾ ਨੀ, ਪੁ ਨੀ ਸਾ।'

ਸੋ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਇਹ ਰਾਗ ਆਪਣੇ ਸਮਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਿਕ ਰਾਗਾਂ ਨਾਲੋਂ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਵੱਖ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਆਰੋਹ : ਸਾ ਰੇ ਮ ਪ ਧ ਨੀ ਪ, ਮ ਪ ਨੀ ਸਾਂ।

ਅਵਰੋਹ : ਸਾਂ ਨੀ ਪ, ਧ ਮ ਗ ਰੇ, ਸਾ ਨੀ, ਸਾ।

ਅਵਰੋਹ : ਰੇ ਮ ਪ ਨੀ ਪ, ਧ ਮ ਗ ਰੇ, ਸਾ ਨੀ, ਪੁ ਨੀ ਸਾ।

ਸੂਰ ਵਿਸਤਾਰ

1. ਸਾ, ਸਾ ਰੇ ਸਾ ਸਾ ਨੀ, ਨੀ ਨੀ ਸਾ, ਨੀ ਸਾ ਰੇ, ਨੀ ਸਾ ਨੀ ਪ ਧ ਮ, ਪ, ਧ ਮ ਗ ਰੇ, ਰੇ ਮ ਪ, ਰੇ ਪ ਪ, ਨੀ ਪ ਧ, ਧ ਮ ਪ ਨੀ ਸਾ, ਨੀ ਸਾ ਰੇ, ਨੀ ਨੀ ਸਾ ਮ ਰੇ, ਰੇ ਰੇ ਸਾ ਨੀ ਸਾ ਰੇ ਨੀ ਪ, ਧ ਮ ਪ ਨੀ ਸਾਰੇ ਨੀ ਸਾ ਰੇ ਮ ਗ ਰੇ ਸਾ ਨੀ, ਪ ਨੀ ਨੀ ਸਾ, ਨੀ ਸਾ ਰੇ।
2. ਨੀ ਸਾ ਰੇ ਮ ਪ, ਰੇ ਮ ਪ, ਮ ਗ ਰੇ, ਸਾ ਨੀ, ਪ ਨੀ ਸਾ ਰੇ ਨੀ ਸਾ ਰੇ ਮ ਪ, ਰੇ ਮ ਪ ਧ ਪ ਧ ਮ ਪ ਮ, ਗ ਰੇ ਸਾ ਨੀ, ਪ ਨੀ ਸਾ ਰੇ ਨੀ ਧ ਪ, ਪ ਨੀ ਸਾ ਰੇ, ਨੀ ਸਾ ਰੇ ਮ ਪ, ਮ ਰੇ ਪ ਧ ਪ ਨੀ ਪ, ਰੇ ਮ ਪ ਨੀ ਧ ਨੀ ਪ, ਧ ਮ ਪ, ਧ ਪ ਮ ਪ ਮ ਪ, ਮ ਪ ਧ ਮ ਪ ਧ ਮ ਗ ਰੇ, ਰੇ ਮ, ਰੇ ਪ, ਰੇ ਨੀ, ਧ ਨੀ ਪ ਧ, ਮ ਗ ਰੇ, ਰੇ ਮ ਪ ਧ ਨੀ ਧ ਨੀ, ਧ ਨੀ, ਧ ਨੀ ਪ ਧ ਮ ਪ, ਮ ਪ ਧ ਮ ਗ ਰੇ, ਪ ਮ ਗ ਰੇ ਸਾ ਨੀ, ਪ ਨੀ ਨੀ ਸਾ, ਨੀ ਸਾ ਰੇ।
3. ਨੀ ਸਾ ਰੇ ਮ ਪ ਨੀ, ਧ ਪ ਧ ਮ ਪ ਨੀ, ਨੀ ਧ ਪ, ਧ ਮ ਪ ਨੀ ਸਾਰੇ, ਨੀ ਸਾ ਰੇ ਮ ਪ ਨੀ, ਧ ਨੀ ਪ, ਰੇ ਮ ਪ ਨੀ ਪ, ਧ ਮ ਪ ਨੀ, ਨੀ ਪ ਧ ਮ ਪ ਨੀ, ਨੀ ਨੀ ਸਾਂ, ਰੇ ਮ ਪ ਧ ਨੀ ਧ ਨੀ ਪ ਮ ਪ ਨੀ ਨੀ ਸਾਂ, ਨੀ ਸਾਂ, ਪ ਨੀ ਸਾਂ ਰੋਂ ਨੀ ਸਾਂ ਰੋਂ ਨੀ ਨੀ ਧ ਨੀ ਪ, ਪ ਧ ਮ ਪ ਨੀ ਸਾਂ ਰੋਂ ਨੀ ਨੀ ਸਾਂ, ਨੀ ਸਾਂ ਰੋਂ ਸਾਂ ਗਾਂ ਰੋਂ ਸਾਂ ਨੀ, ਪ ਨੀ ਸਾਂ ਰੇ ਨੀ ਨੀ ਸਾਂ ਰੋਂ ਮ ਪ ਮ ਗਾਂ ਰੋਂ ਸਾਂ ਨੀ, ਪ ਨੀ ਸਾਂ ਰੋਂ ਸਾਂ ਰੋਂ ਨੀ ਸਾਂ, ਰੋਂ ਨੀ ਪ, ਨੀ ਧ ਨੀ ਪ ਨੀ ਮ ਪ ਸਾਂ ਰੋਂ ਰੋਂ ਸਾਂ ਨੀ ਸਾਂ, ਪ ਨੀ ਸਾਂ ਪ ਨੀ ਸਾਂ ਨੀ ਪ, ਮ ਪ ਨੀ ਪ, ਨੀ ਨੀ ਪ ਮ ਪ, ਮ ਪ ਧ ਨੀ ਪ, ਧ ਮ ਗ ਰੇ, ਪ ਮ ਗ ਰੇ ਸਾ ਨੀ, ਪ ਨੀ ਨੀ ਸਾ।

ਵੰਡਹੰਸ ਮਹਲਾ ੩ ਘਰ ੧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ

ਮਨਿ ਮੈਲੈ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਮੈਲਾ ਤਨਿ ਧੋਤੇ ਮਨੁ ਹਛਾ ਨਾ ਹੋਇ॥

ਇਹੁ ਜਗਤੁ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਇਆ ਵਿਰਲਾ ਬੁਝੈ ਕੋਇ॥੧॥

ਜਪਿ ਮਨ ਮੇਰੇ ਤੂ ਏਕੋ ਨਾਮੁ॥

ਸਤਿਗੁਰ ਦੀਆ ਮੋਕਉ ਏਹੁ ਨਿਧਾਨੁ॥੧॥ ਰਹਾਉ॥

ਸਿਧਾ ਕੇ ਆਸਣ ਜੇ ਸਿਖੈ ਇੰਦ੍ਰੀ ਵਸਿ ਕਰਿ ਕਮਾਇ॥

ਮਨ ਕੀ ਮੈਲੁ ਨ ਉਤਰੈ ਹਉਮੈ ਮੈਲੁ ਨ ਜਾਇ॥੨॥

ਇਸੁ ਮਨ ਕਉ ਹੋਰੁ ਸੰਜਮੁ ਕੋ ਨਾਹੀ ਵਿਣੁ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸਰਣਾਇ॥

ਸਤਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਉਲਟੀ ਭਈ ਕਹਣਾ ਕਿਛੁ ਨ ਜਾਇ॥੩॥

ਭਣਤਿ ਨਾਨਕੁ ਸਤਿਗੁਰ ਕਉ ਮਿਲਦੇ ਮਰੈ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਫਿਰਿ ਜੀਵੈ ਕੋਇ॥

ਮਮਤਾ ਕੀ ਮਲੁ ਉਤਰੈ ਇਹੁ ਮਨੁ ਹਛਾ ਹੋਇ॥੪॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੫੫੮)

x	2	0	3
ਸਥਾਈ			ਮੇ ਪੇ ਟ ਨੀ
ਧ ਨੀ ਪ ਧ	ਮ ਗਏ ਸਾ ਨੀ	ਸਾ - ਸਾ ਸਾ	ਪਿ ਮ ਟ ਨ
ਮੇ ਟ ਰੇ ਤੂ	ਏ ਟ ਟ ਕੋ ਟ	ਨਾ ਟ ਮੁ ਸ	ਸਾ ਸਾ - ਰੇ
ਨੀ ਨੀ ਧਨੀਪ	ਧ ਮ ਪ ਨੀ	ਸਾ - ਸਾ	ਤਿ ਗੁ ਟ ਰਿ
ਦੀ ਆ ਮੇ ਟ ਕਉ	ਏ ਟ ਹੁ ਨਿ	ਧਾ ਟ ਨੁ	
ਅੰਤਰਾ			ਮ ਰੇ ਮ - ਪ
			ਮ ਨਿ ਮੈ ਟ ਟ
ਨੀ - - -	ਸਾਂ ਸਾਂ ਸਾਂ ਸਾਂ	ਸਾਰੋਨੀ ਸਾਂ ਨੀ	ਨੀ ਨੀ - ਨੀ
ਲੇ ਟ ਟ ਟ	ਸ ਭੁ ਕਿ ਫੁ	ਮੈ ਟ ਟ ਲਾ ਤ	ਨਿ ਧੋ ਟ ਟ
ਸਾਂ ਨੀ ਸਾਂ ਸਾਂ	ਪਨੀ ਸਾਰੋਂ ਸਾਰੋਂ	ਨੀ ਨੀ ਧਨੀਪ	- ਪਧ ਮ ਪ
ਤੈ ਟ ਮ ਨੁ	ਹ ਟ ਛਾ ਟ ਨਾ	ਹੋ ਟ ਟ ਇ	ਟ ਇ ਟ ਹ ਟ
ਨੀ ਨੀ ਸਾਂ -	ਨੀ ਸਾਂ ਰੋ ਮ ਗਾਂ ਰੋ	ਸਾਰੋਂ ਨੀ ਸਾਂ ਸਾਂ ਨੀ	ਨੀ ਨੀ - -
ਜ ਗ ਤੁ ਟ	ਭ ਟ ਰ ਟ ਮਿ ਭੁ	ਲਾ ਟ ਟ ਇਆ ਵਿ	ਰ ਲਾ ਟ ਟ
ਸਾਂ ਨੀ ਸਾਂ -	ਪਨੀ ਸਾਰੋਂ ਸਾਂ ਨੀ ਧਨੀ	ਪਧ ਮ ਮ ਗਾਰੇ	
ਬੂ ਟ ਝੈ ਟ	ਕੋ ਟ ਟ ਟ ਟ	ਟ ਟ ਇ ਟ	

ਵਡਹੰਸ ਮਹਲਾ ੩ ਛੰਤ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ

ਆਪਣੇ ਪਿਰ ਕੈ ਰੰਗਿ ਰਤੀ ਮੁਈਏ ਸੋਭਾਵੰਤੀ ਨਾਰੈ॥
 ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਮਿਲਿ ਰਹੀ ਮੁਈਏ ਪਿਰੁ ਰਾਵੇ ਭਾਇ ਪਿਆਰੇ॥
 ਸਚੈ ਭਾਇ ਪਿਆਰੀ ਕੰਤਿ ਸਵਾਰੀ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸਿਉ ਨੇਹੁ ਰਚਾਇਆ॥
 ਆਪੁ ਗਵਾਇਆ ਤਾ ਪਿਰੁ ਪਾਇਆ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਸਮਾਇਆ॥
 ਸਾਧਨ ਸਬਦਿ ਸੁਹਾਈ ਪ੍ਰੇਮ ਕਸਾਈ ਅੰਤਰਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪਿਆਰੀ॥
 ਨਾਨਕ ਸਾਧਨ ਮੇਲਿ ਲਈ ਪਿਰਿ ਆਪੇ ਸਾਚੈ ਸਾਹਿ ਸਵਾਰੀ॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੫੬੭)

ਵਡਹੰਸ ਰਾਗ

ਰੂਪਕ ਤਾਲ

	×	2	3	×	2	3
	ਸਥਾਈ					
ਮ	ਰੇ ਮ ਮ	ਮਪ ਧਨੀ	ਧਨੀ ਪ	ਪਧ ਮ ਪ	ਨੀ -	ਸਾਂ ਸਾਂ
ਪ	ਆ ਪ ਏ	ਪਿੜ ਰੜ	ਕੈੜ ਟ	ਰੰਗ ਗਿ ਰ	ਤੀ ਟ	ਮੁਈ ਏ
-	ਪਨੀ ਸਾਰੋਂ ਸਾਰੋਂ	ਨੀ ਨੀ	ਧਨੀ ਪਧ	ਮ ਗਰੇ ਨੀ	ਸਾ -	- -
ੜ	ਸੋੜੁ ਝ ਭਾੜ	ਵੰ ਟ	ਤੀੜ ਝ	ਨਾ ਝ ਟ	ਰੇ ਟ	ੜ ਝ
ਪ	ਨੀ ਨੀ ਸਾ	ਨੀਸਾ ਰੇਮ	ਗ ਰੇ	ਨੀ ਸਾ ਰੇ	ਨੀ ਨੀ	ਧਨੀ ਪ
ੜ	ਸ ਚੈ ਸ	ਬੜ ਦਿੜ	ਮਿ ਲਿ	ਰ ਹੀ ਟ	ਮੁ ਈ	ਏੜ ਟ
ਨੀ ਧ	ਪਧ ਮ ਪ	ਪਨੀ ਸਾਰੇ	ਨੀਸਾ ਰੇਪ	ਮਗ ਰੇਸਾ ਨੀ	ਸਾ -	- -
ਚ	ਪਿੜ ਰੁ ਰਾ	ਵੇੜ ਝ	ਭਾੜ ਇੜ	ਪਿਆ ਝ ਟ	ਰੇ ਟ	ੜ ਟ
ਾ	ਅੰਤਰਾ					
	ਰੇ ਮ ਮਪ	ਮਪ ਧਨੀ	ਧਨੀ ਪ	ਪਧ ਮ ਪ	ਨੀ ਸਾਂ	ਸਾਂ ਸਾਂ
ਪ	ਸ ਚੈ ਭਾਇ	ਪਿਆ ਝ	ਰੀੜ ਟ	ਕੰਤਿ ਤਿ ਸ	ਵਾ ਰੀ	ਹ ਰਿ
ਚ	ਨੀ ਨੀ ਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ ਰੇਮ	ਗਾਂ ਰੋਂ	ਸਾਂ ਰੋਂ ਨੀ	ਸਾਂ -	- -
ਸਾਰੋਂ	ਹ ਰਿ ਸਿਉ	ਨੇੜ ਝ	ਹੁ ਰ	ਚਾ ਟ ਟ	ਇਆ ਟ	ੜ ਟ
ੜਚਿ	ਪਨੀ ਸਾਰੋਂ ਸਾਂ	ਰੋਂ -	ਰੋਂ -	ਨੀ ਨੀ ਨੀ	ਧ ਨੀ	ਪ -
ਮ	ਆੜ ਪੜ ਗ	ਵਾ ਟ	ਇਆ ਟ	ਤਾ ਪਿ ਰੁ	ਪਾ ਟ	ਇਆ ਟ
ਦੇ	ਰੇ ਮ ਪ	ਮਪ ਨੀਸਾਂ	ਨੀ ਪ	ਮਪ ਧ ਮ	ਗ ਰੇ	- -
ਨੀ	ਗੁ ਰ ਕੈ	ਸੁੜ ਬੜ	ਦਿ ਸ	ਮਾੜ ਟ ਟ	ਇਆ ਟ	ੜ ਟ
ਤ	ਰੇ ਮ ਪ	ਧ ਮ	ਗ ਰੇ	ਸਾ ਰੇ ਨੀ	ਸਾ -	- -
	ਗੁ ਰ ਕੈ	ਸ ਬ	ਦਿ ਸ	ਮਾ ਟ ਟ	ਇਆ ਟ	ੜ ਟ

ਰਾਗ ਸੋਰਠਿ

ਨਾਦ ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਸੋਰਠਿ ਰਾਗ ਦੀ ਰਚਨਾ ਖਮਾਜ ਥਾਟ ਤੋਂ ਮੰਨੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਨਿਸ਼ਾਦ ਦੋਵੇਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਭ ਸੁਰ ਸ਼ੁੱਧ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਆਰੋਹ ਵਿਚ ਨਿਸ਼ਾਦ ਸ਼ੁੱਧ ਅਤੇ ਅਵਰੋਹ ਵਿਚ ਨਿਸ਼ਾਦ ਕੋਮਲ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਰਾਗ ਦਾ ਗ੍ਰਹ ਸੁਰ ਮਧਿਅਮ ਅਤੇ ਨਿਆਸ ਸੁਰ ਰਿਸ਼ਭ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਗ ਵਿਚ ਗੰਧਾਰ ਸੁਰ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਗੁਪਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਕਲਾਕਾਰ ਇਸ ਰਾਗ ਵਿਚ ਕੋਮਲ ਗੰਧਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਰੇ ਗੁ ਸਾ ਰੇ, ਮ ਪ ਨੀ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਰਾਗ ਧਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ੁੱਧ ਗੰਧਾਰ ਮਧਿਅਮ ਤੋਂ ਪਰਤਣ ਵੇਲੇ ਕੇਵਲ ਮੀਂਡ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਲੈਣਾ ਉੱਚਿਤ ਹੈ।

ਇਸ ਰਾਗ ਦੇ ਚੜ੍ਹਾ ਵੇਲੇ ਗੰਧਾਰ ਅਤੇ ਪੈਵਤ ਸੁਰ ਵਰਜਿਤ ਹਨ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਜਾਤੀ ਔੜਡ-ਸ਼ਾਡਵ ਹੈ। ਇਹ ਪੂਰਵਾਂਗ ਵਾਦੀ ਰਾਗ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਇਸ ਨੂੰ ਰਾਤ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪਹਿਰੇ ਵਿਚ ਗਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਹੈ। ਸੋਰਠਿ ਗੰਭੀਰ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਰਾਗ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ ਉਘਾਤਨ ਵਿਚ 'ਰੇ ਨੀਧ ਮ ਪ ਧ ਮ ਰੇ' ਸਰ ਸੰਗਤੀ ਬਹੁਤ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਵਾਦੀ ਰਿਸ਼ਭ ਅਤੇ ਸੰਵਾਦੀ ਪੈਵਤ ਹੈ।

ਆਰੋਹ : ਸਾ ਆਰੇ ਮ ਪ, ਨੀ ਸਾ।

ਅਵਰੋਹ : ਰੇ, ਨੀ ਧ, ਮ ਪ ਧ ਮਰੇ, ਨੀ ਸਾ।

ਅਵਰੋਹ : ਸਾ, ਮਰੇ, ਮ ਪ ਧ, ਮ ਰੇ, ਨੀ ਸਾ।

ਸੁਰ ਵਿਸਤਾਰ

1. (ਸਾ), ਨੀ ਨੀ ਸਾ, ਨੀ ਸਾਰੇ, ਨੀ ਸਾ ਰੇ ਮ ਰੇ, ਸਾ ਰੇ ਨੀ ਨੀ ਸਾ, ਨੀ ਸਾ ਨੀ ਸਾਰੇ ਨੀ ਧ ਪ, ਮ ਪ ਨੀ, ਧ ਪ, ਮ ਰੇ, ਮ ਰੇ, ਪ ਧ ਮ ਪ ਨੀ ਧ ਪ, ਧ ਮਰੇ, ਮ ਰੇ ਪ ਧ ਮ ਪ ਨੀ ਨੀ ਸਾ, ਨੀ ਸਾ ਰੇ ਨੀ ਸਾਰੇ ਨੀ ਧ ਪ ਧ ਮ, ਪ ਨੀ ਨੀ ਸਾ, ਪ ਧ ਮ ਪ ਨੀ ਸਾਰੇ, ਨੀ ਸਾਰੇ ਮਰੇ, ਨੀ ਸਾਰੇ ਮ ਪ ਮਰੇ, ਸਾਰੇ ਨੀ ਨੀ ਸਾ।

2. ਨੀ ਸਾ ਰੇ ਮ ਪ, ਪ ਪ, ਰੇ ਮ ਪ ਧ, ਮ ਰੇ, ਨੀ ਸਾ ਰੇ ਮ ਪ, ਰੇ ਮ ਮ ਪ ਪ ਧ, ਮ ਰੇ, ਰੇ ਮ ਪ ਨੀ ਧ ਪ, ਮ ਪ ਨੀ ਧ ਪ, ਪ ਧ, ਮ ਰੇ ਰੇ ਮ ਪ ਧ, ਮ ਪ ਨੀ ਨੀ, ਸਾਂ ਨੀ ਸਾਂ ਰੇਂ ਨੀ ਧ, ਪ ਧ ਮ ਪ ਨੀ ਨੀ ਸਾਂ, ਪ ਧ ਮ ਪ ਨੀ ਸਾਂ ਰੇਂ ਨੀ ਧ ਪ, ਪ ਧ ਮ ਰੇ, ਪ ਮ ਰੇ, ਮ ਰੇ, ਨੀ ਨੀ ਸਾ।
3. ਮ ਰੇ, ਮ ਪ ਨੀ ਨੀ, ਨੀ ਸਾਂ ਨੀ ਸਾਂ, ਪ ਨੀ ਸਾਂ ਰੇਂ ਨੀ ਸਾਂ, ਪ ਧ ਮ ਪ ਨੀ ਨੀ ਸਾਂ, ਨੀ ਸਾਂ, ਮ ਪ ਨੀ ਸਾਂ ਰੇਂ, ਰੇਂ ਰੇਂ ਨੀ ਸਾਂ, ਰੇਂ ਨੀ ਧ ਪ, ਮ ਪ ਨੀ ਨੀ ਸਾਂ, ਨੀ ਸਾਂ ਰੇਂ, ਨੀ ਸਾਂ ਮ ਰੇਂ, ਨੀ ਸਾਂ ਰੇਂ ਮ ਮ ਰੇਂ, ਨੀ ਸਾਂ ਰੇਂ ਮ ਪ, ਮ ਪ ਧ ਮ ਰੇਂ, ਪ ਮ ਰੇਂ, ਨੀ ਨੀ ਸਾਂ, ਨੀ ਸਾ ਰੇਂ, ਨੀ ਧ ਪ, ਪ ਧ, ਮ ਰੇ, ਮ ਰੇ ਸਾਰੇ ਨੀ ਨੀ ਸਾ।

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੩

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੇ ਬਹੁਤਾ ਦੁਖੁ ਲਾਗਾ ਜੁਗ ਚਾਰੇ ਭਰਮਾਈ॥
 ਹਮ ਦੀਨ ਤੁਮ ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਦਾਤੇ ਸਬਦੇ ਦੇਹਿ ਬੁਝਾਈ॥੧॥
 ਹਰਿ ਜੀਉ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਹੁ ਤੁਮ ਪਿਆਰੇ॥
 ਸਤਿਗੁਰ ਦਾਤਾ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਵਹੁ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦੇਵਹੁ ਆਧਾਰੇ॥੧॥ ਰਹਾਉ॥
 ਮਨਸਾ ਮਾਰਿ ਦੁਬਿਧਾ ਸਹਜਿ ਸਮਾਣੀ ਪਾਇਆ ਨਾਮੁ ਅਪਾਰਾ॥
 ਹਰਿ ਰਸੁ ਚਾਖਿ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਆ ਕਿਲ ਬਿਖ ਕਾਟਣਹਾਰਾ॥੨॥
 ਸਬਦਿ ਮਰਹੁ ਫਿਰਿ ਜੀਵਹੁ ਸਦ ਹੀ ਤਾ ਫਿਰਿ ਮਰਣੁ ਨ ਹੋਈ॥
 ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਨਾਮੁ ਸਦਾ ਮਨਿ ਮੀਠਾ ਸਬਦੇ ਪਾਵੈ ਕੋਈ॥੩॥
 ਦਾਤੇ ਦਾਤਿ ਰਖੀ ਹਥਿ ਅਪਣੈ ਜਿਸੁ ਭਾਵੈ ਤਿਸੁ ਦੇਈ॥
 ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਦਰਗਹ ਜਾਪਹਿ ਸੇਈ॥੪॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੬੦੩)

ਸੋਰਠਿ ਰਾਗ	ਤਿੰਨ ਤਾਲ		
×	2	0	3
ਸਥਾਈ	ਕੇਮ ਪਨੀ ਸਾਂਰੇਂ ਨੀਸਾਂ	ਪ ਪਧ ਮ ਮ	ਮਰੇ ਮਰੇ -ਨੀ-ਸਾ
	ਹੜ ਰਿੜ ਜੀੜ ਉੜ	ੜ ਕ੍ਰਿੜ ਪਾ ਕ	ਰਹੁ ੜੜ ੜੜ ੜਮ
ਮਰੇ ਮ ਰੇ -	- ਮਰੇ ਮ ਪ	ਰੇਮ ਪਨੀ ਧ ਮ	- ਪਧਮ ਪ
ਪਿਆ ੜ ਰੇ ੜ	ੜ ਸਤਿਗੁ ਰੁ	ਦਾੜੜ ਤਾ ੜ	ੜ ਮੇੜ ਲਿ ਮਿ
ਨੀ ਨੀ ਸਾਂ ਸਾਂ	- ਨੀ ਨੀ ਨੀ	ਸਾਂ ਨੀ ਸਾਂ ਸਾਂ	ਪਧ ਮਪਨੀਸਾਂ ਰੇਂ
ਲਾ ਵਹੁ ਹ ਰਿ	ੜ ਨਾ ਮੁ ਦੇ	ਵਹੁ ੜ ੜ ਆ	ਧਾੜ ੜੜ ੜੜ ੜ
ਨੀਧ ਪਧ ਮਮ ਰੇ			
ਰੇੜ ੜੜ ੜੜ ੜ			

ਅੰਤਰਾ

ਸਾਰੇ ਨੀ ਸਾਂ- ਲਾ S ਗਾ S ਨੀ ਨੀ ਧ ਪ ਈ S S S ਸਾਰੇ ਨੀਸਾਂ ਸਾਂ - ਦਾ S SS ਤੇ S ਨੀਧ ਪਧ ਮਮ ਰੇ ਈ S SS SS S	ਮ ਮ ਮਮ ਮਮ ਬਿ ਨੁ ਸਤਿਗੁਰ - ਨੀ ਨੀ ਨੀ S ਜੁ ਗ ਚਾ - ਪਧ ਮ ਪ S ਹ S ਮ ਦੀ - ਨੀ ਨੀ ਨੀ S ਸ ਬ ਦੇ	ਪ - ਨੀ ਨੀ ਸੇ S ਵੇ ਬਹੁ ਸਾਂ ਨੀ ਸਾਂ ਸਾਂ ਰੇ S ਭ ਰ ਨੀ ਨੀ ਸਾਂ ਸਾਂ S ਨ ਤੁ ਮ ਸਾਂ ਨੀ ਸਾਂ ਸਾਂ ਦੇ S ਹਿ ਬੁ	ਸਾਂ - ਸਾਂ ਸਾਂ ਤਾ S ਦੁ ਖੁ ਨੀਸਾਂ ਰੋ ਨੀਸਾਂ ਮਾ S S S S ਨੀਸਾਂ ਰੋਮ ਮਾਂ ਰੋ ਜੁ S ਗੁ S ਜ ਗੁ ਪਧ ਮਪ ਨੀਸਾਂ ਰੋਰੋ ਝਾ S SS SS SS
--	--	---	--

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੩

ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵੇ ਤਾ ਸਹਜ ਧੁਨਿ ਉਪਜੈ ਗਤਿ ਮਤਿ ਤਦ ਹੀ ਪਾਏ ॥
 ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਸਚਾ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਨਾਮੇ ਨਾਮਿ ਸਮਾਏ ॥੧॥
 ਬਿਨ ਸਤਿਗੁਰ ਸਭੁ ਜਗੁ ਬਉਰਾਨਾ ॥
 ਮਨਮੁਖਿ ਅੰਧਾ ਸਬਦੁ ਨ ਜਾਣੈ ਝੂਠੈ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਨਾ ॥ ਰਹਾਉ ॥
 ਤ੍ਰੈਗੁਣ ਮਾਇਆ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਇਆ ਹਉਮੈ ਬੰਧਨ ਕਮਾਏ ॥
 ਜੰਮਣੁ ਮਰਣੁ ਸਿਰ ਉਪਰਿ ਉਭਉ ਗਰਭ ਜੋਨਿ ਦੁਖੁ ਪਾਏ ॥੨॥
 ਤ੍ਰੈਗੁਣ ਵਰਤਹਿ ਸਗਲ ਸੰਸਾਰਾ ਹਉਮੈ ਵਿਚਿ ਪਤਿ ਖੋਈ ॥
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਚਉਥਾ ਪਦੁ ਚੀਨੈ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਸੁਖੁ ਹੋਈ ॥੩॥
 ਤ੍ਰੈਗੁਣ ਸਭਿ ਤੇਰੇ ਤੂ ਆਪੇ ਕਰਤਾ ਜੋ ਤੂ ਕਰਹਿ ਸੁ ਹੋਈ ॥
 ਨਾਨਕ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਨਿਸਤਾਰਾ ਸਬਦੇ ਹਉਮੈ ਖੋਈ ॥੪॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੬੦੪)

ਸੋਰਠਿ ਰਾਗ

ਕਹਿਰਵਾ ਤਾਲ

×	੦	×	੦
ਸਥਾਈ			
- ਨੀਨੀ ਨੀ ਨੀ	ਸਾਂ ਨੀ ਸਾਂ ਸਾਂ	ਪ ਨੀ ਸਾਂਰੇਂ ਸਾਂਰੇਂ	ਸਾਂਨੀ ਸਾਂਨੀ ਧ ਪ
ੜ ਬਿਨੁ ਸ ਤਿ	ਗੁ ਰ ਸ ਭੁ	ੜ ਜੜ ਗੁੜ ਬਉ	ਰਾ ੜ ਨਾ ੜ
- ਪਧ ਮ ਪ	ਪਨੀ ਸਾਂਰੇਂ ਰੇਂ-	- ਸਾਂਰੇਂ ਨੀਧ ਪਧ	ਮ - ਮ ਰੇ
ੜ ਮਨ ਮੁ ਖਿ	ਅੰੜ ੜੜ ਧਾ ੜ	ੜ ਸਬਦੁੜ ਨੜ	ਜਾ ੜ ਠੈ ੜ
- ਰੇਮ ਪਧ ਪਧ	ਮ ਮਰੇ ਸਾਰੇ ਨੀ	ਸਾ - ਸਾ -	-
ੜ ਝੁੜ ੜੜ ਠੈੜ	ਭ ਚੜ ਮਿੜ ਭੁ	ਲਾ ੜ ਨਾ ੜ	ੜ
ਅੰਤਰਾ			
ਰੇ. ਰੇ ਮ ਮ	ਪ ਨੀ ਨੀ ਨੀ	ਸਾਂ ਸਾਂ ਸਾਂ ਸਾਂ	ਸਾਂਰੇਂ ਨੀ ਸਾਂ -
ਸ ਤਿ ਗੁ ਰ	ਸੇ ੜ ਵੇ ਤਾ	ਸਹਜ ਧੁ ਨਿ	ਉੜ ਪ ਜੈ ੜ
ਨੀ ਸਾਂ ਰੇਂ ਮਾਂ	ਮਾਂ ਮਰੇਂ ਨੀ ਸਾਂ	ਪਨੀ ਸਾਂਰੇਂ ਸਾਂ ਰੇਂ	ਨੀ ਨੀ ਧ ਪ
ਗ ਤਿ ਮ ਤਿ	ਤ ਦੜ ਹੀ ੜ	ਪਾੜੜੜ ੜ ੜ	ਏ ੜ ੜ ੜ
- ਮਰੇਮ ਪ	ਮਪ ਨੀਸਾਂ ਪ ਧ	-ਮ -ਰੇ ਨੀ ਸਾ	ਨੀਸਾ ਰੇਮ ਮ ਰੇ
ੜ ਹਰਿ ਕਾ ੜ	ਨਾੜ ੜੜ ਮੁ ਸ	ੜਚਾੜੜ ਮ ਨਿ	ਵੜ ਸਿੜ ਆ ੜ
- ਮਰੇਮ ਪ	ਨੀ - ਸਾਂ ਸਾਂ	ਪਨੀ ਸਾਂਰੇਂ ਸਾਂ ਰੇਂ	ਨੀਧ ਪਧ ਮਮ ਰੇ
ੜ ਨਾੜਮੇ ੜ	ਨਾ ੜ ਮਿ ਸ	ਮਾੜੜੜ ੜ ੜ	ਏੜ ੜੜ ੜੜ ੜ

ਮ : ੩ (ਵਾਰ ਸੋਰਠਿ)

ਸਜਣੁ ਸੈਡਾ ਰੰਗੁਲਾ ਰੰਗੁ ਲਾਏ ਮਨੁ ਲੇਇ ॥

ਜਿਉ ਮਾਜੀਠੈ ਕਪੜੇ ਰੰਗੇ ਭੀ ਪਾਹੇਹਿ ॥

ਨਾਨਕ ਰੰਗੁ ਨ ਉਤਰੈ ਬਿਆ ਨ ਲਗੈ ਕੇਹ ॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੬੪੪)

ਸੋਰਠਿ ਰਾਗ		ਕਹਿਰਵਾ ਤਾਲ	
×	2	0	3
ਸਥਾਈ			- ਮਰੇ-ਮ-ਪ ੜ ਸੜ ੜਜੜਣੁ
ਨੀ - ਸਾਂ -	ਪ ਪਨੀ ਸਾਂਰੇਂ ਸਾਂਰੇਂ	ਨੁੀ ਨੁੀ ਧ ਪ	ਧ ਮਰੇ-ਮ-ਪ
ਸੈ ੜ ਡਾ ੜ	ੜ ਰੰੜ ੜੜ ਗੁੜ	ਲਾ ੜ ੜ ੜ	ੜ ਰੰੜ ੜਗੁ ਲਾੜ
ਰੇਮਪਨੁੀ ਧ ਪ	ਧ ਮ - ਮ	ਰੇ - - -	ਰੇ ਰੇ ਪ ਪ
ਏੜ ੜੜ ਮ ਨੁ	ੜ ਲੇ ੜ ੜ	ੜ ੜ ੜ ੜ	ਇ ਰੰ ਗੁ ਲਾ
ਮ-ਰੇ ਸਾਰੇ ਨੀਸਾ	ਸਾ - - -	- - - -	ਸਾ
ਏ ੜੜ ਮੜ ਨੁੜ	ਲੇ ੜ ੜ ੜ	ੜ ੜ ੜ ੜ	ਇ
ਅੰਤਰਾ			- ਮ ਪ ਪ ੜ ਜਿਉ ੜਮਾ
ਨੀ - ਨੀ -	- ਪਨੀ ਸਾਂ ਨੀ	ੜੋਸਾਂ - - -	- ਪਨੀ ਸਾਂਰੇਂ ਮੰ
ਜੀ ੜ ਠੈ ੜ	ੜ ਕੜ ੜ ਪ	ੜੇ ੜ ੜ ੜ	ੜ ਰੰੜ ੜੜ ਗੇ
ਮਾਂ -ਰੇਂ ਨੀ ਸਾਂ	ਸਾਂਰੇਂ ਨੀਸਾਂ - ਰੇਂ	ਨੁੀ ਨੁੀ ਧ ਪ	- ਪਧ ਮ ਪ
ਭੀ ੜੜ ਪਾ ੜ	ਰੇੜ ੜੜ ੜ ੜ	ੜ ੜ ੜ ਰਿ	ੜ ਨਾੜ ਨ ਕ
ਪਨੀ ਸਾਂਰੇਂ ਰੇਂ ਰੇਂ	- ਨੁੀਧ ਪ ਧ	ਮ - ਮ ਰੇ	- ਰੇ ਰੇ ਪ
ਰੰੜ ੜੜ ਗੁ ਨ	ੜ ਉੜ ੜ ਤ	ਰੈ ੜ ੜ ੜ	ੜ ਬਿਆ ੜ ਨ
ਮ ਮਰੇ ਸਾਰੇ ਨੀ	ਸਾ - - -	ਸਾ - - -	ਸਾ
ਲ ਗੈੜ ੜੜ ੜ	ਕੇ ੜ ੜ ੜ	ੜ ੜ ੜ ੜ	ਹਿ

ਰਾਗ ਧਨਾਸਰੀ

ਧਨਾਸਰੀ ਇਕ ਅਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅਤੇ ਮਧੁਰ ਰਾਗ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਦਾਤਮਕ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਮੇਲ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਗ ਵਿਚ ਗੰਧਾਰ ਨਿਸ਼ਾਦ ਕੋਮਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਭ ਸੁਰ ਸ਼ੁੱਧ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਆਰੋਹ ਵਿਚ ਰਿਸ਼ਭ ਅਤੇ ਪੈਵਤ ਸੁਰ ਵਰਜਿਤ ਹਨ ਅਤੇ ਅਵਰੋਹ ਸੰਪੂਰਣ, ਇਸ ਕਾਰਨ ਇਸ ਦੀ ਜਾਤੀ ਔਡਵ-ਸੰਪੂਰਣ ਹੈ। ਧਨਾਸਰੀ ਦਾ ਵਾਦੀ ਸੁਰ ਪੰਚਮ ਅਤੇ ਸੰਵਾਦੀ ਸ਼ਡਜ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਗਾਇਨ-ਵਾਦਨ ਦਾ ਵੇਲਾ ਦਿਨ ਦਾ ਤੀਜਾ ਪਹਿਰ ਹੈ। ਧਨਾਸਰੀ ਵਿਚ 'ਪ ਗੁ' ਸੁਰ ਸੰਗੀਤ ਅਤਿਅੰਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਨਿਕਟ ਵਰਤੀ ਰਾਗ ਭੀਮ ਪਲਾਸੀ ਹੈ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਰਾਗ ਕਈ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਰੰਤੂ ਧਨਾਸਰੀ ਵਿਚ ਵਾਦੀ ਪੰਚਮ ਅਤੇ ਸੰਵਾਦੀ ਸ਼ਡਜ ਅਤੇ ਭੀਮ ਪਲਾਸੀ ਵਿਚ ਵਾਦੀ ਮਧਿਅਮ ਅਤੇ ਸੰਵਾਦੀ ਸ਼ਡਜ ਹੈ। ਵਾਦੀ ਦੇ ਭੇਦ ਕਰਕੇ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਰਾਗ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਧਨਾਸਰੀ ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ ਜੁਲਦਾ ਇਕ ਰਾਗ ਧਾਨੀ ਵੀ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਵਿਚ ਰਿਸ਼ਭ ਅਤੇ ਪੈਵਤ ਮੂਲੋਂ ਹੀ ਵਰਜਿਤ ਹਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਸਭ ਇਸ ਤੋਂ ਭਿੰਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਾਫੀ ਥਾਟ ਅਤੇ ਭੈਰਵੀ ਥਾਟ ਦੇ ਧਨਾਸਰੀ ਦੇ ਚਲਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਕੇਵਲ ਸੁਰਾ ਦਾ ਰੂਪਾਂਤਰ ਹੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਰਥਾਤ ਕਾਫੀ ਥਾਟ ਦੇ ਧਨਾਸਰੀ ਨੂੰ ਭੈਰਵੀ ਥਾਟ ਵਿਚ ਪਰਵਰਤਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਵਲ ਰਿਸ਼ਭ ਪੈਵਤ ਕੋਮਲ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਬਾਕੀ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ ਸਮਾਨ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਧਨਾਸਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਨੂੰ ਉਘਾੜਨ ਲਈ 'ਨੀ ਸਾ ਗੁ ਮ ਪ ਗੁ, ਸਾ ਗੁ ਮ ਪ ਗੁ, ਮ ਗੁ ਰੇ ਸਾ।' ਸੁਰ ਸਮੂਹ ਬਹੁਤ ਸਹਾਈ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਆਰੋਹ : ਨੀ ਸਾ ਗੁ ਮ ਪ ਨੀ ਸਾਂ।

ਅਵਰੋਹ : ਸਾਂ ਨੀ ਧ ਪ, ਮ ਗੁ, ਪ ਗੁ, ਮ ਗੁ ਰੇ ਸਾ।

ਸੁੱਖ ਅੰਗ : ਸਾ *ਗੁ *ਗੁ ਪ, ਪ *ਗੁ, ਰੇ ਸਾ।

ਸੁਰ ਵਿਸਤਾਰ

1. (ਸਾ) ਨੀ ਨੀ ਸਾ, ਨੀ ਸਾ ਗੁ, ਰੇ ਸਾ, ਨੀ ਸਾ, ਰੇ ਸਾ ਨੀ ਨੀ ਧ ਪ, ਮ ਪ ਨੀ ਧ ਪ, ਧ ਧ ਪ, ਮ ਪ ਗੁ *ਗੁ *ਗੁ ਪ ਮ ਪ ਗੁ, ਗੁ ਮ ਪ, ਧ ਪ ਮ ਪ ਨੀ ਨੀ ਸਾ, ਪ ਨੀ ਸਾ, ਰੇ ਰੇ ਸਾ ਨੀ ਸਾ ਨੀ ਧ ਪ, ਮ ਪ ਗੁ ਮ ਪ ਨੀ ਸਾ,

- ਪ ਗੁ ਧ ਪ, ਸਾ ਨੂੰ ਰੇਸਾ, ਨੂੰ ਸਾ, ਗੁ, ਰੇ ਸਾ, ਨੂੰ ਸਾ ਗੁ ਮ ਪ ਗੁ, ਮ ਪ ਗੁ, ਮ ਗੁ ਰੇ ਸਾ ਨੂੰ ਨੂੰ ਪ ਨੂੰ ਸਾ।
- ਨੂੰ ਸਾ ਗੁ ਗੁ, ਮ ਪ, ਸਾ ਗੁ, ਮ ਪ ਨੂੰ ਸਾ ਗੁ ਮ ਪ, ਮ ਪ ਧ ਪ, ਮ ਪ ਗੁ ਗੁ, ਪ ਧ ਪ ਮ ਪ, ਗੁ, ਮ ਪ ਧ ਪ ਮ ਪ ਨੂੰ ਧ ਪਾ ਨੂੰ ਨੂੰ ਧ ਪ ਮ ਪ ਯ ਗੁ, ਮ ਪ ਸਾਂ ਨੂੰ ਧ ਪ, ਪ ਨੂੰ ਸਾਂ ਰੇਂ ਨੂੰ ਧ ਪ, ਮ ਪ ਨੂੰ ਧ ਪ ਯ ਗੁ, ਧ ਪ ਮ ਪ ਯ ਗੁ, ਪ ਗੁ, ਪ ਗੁ, ਮ ਗੁ ਰੇਸਾ।
 - ਨੂੰ ਸਾ ਗੁ ਮ ਪ, ਗੁ ਮ ਪ ਨੂੰ ਸਾਂ, ਸਾਂ ਨੂੰ ਧ ਪ ਮ ਪ ਗੁ ਮ ਪ ਨੂੰ ਸਾਂ, ਸਾਂ ਰੇਂ ਨੂੰ ਸਾਂ ਨੂੰ ਨੂੰ ਧ ਪ, ਮ ਪ ਗੁ ਮ ਪ ਪ ਨੂੰ ਸਾਂ, ਪ ਨੂੰ ਸਾਂ ਰੇਂ ਨੂੰ ਸਾਂ ਗੁ, ਰੇਂ ਸਾਂ, ਨੂੰ ਸਾਂ ਗੁ ਗੁ, ਮ ਗੁ ਰੇਂ ਸਾਂ ਨੂੰ, ਸਾਂ ਗੁ ਮ ਪ ਗੁ ਮ ਗੁ ਰੇਂ ਸਾਂ, ਨੂੰ ਸਾਂ ਗੁ ਗੁ ਰੇਂ ਸਾਂ, ਨੂੰ ਸਾਂ ਰੇਂ ਰੇਂ ਸਾਂ ਨੂੰ ਧ ਪ, ਨੂੰ ਨੂੰ ਧ ਪ, ਧ ਪ ਮ ਪ ਗੁ, ਪ ਗੁ, ਮ ਗੁ, ਰੇਸਾ, ਨੂੰ ਨੂੰ ਪ ਨੂੰ ਸਾ ਨੂੰ ਸਾ ਗੁ, ਰੇ ਸਾ।

ਰਾਗੁ ਧਨਾਸਿਰੀ ਮਹਲਾ ੩ ਘਰੁ ੪
ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ

ਹਮ ਭੀਖਕ ਭੇਖਾਰੀ ਤੇਰੇ ਤੂ ਨਿਜਪਤਿ ਹੈ ਦਾਤਾ॥
 ਹੇਹੁ ਦੈਆਲ ਨਾਮੁ ਦੇਹੁ ਮੰਗਤ ਜਨ ਕਉ ਸਦਾ ਰਹਉ ਰੰਗਿ ਰਾਤਾ॥੧॥
 ਹਉ ਬਲਿਹਾਰੈ ਜਾਉ ਸਾਚੇ ਤੇਰੇ ਨਾਮ ਵਿਟਹੁ॥
 ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਸਭਨਾ ਕਾ ਏਕੇ ਅਵਰੁ ਨ ਦੂਜਾ ਕੋਈ॥੧॥ ਰਹਾਉ॥
 ਬਹੁਤੇ ਫੇਰ ਪਏ ਕਿਰਪਨ ਕਉ ਅਬ ਕਿਛੁ ਕਿਰਪਾ ਕੀਜੈ॥
 ਹੇਹੁ ਦਇਆਲ ਦਰਸਨੁ ਦੇਹੁ ਅਪੁਨਾ ਐਸੀ ਬਖਸ ਕਰੀਜੈ॥੨॥
 ਭਨਤਿ ਨਾਨਕ ਭਰਮ ਪਟ ਖੂਲੈ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਜਾਨਿਆ॥
 ਸਾਚੀ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ਹੈ ਭੀਤਰਿ ਸਤਿਗੁਰ ਸਿਉ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ॥੩॥
 (ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੬੬੬)

ਧਨਾਸਰੀ ਰਾਗ		ਤਿੰਨ ਤਾਲ	
x	2	0	3
ਸਥਾਈ		ਪਗੁ ਰੇ ਹਉ ਬ	ਸਾ ਸਾਗੁ ਮਪ ਮ ਲਿ ਹਾੜ ੩੩ ਹੈ
ਪ ਪ ਗੁ ਮ	ਪ ਨੂੰ ਪਨੂੰ ਸਾਂਨੂੰ	ਧਪ ਗੁ, - -	ਗੁਮ ਪਨੂੰ ਧ ਪ
ਜਾ ਉ ਸਾ ਰੇ	ਤੇ ਰੇ ਨਾੜ ਮੜ	ਵਿੜਟਹੁ, ੩ ੩	ਕੜ ਰੜਣ ਕਾ

ਧਮਮਪਗੁ ਮ	ਪ - ਗੁ -	ਰੇ - ਸਾ -	ਰੇਸਾ ਨ੍ਰੀਸਾ ਗੁ ਮ
ਰੜੜੜ ਸ ਭ	ਨਾ ੜ ਕਾ ੜ	ਏ ੜ ਕੇ ੜ	ਅੜ ਵੜ ਰੁ ਨ
ਪਮਗੁਮਪ ਨੀ	ਨੁਨੀ ਪਨੀ ਸਰੋ ਸੰਨੀ	ਧਪ ਮਗੁ	
ਦੂੜ ੜੜ ਜਾ ੜ	ਕੋੜ ੜੜ ੜੜ ੜੜ	ਈੜ ੜੜ	
ਅੰਤਰਾ			ਸਾਂ ਨੀ ਧ ਪ
			ਹ ਮ ਭੀ ੜ
ਮਪ ਧਪ ਗੁ ਮ	ਪ - ਨੀ -	ਸਾਂ - ਸਾਂ -	ਪ ਨੀ ਸਾਂ ਗੁੰ
ਖੜਕੜ ਭੇ ੜ	ਖਾ ੜ ਰੀ ੜ	ਤੇ ੜ ਰੇ ੜ	ੜੂ ੜ ਨਿ ਜ
ਰੋਂ ਰੋਂ ਸਾ -	ਨੀ ਸਾਂ ਨੀਸਾਂ ਰੋਂਸਾਂ	ਨੀ ਨੀ ਧ ਪ	ਗੁਮ ਪਨੀ ਨੀ ਪਨੀ
ਪ ਤਿ ਹੈ ੜ	ਦਾ ੜ ੜੜ ੜੜ	ਤਾ ੜ ਹੋਹ ਦ	ਆੜੜੜ ਲ ਨਾ
ਸੰਨੀ ਧ ਪ ਪ	ਪ - ਗੁ ਮ	ਗੁ ਗੁ ਰੇ ਸਾ	ਰੇਸਾ ਨ੍ਰੀਸਾ ਗੁ ਮ
ੜੜ ਮੁ ਦੇ ਹੁ	ਮੰ ੜ ਗ ਤ	ਜ ਨ ਕੰਉ ੜ	ਸੜ ਦਾੜ ੜ ਰ
ਧਪ ਮਪ ਗੁ ਮ	ਪਨੀ ਸਾਂਗੁ ਰੋਂਸਾਂ ਨੀਸਾਂ	ਨੀਧ ਪਮ	
ਹਉੜੜ ਰੰ ਗਿ	ਰਾੜ ੜੜ ੜੜ ੜੜ	ਤਾੜ ੜੜ	

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੩ ਘਰੁ ੨ ਚਉਪਦੇ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ

ਇਹੁ ਧਨੁ ਅਖੁਟੁ ਨ ਨਿਖੁਟੈ ਨ ਜਾਇ॥ ਪੂਰੈ ਸਤਿਗੁਰਿ ਦੀਆ ਦਿਖਾਇ॥
 ਅਪੁਨੇ ਸਤਿਗੁਰ ਕਉ ਸਦ ਬਲਿ ਜਾਈ॥ ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਹਰਿ ਮੰਨਿ ਵਸਾਈ॥੧॥
 ਸੇ ਧਨਵੰਤ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਲਿਵ ਲਾਇ॥
 ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਹਰਿ ਧਨੁ ਪਰਗਾਸਿਆ ਹਰਿ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ॥ ਰਹਾਉ॥
 ਅਵਗੁਣ ਕਾਟਿ ਗੁਣ ਰਿਦੈ ਸਮਾਇ॥ ਪੂਰੈ ਗੁਰ ਕੈ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਏ॥
 ਪੂਰੈ ਗੁਰ ਕੀ ਸਾਚੀ ਬਾਣੀ॥ ਸੁਖ ਮਨ ਅੰਤਰਿ ਸਹਜਿ ਸਮਾਣੀ॥੨॥
 ਏਕੁ ਅਚਰਜੁ ਜਨੁ ਦੇਖਹੁ ਭਾਈ॥ ਦੁਬਿਧਾ ਮਾਰਿ ਹਰਿ ਮੰਨਿ ਵਸਾਈ॥
 ਨਾਮੁ ਅਮੋਲਕੁ ਨ ਪਾਇਆ ਜਾਇ॥ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ॥੩॥
 ਸਭ ਮਹਿ ਵਸੈ ਪ੍ਰਭੁ ਏਕੋ ਸੋਇ॥ ਗੁਰਮਤੀ ਘਟਿ ਪਰਗਟੁ ਹੋਇ॥
 ਸਹਜੇ ਜਿਨਿ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਣਿ ਪਛਾਣਿਆ॥ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਮਿਲੈ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ॥੪॥
 (ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੬੬੩)

ਧਨਾਸਰੀ ਰਾਗ

ਤਿੰਨ ਤਾਲ

x	2	0	3
ਸਥਾਈ			ਧਪ ਸੇੳ
ਪ ਪ ਪ ਪ	ਪ ਨੀ ਪਨੀ ਸਾਂਨੀ	ਧਪ ਮਧ ਪ ਗੁ	ਮਪ ਗੁ - ਮ
ਵੰ ਤ ਹ ਰਿ	ਨਾ ਮਿ ਲਿੳ ਵੳ	ਲਾੳ ਲ਼ੳ ਇ ਗੁ	ੳੳ ਧ ੳ ਨ
ਧ - ਪ ਪ	ਗੁ ਮ ਪ ਪ	ਗੁ ਰੇ ਸਾ ਨੀ	ਮ ਪ - ਨੀ
ਰੈ ੳ ਹ ਰਿ	ਧ ਨੁ ਪ ਰ	ਗਾ ੳ ਸਿਆ ਹ	ਰਿ ਪੂ ੳ ੳ
ਪ - ਗੁ ਮ	ਪਨੀ ਸਾਰੋਂ ਨੀ ਸਾਂ	ਨੀਧ ਪਮ ਗੁਮ	ਸਾ ਗੁ - ਮ
ਪਾ ੳ ਤੇ ਵ	ਸੈੳ ੳੳ ਮ ਨਿ	ਆੳ ੳੳ ਇੳ	ਰਿ ਕਿ ੳ ਰ
ਅੰਤਰਾ			ਪਪ ਪ ਪ ਪ
ਮਪ ਧਪ ਗੁ ਮਮ	ਪ - ਨੀ -	ਸਾਰੋਂ ਨੀਸਾਂ ਸਾਂ ਸਾਂ	ਇਹ ਧ ਨੁ ਅ
ਖੳ ੳੳ ਟੁ ਨਨਿ	ਖੁ ੳ ਟੈ ਨ	ਜਾੳ ੳੳ ੳ ਇ	ਪਨੀ ਸਾਰੋਂ ਨੀ ਸਾਂ
ਮੰ ਗੁ ਰੋਂ ਸਾਂ	ਨੀ ਨੀ ਸਾਂ ਸਾਂ	ਪਨੀ ਸਾਂਨੀ ਧ ਪ	ਪੂੳ ੳੳ ਰੈ ੳ
ਸ ਤਿ ਗੁ ਰਿ	ਦੀ ਆ ੳ ਦਿ	ਖਾੳ ੳੳ ੳ ਇ	ਧਪ ਮਪ ਗੁ ਮ
ਪ ਸਾਂ ਸਾਂ ਸਾਂ	ਨੀ ਨੀ ਧ ਪ	ਗੁ - ਰੇ ਸਾ	ਅਪੁ ਨੇੳ ਸ ਤਿ
ਗੁ ਰ ਕਉੳ	ਸ ਦ ਬ ਲਿ	ਜਾ ੳ ਈ ੳ	ਨੀ ਸਾ ਗੁ ਮ
ਪ ਪ ਗੁ ਮ	ਪਨੀ ਸਗੁ ਰੋਂਸਾਂ ਨੀਸਾਂ	ਰੇਰੋਂ ਸਾਂਨੀ ਧਪ	ਗੁ ਰ ਕਿ ਰ
ਪਾ ਤੇ ਹ ਰਿ	ਮੳ ੳੳ ਨਿੳ ਵੳ	ਸਾੳ ੳੳ ਈੳ	

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੩

ਕਾਚਾ ਧਨੁ ਸੰਚਹਿ ਮੂਰਖ ਗਾਵਾਰ॥ ਮਨਮੁਖ ਭੂਲੇ ਅੰਧ ਗਾਵਾਰ॥
 ਬਿਖਿਆ ਕੈ ਧਨਿ ਸਦਾ ਦੁਖੁ ਹੋਇ॥ ਨਾ ਸਾਬਿ ਜਾਇ ਨ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ॥੧॥
 ਸਾਚਾ ਧਨੁ ਗੁਰਮਤੀ ਪਾਏ॥ ਕਾਚਾ ਧਨੁ ਫੁਨਿ ਆਵੈ ਜਾਇ॥ ਰਹਾਉ॥
 ਮਨਮੁਖਿ ਭੂਲੇ ਸਭਿ ਮਰਹਿ ਗਵਾਰ॥ ਭਵਜਲਿ ਡੂਬੇ ਨ ਉਰਵਾਰਿ ਨ ਪਾਰਿ॥
 ਸਤਿਗੁਰੁ ਭੇਟੇ ਪੂਰੈ ਭਾਗਿ॥ ਸਾਚਿ ਰਤੇ ਅਹਿਨਿਸਿ ਬੈਰਾਗਿ॥੨॥
 ਚਹੁ ਜੁਗ ਮਹਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਸਾਚੀ ਬਾਣੀ॥ ਪੂਰੈ ਭਾਗਿ ਹਰਿਨਾਮਿ ਸਮਾਣੀ॥
 ਸਿਧ ਸਾਧਿਕ ਤਰਸਹਿ ਸਭਿ ਲੋਇ॥ ਪੂਰੈ ਭਾਗਿ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ॥੩॥
 ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਸਾਚਾ ਸਾਚਾ ਹੈ ਸੋਇ॥ ਉਤਮ ਬ੍ਰਹਮੁ ਪਛਾਣੈ ਕੋਇ॥
 ਸਚੁ ਸਾਚਾ ਸਚੁ ਆਪਿ ਦ੍ਰਿੜਾਏ॥ ਨਾਨਕ ਆਪੇ ਵੇਖੈ ਆਪੇ ਸਚਿ ਲਾਏ॥੪॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੬੬੫)

ਧਨਾਸਰੀ ਰਾਗ

ਤਿੰਨ ਤਾਲ

x	2	0	3
ਸਥਾਈ			
- ਪ ਗੁ ਮ	ਗੁ ਰੇ ਸਾ -	- ਪਨੀ ਸਾਰੋਂ ਸਾਂਨੀ	ਧਪ ਮਪ ਗੁ ਮ
ੜ ਮ ਤੀ ੜ	ਪਾ ੜ ਏ ੜ	ੜ ਸਾੜ ੜੜ ਚਾੜ	ਧੜ ਨੁੜ ਗੁ ਰ
ਗੁਮ ਪਨੀ ਪਨੀ ਸਾਂਗੁੰ	ਰੋਸਾਂ ਨੀਸਾਂ ਰੋਸਾਂ ਨੀਧ	- ਪਨੀ ਸਾ ਗੁ	ਰੇ ਰੇ ਸਾ ਸਾ
ਆੜ ੜੜ ਵੈੜ ੜੜ	ਜਾੜ ੜੜ ਇੜ ੜੜ	ੜ ਕਾੜੜ ਚਾ	ਧ ਨੁ ਫੁ ਨਿ
ਅੰਤਰਾ		ਪਮ	
		ੜੜ	
		- ਪ - ਪ	ਧਪ ਮਪਗੁ ਮ
		ੜ ਕਾ ੜ ਚਾ	ਧੜ ਨੁੜ ਸੰ ਚਹਿ
ਪ ਪ ਨੀ ਨੀ	ਸਾਂ - ਸਾਂ ਸਾਂ	- ਪਨੀ ਸਾਂ ਗੁੰ	ਰੋਂ - ਸਾਂ -
ਮੂ ਰ ਖ ਗਾ	ਵਾ ੜ ੜ ਰ	ੜ ਮਨਮੁ ਖ	ਭੂ ੜ ਲੇ ੜ
ਪਨੀ ਸਾਰੋਂ ਨੀ ਸਾਂ	ਨੀ ਘ ਪ ਪ	- ਧ ਮ ਪ	ਗੁ - ਮ ਪ
ਅੰੜ ੜੜ ਧ ਗਾ	ਵਾ ੜ ੜ ਰ	ੜ ਬਿ ਖਿ ਆ	ਕੈ ੜ ਧਨਿ ਸ
ਪਨੀ ਸਾਂਨੀ ਧ ਪ	ਗੁ - ਰੇ ਸਾ	ਨੀਸਾ ਗੁਮ ਪ ਮ	ਪ - ਗੁ ਮ
ਦਾੜ ੜੜ ਦੁ ਖੁ	ਹੋ ੜ ੜ ਇ	ਨਾੜ ੜੜ ਸਾ ਬਿ	ਜਾ ੜ ਇ ਨ
ਪਨੀ ਸਾਂਗੁੰ ਰੋਸਾਂ ਨੀਸਾਂ	ਰੋਸਾਂ ਨੀਧ ਪਮ ਗੁਰੇ	ਸ	
ਪਰਾ ੜੜ ਪੜ ਤਿੜ	ਰੋੜ ੜੜ ੜੜ ੜੜ	ਇ	

ਰਾਗ ਸੂਹੀ

ਸੂਹੀ ਇਕ ਅਪ੍ਰਚੱਲਿਤ ਰਾਗ ਹੈ। ਪੁਰਾਤਨ ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਜਾਂ ਆਧੁਨਿਕ ਸੰਗੀਤ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਰਾਗ ਦਾ ਉਲੇਖ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਅਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਇਸ ਦੇ ਵਾਸਤਵਿਕ ਸਰੂਪ ਬਾਰੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਵਿਚ ਮੱਤਭੇਦ ਹੋਣਾ ਇਕ ਸੁਭਾਵਿਕ ਗੱਲ ਹੈ। ਮੱਧਕਾਲੀ ਧਾਰਮਿਕ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵਿਚੋਂ ‘ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ’ ਵਿਚ ਇਸ ਰਾਗ ਵਿਚ ਬਾਣੀ ਗਾਈ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਕਈ ਵਿਦਵਾਨ ‘ਸੂਹਾ’ ਰਾਗ ਨੂੰ ਹੀ ਸੂਹੀ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। “ਗੁਰ ਸ਼ਬਦ ਰਤਨਾਕਰ ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼” ਦੇ ਲੇਖਕ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਇਸ ਰਾਗ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਖਦੇ ਹਨ “ਸੂਹੀ ਇਕ ਰਾਗਿਣੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੂਹਾ ਵੀ ਆਖਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਾਫੀ ਠਾਠ ਦੀ ਸ਼ਾਡਵ ਰਾਗਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਪੈਵਤ ਵਰਜਿਤ ਹੈ। ਸੂਹੀ ਵਿਚ ਗੰਧਾਰ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਾਦ ਕੋਮਲ, ਬਾਕੀ ਸ਼ੁੱਧ ਸੁਰ ਹਨ। ਵਾਦੀ ਮਧਿਅਮ ਅਤੇ ਸੰਵਾਦੀ ਸ਼ਡਜ ਹੈ। ਗਾਉਣ ਦਾ ਵੇਲਾ ਦੋ ਘੜੀ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹੇ ਹੈ।” ਇਸ ਵਿਆਖਿਆ ਤੋਂ ਉਪਰੰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਆਰੋਹੀ ਅਵਰੋਹੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਆਰੋਹ : ਸਾ ਰੇ ਗੁ ਮ ਪ ਨੀ ਸਾਂ।

ਅਵਰੋਹ : ਸਾਂ ਨੀ ਮ ਪ, ਗੁ ਰੇ ਸਾ।

ਉਪਰੋਕਤ ਕਥਨ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਚਿਹਨ ਚੱਕਰ ਪ੍ਰਚੱਲਿਤ ਰਾਗ ਸੂਹਾ ਦੇ ਸਰੂਪ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਹਨ। ਮੱਧ ਕਾਲ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਆਧੁਨਿਕ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਇਹ ਰਾਗ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਇਕ ਅਨਿੱਖੜ ਅੰਗ ਬਣਿਆ ਚਲਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਾਗ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਪੱਛਮੀ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਦੇਣ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਸੂਹੀ ਦੀ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਸੂਹੀ ਰਾਗ ਕਾਨ੍ਹੜੇ ਦੀ ਇਕ ਵੰਨਗੀ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦਾ ਮੱਤ ਹੈ ਕਿ ਸੂਹੀ ਰਾਗ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਦਰਬਾਰੀ ਕਾਨ੍ਹੜਾ ਅਤੇ ਮੇਘ ਮਲਾਰ ਦੇ ਸੰਜੋਗ ਤੋਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਕੁਝ ਹੋਰ ਦੀ ਰਾਇ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਾਨ੍ਹੜਾ ਅਤੇ ਸਾਰੰਗ ਦੇ ਮੇਲ ਤੋਂ ਅਤੇ ਕਈਆਂ ਨੇ ਬਹਾਰ ਅਤੇ ਸਾਰੰਗ ਦੇ ਮੇਲ ਤੋਂ ਉਤਪਤੀ ਮੰਨੀ ਹੈ। ਰਚਨਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਵਿਚ ਥੋੜ੍ਹਾ ਵਿਤਕਰਾ ਆਵੱਸ਼ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਭ ਸਹਿਮਤ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨ੍ਹੜਾ ਦਾ ਇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ।

ਬਾਟ ਪੱਧਤੀ ਤੇ ਪਗ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਸੰਗੀਤਕਾਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਰਾਗ ਦੀ

ਉਤਪਤੀ ਕਾਫੀ ਥਾਟ ਤੋਂ ਮੰਨੀ ਹੈ। ਰਾਗਾਂਗ ਪੱਧਤੀ ਅਪਨਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਲਾਕਾਰ ਵਿਗਿਆਨੀ ਸੂਹੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੜਾ ਅੰਗ ਦਾ ਰਾਗ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਰਾਗ ਦੇ ਨਾਦਾਤਮਕ ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਗੰਧਾਰ ਨਿਸ਼ਾਦ ਕੋਮਲ, ਪੈਵਤ ਵਰਜਿਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੁਚ ਸ਼ੁੱਧ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਆਰੋਹ ਵਿਚ ਰਿਸ਼ਭ ਸੁਚ ਘੱਟ ਜਾਂ ਵਰਜਿਤ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਇਸ ਦੀ ਜਾਤੀ ਔੜਵ-ਸ਼ਾਡਵ ਹੈ। ਕੁਝ ਗਾਇਕ-ਵਾਦਕ ਇਸ ਦੇ ਆਰੋਹ ਵਿਚ ਰਿਸ਼ਭ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਜਾਤੀ ਸ਼ਾਡਵ-ਸ਼ਾਡਵ ਮੰਨਦੇ ਹਨ; ਪਰੰਤੂ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਥਮ ਮੱਤ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਗ ਦਾ ਵਾਦੀ ਸੁਚ ਮਧਿਅਮ ਅਤੇ ਸੰਵਾਦੀ ਸ਼ਡਜ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਗਾਉਣ ਵਜਾਉਣ ਦਾ ਵੇਲਾ ਦਿਨ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪਹਿਰ ਦਾ ਅੰਤ ਹੈ। ਕਈ ਗਾਇਕ ਇਸ ਨੂੰ ਰਾਤ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪਹਿਰ ਵੀ ਗਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਪਰੰਤੂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮਾਂ ਇਸ ਦਾ ਦਿਨ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪਹਿਰ ਦਾ ਅਖੀਰ ਹੀ ਹੈ। ਕਿਉਂ ਜੋ ਇਹ ਕਾਨੂੜੇ ਦੀ ਇਕ ਵੰਨਗੀ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਰਾਗ ਵਿਚੋਂ ਕਾਨੂੜੇ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ 'ਨੀ ਪ' ਗੰਧਾਰ ਦਾ ਅੰਦੋਲਿਤ ਅਤੇ ਵਕਰ ਪ੍ਰਯੋਗ 'ਗੁ' 'ਗੁ, ਮਗੁ, ਮ ਰੇ ਸਾ ਆਦਿ ਇਸ ਵਿਚ ਵੀ ਕਰਨ ਗੋਚਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੂਹੀ ਵਿਚ ਮਧਿਅਮ ਸੁਚ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ਰਾਂਤੀ ਸਥਾਨ ਹੈ। ਆਲਾਪਕਰਨ ਵੇਲੇ ਮਧਿਅਮ ਉੱਤੇ ਮੁਕਾਮ (ਠਹਿਰਾਉ) ਕਰਨ ਨਾਲ ਇਹ ਰਾਗ ਬੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਸਮਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਨਿਕਟ ਵਰਤੀ ਰਾਗ ਨਾਇਕੀ-ਕਾਨੜਾ, ਦੇਵਸਾਖ, ਸੁਘਰਾਈ ਅਤੇ ਸ਼ਹਾਨਾ ਹਨ। ਪਰੰਤੂ ਇਸ ਦੇ ਆਰੋਹ, ਅਵਰੋਹ, ਮੁੱਖ ਅੰਗ ਅਤੇ ਵਿਸਤਾਰ ਦਾ ਧਿਆਨ ਪੂਰਵਕ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਹ ਰਾਗ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲੋਂ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਆਰੋਹ : ਨੀ ਸਾ 'ਗੁ, ਮ, ਪ ਨੀ ਮ ਪ ਸਾਂ।

ਅਵਰੋਹ : ਸਾਂ, ਨੀ ਪ, ਮ ਪ 'ਗੁ ਮ, ਪ 'ਗੁ ਮ ਰੇ ਸਾ।

ਮੁੱਖ ਅੰਗ : ਨੀ ਪ, ਮ ਪ ਸਾਂ, ਨੀ ਪ ਮ ਪ 'ਗੁ ਮ, ਰੇ ਸਾ।

ਸੁਚ ਵਿਸਤਾਰ

1. (ਸਾ), ਰੇ, ਨੀ ਨੀ ਸਾ, ਨੀ ਸਾ, 'ਗੁ 'ਗੁ, ਮ ਮ, ਰੇ ਸ, ਨੀ ਸਾ ਮਾ, ਰੇ ਸਾ, ਰੇ ਨੀ ਸਾ, ਨੀ ਪ ਮ ਪ ਨੀ ਪ, ਨੀ ਨੀ ਪ ਮ ਪ ਮ ਪ ਸਾ, ਪ ਨੀ, ਪ ਸਾ ਸਾ 'ਗੁ 'ਗੁ, ਮ, ਨੀ ਪ ਮ ਪ ਸਾ ਨੀ ਰੇ ਸਾ, ਸਾ ਸਾ 'ਗੁ 'ਗੁ, ਮ, ਮ ਪ, 'ਗੁ ਮਰੇਸਾ।
2. ਨੀ ਸਾ 'ਗੁ 'ਗੁ, ਮ, ਮ ਪ, 'ਗੁ 'ਗੁ, ਮ, ਗੁ ਮ ਪ, 'ਗੁ 'ਗੁ ਮ, ਰੇ ਸਾ, ਨੀ ਪ ਮ ਪ 'ਗੁ 'ਗੁ, ਮ, ਪ 'ਗੁ ਮ, ਰੇ ਸਾ, ਸਾ ਸਾ ਨੀ ਪ, ਮ ਪ 'ਗੁ 'ਗੁ, ਮ, ਮ ਨੀ ਨੀ ਪ, ਮ ਪ 'ਗੁ ਨੀ ਨੀ ਪ ਮ ਪ, 'ਗੁ 'ਗੁ ਮ, ਪ ਨੀ ਪ ਮ ਨੀ ਪ ਮ ਪ ਨੀ ਸਾਂ, ਸਾਂ ਰੋਂ ਨੀ ਸਾਂ, ਪ ਨੀ ਮ ਪ 'ਗੁ ਮ, ਨੀ ਪ ਮ ਪ ਸਾਂ, ਨੀ ਪ ਮ ਪ, 'ਗੁ 'ਗੁ ਮ, ਪ 'ਗੁ ਮ ਰੇ ਸਾ।
3. ਨੀ ਸਾ ਗੁ ਮ ਪ ਨੀ ਮ ਪ ਸਾਂ, ਨੀ ਸਾਂ, ਸਾਂ ਰੋਂ ਨੀ ਸਾਂ, ਨੀ ਪ ਮ ਪ ਸਾਂ,

ਨੀ ਸਾਂ, ਨੀ ਪ ਮ ਪ ਨੀ ਮ ਪ ਾਗੁ ਾਗੁ ਮ, ਗੁ ਮ ਪ ਨੀ ਪ, ਮ ਪ ਸਾਂ, ਨੀ
 ਸਾ ਗੁ ਮ, ਪ ਨੀ ਸਾਂ ਰੇਂ, ਸਾਂਰੇਂ ਨੀ ਸਾਂ, ਪ ਨੀ ਮ ਪ ਸਾਂ, ਨੀ ਸਾਂ, ਮ ਪ ਨੀ
 ਸਾਂ ਰੇਂ ਾਗੁੰ ਾਮਗੁੰ ਰੇਂ ਸਾਂ, ਸਾਂ ਮ ਰੇਂ ਸਾਂ, ਰੇਂ ਨੀ ਸਾਂ, ਨੀ ਪ ਮ ਪ ਸਾਂ, ਨੀ
 ਸਾਂ, ਰੇਂ ਰੇਂ ਸਾਂ ਨੀ ਸਾਂ, ਨੀ ਨੀ, ਪ ਮ ਪ, ਗੁ ਮ ਗੁ ਮ ਰੇ ਸਾ, ਨੀ ਪ ਮ ਪ
 ਸਾਂ ਨੀ, ਰੇਂ ਸਾਂ ਨੀ ਸਾਂ ਾਗੁੰ ਾਗੁੰ ਮ ਰੇਂ ਸਾਂ, ਨੀਸਾਂ ਗੁ ਮ ਪ ਨੀ ਸਾਂ ਰੇਂ ਨੀ
 ਸਾਂ ਗੁੰ ਮ ਪ ਾਗੁੰ ਮ ਰੇਂ ਸਾਂ, ਸਾਂ ਰੇਂ ਨੀ ਸਾਂ, ਨੀ ਪ, ਮ ਪ ਨੀ ਪ ਾਗੁ ਮ,
 ਰੇ ਸਾ, ਨੀ ਪ ਮ ਪ ਸਾ।

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੩ (ਛੰਤ)

ਸਾਜਨ ਆਇ ਵੁਠੇ ਘਰ ਮਾਹੀ॥
 ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵਹਿ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਅਘਾਹੀ॥
 ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇ ਸਦਾ ਤ੍ਰਿਪਤਾਸੀ ਫਿਰਿ ਭੂਖ ਨ ਲਾਗੈ ਆਏ॥
 ਦਹਿ ਦਿਸਿ ਪੂਜ ਹੋਵੈ ਹਰਿ ਜਨ ਕੀ ਜੋ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਏ॥
 ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਆਪੇ ਜੋੜਿ ਵਿਛੋੜੇ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਕੇ ਦੂਜਾ ਨਾਹੀ॥
 ਸਾਜਨ ਆਇ ਵੁਠੇ ਘਰ ਮਾਹੀ॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੭੬੮)

ਸੂਹੀ ਰਾਗ	ਤਿੰਨ ਤਾਲ		
x	2	0	3
ਸਥਾਈ			ਨੀਪ ਮਪ ਾਗੁ - ਮ ਸਾS SS ਜ S ਨ
ਪ ਸਾਂ ਸਾਂ ਸਾਂ	ਨੀਨੀ ਪਨੀ ਸਰੇਂ ਨੀਸਾਂ	ਨੀ ਪ ਪ ਨੀ	S ਮਗੁਮਗੁਮ
ਆS ਇ ਵੁ	ਠੇS SS ਘS ਰS	ਮਾ S ਹੀ ਹ	ਰਿ ਗੁS SS ਣ
ਰੇ - ਸ -	ਮੇ ਪ ਗੁ ਮ	ਨੀਪ ਸਾਂਨੀ ਰੇਂਸਾਂ	
ਗਾ S ਵਹਿS	ਤ੍ਰਿ ਪ ਤਿ ਅ	ਘਾS SS ਹੀS	
ਅੰਤਰਾ			ਨੀ ਪ ਨੀਪ ਮ ਪ ਰਿ ਗੁS S ਣ
ਸਾਂ - ਸਾਂ ਸਾਂ	ਸਾਂ - ਰੇਂ ਸਾਂ	ਸਰੇਂ ਨੀ ਸਾਂ ਸਾਂ	ਗੁੰ - ਗੁੰ ਮੰ
ਗਾ S ਇ ਸ	ਦਾ S ਤ੍ਰਿ ਪ	ਤਾS S ਸੀ ਫਿਰਿ	ਭੂ S ਖ ਨ
ਰੇਂ - ਸਾਂ -	ਨੀ ਸਾਂ ਨੀਸਾਂ ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀ ਪ ਪ ਨੀਪ	ਮਪ ਗੁ - ਮ
ਲਾ S ਗੈ S	ਆ S SS SS	ਏ S S ਦS	ਹS ਦਿ S ਸਿ
ਪ ਸਾਂ ਸਾਂ ਨੀ	- ਪ ਮਪ ਨੀਪ	ਗੁ ਮ ਰੇ ਸਾ	ਮ ਪ ਗੁ ਮ
ਪੂ S ਜ ਹੋ	S ਵੈ ਹS ਰਿS	ਜ ਨ ਕੀ ਜੋ	ਹ ਰਿ ਹ ਰਿ
ਨੀਪ ਸਾਂਨੀ ਰੇਂ ਸਾਂ	ਪਨੀ ਸਰੇਂ ਸਾਂਨੀ ਪਮ	ਗੁਮ ਰੇਸਾ ਨੀਸਾਂ	
ਨਾS SS S ਮ	ਧਿਆ SS SS SS	ਏS SS SS	

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੩

ਸਾਧਨ ਬਾਲੀ ਧੁਰਿ ਮੇਲੀ ਮੇਰੈ ਪ੍ਰਭਿ ਆਪਿ ਮਿਲਾਈ ਰਾਮ॥
 ਗੁਰਮਤੀ ਘਟਿ ਚਾਨਣੁ ਹੋਆ ਪ੍ਰਭੁ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਸਭ ਥਾਈ ਰਾਮ॥
 ਪ੍ਰਭੁ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਸਭ ਥਾਈ ਮੰਨਿ ਵਸਾਈ ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਪਾਇਆ॥
 ਸੋਜ ਸੁਖਾਲੀ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਭ ਭਾਣੀ ਸਚੁ ਸੀਗਾਰੁ ਬਣਾਇਆ॥
 ਕ੍ਰਾਮਣਿ ਨਿਰਮਲ ਹਉਮੈ ਮਲੁ ਖੋਈ ਗੁਰਮਤਿ ਸਚਿ ਸਮਾਈ॥
 ਨਾਨਕ ਆਪਿ ਮਿਲਾਈ ਕਰਤੈ ਨਾਮੁ ਨਵੈ ਨਿਧਿ ਪਾਈ॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੨੨੦)

ਸੂਹੀ ਰਾਗ				ਤਿੰਨ ਤਾਲ
x	2	0	3	
ਸਥਾਈ			ਨੀ	ਪ ਨੀ ਮ ਪ
			ਸਾ	ੜ ਧ ੜ ਨ
ਸਾਂ - ਸਾਂ -	- ਪਨੀ ਸਾਰੋ ਨੀਸਾਂ	ਨੀ ਪ ਪ ਪ		ਨੀਪਮਪਸਾਂ ਸਾਂ
ਬਾ ੜ ਲੀ ੜ	ੜ ਧੁੜ ੜੜ ਰਿੜ	ਮੇ ੜ ਲੀ ਮੇ		ਰੈੜ ੜੜ ਪ੍ਰ ਭਿ
ਨੀ ਪ ਪ ਪ	*ਗੁ - *ਗੁ ਮ	ਰੇ - ਸਾ ਗੁ		ਮ ਰੇ - ਸਾ
ਆ ੜ ਖਿ ਮਿ	ਲਾ ੜ ਈ ੜ	ਰਾ ੜ ਮ ਗੁ		ਰ ਮ ੜ ੜ
ਰੇ - ਸਾ ਸਾ	ਪੁ ਨੀ ਪੁ ਸਾ	ਨੇ ਰੇ ਸਾਸਾਸਾ		ਗੁ ਗੁ ਮ ਪ
ਤੀ ੜ ਘ ਟਿ	ਚਾ ੜ ਨ ਣੁ	ਹੋ ੜ ਆ ਪ੍ਰਭੁ		ਰ ਵਿ ੜ ਰ
ਨੀ ਪ ਪ ਪ	ਨੀਨੀ ਪਨੀ ਮਪ ਨੀਸਾਂ	ਨੀਪ ਮਪ ਗੁਮ		
ਹਿਆ ੜ ਸ ਭ	ਥਾੜ ੜੜ ਈੜ ੜੜ	ਰਾੜ ੜੜ ਮੜ		
ਅੰਤਰਾ			ਨੀਪ	- ਮ ਮ ਮ
			ਪ੍ਰਭੁ	ੜ ਰਵਿ ਰ ਹਿਆ
ਪ ਪ ਨੀ ਪ	- ਸਾਂ ਸਾਂ ਸਾਂ	ਸਾਰੋ ਨੀਸਾਂ	-	ਗੁਾਂ - ਗੁਾਂ ਮਾਂ
ਸ ਭ ਥਾ ਈ	ੜ ਮੰ ਨਿ ਵ	ਸਾੜੜ ਈ ੜ		ਪੂ ੜ ਰ ਬਿ
ਰੇ ਰੋ ਸਾਂ -	ਨੀ ਸਾਂ ਨੀਸਾਂ ਰੋਸਾਂ	ਨੀ ਪ ਪ -		ਨੀ ਪ ਪ ਪ
ਲਿ ਖਿ ਆ ੜ	ਪਾ ੜ ੜੜ ੜੜ	ਇਆ ੜੜ ੜ		ਸੇ ੜ ਜ ਸੁ
ਮਪ ਸਾਂ ਨੀ ਪ	*ਗੁ - *ਗੁ ਮ	ਰੇ - ਸਾ -		- ਸ *ਗੁ ਮ
ਖਾੜ ੜ ਲੀ ਮੇ	ਰੇ ੜ ਪੁ ਭ	ਭਾ ੜ ਣੀ ੜ		ੜ ਸ ਚੁ ਸੀ
ਨੀ ਪ ਪ ਪ	ਨੀਨੀ ਪਨੀ ਸਾਰੋ ਨੀਸਾਂ	ਨੀਪ ਮਪ ਗੁਮ		
ਗਾ ੜ ਰੁ ਬ	ਣਾੜ ੜੜ ੜੜ ੜੜ	ਇਆ ੜੜ ੜੜ		

ਸੁਹੀ ਮਹਲਾ ੩

ਜੇ ਲੋੜਹਿ ਵਰੁ ਬਾਲੜੀਏ ਤਾ ਗੁਰ ਚਰਣੀ ਚਿਤੁ ਲਾਏ ਰਾਮੁ॥
 ਸਦਾ ਹੋਵਹਿ ਸੋਹਾਗਣੀ ਹਰਿ ਜੀਉ ਮਰੈ ਨ ਜਾਏ ਰਾਮ॥
 ਹਰਿ ਜੀਉ ਮਰੈ ਨ ਜਾਏ ਗੁਰ ਕੈ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਏ ਸਾਧਨ ਕੰਤ ਪਿਆਰੀ॥
 ਸਚਿ ਸੰਜਮਿ ਸਦਾ ਹੈ ਨਿਰਮਲ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਸੀਗਾਰੀ॥
 ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਸਾਚਾ ਸਦ ਹੀ ਸਾਚਾ ਜਿਨਿ ਆਪੇ ਆਪੁ ਉਪਾਇਆ॥
 ਨਾਨਕ ਸਦਾ ਪਿਰੁ ਰਾਵੇ ਆਪਣਾ ਜਿਨਿ ਗੁਰ ਚਰਣੀ ਚਿਤੁ ਲਾਇਆ॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੭੭੧)

ਸੁਹੀ ਰਾਗ			ਰੂਪਕ ਤਾਲ		
×	2	3	×	2	3
ਸਥਾਈ					
ਨੀ ਪ ਪ	ਮ ਪ	ਮਪ ਨੀਪ	ਗੁ ਗੁ ਮ	ਰੇ -	ਨੀ ਸਾ
ਜੇ ਟ ਲੇ	ੜਹਿ ਟ	ਵਟ ਰਟ	ਬਾ ਲ ਝੀ	ਏ ਟ	ਤਾ ਟ
ਰੇਰੇ ਨੀ ਸ	ਮਗੁ ਮ	ਨੀ ਪ	ਮਪ ਸਾਂ ਨੀਪ	ਗੁ ਗੁ	ਮ ਮ
ਗੁਰ ਚ ਰ	ਣੀਠ ਟ	ਚਿ ਤੁ	ਲਾ ਟ ਏਠ	ਰਾ ਟ	ਟ ਮ
ਪ ਗੁ ਮ	ਰੇ -	ਸਾ ਸਾ	ਨੀਸ ਰੇਸਾ ਨੀਸਾ	ਨੀ ਪ	- ਸਾਸਾ
ਸ ਦਾ ਹੋ	ਵਹਿ ਟ	ਟ ਸੁ	ਹਾ ਟ ਟ ਗਾ ਟ	ਣੀ ਟ	ਟ ਹਰਿ
ਗੁ ਗੁ ਮ	ਨੀ ਪ	ਮ ਪ	ਮਪ ਸਾਂ ਨੀਪ	ਗੁ ਗੁ	ਮ ਮ
ਜੀ ਟ ਉ	ਮ ਰੈ	ਟ ਨ	ਜਾ ਟ ਏਠ	ਰਾ ਟ	ਟ ਮ
ਅੰਤਰਾ					ਨੀਨੀ ਪਪ
					ਹਰਿ ਜੀਉ
ਮ ਮ ਪ	ਨੀ ਪ	ਸਾਂਸਾਂ	ਸਾਂ ਸਾਂ ਸਾਂ	ਸਾਂ -	ਸਾਂ -
ਮ ਰੈ ਨ	ਜਾ ਇ	ਗੁਰ ਕੈ	ਸਹ ਜਿ ਸੁ	ਭਾ ਟ	ਏ ਟ
ਪਨੀ ਪ ਨੀ	ਪਨੀ ਸਾਰੇ	ਨੀ ਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ ਰੋਸਾਂ ਨੀਸਾਂ	ਨੀ ਪ	- -
ਸਾ ਟ ਧ ਨ	ਕੰਠ ਟ ਟ	ਟ ਤ	ਪਿਆ ਟ ਟ ਟ	ਰੀ ਟ	ਟ ਟ
ਮਪ ਨੀ ਸਾਂ	ਗੁ ਮ	ਰੇਰੇ ਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ ਰੇਸਾਂ ਨੀਸਾਂ	ਨੀ ਪ	ਪ ਪ
ਸ ਟ ਟ ਚਿ	ਸੰ ਟ	ਜਮਿ ਸ	ਦਾ ਟ ਟ ਹੈ ਟ	ਨਿ ਰ	ਮ ਲ
ਨੀ ਮ ਪ	ਮਪ ਸਾਂ	ਨੀ ਪ	ਨੀਨੀ ਪਨੀ ਮਪ	ਸਾਂਸਾਂ ਨੀਪ	ਮਪ ਗੁਮ
ਗੁ ਰ ਕੈ	ਸ ਟ ਬ	ਦਿ ਸੀ	ਗਾ ਟ ਟ ਟ	ਟ ਰੀ ਟ	ਟ ਟ

ਮ : ੩ (ਵਾਰ ਸੁਹੀ ਕੀ ਸਲੋਕਾ ਨਾਲਿ)

ਸੂਹਵੀਏ ਨਿਮਾਣੀਏ ਸੋ ਸਹੁ ਸਦਾ ਸਮਾਲਿ॥

ਨਾਨਕ ਜਨਮੁ ਸਵਾਰਹਿ ਆਪਣਾ ਕੁਲੁ ਭੀ ਛੁਟੀ ਨਾਲਿ॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੭੮੫)

ਸੁਹੀ ਰਾਗ		ਤਿੰਨ ਤਾਲ	
x	2	0	3
ਸਥਾਈ		- ਪਨੀ ਪਮ ਪਨੀ	ਸਾਂ - - ਨੀਪ
		ੜ ਸੂੜ ਹੜ ਵੀੜ	ਏ ੜ ੜ ਨਿੜ
ਅਗੁ ਅਗੁ ਅਗੁ ਮ	ਰੇ - ਨੀ ਸਾ	ਸਾ - ਅਗੁ ਮ	ਨੀ ਪ ਅਗੁ ਮ
ਮਾ ੜ ੜ ਣੀ	ਏ ੜ ੜ ੜ	ਸੋ ੜ ਸ ਹੁ	ਸ ਦਾ ੜ ਸ
ਮਪ ਨੀਸਾਂ ਰੋਸਾਂ ਨੀਸਾਂ	ਨੀਪ ਮਪ ਗੁਮ ਰੋਸਾ	ਨੀਸਾ	
ਮਾੜ ੜੜ ੜੜ ੜੜ	ੜੜ ੜੜ ੜੜ ੜੜ	ਲਿੜ	
ਅੰਤਰਾ		ਮ ਪ ਨੀ ਪ	ਸਾਂ ਸਾਂ ਸਾਂ ਸਾਂ
		ਨਾ ੜ ਨ ਕ	ਜ ਨ ਮੁ ਸ
ਪਨੀ ਸਰੋਂ ਸਾਂਨੀ ਨੀਸਾਂ	ਰੋਂਸਾਂ ਨੀਸਾਂ ਨੀ ਪ	ਮ ਪ ਨੀ ਸਾਂ	ਗੁਾਂ ਮਾਂ ਰੋਂ ਸਾਂ
ਵਾ ੜੜ ਰਹਿਆੜ	ੜੜ ਪੜ ਣਾ ੜ	ਕੁ ਲੁ ਭੀ ੜ	ਛੁ ੜ ਟੀ ੜ
ਨੀਸਾਂ ਰੋਂਸਾਂ ਨੀਸਾਂ ਰੋਂਸਾਂ	ਨੀਪ ਮਪ ਗੁਮ ਰੋਂਸਾਂ	ਨੀਸਾ	
ਨਾੜ ੜੜ ੜੜ ੜੜ	ੜੜ ੜੜ ੜੜ ੜੜ	ਲਿੜ	

ਮ : ੩ (ਵਾਰ ਸੂਹੀ ਕੀ ਸਲੋਕਾ ਨਾਲਿ)

ਕਾਜਲ ਫੂਲ ਤੰਬੋਲ ਰਸੁ ਲੇ ਧਨ ਕੀਆ ਸੀਗਾਰੁ॥

ਸੇਜੈ ਕੰਤੁ ਨ ਆਇਓ ਏਵੈ ਭਇਆ ਵਿਕਾਰੁ॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੭੮੮)

ਸੂਹੀ ਰਾਗ			ਰੂਪਕ ਤਾਲ		
×	2	3	×	2	3
ਸਥਾਈ					
ਮਗੁ ਮਗੁ ਮ	ਨੀ ਪ	ਮ ਪ	ਮਗੁ ਮਗੁ ਮ	ਰੇ ਰੇ	ਨੀ ਸਾ
ਕਾ ਜ ਲ	ਫੂ ਟ	ਲ ਤੰ	ਬੋਟ ਟ ਟ ਲ	ਰ ਸੁ	ਲੇ ਟ
ਮਗੁ ਮਗੁ ਮ	ਨੀਪ ਮਪ	ਸਾਂ -	ਪਨੀ ਸਰੋ ਸਾਂਨੀ	ਪਨੀ ਪਮ	ਗੁਮ ਰੇਸਾ
ਧ ਨ ਕੀ	ਆਟ ਟ ਟ	ਸੀ ਟ	ਗਾਟ ਟ ਟ ਟ	ਟ ਟ ਟ	ਟ ਰੁ
ਅੰਤਰਾ					
ਮ ਪ -	ਨੀਪ ਮਪ	ਸਾਂ ਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ ਰੋਂ ਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ ਰੋਂਸਾਂ	ਨੀ ਪ
ਸੇ ਜੈ ਟ	ਕੰਟ ਟ ਟ	ਤੁ ਨ	ਆਟ ਟ ਟ ਇਓ	ਟ ਟ ਟ	ਟ ਟ
ਮਪ ਨੀ ਸਾਂ	ਗੁ ਮ	ਰੋਂ ਸਾਂ	ਨੀਨੀ ਪਨੀ ਸਾਂਰੋਂ	ਸਾਂਨੀ ਪਮ	ਗੁਮ ਰੇਸਾ
ਏਟ ਵੈ ਟ	ਭਇ ਆ	ਟ ਵਿ	ਕਾਟ ਟ ਟ ਟ	ਟ ਟ ਟ	ਟ ਰੁ

ਰਾਗ ਬਿਲਾਵਲ

ਬਿਲਾਵਲ ਬੜਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅਤੇ ਪੁਰਾਤਨ ਰਾਗ ਹੈ। ਮੱਧਕਾਲੀ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਹਰ ਇਕ ਸੰਗੀਤ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਵਰਣਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਸ ਦੇ ਅਤਿਅੰਤ ਲੋਕਪ੍ਰਿਯ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਭਲੀ-ਭਾਂਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਵਰਤਮਾਨ ਥਾਟ ਪੱਧਤੀ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਰਾਗ ਦੀ ਰਚਨਾ ਬਿਲਾਵਲ ਥਾਟ ਤੋਂ ਮੰਨੀ ਹੈ। ਇਹ ਆਪਣੇ ਥਾਟ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅਤੇ ਜਨਕ ਰਾਗ ਹੈ। ਬਿਲਾਵਲ ਵਿਚ ਸਭ ਸੂਰ ਸ਼ੁੱਧ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਪਰ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਪੈਵਤ ਦੇ ਸੰਜੋਗ ਨਾਲ ਕੋਮਲ ਨਿਸ਼ਾਦ ਅਲਪ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਕਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਗਾਇਨ ਵਾਦਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸਵੇਰ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪਹਿਰ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਵਾਦੀ ਪੈਵਤ ਅਤੇ ਸੰਵਾਦੀ ਗੰਧਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਉਤਰਾਂਗ ਵਾਦੀ ਰਾਗ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਜਾਤੀ ਬਾਰੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵਿਤਕਰਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੋਚਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਜਾਤੀ ਸੰਪੂਰਣ, ਕਈ ਸ਼ਾਡਵ-ਸੰਪੂਰਣ ਅਤੇ ਕਈ ਸ਼ਾਡਵ-ਵਕਰ ਸੰਪੂਰਣ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਕ੍ਰਿਆਤਮਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਵੇਖਣ ਨਾਲ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਆਰੋਹ ਵਿਚ ਮਧਿਅਮ ਲਗਭਗ ਵਰਜਿਤ ਹੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਵਰੋਹ ਵਿਚ ਸੱਤ ਸੂਰ ਵਕਰ ਰੀਤਿ ਨਾਲ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਜਾਤੀ ਸ਼ਾਡਵ ਵਕਰ-ਸੰਪੂਰਣ ਵਧੇਰੇ ਉੱਚਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਆਰੋਹਾਤਮਕ ਰੀਤਿ ਨਾਲ ਜਦੋਂ ਕਲਾਕਾਰ ਤਾਰ ਸ਼ਡਜ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਨਿਸ਼ਾਦ ਦਾ ਵਕਰ ਰੂਪ ਲੈਂਦੇ ਕੰਨ ਗੋਚਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ 'ਗ ਪ ਧ ਨੀ ਧ ਸਾਂ।'

ਮੱਧਕਾਲੀ ਕਈ ਸੰਗੀਤ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਹਿੰਡੋਲ ਦੀ ਰਾਗਣੀ ਕਈਆਂ ਨੇ ਭੈਰਵ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਗ੍ਰੰਥ 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ' ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ 'ਰਾਗ ਬਿਲਾਵਲ' ਹੀ ਲਿਖਿਆ ਉਪਲਬਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

- ਆਰੋਹ : ਸਾ ਰੇ ਗ ਰੇ, ਗ ਪ ਾਧ ਨੀ ਸਾਂ।
 ਅਵਰੋਹ : ਸਾਂ ਨੀ ਾਧ ਾਧ ਪ, ਮ ਗ, ਮ ਰੇ, ਸਾ।
 ਮੁੱਖ ਅੰਗ : ਗ ਰੇ, ਗ ਪ, ਨੀ ਧ, ਨੀ ਸਾਂ।

ਸੁਰ ਵਿਸਤਾਰ

1. (ਸਾ) ਸਾ ਸਾ ਗ ਰੇ ਗ, ਗ ਮ ਰੇ, ਸਾ ਰੇ ਸਾ, ਸਾ ਰੇ ਸਾ ਸਾ ਧ ਧ, ਪੁ ਧੁ ਗ, ਮੁ ਰੇ, ਗੁ ਮੁ ਪ ਗ ਮੁ ਰੇ, ਗੁ ਮੁ ਧ ਧ ਧ ਨੀ, ਧੁ ਧੁ ਪੁ ਗੁ ਪੁ ਧੁ ਨੀ ਧੁ ਸਾ, ਧੁ ਨੀ ਸਾਰੇ ਨੀ ਸਾ, ਧੁ ਧੁ ਪੁ, ਪੁ ਧੁ ਨੀ ਧੁ ਸਾ, ਸਾ ਸਾ ਰੇ ਰੇ ਗ, ਸਾ ਗ ਰੇ ਗ, ਗ ਮ ਰੇ ਗ, ਗ ਮ ਰੇ ਗ, ਰੇ ਗ (ਪ) ਮ ਗ, ਗ ਮ ਪ ਗ ਮ ਰੇ, ਸਾ ਰੇ ਸਾ।
2. ਸਾ ਸਾ ਗ, ਮ ਰੇ, ਗੁ ਮ ਰੇ ਗੁ ਪ, ਮ ਗ ਰੇ ਗੁ ਪ ਮ ਗ ਰੇ, ਗ ਗ ਪ, ਗ ਪ ਧ ਪ, ਧ ਪ ਮ ਗ ਮ ਰੇ, ਗ ਪ ਧ, ਧ ਪ, ਸਾ ਰੇ ਗ ਮ ਰੇ ਗ ਮ ਪ ਗ ਪ ਧਾ ਧਾ ਪਾ, ਧ ਗ ਮ ਰੇ, ਗ ਪ ਧਾ ਧਾ ਪ, ਸਾ ਰੇ ਗਾ ਮਾ ਗਾ ਰੇ, ਗ ਪ ਧਾ ਧਾ ਨੀ ਗਾ ਮ, ਰੇ ਗ ਪ ਪ ਧ ਧ ਨੀ, ਗ ਪ ਨੀ, ਨੀ ਨੀ, ਠਾ ਠਾ ਪ, ਗੁ ਪ ਧੁ ਨੀ ਸਾਂ, ਧ ਧ ਪ, ਧ ਗ ਮ ਰੇ ਗੁ ਪ ਧਾ ਨੀ ਸਾਂ, ਰੇਂ ਨੀ, ਸਾਂ ਧਾ ਧਾ ਪ, ਮ ਗ ਮ ਰੇ, ਗ ਮ ਪ ਪ ਗ ਮ ਰੇ, ਸਾ ਰੇ ਸਾ।
3. ਸਾ ਰੇ ਗੁ ਪ ਧਾ ਧਾ ਨੀ, ਗੁ ਪ ਧੁ ਨੀ ਧੁ ਸਾਂ, ਧੁ ਨੀ, ਸਾਂ ਰੇਂ ਨੀ ਸਾਂ, ਧੁ ਪ, ਮ ਗ ਮ ਰੇ, ਗੁ ਪ ਧਾ ਨੀ ਸਾਂ, ਧਾ ਨੀ ਧੁ ਸਾਂ ਰੇਂ ਸਾਂ, ਪੁ ਪ ਧਾ ਨੀ ਸਾਂ ਰੇਂ ਗੁ ਰੇਂ, ਸਾਂ ਰੇਂ ਨੀ ਸਾਂ, ਨੀ ਧਾ ਪ ਮ ਗ, ਮਾ ਰੇ, ਗੁ ਪ ਧਾ ਨੀ ਸਾਂ, ਸਾਂ ਸਾਂ ਗੁ ਰੇਂ ਗੁ, ਮੁ ਰੇਂ, ਗੁ ਮੁ ਰੇਂ ਗੁ ਮੁ ਗੁ ਮੁ ਰੇਂ, ਸਾਂ, ਰੇਂ ਸਾਂ, ਸਾਂ ਰੇਂ ਗੁ ਮੁ ਰੇਂ ਗੁ ਮੁ ਮੁ ਗੁ ਰੇਂ ਸਾਂ ਰੇਂ ਨੀ ਸਾਂ ਧਾ ਧਾ ਧਾ ਪਾ ਗ, ਪੁ ਧੁ ਨੀ, ਰੇਂ ਸਾਂ ਨੀ ਸਾਂ, ਧਾ ਧਾ ਪਾ, ਗੁ ਪੁ ਨੀ ਧੁ ਸਾਂ, ਧਾ ਧਾ ਪਾ ਗੁ ਪ, ਧਾ ਨੀ ਧਾ ਧਾ ਪ, ਧਾ ਗ, ਮ ਰੇ, ਗੁ ਮ ਧੁ ਗ, ਮ ਰੇ, ਸਾ ਰੇ ਸਾ।

ਮ : ੩ (ਬਿਲਾਵਲ ਕੀ ਵਾਰ)

ਬਿਲਾਵਲ ਕਰਿਹੁ ਤੁਮੁ ਪਿਆਰਿਹੋ ਏਕਸੁ ਸਿਉ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥

ਜਨਮ ਮਰਣ ਦੁਖੁ ਕਟੀਐ ਸਚੇ ਰਹੈ ਸਮਾਇ ॥

ਸਦਾ ਬਿਲਾਵਲੁ ਅਨੰਦੁ ਹੈ ਜੇ ਚਲਹਿ ਸਤਿਗੁਰ ਭਾਇ ॥

ਸਤ ਸੰਗਤੀ ਬਹਿ ਭਾਉ ਕਰਿ ਸਦਾ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਇ ॥

ਨਾਨਕ ਸੇ ਜਨ ਸੋਹਣੇ ਜਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਇ ॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੮੪੯)

ਬਿਲਾਵਲ ਰਾਗ

ਤਿੰਨ ਤਾਲ

x	2	0	3
ਸਥਾਈ		-ਮ ੜਬਿ	ਗ ਮ ਧ ਧ ਧ ਲਾ ੜ ਵਲੁ ਕ ਰਿ ਹੁ ਤੁ ਮੁ
ਧਮਪ ਗ ਮ	ਰੇ ਗ ਗ ਪ	ਧ ਧ ਪ ਪ	ਗਮ ਰੇਗਪ ਮ
ਪਿਆ ੜ ੜ ਰਿ	ਹੋ ੜ ੜ ੜ	ਏ ੜ ਕ ਸੁ	ਸਿਉੜੜ ਲਿ ਵ
ਪਗ- ਮਰੇ -	ਸਾ - - ਸਾ	ਸਾਰੇ ਗਮ ਗਮ ਰੇਸਾ	ਪ ਪ ਨੀ ਧ
ਲ ੜ ੜੜ ੜ	ੜ ੜ ੜ ਇ	ਜੜ ਨੜ ਮੜ ਮੜ	ਰ ਣ ਦੁ ਖੁ
ਸਾਂ ਰੋਂ ਸਰੋਂ ਨੀਸਾਂ	- - - -	- ਸਾਂ ਗਾਂ ਰੋਂ	ਸਾਂ ਨੀ ਧ ਨੀ
ਕ ਟੀ ਐੜ ੜੜ	ੜ ੜ ੜ ੜ	ੜ ਸ ਚੇ ੜ	ਰ ਹੈ ੜ ਸ
ਸਰੋਂ ਨੀਸਾਂ ਧ ਪ	ਮ ਗਮ ਰੇਗ -ਮ	ਗ ਪ - -ਧ	ਧ ਧ ਪਪ-
ਸੜ ੜੜ ੜ ੜ	ਮਾ ੜੜ ੜਇ ੜੜ	ਸ ਦਾ ੜ ੜਬਿ	ਲਾ ੜ ਵਲੁ ੜ
ਪ ਪਧ ਨੀਸਾਂ ਨੀ	ਸਾਂ - - ਸਾਂ	-ਸਾਂਗਾਂ ਰੋਂ ਸਾਂ	ਸਾਂ ਨੀ ਧ ਨੀ
ਅ ਨੰੜ ੜੜ ਦੁ	ਹੈ ੜ ੜ ਜੇ	ੜ ਚ ਲ ਹਿ	ਸ ਤਿ ਗੁ ਰ
ਸਾਰੋਂ ਨੀਸਾਂ ਧ ਪ	ਮ ਗਮ ਰੇਗ -		
ਭਾੜ ੜ ੜ ੜ	ੜੜ ੜੜ ਇੜ ੜ		
ਅੰਤਰਾ		ਪ ਪ ਪਨੀਧਨੀ	ਸਾਂ - ਸਾਂ ਸਾਂ
		ਸ ਤਿ ਸੰੜ ਗੜ	ਤੀ ੜ ਬ ਹਿ
ਸਾਂ ਗਰੋਂ ਗਾਂਮਾਂ	ਰੋਂ ਰੋਂ ਸਾਂ ਸਾਂ	ਸਾਂ ਨੀ ਸਾਂ ਧ	ਧਨੀ ਧਨੀ ਧ ਪ
ਭਾ ਣਾ ੜ ੜ	ਉ ੜ ਕ ਰਿ	ਸ ਦਾ ਹ ਰਿ	ਕੇੜ ੜੜ ਗੁ ਣ
ਧ - ਪ -	ਮ ਗ ਪ ਪ	ਗਮ ਰੇਗਪ ਮ	ਗ - ਰੇ ਸਾ ਸਾ
ਗਾ ੜ ੜ ੜ	ੜ ੜ ੜ ਇ	ਨਾੜੜੜ ਨ ਕ	ਸੇ ੜ ਜ ਨ
- ਪਧ ਨੀਸਾਂ ਨੀ	ਸਾਂਰੋਂ ਨੀਸਾਂ - -	ਸਾਂ ਸਾਂਸਾਂ ਗਾਂ ਰੋਂ	ਸਾਂ ਨੀ ਧ ਨੀ
ੜ ਸੋੜ ਹੜ ੜ	ਣੇੜ ੜੜ ੜ ੜ	ਜਿ ਗੁਰਮੁ ਖਿ	ਮੇ ੜ ਲਿ ਮਿ
ਸਾਰੋਂ ਨੀਸਾਂ ਧ ਪ	ਮ ਗਮ ਰੇਗ -ਮ		
ਲਾੜ ੜੜ ੜ ੜ	ੜ ੜੜ ਇੜ ੜਬਿ		

ਮ : ੩ (ਬਿਲਾਵਲ ਕੀ ਵਾਰ)

ਬਿਲਾਵਲੁ ਤਬ ਹੀ ਕੀਜੀਐ ਜਬ ਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਨਾਮੁ॥
 ਰਾਗ ਨਾਦ ਸਬਦਿ ਸੋਹਣੇ ਜਾ ਲਾਗੈ ਸਹਜਿ ਧਿਆਨੁ॥
 ਰਾਗ ਨਾਦ ਛੋਡਿ ਹਰਿ ਸੇਵੀਐ ਤਾ ਦਰਗਹ ਪਾਈਐ ਮਾਨੁ॥
 ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬ੍ਰਹਮੁ ਬੀਚਾਰੀਐ ਚੂਕੈ ਮਨਿ ਅਭਿਮਾਨੁ॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੮੪੯)

ਰਾਗ ਬਿਲਾਵਲ			ਤਾਲ ਦਾਦਰਾ		
x	0	x	0		
ਸਥਾਈ				-ਸ	
				ੜਬਿ	
ਗ ਗ ਗ	ਗਮ ਰੇ ਗ	ਰੇਗ ਮਪ ਮ	ਗਮ ਰੇਗ	-	
ਲਾ ਵ ਲ	ਤੜ ਬ ਹੀ	ਕੀੜ ਝ ਜੀ	ਐੜ ਝ ਝ	ੜ	
ਗਪ ਪ ਪ	ਨੀ ਧ ਨੀ	ਧਨੀ ਸਾਰੋਂ ਨੀਸਾਂ	ਧ ਧ ਪ		
ਜਬ ਮੁ ਖਿ	ਰੋ ਝ ਵੈ	ਨਾੜ ਝ ਝ	ੜ ਝ ਮੁ		
ਗ ਪ ਪ	ਪਧ ਨੀਸਾਂ ਸਾਂ	ਸਾਂਨੀ ਧਨੀ ਰੋਂ	ਸਾਂ ਸਾਂ ਸਾਂ		
ਰਾ ਝ ਗ	ਨਾੜ ਝ ਦ	ਸੜ ਬੜ ਦਿ	ਸੋਹ ਛੇ ਜਾ		
ਗਪ ਧਨੀਸਾਂ	ਧ ਧ ਪ	ਗਮ ਰੇਗ ਪਮ	ਗ ਗ ਗ		
ਲਾੜ ਝ ਗੈ	ਸ ਹ ਜਿ	ਧਿਆ ਝ ਝ	ੜ ਨੁ ਜਾ		
ਰੇਗ ਮਪ ਪ	ਮ ਗ ਮ	ਰੇ - -	ਸਾ - ਸ		
ਲਾੜ ਝ ਗੇ	ਸ ਹ ਜਿ	ਧਿਆ ਝ ਝ	ੜ ਝ ਨੁ		
ਅੰਤਰਾ					
ਪਪ ਪ ਪ	ਪਧ ਨੀਸਾਂ ਸਾਂ	ਸਾਂ - -	ਰੋਂ ਸਾਂ ਸਾਂ		
ਰਾਗ ਨਾ ਦ	ਛੋੜ ਝਡਿ ਹਰਿ	ਸੇ ਝ ਝ	ਵੀ ਐ ਤਾ		
ਗਾਂਗਾਂ ਗਾਂ ਮਾਂ	ਰੋਂ - ਸਾਂ	ਸਾਂਰੋਂ ਨੀਸਾਂ -	ਧ ਧ ਪ		
ਦਰ ਗ ਹ	ਪਾ ਝ ਈਐ	ਮਾੜ ਝ ਝ	ੜ ਝ ਨੁ		
ਗ ਗ ਮ	ਧਧ ਧ ਧ	ਧ ਮ ਪ	ਗਮ ਰੇਗ ਗ		
ਨਾ ਨ ਕ	ਗੁਰ ਮੁ ਖਿ	ਬ੍ਰਹ ਮੁ ਬੀ	ਚਾੜ ਰੀੜ ਐ		
ਗਪ ਧਨੀਸਾਂ	ਧਧ ਪ ਪ	ਗਮ ਰੇਗ ਪਮ	ਗ - ਗ		
ਚੂੜ ਝ ਕੈੜ	ਮਨਿਅ ਭਿ	ਮਾੜ ਝ ਝ	ੜ ਝ ਨੁ		
ਰੇਗ ਮਪ ਪ	ਪਮ ਗ ਮ	ਰੇ - -	ਸ - ਸ		
ਚੂੜ ਝ ਕੈ	ਮਨਿਅ ਭਿ	ਮਾ ਝ ਝ	ੜ ਝ ਨੁ		

ਮ : ੩ (ਬਿਲਾਵਲ ਕੀ ਵਾਰ)

ਜਗਤੁ ਜਲੰਦਾ ਰਖਿ ਲੈ ਆਪਣੀ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਿ॥

ਜਿਤੁ ਦੁਆਰੈ ਉਬਰੈ ਤਿਤੇ ਲੈਹੁ ਉਬਾਰਿ॥

ਸਤਿਗੁਰਿ ਸੁਖੁ ਵੇਖਾਲਿਆ ਸਚਾ ਸਬਦੁ ਬੀਚਾਰਿ॥

ਨਾਨਕ ਅਵਰੁ ਨ ਸੁਝਈ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਬਖਸਣਹਾਰੁ॥੧

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੯੫੩)

ਬਿਲਾਵਲ ਰਾਗ

ਤਿੰਨ ਤਾਲ

x	2	0	3
ਸਥਾਈ			ਗ ਪ ਪਧ ਨੀਸਾਂ ਨੀ
ਸਾਰੋਂ ਨੀਸਾਂ ਧ ਪ	ਗਮ ਰੋਗ ਪ ਮ	ਗ ਰੇ ਸਾ ਸਾ	ਗ ਗ - ਮ
ਲੜ ਸੜ ਦਾ ਟ	ਸੜ ਸੜ ਰ ਖਿ	ਲੈ ਟ ਟ ਆ	ਪ ਣੀ ਟ ਟ
ਰੇ ਰੇ ਸਾ -	ਧੁਨੀ ਸਾਰੇ ਸਾਰੇ ਨੀਸਾ	ਧੁ ਧੁ ਧੁ ਧੁ	- ਸਾ ਗ ਗ
ਕਿ ਰ ਪਾ ਟ	ਧਾੜ ਸੜ ਸੜ ਸੜ	ੜ ਟ ਟ ਰਿ	ੜ ਜਿ ਤੁ ਦੁ
ਗਮ ਰੋਗ ਪ -	- ਪਧ ਨੀਸਾਂ ਨੀ	ਸਾਰੋਂ ਨੀਸਾਂ - -	- ਸਾਂ ਗਾਂ ਰੋਂ
ਆੜ ਸੜ ਰੈ ਟ	ੜ ਉੜ ਸੜ ਬ	ਰੈੜ ਸੜ ਟ ਟ	ੜ ਤਿ ਤੈ ਟ
ਸਾਂ ਨੀ ਧ ਨੀ	ਸਾਰੋਂ ਸਾਂਨੀ ਧਧ ਧਨੀ	ਸਾਂਨੀ ਧਧ ਮਗ	
ਲੈ ਟ ਹੁ ਉ	ਬਾੜ ਸੜ ਸੜ ਸੜ	ਸੜ ਸੜ ਰਿੜ	
ਅੰਤਰਾ			ਪ ਪ ਪ ਪ
- ਨੀ ਧ ਨੀ	ਸਾਂ - - ਸਾਂ	ਗਾਂ ਰੋਂ ਸਾਂ -	ਸ ਤਿ ਗੁ ਰਿ
- ਸੁ ਖੁ ਵੇ	ਖਾ ਟ ਟ ਲਿ	ਆ ਟ ਟ ਟ	- ਗਾਂ ਗਾਂ ਮਾਂ
ਰੋਂ ਰੋਂ ਸਾਂ ਸਾਂ	ਧਨੀ ਸਾਰੋਂ ਸਾਂਨੀ ਸਾਂ	ਧ ਧ ਪ ਪ	ੜ ਸ ਚਾ ਟ
ਸ ਬ ਦੁ ਬੀ	ਚਾੜ ਸੜ ਸੜ ਟ	ੜ ਟ ਟ ਰਿ	- ਸਾਂ ਸਾਂ ਸਾਂ
ਧ ਧ ਪ ਪ	- ਗਮ ਰੋਗ ਪਮ	ਗ ਰੇ ਸਾ -	ੜ ਨਾ ਨ ਕ
ਅ ਵ ਰੁ ਨ	ੜ ਸੁੜ ਸੜ ਝੜ	ਈ ਟ ਟ ਟ	ਮ ਗ ਪ ਪ
ਪ ਨੀ ਧ ਨੀ	ਸਾਂਸਾਂ ਗਰੋਂ ਸਾਂਨੀ ਧਨੀ	ਸਾਂਨੀ ਧਧ ਮਗ	ਹ ਰਿ ਬਿ ਨੁ
ਬ ਖ ਸ ਣ	ਹਾੜ ਸੜ ਸੜ ਸੜ	ਸੜ ਸੜ ਰੁੜ	

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੩

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਜਿਸਨੋ ਆਪੇ ਲਾਏ॥ ਤਿਤੁ ਘਰਿ ਬਿਲਾਵਲੁ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਸੁਹਾਏ॥
 ਮੰਗਲੁ ਨਾਰੀ ਗਾਵਹਿ ਆਏ॥ ਮਿਲਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਏ॥੧॥
 ਹਉ ਤਿਨ ਬਲਿਹਾਰੈ ਜਿਨੁ ਹਰਿ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ॥
 ਹਰਿ ਜਨ ਕਉ ਮਿਲਿਆ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਏ॥੧॥ ਰਹਾਉ॥
 ਸਦਾ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ਤੇਰੈ ਚਾਏ॥ ਹਰਿ ਜੀਉ ਆਪਿ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ॥
 ਆਪੇ ਸੋਭਾ ਸਦ ਹੀ ਪਾਏ॥ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮੇਲੈ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਏ॥੨॥
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਰਾਤੇ ਸਬਦਿ ਰੰਗਾਏ॥ ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਾਸਾ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਏ॥
 ਰੰਗਿ ਚਲੂਲੈ ਹਰਿ ਰਸਿ ਭਾਏ॥ ਇਹੁ ਰੰਗੁ ਕਦੇ ਨ ਉਤਰੈ ਸਾਚਿ ਸਮਾਏ॥੩॥
 ਅੰਤਰਿ ਸਬਦੁ ਮਿਟਿਆ ਅਗਿਆਨੁ ਅਧਿਰਾ॥ ਸਤਿਗੁਰ ਗਿਆਨੁ ਮਿਲਿਆ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਮੇਰਾ॥
 ਜੋ ਸਚਿ ਰਾਤੇ ਤਿਨ ਬਹੁੜਿ ਨ ਫੇਰਾ॥ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਏ ਪੂਰਾ ਗੁਰੁ ਮੇਰਾ॥੪॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੭੯੮)

ਬਿਲਾਵਲੁ ਰਾਗ

ਤਿੰਨ ਤਾਲ

x	2	0	3
ਸਥਾਈ	ਧਨੀ ਸਾਰੋਂ ਸਾਂਨੀ ਸਾ	ਧ ਪੰ ਗਮ ਰੇਗ	ਪ - ਨੀਧ ਨੀ
ਸਾਂ - ਸਾਂ -	ਤਿਤੁ ਨਨੁ ਬਨੁ ਲਿ	ਹਾ ਰੈ ਜਿਨੁ ਹਰਿ	ਮੰ ਟ ਨਿਨੁ ਵ
ਸਾ ਟ ਏ, ਟ	ਸਾਂ ਸਾਂ ਸਾਂ ਨੀ	ਧ - ਪ ਪ	ਗਮ ਰੇ ਗਪ ਮ
ਗ ਰੇ ਸਾ -	ਹ ਰਿ ਜ ਨ	ਕਉ ਟ ਮਿ ਲਿ	ਆ ਟ ਟ ਟ ਸੁ ਖੁ
ਪਾ ਟ ਈਐ ਟ	ਗ ਗ ਮ ਚੇ	ਗ ਪ ਨੀਧ ਨੀ	ਸਾਂ ਸਾਂ ਗਾਂ ਰੋਂ
ਸਾਂ ਨੀ ਸਾਂ	ਹ ਰਿ ਗੁ ਨ	ਗਾ ਟ ਵੈ ਟ ਟ	ਸ ਹ ਜਿ ਸੁ
ਭਾ ਟ ਏ			
ਅੰਤਰਾ	ਪਪ ਮ ਪ ਨੀ	- ਧ ਸਾਂਸਾਂ	ਸਾਂ - ਸਾਂ -
ਸਾਰੋਂ ਨੀਸਾਂ ਸਾਂ -	ਗੁਰ ਮੁ ਖਿ ਪ੍ਰੀ	ਟ ਤਿ ਜਿਸਨੋ	ਆ ਟ ਪੇ ਟ
ਲਾ ਟ ਟ ਟ ਟ	ਸਾਂ ਗਾਂ ਗਾਂ ਮਾਂ	ਰੋਂ ਰੋਂ ਸਾਂ ਸਾਂ	ਧਨੀ ਸਾਰੋਂ ਸਾਂਨੀ ਸਾਂ
ਧ ਧ ਪ ਪ	ਤਿ ਤੁ ਘਰਿ ਬਿ	ਲਾ ਵਲਗੁ ਰ	ਸਨੁ ਬਨੁ ਦਿਨੁ ਸੁ
ਹਾ ਟ ਏ ਟ	ਗਪ ਧਨੀ ਸਾਰੋਂ ਨੀਸਾਂ	ਧ ਧ ਪ -	ਗਮ ਰੇਗਪ ਮ
ਗ ਰੇ ਸਾ -	ਮੰਨੁ ਟ ਟ ਗਨੁ ਲੁ	ਨਾ ਟ ਰੀ ਟ	ਗਾ ਟ ਟ ਵਰਿ ਟ
ਆ ਟ ਏ ਟ	ਗ ਪ ਨੀਧ ਨੀ	ਸਾਂ - ਸਾਂ ਸਾਂ	ਸਾਂ - ਗਾਂ ਰੋਂ
ਸਨੀ ਧਨੀ ਸਾਂ	ਮਿ ਲਿ ਪ੍ਰੀ ਟ ਟ	ਤ ਟ ਮ ਸ	ਦਾ ਟ ਸੁ ਖੁ
ਪਾ ਟ ਟ ਟ			

ਰਾਗ ਰਾਮਕਲੀ

ਰਾਮਕਲੀ ਬੜਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅਤੇ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰਾ ਰਾਗ ਹੈ। ਪ੍ਰਭਾਤ ਦੇ ਰਾਗਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਰਾਮਕਲੀ ਦਾ ਸ਼ਾਸਤਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਭੈਰਵ ਥਾਟ ਵਿਚ ਵਰਗੀਕਰਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਗ ਦੇ ਨਾਦਾਤਮਕ ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਰਿਸ਼ਭ ਧੈਵਤ ਕੋਮਲ, ਦੋ ਮਧਿਅਮ, ਦੋ ਨਿਸ਼ਾਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਭ ਸੁਰ ਸ਼ੁੱਧ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਆਰੋਹ ਵਿਚ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਕਲਾਕਾਰ ਰਿਸ਼ਭ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦੀ ਜਾਤੀ ਸ਼ਾਡਵ-ਸੰਪੂਰਣ ਮੰਨਣ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਗ ਦੇ ਗਾਉਣ ਵਜਾਉਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਪ੍ਰਭਾਤ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪਹਿਰ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਵਾਦੀ ਧੈਵਤ ਅਤੇ ਸੰਵਾਦੀ ਰਿਸ਼ਭ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸ਼ਾਸਤਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਰਾਮਕਲੀ ਨੂੰ ਉਤਰਾਂਗ ਵਾਦੀ ਰਾਗਾਂ ਦੇ ਵਰਗ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਡਜ, ਮਧਿਅਮ ਅਤੇ ਪੰਚਮ ਇਸ ਰਾਗ 'ਚ ਨਿਆਸ ਦੇ ਸੁਰ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਆਰੋਹ : ਸਾ ਗਾ, ਮ ਪ, ਧੁ, ਨੀ ਸਾਂ।

ਅਵਰੋਹ : ਸਾਂ ਨੀ ਧੁ ਪਾ, ਮ ਪ ਧੁ ਨੀ, ਧੁ ਪ, ਗ, ਮ ਰੇ ਸਾ।

ਮੁੱਖ ਅੰਗ : ਧੁ ਪ, ਮ ਪ ਧੁ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਗ, ਮ ਰੇ ਸਾ।

ਸੁਰ ਵਿਸਤਾਰ

1. (ਸਾ), ਨੀ ਸਾ, ਗ ਗ ਮ, ਗ ਮ ਰੇ ਰੇ ਸਾ, ਨੀ ਸਾ ਰੇ ਰੇ ਸਾ, ਨੀ ਸਾ ਧਾ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਮ ਪ ਧੁ ਨੀ ਧਾ ਪ, ਮ ਪ ਗ ਮ ਪ, ਗ ਮ, ਨੀ ਧੁ ਪਾ, ਮ ਪ ਧੁ ਪ ਮ ਪ ਗ ਮ ਧੁ ਧੁ ਨੀ ਸਾ, ਧੁ ਨੀ ਸਾ ਰੇ ਨੀ ਸਾ, ਗ ਗ ਰੇ ਸਾ, ਨੀ ਸਾ ਗ ਮ ਪ ਪ, ਮ ਪ ਗ ਮ ਪ, ਗ ਮ ਰੇ ਰੇ ਸਾ।
2. ਨੀ ਸਾ ਗ ਮ ਪਾ, ਮ ਪ ਗ ਮ ਪ, ਗ ਮ ਧੁ ਧੁ ਪ, ਪ ਧੁ ਮ ਪ ਮ ਪ ਗ, ਮ ਪ ਗ ਮ ਪ, ਗ ਮ ਧੁ ਧੁ ਪ, ਗ ਮ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਮ ਪ ਧੁ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਮ ਪ ਗ ਮ ਧੁ ਧੁ ਨੀ, ਧੁ ਨੀ ਧੁ ਪ ਮ ਪ ਗ ਮ ਧਾ ਧਾ ਨੀ ਸਾਂ, ਨੀ ਸਾਂ, ਧੁ ਨੀ ਸਾਂ ਰੇ ਨੀ ਸਾਂ, ਧੁ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਮ ਪ ਗ ਮ ਧੁ ਨੀ ਸਾਂ, ਸਾਂ ਰੇ ਨੀ ਸਾਂ, ਧੁ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਮ ਪ ਧੁ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਮ ਪਾ ਧੁ ਧਾ ਪ, ਮ ਪ ਗ ਮ ਪ, ਗ ਮ ਰੇ ਸਾ।
3. ਨੀ ਸਾ ਗ ਮ ਪ, ਮ ਪ ਗ ਮ ਧੁ, ਨੀ ਸਾਂ, ਸਾਂ ਨੀ ਧੁ ਪ ਮ ਪ ਗ ਮ ਧੁ ਨੀ ਸਾਂ, ਰੇ ਨੀ ਸਾਂ ਰੇ ਨੀ ਸਾਂ ਨੀ ਸਾਂ ਗਾਂ ਰੇ ਨੀ ਸਾਂ, ਨੀ ਸਾਂ ਸਾਂ ਗਾਂ ਮ, ਨੀ ਸਾਂ ਗਾਂ

ਮਾਂ ਪਾਂ, ਮਾਂ ਪਾਂ ਗਾਂ ਮਾਂ ਪਾਂ, ਮਾਂ ਪਾਂ ਗਾਂ ਮਾਂ ਰੁੱ ਰੁੱ ਸਾਂ, ਨੀ ਸਾਂ ਗਾਂ ਮਾਂ ਰੁੱ, ਸਾਂ,
 ਨੀ ਸਾਂ ਸਾਂ ਗਾਂ ਮਾਂ ਰੁੱ ਰੁੱ ਸਾਂ ਨੀ ਸਾਂ ਰੁੱ ਸਾਂ ਨੀ ਸਾਂ, ਧੁ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਮਾਂ ਪ ਧੁ
 ਨੀ ਧੁ ਪ, ਮਾਂ ਪ ਗ ਮ ਪ, ਮ ਪ ਗ ਮ ਰੁ ਰੁ ਸਾਂ।

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੩ ਅਸਟਪਦੀਆ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ

ਸਰਮੈ ਦੀਆ ਮੁੰਦ੍ਰਾਂ ਕੰਨੀ ਪਾਇ ਜੋਗੀ ਖਿੰਥਾ ਕਰਿ ਤੂ ਦਇਆ॥
 ਆਵਣੁ ਜਾਣੁ ਬਿਭੂਤਿ ਲਾਇ ਜੋਗੀ ਤਾ ਤੀਨਿ ਭਵਣ ਜਿਣਿ ਲਇਆ॥੧॥
 ਐਸੀ ਕਿੰਗੁਰੀ ਵਜਾਇ ਜੋਗੀ॥
 ਜਿਤੁ ਕਿੰਗੁਰੀ ਅਨਹਦੁ ਵਾਜੈ ਹਰਿ ਸਿਉ ਰਹੈ ਲਿਵ ਲਾਇ॥੧॥ ਰਹਾਉ॥
 ਸਤੁ ਸੰਤੋਖੁ ਪਤੁ ਕਰਿ ਝੋਲੀ ਜੋਗੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਨਾਮੁ ਭੁਗਤਿ ਪਾਈ॥
 ਧਿਆਨ ਕਾ ਕਰਿ ਡੰਡਾ ਜੋਗੀ ਸਿੰਝੀ ਸੁਰਤਿ ਵਜਾਈ॥੨॥
 ਮਨੁ ਦ੍ਰਿੜੁ ਕਰਿ ਆਸਣਿ ਬੈਸੁ ਜੋਗੀ ਤਾ ਤੇਰੀ ਕਲਪਣਾ ਜਾਈ॥
 ਕਾਇਆ ਨਗਰੀ ਮਹਿ ਮੰਗਣਿ ਚੜਹਿ ਜੋਗੀ ਤਾ ਨਾਮੁ ਪਲੈ ਪਾਈ॥੩॥
 ਇਤੁ ਕਿੰਗੁਰੀ ਧਿਆਨੁ ਨ ਲਾਗੈ ਜੋਗੀ ਨਾ ਸਚੁ ਪਲੈ ਪਾਇ॥
 ਇਤੁ ਕਿੰਗੁਰੀ ਸਾਂਤਿ ਨ ਆਵੈ ਜੋਗੀ ਅਭਿਮਾਨੁ ਨ ਵਿਚਹੁ ਜਾਇ॥੪॥
 ਭਉ ਭਾਉ ਦੁਇ ਪਤ ਲਾਇ ਜੋਗੀ ਇਹੁ ਸਰੀਰੁ ਕਰਿ ਡੰਡੀ॥
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵਹਿ ਤਾ ਤੰਤੀ ਵਾਜੈ ਇਨ ਬਿਧਿ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਖੰਡੀ॥੫॥
 ਹੁਕਮੁ ਬੁਝੈ ਸੋ ਜੋਗੀ ਕਹੀਐ ਏਕਸ ਸਿਉ ਚਿਤੁ ਲਾਏ॥
 ਸਹਸਾ ਤੂਟੇ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਵੈ ਜੋਗ ਜੁਗਤਿ ਇਵ ਪਾਏ॥੬॥
 ਨਦਰੀ ਆਵਦਾ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਬਿਨਸੈ ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਚਿਤੁ ਲਾਇ॥
 ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਲਿ ਤੇਰੀ ਭਾਵਨੀ ਲਾਗੈ ਤਾ ਇਹ ਸੋਝੀ ਪਾਇ॥੭॥
 ਏਹੁ ਜੋਗੁ ਨ ਹੋਵੈ ਜੋਗੀ ਜਿ ਕੁਟੰਬੁ ਛੋਡਿ ਪਰਭਵਣੁ ਕਰਹਿ॥
 ਗ੍ਰਿਹ ਸਰੀਰ ਮਹਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਅਪਣਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਲਹਹਿ॥੮॥
 ਇਹੁ ਜਗਤੁ ਮਿਟੀ ਕਾ ਪੁਤਲਾ ਜੋਗੀ ਇਸੁ ਮਹਿ ਰੋਗੁ ਵਡਾ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਮਾਇਆ॥
 ਅਨੇਕ ਜਤਨ ਭੇਖ ਕਰੇ ਜੋਗੀ ਰੋਗੁ ਨ ਜਾਇ ਗਵਾਇਆ॥੯॥
 ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਅਉਖਧੁ ਹੈ ਜੋਗੀ ਜਿਸਨੋ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ॥
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਸੋਈ ਬੁਝੈ ਜੋਗ ਜੁਗਤਿ ਸੋ ਪਾਏ॥੧੦॥
 ਜੋਗੈ ਕਾ ਮਾਰਗੁ ਬਿਖਮੁ ਹੈ ਜੋਗੀ ਜਿਸਨੋ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਸੋ ਪਾਇ॥
 ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਏਕੋ ਵੇਖੈ ਵਿਚਹੁ ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਏ॥੧੧॥
 ਵਿਣੁ ਵਜਾਈ ਕਿੰਗੁਰੀ ਵਾਜੈ ਜੋਗੀ ਸਾ ਕਿੰਗੁਰੀ ਵਜਾਇ॥
 ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਮੁਕਤਿ ਹੋਵਹਿ ਜੋਗੀ ਸਾਚੇ ਰਹਹਿ ਸਮਾਇ॥੧੨॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੯0੮)

x	2	0	3
ਸਥਾਈ		ਗਮ ਨੂੰਨੀ ਧੁ ਪ	ਮੰਪ ਧੁਪਗ ਮ
ਕੀਧੁ ਕੀਧੁ ਪ ਪ	ਮੰਪ ਧੁਪ ਮ ਗ	ਐਃ ਃ ਸੀ ਃ	ਕਿਃ ਗੁਃ ਰੀ ਵ
ਜਾ ਃ ਃ ਇ	ਜੋਃ ਃ ਗੀ ਃ	ਮ ਗ ਮ ਗ	ਚੇ - ਰੇਗ ਮਪ
ਮ ਗ ਮ ਗ	ਚੇ - ਸਾ -	ਜਿ ਤੁ ਕਿੰ ਗੁ	ਰੀ ਃ ਃ ਃ
ਅ ਨ ਹ ਦੁ	ਵਾ ਃ ਜੈ ਃ	ਨੀ ਸਾ ਗ ਮ	ਪ - ਗ ਮ
ਧਨੀ ਸਾਰੋ ਸਾਂਨੀ ਧਨੀ	ਧੁਪ ਧੁਪ ਮੰਪ ਗਮ	ਹ ਰਿ ਸਿਓਰ	ਚੈ ਃ ਲਿ ਵ
ਲਾਃ ਃ ਃ ਃ ਃ	ਃ ਃ ਃ ਃ ਇਃ		
ਅੰਤਰਾ		ਗਗਮ ਮ ਮ	ਧੁ ਧੁ ਨੀ -
ਸਾਂ ਸਾਂ ਸਾਂ ਸਾਂ	ਚੇਂ - ਸਾਂ -	ਸਰ ਮੈ ਦੀ ਆ	ਮੁੰ ਃ ਢਾ ਃ
ਕੰ ਨੀ ਪਾ ਇ	ਜੋ ਃ ਗੀ ਃ	ਨੀ ਸਾਂ ਗਾਂ ਮਾਂ	ਚੇਂ ਚੇਂ ਸਾਂ -
ਨੀ ਸਾਂ ਨੀਸਾਂ ਚੇਂਸਾਂ	ਧੁ ਨੀ ਧੁ ਪ	ਖਿੰ ਃ ਥਾ ਃ	ਕ ਰਿ ਤੂ ਃ
ਦਇ ਆ ਃ ਃ	ਃ ਃ ਃ ਃ	ਮੰਪ ਧੁਨੀ ਧੁ ਪ	ਧੁ ਮੰ ਪ ਗ
ਮ ਚੇ ਗਮ ਪਮ	ਗ ਚੇ ਸਾ ਸਾ	ਆਃ ਃ ਵ ਣ	ਜਾ ਃ ਣ ਵਿ
ਭੂ ਤਿ ਲਾਇਃ	ਜੋ ਃ ਗੀ ਤਾ	ਨੀ ਸਾ ਗ ਮ	ਪ ਪ ਗ ਮ
ਧਨੀ ਸਾਰੋ ਸਾਰੋ ਸਾਂਨੀ	ਧੁਨੀ ਧੁਪ ਮੰਪ ਗਮ	ਤੀ ਃ ਨ ਭ	ਵ ਣ ਜਿਣਿ ਲ
ਇਆ ਃ ਃ ਃ	ਃ ਃ ਃ ਃ		

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੩ ਅਨੰਦੁ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ

ਅਨੰਦੁ ਭਇਆ ਮੇਰੀ ਮਾਏ ਸਤਿਗੁਰੂ ਮੈ ਪਾਇਆ ॥
ਸਤਿਗੁਰੂ ਤ ਪਾਇਆ ਸਹਜਿ ਸੇਤੀ ਮਨਿ ਵਜੀਆ ਵਾਧਾਈਆ ॥
ਰਾਗ ਰਤਨ-ਪਰਵਾਰ ਪਰੀਆ ਸਬਦ ਗਾਵਣ ਆਈਆ ॥
ਸਬਦੇ ਤ ਗਾਵਹੁ ਹਰੀ ਕੇਰਾ ਮਨਿ ਜਿਨੀ ਵਸਾਇਆ ॥
ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਅਨੰਦੁ ਹੋਆ ਸਤਿਗੁਰੂ ਮੈ ਪਾਇਆ ॥੧॥
ਏ ਮਨ ਮੇਰਿਆ ਤੂ ਸਦਾ ਰਹੁ ਹਰਿ ਨਾਲੇ ॥
ਹਰਿ ਨਾਲਿ ਰਹੁ ਤੂ ਮੰਨ ਮੇਰੇ ਦੂਖ ਸਭਿ ਵਿਸਾਰਣਾ ॥
ਅੰਗੀਕਾਰੁ ਓਹੁ ਕਰੇ ਤੇਰਾ ਕਾਰਜ ਸਭਿ ਸਵਾਰਣਾ ॥
ਸਭਨਾ ਗਲਾ ਸਮਰਥੁ ਸੁਆਮੀ ਸੋ ਕਿਉ ਮਨਹੁ ਵਿਸਾਰੇ ॥
ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਮੰਨ ਮੇਰੇ ਸਦਾ ਰਹੁ ਹਰਿ ਨਾਲੇ ॥੨॥
ਸਾਚੇ ਸਾਹਿਬਾ ਕਿਆ ਨਾਹੀ ਘਰਿ ਤੇਰੈ ॥
ਘਰਿ ਤ ਤੇਰੈ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਹੈ ਜਿਸੁ ਦੇਹਿ ਸੁ ਪਾਵਏ ॥
ਸਦਾ ਸਿਫਤਿ ਸਲਾਹ ਤੇਰੀ ਨਾਮੁ ਮਨਿ ਵਸਾਵਏ ॥
ਨਾਮੁ ਜਿਨ ਕੈ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਵਾਜੇ ਸਬਦ ਘਨੇਰੇ ॥
ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਸਚੇ ਸਾਹਿਬ ਕਿਆ ਨਾਹੀ ਘਰ ਤੇਰੈ ॥
ਸਾਚਾ ਨਾਮੁ ਮੇਰਾ ਆਧਾਰੋ ॥
ਸਾਚੁ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੁ ਮੇਰਾ ਜਿਨਿ ਭੁਖਾ ਸਭਿ ਗਵਾਈਆ ॥
ਕਰਿ ਸਾਂਤਿ ਸੁਖ ਮਨਿ ਆਇ ਵਸਿਆ ਜਿਨਿ ਇਛਾ ਸਭਿ ਪੁਜਾਈਆ ॥
ਸਦਾ ਕੁਰਬਾਣੁ ਕੀਤਾ ਗੁਰੂ ਵਿਟਹੁ ਜਿਸ ਦੀਆ ਏਹਿ ਵਡਿਆਈਆ ॥
ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਸੁਣਹੁ ਸੰਤਹੁ ਸਬਦਿ ਧਰਹੁ ਪਿਆਰੋ ॥
ਸਾਚ ਨਾਮੁ ਮੇਰਾ ਆਧਾਰੋ ॥੪॥
ਵਾਜੇ ਪੰਚ ਸਬਦ ਤਿਤੁ ਘਰਿ ਸਭਾਗੈ ॥
ਘਰਿ ਸਭਾਗੈ ਸਬਦ ਵਾਜੇ ਕਲਾ ਜਿਤੁ ਘਰਿ ਧਾਰੀਆ ॥
ਪੰਚ ਦੂਤੁ ਤੁਧੁ ਵਸਿ ਕੀਤੇ ਕਾਲੁ ਕੰਟਕੁ ਮਾਰਿਆ ॥
ਧਰਿ ਕਰਮਿ ਪਾਇਆ ਤੁਧੁ ਜਿਨ ਕਉ ਸਿ ਨਾਮਿ ਹਰਿ ਕੈ ਲਾਗੇ ॥
ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਤਹ ਸੁਖੁ ਹੋਆ ਤਿਤੁ ਘਰਿ ਅਨਹਦ ਵਾਜੇ ॥੫॥
ਅਨੰਦੁ ਸੁਣਹੁ ਵਡਭਾਗੀਹੋ ਸਗਲ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰੇ ॥
ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਭ ਪਾਇਆ ਉਤਰੇ ਸਗਲ ਵਿਸੂਰੇ ॥
ਦੂਖ ਰੋਗ ਸੰਤਾਪ ਉਤਰੇ ਸੁਣੀ ਸਚੀ ਬਾਣੀ ॥
ਸੰਤ ਸਾਜਨ ਭਏ ਸਰਸੇ ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਤੇ ਜਾਣੀ ॥
ਸੁਣਤੇ ਪੁਨੀਤ ਕਹਤੇ ਪਵਿਤੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰੇ ॥
ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕੁ ਗੁਰ ਚਰਣ ਲਾਗੇ ਵਾਜੇ ਅਨਹਦ ਤੂਰੇ ॥੪੦॥੧॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੯੧੭)

x	2	0	3
			ਸ ਅ
ਮ - ਮ ਮ	ਮ - ਮ ਗ	ਪ - - ਮ	ਪ - - -
ਨੰ ਟ ਦੁ ਭਇ	ਆ ਟ ਮੇ ਰੀ	ਮਾ ਟ ਟ ਟ	ਏ ਟ ਟ ਟ
ਮੰ - ਮੰ ਮੰ	ਪ - ਧੁ ਨੀ	ਧੁ - - -	ਪ - ਪ ਪ
ਸ ਟ ਤਿ ਗੁ	ਰੂ ਟ ਮੈ ਟ	ਪਾ ਟ ਟ ਟ	ਇਆ ਟ ਸ ਤਿ
ਗ ਗ - ਮ	ਰੇ - ਰੇ -	ਗ - ਮ ਮ	ਪ - ਪ -
ਗੁ ਰੁ ਟ ਤ	ਪਾ ਟ ਇਆ ਟ	ਸ ਟ ਹ ਜਿ	ਸੇ ਟ ਤੀ ਟ
ਮ ਗ ਮ ਗ	ਰੇ - ਗ ਮ	ਰੇ - - -	ਸਾ - - -
ਮ ਨਿ ਵ ਜੀ	ਆ ਟ ਵਾ ਟ	ਧਾ ਟ ਟ ਟ	ਈਆ -- -
ਗ - ਮ ਮ	ਧੁ ਧੁ ਨੀ ਨੀ	ਸਾਂ - - ਨੀ	ਸਾਂ ਸਾਂ ਸਾਂ -
ਰਾ ਟ ਗ ਰੁ	ਤ ਨ ਪ ਰ	ਵਾ ਟ ਟ ਰ	ਪ ਰੀ ਆ ਟ
- ਧੁ ਧੁ ਧੁ	ਨੀ - ਸਾਂ ਸਾਂ	ਰੇ - - -	ਸਾਂ - ਸਾਂ ਸਾਂ
ਟ ਸ ਬ ਦ	ਗਾ ਟ ਵ ਣ	ਆ ਟ ਟ ਟ	ਈਆ ਟ ਸ ਬ
ਗੰ - - ਮੰ	ਰੇ - ਸਾਂ -	ਨੀ ਨੀ ਨੀ	ਸਾਂ
ਦੋ ਟ ਟ ਤ	ਗਾ ਟ ਵ ਹੁ	ਹ ਰੀ ਟ ਟ	ਧੁ - ਪ -
- ਮੰ ਮੰ ਮੰ	ਪ - ਧੁ ਨੀ	ਧੁ - - -	ਕੇ ਟ ਰਾ ਟ
ਟ ਮ ਨਿ ਜਿ	ਨੀ ਟ ਟ ਵ	ਸਾ ਟ ਟ ਟ	ਪ - - -
- ਮੰ ਮ -	ਮ - ਮ ਮ	- ਗ ਮ ਰੇ	ਇਆ ਟ ਟ ਟ
ਟ ਕ ਹੈ ਟ	ਨਾ ਟ ਨ ਕੁ	ਟ ਆ ਨੰ ਦੁ	ਗ ਮ ਪ -
ਸ ਗ ਮ ਗ	ਰੇ - ਗ ਮ	ਰੇ - - -	ਹੋ ਟ ਆ ਟ
ਸ ਟ ਤਿ ਗੁ	ਰੂ ਟ ਮੈ ਟ	ਪਾ ਟ ਟ ਟ	ਸਾ - - -
ਮ - - -	ਮ - ਮ ਗ	ਪ - - ਮ	ਇਆ ਟ ਟ ਟ
ਏ ਟ ਟ ਟ	ਮੁ ਟ ਨ ਟ	ਮੇ ਟ ਟ ਰਿ	ਪ - ਪ -
ਮੰ ਮੰ - -	ਪ ਪ ਧੁ ਨੀ	ਧੁ - - -	ਆ ਟ ਤੂ ਟ
ਸ ਦਾ ਟ ਟ	ਰ ਹੁ ਹ ਰਿ	ਨਾ ਟ ਟ ਟ	ਪ - ਪ ਪ
ਗ - - ਮ	ਰੇ ਰੇ ਰੇ -	ਗ - ਮ -	ਲੇ ਟ ਹ ਰਿ
ਨਾ ਟ ਟ ਲਿ	ਰ ਹੁ ਤੂ ਟ	ਮੰ ਟ ਨ ਟ	ਮ - ਪ -
ਮ ਗ ਮ ਗ	ਰੇ - ਗ ਮ	ਰੇ - - ਰੇ	ਮੇ ਟ ਰੇ ਟ
ਦੂ ਟ ਟ ਖ	ਸ ਟ ਭਿ ਵਿ	ਸਾ ਟ ਟ ਰ	ਸਾ - - -
ਗ - ਮ -	ਧੁ ਧੁ ਨੀ ਨੀ	ਸਾਂ ਸਾਂ - ਨੀ	ਣਾ ਟ ਟ ਟ
ਅੰ ਟ ਗੀ ਟ	ਕਾ ਰੁ ਓ ਹੁ	ਕ ਰੇ ਟ ਟ	ਸਾਂ - ਸਾਂ -
			ਤੇ ਟ ਰਾ ਟ

*
 ਪੁ - ਪੁ ਪੁ
 ਕਾ ਠ ਰ ਜ
 ਗਾਂ ਗਾਂ ਗਾਂ ਮਾਂ
 ਸ ਭ ਨ ਗ
 ਮ - ਮ -
 ਸੋ ਠ ਕਿਉ ਠ
 ਪ ਮ - -
 ਕ ਹੈ ਠ ਠ
 ਮ ਪ ਪੁ ਨੀ
 ਸ ਦਾ ਠ ਰ
 ਮ - - -
 ਸਾ ਠ ਠ ਠ
 ਮ ਮ - ਮ
 ਕਿ ਆ ਠ ਨ
 ਮ ਮ - ਮ
 ਘ ਰਿ ਠ ਤਾ
 ਮ ਗ ਮ ਗ
 ਜਿ ਸੁ ਦੇ ਠ
 ਗ ਗ ਮ -
 ਸ ਦਾ ਠ ਠ
 ਪੁ - ਪੁ ਪੁ
 ਨਾ ਠ ਠ ਮੁ
 ਗਾਂ - - ਮਾਂ
 ਨਾ ਠ ਠ ਮੁ
 ਮ - ਮ -
 ਵਾ ਠ ਜੈ ਠ
 ਮ ਮ - -
 ਕ ਹੈ ਠ ਠ
 ਮ ਗ ਮ ਗ
 ਕਿਆ ਠ ਠ ਨ
 ਮ ਪ ਪੁ ਨੀ
 ਸਾ ਠ ਚਾ ਠ
 ਸ ਮ ਮ ਮ
 ਸਾ ਠ ਚੁ ਨਾ

2
 ਨੀ - ਸਾਂ ਸਾਂ
 ਸ ਠ ਭਿ ਸ ਸ
 ਰੁੱ - ਸਾਂ ਸਾਂ
 ਲਾ ਠ ਸ ਮ ਨੀ
 ਪ ਪ ਪੁ ਨੀ
 ਮ ਨ ਹੁ ਵਿ
 ਮ - ਮ ਮ
 ਨਾ ਠ ਨ ਕੁ
 ਪੁ ਪ ਪ ਪ
 ਹੁ ਠ ਹ ਰਿ
 ਮ - ਮ ਗ
 ਚੇ ਠ ਠ ਠ
 ਪ - ਪੁ ਨੀ
 ਹੀ ਠ ਘ ਰਿ
 ਗ - ਗ -
 ਤੇ ਠ ਹੈ ਠ
 ਰੇ - ਗ ਮ
 ਹਿ ਠ ਸੁ ਠ
 ਪੁ ਪੁ ਨੀ ਨੀ
 ਸਿ ਫ ਤਿ ਸ
 ਨੀ - ਸਾਂ ਸਾਂ
 ਮ ਠ ਨਿ ਵ
 ਰੁੱ ਰੁੱ ਸਾਂ -
 ਜਿ ਨ ਕੈ ਠ
 ਪ ਪ ਪੁ ਨੀ
 ਸ ਬ ਦ ਘ
 ਮ - ਮ ਮ
 ਨਾ ਠ ਨ ਕੁ
 ਰੇ - ਗ ਮ
 ਹੀ ਠ ਘ ਰਿ
 ਪੁ - ਪ ਪ
 ਨਾ ਠ ਠ ਮੁ
 - ਮ ਮ ਗ
 ਠ ਮੁ ਅ ਠ

0
 ਰੁੱ - - ਰੁੱ
 ਵਾ ਠ ਠ ਰ
 ਨੀ - ਸਾਂ ਸਾਂ
 ਰ ਠ ਠ ਬੁ
 ਪੁ - - -
 ਸਾ ਠ ਠ ਠ
 ਗ ਮ ਰੇ ਰੇ
 ਮੰ ਠ ਠ ਨਿ
 ਗ - ਗ ਮ
 ਨਾ ਠ ਠ ਠ
 ਪ - - ਮ
 ਸਾ ਠ ਠ ਹਿ
 ਪੁ - - -
 ਤੇ ਠ ਠ ਠ
 ਗ ਗ ਮ ਮ
 ਸ ਭੁ ਕਿ ਛ
 ਰੇ - - ਰੇ
 ਪਾ ਠ ਠ ਵ
 ਸਾਂ - - ਨੀ
 ਲਾ ਠ ਠ ਹ
 ਰੁੱ - - ਰੁੱ
 ਸਾ ਠ ਠ ਵ
 ਨੀ - ਸਾਂ -
 ਮ ਠ ਨਿ ਠ
 ਪੁ - - -
 ਨੇ ਠ ਠ ਠ
 ਗ ਮ ਰੇ -
 ਸ ਠ ਚੇ ਠ
 ਰੇ - - -
 ਤੇ ਠ ਠ ਠ
 ਮ ਗ - ਮ
 ਮੇ ਚਾ ਠ ਆ
 ਪ - ਪ ਮ
 ਧਾ ਠ ਰੁ ਮੇ

3
 ਸਾਂ - - -
 ਵਾ ਠ ਠ ਠ
 ਪੁ - ਪ -
 ਸੁਆ ਠ ਮੀ ਠ
 ਪ - - -
 ਰੇ ਠ ਠ ਠ
 ਗ ਮ ਪ -
 ਮੇ ਠ ਰੇ ਠ
 ਰੇ - ਸਾ -
 ਲੇ ਠ ਠ ਠ
 ਪ - - -
 ਬਾ ਠ ਠ ਠ
 ਪ - - -
 ਹੈ ਠ ਠ ਠ
 ਪ - - -
 ਹੈ ਠ ਠ ਠ
 ਸ - - -
 ਏ ਠ ਠ ਠ
 ਸਾਂ - ਸਾਂ -
 ਤੇ ਠ ਰੀ ਠ
 ਸਾਂ - - -
 ਏ ਠ ਠ ਠ
 ਪੁ ਪੁ ਪ -
 ਵ ਸਿ ਆ ਠ
 ਪ - - -
 ਰੇ ਠ ਠ ਠ
 ਗ ਮ ਪ -
 ਸਾ ਠ ਹਿ ਬ
 ਸਾ - - -
 ਹੈ ਠ ਠ ਠ
 ਰੇ - ਸਾ -
 ਧਾ ਠ ਰੋ ਠ
 ਪ - ਪ ਪ
 ਰਾ ਠ ਜਿ ਨਿ

x ਮ - ਮ -
 ਭੁ ਿ ਖਾ ਿ
 ਮ - ਮ ਮ
 ਸਾਂ ਿ ਿ ਤ
 ਮ ਗ ਮ ਗ
 ਇ ਿ ਛਾ ਿ
 ਗ ਗ ਮ ਮ
 ਸ ਦਾ ਕੁ ਰ
 ਧੁ ਧੁ ਧੁ ਧੁ
 ਜਿ ਸ ਦੀ ਆ
 ਗਾਂ ਗਾਂ ਗਾਂ ਮਾਂ
 ਕ ਿ ਹੈ ਿ
 ਮਾਂ ਮਾਂ ਮਾਂ ਮਾਂ
 ਸ ਬ ਦਿ ਧ
 ਮ ਗ ਮ ਗ
 ਸਾ ਿ ਚਾ ਿ
 ਧੁ - ਧੁ ਧੁ
 ਪੰ ਿ ਚ ਸ
 ਮ ਮ - ਮ
 ਘ ਰਿ - ਸ
 ਮਾਂ ਮਾਂ - -
 ਕ ਲਾ ਿ ਿ
 ਗ - ਮ ਧੁ
 ਪੰ ਿ ਚ ਦੂ
 ਧੁ - - ਧੁ
 ਕਾ ਿ ਿ ਲੁ
 ਗਾਂ ਗਾਂ - ਮਾਂ
 ਕ ਰ ਿ ਮਿ
 ਮਾਂ - - ਮਾਂ
 ਨਾ ਿ ਿ ਮਿ
 ਮ ਮ - -
 ਕ ਹੈ ਿ ਿ
 ਮ ਗ ਮ ਗ
 ਤਿ ਤੁ ਘ ਰਿ

2 ਪ - ਧੁ ਨੀ
 ਸ ਿ ਭਿ ਗ
 ਮ ਮ ਮ ਮ
 ਸੁ ਖ ਮ ਨ
 ਰੇ - ਗ ਮ
 ਸ ਿ ਭਿ ਧੁ
 ਧੁ - ਨੀ ਨੀ
 ਬਾ ਿ ਣ ਕੀ
 ਨੀ ਨੀ ਸਾਂ ਸਾਂ
 ਏ ਹਿ ਵ ਡਿ
 ਰੇਂ - ਸਾਂ ਸਾਂ
 ਨਾ ਿ ਨ ਨ ਕੁ
 ਪ ਪ ਧੁ ਠੀ
 ਰ ਗੁ ਿ ਿ
 ਰੇ - ਗ ਮ
 ਨਾ ਿ ਿ ਮੁ
 ਸਾ ਸਾ ਸਾ ਸਾ
 ਬ ਦ ਤਿ ਤੁ
 ਮ - ਮ ਗ
 ਭਾ ਿ ਗੈ ਿ
 ਪ ਪ ਧੁ ਠੀ
 ਜਿ ਤੁ ਘ ਘਰਿ
 - ਨੀ ਨੀ ਨੀ
 ਿ ਤੁ ਤੁ ਧੁ
 ਨੀ - ਸਾਂ ਸਾਂ
 ਕੰ ਿ ਟ ਕੁ
 ਰੇਂ - ਸਾਂ -
 ਪਾ ਿ ਇਆ ਿ
 ਪ ਪ ਧੁ ਠੀ
 ਹ ਰਿ ਕੈ ਿ
 ਮ - ਮ ਮ
 ਨਾ ਿ ਨ ਕੁ
 ਰੇ ਰੇ ਗ ਮ
 ਅ ਨ ਹ ਦ

0 ਪ - - -
 ਵਾ ਿ ਿ ਿ
 ਗ ਮ ਰੇ ਰੇ
 ਅ ਇ ਵ ਸਿ
 ਰੇ - - -
 ਜਾ ਿ ਿ ਿ
 ਸਾਂ - ਸਾਂ ਨੀ
 ਤਾ ਿ ਗੁ ਰੂ
 ਰੇਂ - - -
 ਆ ਿ ਿ ਿ
 ਨੀ ਨੀ ਸਾਂ -
 ਸੁ ਣ ਹੁ ਿ
 ਧੁ ਪ - -
 ਪਿਆ ਿ ਿ
 ਰੇ ਰੇ - ਰੇ
 ਮੇ ਰਾ ਿ ਆ
 ਰੇ ਰੇ - ਰੇ
 ਘ ਰਿ ਿ ਸ
 ਪ ਪ - ਮ
 ਸ ਬ ਿ ਦ
 ਧੁ - - ਧੁ
 ਧਾ ਿ ਿ ਰੀ
 - ਸਾਂ - ਨੀ
 ਿ ਵ ਿ ਸਿ
 ਰੇਂ - - ਰੇਂ
 ਮਾ ਿ ਿ ਰਿ
 ਨੀ ਨੀ ਸਾਂ ਸਾਂ
 ਤੁ ਧੁ ਜਿ ਨ
 ਧੁ - - -
 ਲਾ ਿ ਿ ਿ
 ਗ ਗ ਰੇ ਰੇ
 ਤ ਹ ਸੁ ਖੁ
 ਰੇ - - -
 ਵਾ ਿ ਿ ਿ

3 ਪ - ਪ ਪ
 ਈਆ ਿ ਕ ਰਿ
 ਗ ਮ ਪ ਪ
 ਆ ਿ ਜਿ ਨਿ
 ਸ - - -
 ਈਆ ਿ ਿ
 ਸਾਂ - ਸਾਂ -
 ਵਿ ਿ ਟਹੁ
 ਸਾਂ - - -
 ਈਆ ਿ ਿ
 ਧੁ - ਪ -
 ਸੰ ਿ ਤਹੁ
 ਪ - - -
 ਰੇ ਿ ਿ ਿ
 ਸਾ ਸਾ ਸਾ ਸਾ
 ਧਾ ਰੇ ਵਾ ਜੇ
 ਸਾ - ਸਾ -
 ਭਾ ਿ ਗੈ ਿ
 ਪ - ਪ -
 ਵਾ ਿ ਜੇ ਿ
 ਪ - - -
 ਆ ਿ ਿ ਿ
 ਸਾਂ - ਸਾਂ ਸਾਂ
 ਕੀ ਿ ਤੇ ਿ
 ਸਾਂ - ਸਾਂ ਸਾਂ
 ਆ ਿ ਧੁ ਰਿ
 ਧੁ - ਪ ਪ
 ਕਉ ਿ ਿ ਸਿ
 ਪ - - -
 ਗੇ ਿ ਿ ਿ
 ਗ ਮ ਪ -
 ਹੇ ਿ ਆ ਿ
 ਸਾ - - -
 ਜੇ ਿ ਿ ਿ

×	2	3	×	2	3
					ਪ
					ਅ
ਮੰਪ ਧੁਨੀ ਧੁਪ	ਪ -	ਗ ਮ	ਧੁ - ਧੁ	ਪ -	ਪ ਪ
ਨੜ ਦੁੜ ਸੁ	ਣਹੁ ਟ	ਵ ਡ	ਭਾ ਟ ਗੀ	ਹੋਂ ਟ	ਸ ਗ
ਗ ਮ ਰੇ	ਗ ਮ	ਪ ਪ	ਮ ਗ ਮ	ਰੇ -	ਸਾ -
ਲ ਟ ਮ	ਨੋਂ ਟ	ਰ ਥੁ	ਪੂ ਟ ਟ	ਰੇ ਟ	ਟ ਟ
ਸਾ ਮ ਮ	ਮ ਮ	ਮ ਗ	ਪ - ਮ	ਪ -	ਗ ਮ
ਪਾ ਟ ਰ	ਬ੍ਰਹ ਮੁ	ਪ੍ਰ ਭੁ	ਪਾ ਟ ਇ	ਆ ਟ	ਉ ਤ
ਪਧੁ ਨੀਸਾਂ ਸਾਂ	ਧੁ ਧੁ	ਨੀ ਧੁ	ਪ - ਮ	ਪ -	- -
ਰੇੜ ਟੜ ਟ	ਸ ਗ	ਲ ਵਿ	ਸੂ ਟ ਟ	ਰੇ ਟ	ਟ ਟ
ਗ ਮ ਮ	ਧੁ ਧੁ	ਨੀ -	ਸਾਂ - ਨੀ	ਸਾਂ ਸਾਂ	ਸਾਂ -
ਦੂ ਟ ਖ	ਰੋਂ ਗ	ਸੰ ਟ	ਤਾ ਟ ਪ	ਉ ਤ	ਰੇ ਟ
ਧੁ ਧੁ -	ਨੀ -	ਸਾਂ -	ਧੁਨੀ ਸਾਰੋਂ ਨੀਸਾਂ	ਧੁ -	ਪ -
ਸੁ ਟੀ ਟ	ਸ ਟ	ਚੀ ਟ	ਬਾ ਟ ਟ ਟ	ਣੀ ਟ	ਟ ਟ
ਗਾਂ - ਮਾਂ	ਰੋਂ -	ਸਾਂ ਸਾਂ	ਨੀ ਨੀ ਸਾਂ	ਧੁ ਧੁ	ਪ -
ਸੰ ਟ ਤ	ਸਾ ਟ	ਜ ਨ	ਭ ਏ ਟ	ਸ ਰ	ਸੇ ਟ
ਮੰਪ ਧੁਨੀ ਧੁ	ਪ ਪ	ਗ ਮ	ਰੇ - -	ਸਾ -	ਸਾ ਸਾ
ਪੂੜ ਟੜ ਰੇ	ਗੁ ਰ	ਤੇ ਟ	ਜਾ ਟ ਟ	ਣੀ ਟ	ਸੁ ਟ
ਗ ਮ ਮ	ਧੁ ਧੁ	ਨੀ ਨੀ	ਸਾਂ - ਨੀ	ਸਾਂ ਸਾਂ	ਸਾਂ ਸਾਂ
ਤੇ ਟ ਪੁ	ਨੀ ਤ	ਕ ਹ	ਤੇ ਟ ਪ	ਵਿ ਤੁ	ਸ ਤਿ
ਧੁ ਧੁ ਥੁ	ਨੀ -	ਸਾਂ ਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ ਰੋਂਸਾਂ ਨੀਸਾਂ	ਧੁ -	ਪ ਪ
ਗੁ ਰੁ ਰ	ਹਿਆ ਟ	ਭ ਰ	ਪੂੜ ਟੜ ਟੜ	ਰੇ ਟ	ਬਿ ਨ
ਗਾਂ - ਮਾਂ	ਰੋਂ ਰੋਂ	ਸਾਂ ਸਾਂ	ਨੀ ਨੀ ਸਾਂ	ਧੁ -	ਪ -
ਵੰ ਟ ਤਿ	ਨਾ ਨਕੁ	ਗੁ ਰ	ਚ ਰ ਟ	ਲਾ ਟ	ਗੇ ਟ
ਮੰਪ ਧੁਨੀ ਧੁਪ	ਪ ਪ	ਗ ਮ	ਰੇ - -	ਸਾ -	- ਸ
ਵਾੜ ਟੜ ਜੋੜ	ਅ ਨ	ਹ ਦ	ਤੂ ਟ ਟ	ਰੇ ਟ	ਟ ਅ
ਗ ਮ ਮ	ਧੁ -	ਨੀ ਨੀ	ਸਾਂ - ਨੀ	ਸਾਂ -	- -
ਨ ਦੁ ਸੁ	ਣਹੁ ਟ	ਵ ਡ	ਭਾ ਟ ਗੀ	ਹੋਂ ਟ	ਟ ਟ

ਮ : ੩ (ਰਾਮਕਲੀ ਕੀ ਵਾਰ)

ਰਾਮਕਲੀ ਰਾਮੁ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਤਾ ਬਨਿਆ ਸੀਗਾਰੁ॥
 ਹੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਕਮਲੁ ਬਿਗਸਿਆ ਤਾ ਸਉਪਿਆ ਭਗਤਿ ਭੰਡਾਰੁ॥
 ਭਰਮੁ ਗਇਆ ਤਾ ਜਾਗਿਆ ਚੂਕਾ ਅਗਿਆਨ ਅੰਧਾਰੁ॥
 ਤਿਸਨੇ ਰੂਪੁ ਅਤਿ ਅਗਲਾ ਜਿਸੁ ਹਰਿ ਨਾਲਿ ਪਿਆਰੁ॥
 ਸਦਾ ਰਵੈ ਪਿਰੁ ਆਪਣਾ ਸੋਭਾਵੰਤੀ ਨਾਰਿ॥
 ਮਨਮੁਖਿ ਸੀਗਾਰੁ ਨ ਜਾਣਨੀ ਜਾਸਨਿ ਜਨਮੁ ਸਭੁ ਹਾਰਿ॥
 ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਭਗਤੀ ਸੀਗਾਰੁ ਕਰਹਿ ਨਿਤ ਜੰਮਹਿ ਹੋਇ ਖੁਆਰੁ॥
 ਸੈਸਾਰੈ ਵਿਚਿ ਸੋਭ ਨਾ ਪਾਇਨੀ ਅਗੈ ਜਿ ਕਰੈ ਸੁ ਜਾਣੈ ਕਰਤਾਰੁ॥
 ਨਾਨਕ ਸਦਾ ਏਕੁ ਹੈ ਦੁਹੁ ਵਿਚਿ ਹੈ ਸੰਸਾਰੁ॥
 ਚੰਗੈ ਮੰਦੈ ਆਪਿ ਲਾਇਅਨੁ ਸੋ ਕਰਨਿ ਜਿ ਆਪਿ ਕਰਾਏ ਕਰਤਾਰੁ॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੯੫੦)

ਰਾਮਕਲੀ ਰਾਗ					ਇਕ ਤਾਲ	
x	0	2	0	3	4	
ਸਥਾਈ					ਮੰਪ ਚਾੜ	ਧੁਨੀ ਧੁ ੜਮ ਕ
ਪ -	ਧੁ ਮੰ	ਪ ਗ	ਮ ਧੁ	ਪ -	ਮ -	
ਲੀ ੜ	ਚਾ ਮੁ	ਮ ਨਿ	ਵ ਸਿ	ਆ ੜ	ਤਾ ੜ	
ਮ ਮ	ਗ ਰੇ	ਗਮ ਪਮ	ਗ ਰੇ	ਸਾ ਸਾ	ਨੀ ਸਾ	
ਬ ਨਿ	ਆ ੜ	ਸੀੜ ੜੜ	ਗਾ ੜ	ੜ ਰੁ	ਗੁ ਰ	
ਗ ਮ	ਪ ਮੰ	ਪ ਗ	ਮ ਧੁ	ਪ ਪ	ਧੁਨੀ ਸਾਰੋਂ	
ਕੈ ਸ	ਬ ਦਿ	ਕ ਮ	ਲੁ ਬਿ	ਗ ਸਿਆ	ਤਾੜ ੜੜ	
ਨੀ ਸਾਂ	ਧੁ ਨੀ	ਧੁ ਪ	ਮੰਪ ਗਮ	ਪ		
ਸਉ ਪਿਆ	ਭ ਗ	ਤਿ ਭੰ	ਡਾੜ ੜੜ	ਰੁ		
ਅੰਤਰਾ				ਪ	ਗਗ ਮ	
				ਭ	ਰਮੁ ਗ	
ਧੁ -	ਨੀ -	ਧੁਨੀ ਸਾਂ	ਨੀ ਸਾਂ	- ਸਾਂ	ਗਾਂ ਮਾਂ	
ਇਆ ੜ	ਤਾ ੜ	ਜਾੜ ੜ	ਗਿ ਆ	ੜ ਚੂ	ਕਾ ਅ	
ਰੋਂ ਰੋਂ	ਸਾਂ ਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ ਰੋਂਸਾਂ	ਧੁਨੀ ਧੁਪ	ਮੰਪ ਮ	ਮ ਮ	
ਗਿਆ ੜ	ਨ ਅੰ	ਧਾੜ ੜੜ	ੜੜ ੜੜ	ਰੁੜ ਤਿ	ਸ ਨੋ	
ਗਮ ਰੇ	ਰੇਗ ਪਮ	ਗ ਮ	ਰੇ -	ਸ ਨੀਸਾ	ਗ ਮ	
ਰੂੜ ਪੁ	ਅੜ ਤਿੜ	ਅ ਗ	ਲਾ ੜ	ੜ ਜਿਸੁ	ਹ ਰਿ	
ਧੁ -	ਨੀ ਸਾਂ	ਧੁਨੀ ਧੁਪ	ਮੰਪ ਗਮ	ਪ		
ਨਾ ੜ	ੜ ਲਿ	ਪਿਆ ੜੜ	ੜੜ ੜੜ	ਰੁ		

ਰਾਗ ਮਾਰੂ

ਮਾਰੂ ਬੜਾ ਪੁਰਾਤਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਰਾਗ ਹੈ। ਪੁਰਾਤਨ ਗ੍ਰੰਥਕਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਮਾਲਵ, ਮਾਰਵ, ਮਾਰੂਵ, ਮਾਰਵਿਕਾ ਆਦਿ ਨਾਮਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਦੱਖਣ ਦੇ ਇਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਿਦਵਾਨ ਪੰਡਿਤ ਅੱਪਾ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਨੇ 'ਚੰਦਰਕਾਯਮ' ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਮਾਰੂ ਬਾਰੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ।

ੜੀਵੇ ਗਮੋਪਨੀ ਚੈਵ ਮ੍ਰਿਦੁਰਿ, ਪੈਵਤ ਰਿਸ਼ਭੋ ॥

ਸੰਵਾਦੀ ਵਾਦਿਨੋ, ਯਤਸ ਮਾਰੂ, ਸਾਯਮੀਰਿਤ ॥

ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਰਾਗ ਵਿਚ ਗਾਮਧਾਨੀ ਸੁਰ ਤੀਬਰ, ਕੋਮਲ ਰਿਸ਼ਭ, ਪੈਵਤ ਵਾਦੀ, ਰਿਸ਼ਭ ਸੰਵਾਦੀ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਰੂ ਰਾਗ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਸੰਭ ਵੇਲੇ ਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ (ਨਾਭਾ) ਮਾਰੂ ਰਾਗ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। 'ਸ਼ਡਜ, ਰਿਸ਼ਭ ਕੋਮਲ, ਗੰਧਾਰ ਪੈਵਤ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਾਦ ਸ਼ੁੱਧ, ਮਧਿਅਮ ਤੀਬਰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਰਾਗ ਯੁੱਧ ਅਤੇ ਚਲਣ ਸਮੇਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਦਿਨ ਦੇ ਤੀਜੇ ਪਹਿਰ ਸਾਧਾਰਨ ਰੀਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਗਾਈਦਾ ਹੈ।' ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਸੰਗੀਤਵੇਤਾ ਮਾਰਵਾ ਰਾਗ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਮਾਰੂ ਵੀ ਹੈ।

ਮਾਰੂ ਰਾਗ ਦੀ ਰਚਨਾ ਆਧੁਨਿਕ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮਾਰਵਾ ਥਾਟ ਤੋਂ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਆਪਣੇ ਥਾਟ ਦਾ ਜਨਕ ਰਾਗ ਵੀ ਹੈ। ਮਾਰੂ ਵਿਚ ਰਿਸ਼ਭ ਕੋਮਲ, ਮਧਿਅਮ ਤੀਬਰ, ਪੰਚਮ ਵਰਜਿਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਭ ਸੁਰ ਸ਼ੁੱਧ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੀ ਜਾਤੀ ਸ਼ਾਡਵ ਸ਼ਾਡਵ ਮੰਨਣ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਹੈ। ਕਈ ਵਿਦਵਾਨ ਮਾਰੂ ਦੀ ਜਾਤੀ ਔੜਵ-ਸ਼ਾਡਵ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿਚ ਪਹਿਲੇ ਮੱਤ ਦੇ ਸਮਰਥਕ ਵਧੇਰੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਵਾਦੀ ਰਿਸ਼ਭ ਅਤੇ ਸੰਵਾਦੀ ਪੈਵਤ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਾਮ ਦਾ ਸੰਧੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰਾਗ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਗ ਵਿਚ ਰਿਸ਼ਭ ਸੁਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਹੱਤਵ ਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂ ਜੋ ਇਹ ਇਸ ਦਾ ਗ੍ਰਹਿ ਸੁਰ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਆਸ ਵੀ। ਇਸ ਦੇ ਗਾਇਨ ਵਾਦਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿਨ ਦਾ ਚੌਥਾ ਪਹਿਰ ਹੈ।

ਆਰੋਹ : ਨੀ ਚੇ, ਗ ਮੰ ਧ, ਨੀ ਚੇ ਸਾਂ।

ਅਵਰੋਹ : ਚੇ ਨੀ ਧ, ਮੰ ਧ, ਮੰ ਗ, ਚੇ, ਸਾ।

ਮੁੱਖ ਅੰਗ : ਨੀ ਚੇ, ਗ ਮੰ ਧ, ਧ ਮ ਗ ਚੇ, ਨੀ ਚੇ ਸਾ।

ਸੁਰ ਵਿਸਤਾਰ

1. (ਸਾ) ਰੇ ਰੇ, ਨੀ ਰੇ, ਗ ਰੇ ਰੇ, ਰੇ ਨੀ ਧਾ, ਧ ਨੀ, ਰੇ ਧ ਨੀ ਧਾ ਰੇ, ਗਾ ਰੇ ਨੀ ਧ, ਨੀ ਰੇ, ਧਾਰੇ, ਨੀ ਰੇ, ਸਾਰੇ ਨੀ, ਧਾ ਮੁ ਧ, ਮੁ ਨੀ ਧਾ, ਧਾ ਮੁ ਧ, ਧ ਮੁ ਗ ਰੇ ਗ ਮੁ ਧ, ਗ ਮੁ ਧ ਨੀ ਮੁ ਧ, ਮੁ ਨੀ ਧ ਨੀ ਮੁ ਧ, ਮੁ ਧ ਮੁ ਨੀ ਧ, ਮ ਧ ਮ, ਸਾ, ਮ ਧ ਨੀ ਰੇ, ਧ ਨੀ ਧਨੀ ਰੇ, ਧ ਨੀ ਰੇ, ਗ ਰੇ, ਧ ਨੀ ਨੀ ਰੇ ਗ ਰੇ, ਨੀ ਰੇ ਗਰੇ, ਗ ਮ ਗਰੇ, ਧ ਨੀ ਰੇ ਗ, ਮ ਮ ਗਰੇ, ਨੀਰੇ ਗ ਮ ਧ ਮ ਗ ਰੇ, ਗ ਮ ਗ ਰੇ, ਗ ਰੇ, ਨੀ ਰੇ ਸਾ।
2. ਨੀ ਰੇ ਗ ਮ ਧ, ਧ ਮ ਗ ਰੇ, ਗ ਮ ਧ, ਰੇ ਗ ਗ ਮ ਧ, ਗ ਮ ਧ ਮ ਧ, ਧ ਮ ਗ ਧ ਮ ਗ ਰੇ, ਗ ਮ ਧ ਮ ਧ, ਨੀ ਰੇ ਗ ਰੇ ਗ ਮ ਧ ਮ ਧ, ਗ ਮ ਧ ਨੀ ਮ ਧ ਗ ਮ ਧ, ਨੀ ਰੇ ਗ ਮ ਧ ਨੀ ਰੇ ਨੀ ਰੇ ਨੀ ਧ, ਮ ਧ ਨੀ ਮ ਧ ਮ ਧ, ਧ ਮ ਗ ਧ ਮ ਗ ਮ ਧ ਗ ਮ ਧ ਮ ਧ, ਧ ਰੇ ਰੇ ਨੀ ਧ, ਮ ਧ ਧ ਮ ਗ ਰੇ, ਗ ਮੁ ਧ ਨੀ ਰੇ ਗ ਗ ਮ ਧ ਨੀ ਰੇ ਨੀ ਧ, ਮ ਧ ਨੀ ਧ, ਗ ਮ ਧ ਮ, ਧ ਮ ਗ ਰੇ, ਗ ਮ ਧ ਮ ਗਰੇ, ਗ ਮ ਧ ਮ, ਗ ਰੇ ਸਾ, ਨੀ ਰੇ ਸਾ।
3. ਨੀ ਰੇ ਗ ਮ ਧ ਨੀ ਰੇ ਨੀ ਧ, ਮ ਗ, ਮ ਧ, ਮ ਸਾਂ, ਰੇ ਨੀ ਧਾ ਮ ਧ, ਸਾਂ, ਨੀ ਰੇ ਸਾਂ, ਧ ਨੀ ਰੇ, ਧ ਨੀ ਰੇ, ਗ ਰੇ, ਧ ਨੀ ਰੇ ਗ ਮ ਮ ਗ ਰੇ ਗ ਰੇ, ਗ ਰੇ, ਰੇ ਰੇ ਸਾਂ, ਨੀ ਰੇ ਸਾਂ ਰੇ ਨੀ ਧਾ ਰੇ ਨੀ ਧ, ਮ ਧ ਨੀ ਰੇ, ਨੀ ਧ, ਧ ਮ ਗ ਮ ਧ ਰੇ, ਰੇ ਨੀ ਧ, ਧ ਰੇ, ਨੀ ਧ ਮ ਗ ਰੇ, ਗ ਧ, ਮ ਗ ਰੇ, ਨੀ ਰੇ ਗ ਮ ਧ, ਧ ਮ ਧ ਮ ਗ ਰੇ, ਗ ਮ ਧ ਮ ਗ ਰੇ, ਮ ਗ ਰੇ, ਨੀ ਰੇ ਸਾ।

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੩ ਘਰੁ ੫ ਅਸਟਪਦੀ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ

ਜਿਸਨੇ ਪ੍ਰੇਮ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ॥ ਸਾਚੈ ਸਬਦਿ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਏ॥
 ਏਹਾ ਵੇਦਨ ਸੋਈ ਜਾਣੈ ਅਵਰੁ ਕਿ ਜਾਣੈ ਕਾਰੀ ਜੀਉ॥੧॥
 ਆਪੇ ਮੇਲੇ ਆਪਿ ਮਿਲਾਏ॥ ਆਪਣਾ ਪਿਆਰੁ ਆਪੇ ਲਾਏ॥
 ਪ੍ਰੇਮ ਕੀ ਸਾਰ ਸੋਈ ਜਾਣੈ ਜਿਸਨੇ ਨਦਰਿ ਤੁਮਾਰੀ ਜੀਉ॥੧॥ ਰਹਾਉ॥
 ਦਿਬ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਜਾਗੈ ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਏ॥ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਏ॥
 ਸੋ ਜੋਗੀ ਇਹ ਜੁਗਤਿ ਪਛਾਣੈ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਬੀਚਾਰੀ ਜੀਉ॥੨॥
 ਸੰਜੋਗੀ ਧਨ ਪਿਰ ਮੇਲਾ ਹੋਵੈ॥ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚਹੁ ਦੁਰਮਤਿ ਖੋਵੈ॥
 ਰੰਗ ਸਿਉ ਨਿਤ ਰਲੀਆ ਮਾਣੈ ਅਪਣੇ ਕੰਤ ਪਿਆਰੀ ਜੀਉ॥੩॥
 ਸਤਿਗੁਰ ਬਾਝਹੁ ਵੈਦੁ ਨ ਕੋਈ॥ ਆਪੇ ਆਪਿ ਨਿਰੰਜਨੁ ਸੋਈ॥
 ਸਤਿਗੁਰ ਮਿਲਿਐ ਮਰੈ ਮੰਦਾ ਹੋਵੈ ਗਿਆਨ ਬੀਚਾਰੀ ਜੀਉ॥੪॥
 ਏਹੁ ਸਬਦੁ ਸਾਰੁ ਜਿਸਨੇ ਲਾਏ॥ ਗੁਰਮੁਖਿ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਭੁਖ ਗਵਾਏ॥
 ਆਪਣ ਲੀਆ ਕਿਛੁ ਨ ਪਾਈਐ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਕਲ ਧਾਰੀ ਜੀਉ॥੫॥

ਅਗਮ ਨਿਗਮੁ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਿਖਾਇਆ ॥ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਅਪਨੈ ਘਰਿ ਆਇਆ ॥
 ਅੰਜਨ ਮਾਹਿ ਨਿਰੰਜਨੁ ਜਾਤਾ ਜਿਨ ਕਉ ਨਦਰਿ ਤੁਮਾਰੀ ਜੀਉ ॥੬॥
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਸੋ ਤਤੁ ਪਾਏ ॥ ਆਪਣਾ ਆਪੁ ਵਿਚਹੁ ਗਵਾਏ ॥
 ਸਤਿਗੁਰ ਬਾਝਹੁ ਸਭੁ ਧੰਧੁ ਕਮਾਵੈ ਵੇਖਹੁ ਮਨਿ-ਵੀਚਾਰੀ ਜੀਉ ॥੭॥
 ਇਕਿ ਕ੍ਰਮ ਭੂਲੇ ਫਿਰਹਿ ਅਹੰਕਾਰੀ ॥ ਇਕਨਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਉਮੈ ਮਾਰੀ ॥
 ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਰਤੇ ਬੈਰਾਗੀ ਹੋਰਿ ਭਰਮਿ ਭੂਲੇ ਗਵਾਰੀ ਜੀਉ ॥੮॥
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਿਨੀ ਨਾਮੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥ ਮਨਮੁਖਿ ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ॥
 ਅਗੈ ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਕੋ ਬੇਲੀ ਨਾਰੀ ਬੂਝੈ ਗੁਰ ਬੀਚਾਰੀ ਜੀਉ ॥੯॥
 ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਸਦਾ ਸੁਖਦਾਤਾ ॥ ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਜੁਗ ਚਾਰੇ ਜਾਤਾ ॥
 ਜਿਸੁ ਤੂ ਦੇਵਹਿ ਸੋਈ ਪਾਏ ਨਾਨਕ ਤਤੁ ਬੀਚਾਰੀ ਜੀਉ ॥੧੦॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੧੦੧੬)

ਮਾਰੂ ਰਾਗ

ਤਿੰਨ ਤਾਲ

x	2	0	3
ਸਥਾਈ			
ਨੀ ਧ - ਮ	ਗਮ ਧਮ ਧ ਮ	ਗ ਰੇ ਸਾ -	ਨੀ ਰੇ ਗ ਮ
ਮੇ ਟ ਟ ਲੇ	ਆ ਟ ਟ ਟ ਪਿ ਮਿ	ਲਾ ਟ ਏ ਟ	ਆ ਟ ਪੇ ਟ
ਰੇ - ਸਾ ਸਾ	ਰੇ ਨੀ ਧ ਮ	ਧ ਸਾ ਸਾ -	ਮ ਗ ਰੇ ਗ
ਪਿਆ ਟ ਟ ਰੁ	ਆ ਟ ਪੇ ਟ	ਲਾ ਟ ਏ ਟ	ਆ ਪ ਣਾ ਟ
ਗਮ ਧ ਮ ਧ	ਸਾਂ - ਸਾਂ -	ਨੀ ਰੇ ਸਾਂ -	ਨੀ - ਰੇ ਰੇ
ਸਾ ਟ ਟ ਰ	ਸੋ ਟ ਈ ਟ	ਜਾ ਟ ਟੈ ਟ	ਪ੍ਰੇ ਟ ਮ ਕੀ
ਨੀ ਨੀ ਧ ਮ	ਗਮ ਧਨੀ ਧਮ ਧਮ	ਗਮ ਧਮ ਗਰੇ ਸਾ	ਰੇ ਰੇ ਰੇ -
ਨ ਦ ਰਿ ਤੁ	ਮਾ ਟ ਟ ਰੀ ਟ ਟ	ਜੀ ਟ ਟ ਟ ਉ	ਜਿ ਸ ਨੋ ਟ
ਅੰਤਰਾ			
ਮ - ਧ ਧ	ਸਾਂ ਸਾਂ - ਸਾਂ	ਨੀ ਰੇ ਸਾਂ ਸਾਂ	ਮ ਮ ਗ ਗ
ਪ੍ਰੇ ਟ ਟ ਮੁ	ਮ ਨਿ ਟ ਵ	ਸਾ ਟ ਏ ਟ	ਜਿ ਸ ਨੋ ਟ
ਰੇ ਰੇ ਸਾਂ ਸਾਂ	ਨੀ ਰੇ ਨੀ ਧ	ਮ ਧ ਮ ਗ	ਨੀ - ਰੇ ਗਾਂ
ਸ ਬ ਟ ਦਿ	ਸ ਹ ਜਿ ਸੁ	ਭਾ ਟ ਏ ਟ	ਸਾ ਟ ਚੈ ਟ
ਮਧ ਨੀਰੇ ਨੀ ਧ	ਧਮ ਗਮ ਧ ਮ	ਗ ਰੇ ਸਾ -	ਮ ਗ ਮ ਧ
ਵੇ ਟ ਟ ਦ ਨ	ਸੋ ਟ ਟ ਈ ਟ	ਜਾ ਟ ਟੈ ਟ	ਏ ਟ ਹਾ ਟ
ਗਮ ਧਮ ਧ -	ਮਧ ਨੀਰੇ ਨੀਧ ਮਧ	ਨੀਨੀ ਧਮ ਗਰੇ ਸਾ	ਨੀ ਰੇ ਗ ਰੇ
ਜਾ ਟ ਟ ਟੈ	ਟ ਕਾ ਟ ਟ ਰੀ ਟ	ਟ ਜੀ ਟ ਟ ਟ	ਅ ਵ ਰੁ ਕਿ

ਮਹਲਾ ੩ (ਮਾਰੂ ਵਾਰ)

ਆਪੇ ਕਰਣੀ ਕਾਰ ਆਪਿ ਆਪੇ ਕਰੇ ਰਜਾਇ ॥
 ਆਪੇ ਕਿਸਹੀ ਬਖਸਿ ਲਏ ਆਪੇ ਕਾਰ ਕਮਾਇ ॥
 ਨਾਨਕ ਚਾਨਣੁ ਗੁਰ ਮਿਲੇ ਦੁਖ ਬਿਖੁ ਜਾਲੀ ਨਾਇ ॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੧੦੮੭)

ਮਾਰੂ ਰਾਗ		ਇਕ ਤਾਲ					
x	0	2	0	3	4		
ਸਥਾਈ			ਨੀਰੇ ਗਮ	ਗਰੇ ਗਮ	ਧ ਮ		
			ਆੜ ਝ	ਪੇੜ ਕੜ	ਰ ਠੀ		
ਧ -	ਮ ਗ	ਰੇ ਸਾ	ਨੀ ਰੇ	ਨੀ ਧ	ਮ ਧ		
ਕਾ ਝ	ਰ ਆ	ੜ ਪਿ	ਆ ਝ	ਪੇ ਝ	ਕ ਰੇ		
ਸਾ ਸਾ	ਨੀ ਰੇ	ਸਾ -					
ੜ ਰ	ਜਾ ਝ	ਇ ਝ					
ਅੰਤਰਾ			ਮ ਗ	ਗ ਮ	ਧ ਮਧ		
			ਆ ਝ	ਪੇ ਕਿ	ਸ ਹੀੜ		
ਸਾਂ ਸਾਂ	ਨੀ ਰੇ	ਸਾਂ -	ਨੀ ਰੇ	ਗਾਂ ਰੇ	ਰੇ ਸਾਂ		
ਬ ਖ	ਸਿ ਲ	ਏ ਝ	ਆ ਝ	ਪੇ ਝ	ਕਾ ਝ		
ਨੀ ਰੇ	ਨੀ ਧ	ਮ ਧ	ਮਧ ਨੀਰੇ	ਨੀਧ ਮ	ਧ ਮ		
ਰ ਕ	ਮਾ ਝ	ਇ ਝ	ਨਾੜ ਨੜ	ਕੜ ਚਾ	ਨ ਠ		
ਗਮ ਧ	ਮ ਧ	- -	ਧ ਮ	ਗ ਰੇ	ਰੇ -		
ਗੁੜ ਰ	ਮਿ ਲੇ	ੜ ਝ	ਦੁ ਖ	ਬਿ ਖੁ	ਜਾ ਝ		
ਨੀ ਧ	ਮਧ ਮਗ	ਰੇਗ ਰੇਸਾ					
ਲੀ ਝ	ਨਾੜ ਝ	ਇੜ ਝ					

ਸਲਕ ਮ : ੩

ਪਿਰ ਖੁਸੀਏ ਧਨ ਰਾਵੀਏ ਧਨ ਉਰਿ ਨਾਮੁ ਸੀਗਾਰੁ॥
ਨਾਨਕ ਧਨ ਆਗੈ ਖੜੀ ਸੋਭਾਵੰਤੀ ਨਾਰਿ॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੧੦੮੮)

ਮਾਰੂ ਰਾਗ	ਤਿੰਨ ਤਾਲ		
x	2	0	3
ਸਥਾਈ		ਧ ਮੰ ਗ ਮੰ	ਗ ਰੇ ਸਾ ਸਾ
ਨੀ ਨੀ ਰੇ ਰੇ	ਗ ਗ ਮੰ -	ਪਿ ਰ ਖੁ ਸੀ	ਏ ਟ ਧ ਨ
ਰਾ ਟ ਟ ਵੀ	ਏ ਟ ਟ ਟ	ਮੰ ਧ ਨੀ ਰੇ	ਸਾਂ - ਸਾਂ ਸਾਂ
ਨੀਰੇ ਨੀਧ ਮੰਧ ਮੰਗ	ਧਮੰ ਗਮੰ ਗਰੇ ਸਾ	ਧ ਨ ਉ ਰ	ਨਾ ਟ ਮੁ ਸੀ
ਗਾ ਟ ਟ ਟ ਟ	ਟ ਟ ਟ ਟ ਰੁ		
ਅੰਤਰਾ		ਮੰ - ਗ ਗ	ਮੰ ਮੰ ਧ ਮੰ
ਸਾਂ - - ਸਾਂ	ਨੀ ਰੇ ਸਾਂ -	ਨਾ ਟ ਨ ਕ	ਧ ਨ ਆ ਟ
ਗੈ ਟ ਟ ਖ	ੜੀ ਟ ਟ ਟ	ਨੀਰੇ ਗਾਂ ਰੇ ਸਾਂ	ਨੀ ਰੇ ਨੀ ਧ
ਰੇਨੀ ਧਮੰ ਗਰੇ ਗਮੰ	ਧਮੰ ਗਰੇ ਨੀਰੇ ਸਾ	ਸੋ ਟ ਭਾ ਟ	ਵੇ ਟ ਤੀ ਟ
ਨ ਟ ਟ ਟ	ਟ ਟ ਟ ਟ ਰਿ		

ਸਲੋਕ ਮ : ੩ (ਮਾਰੂ ਵਾਰ)

ਸਭਨਾ ਕਾ ਪਿਰੁ ਏਕੁ ਹੈ ਪਿਰ ਬਿਨੁ ਖਾਲੀ ਨਾਹਿ॥

ਨਾਨਕ ਸੇ ਸੋਹਾਗਣੀ ਜਿ ਸਤਿਗੁਰ ਮਾਹਿ ਸਮਾਹਿ॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੧੦੮੮)

ਮਾਰੂ ਰਾਗ	ਤਿੰਨ ਤਾਲ		
x	2	0	3
ਸਥਾਈ			- ਨੀਧ ਮੰਧ ਗਮੰ ੜ ਸੜ ਭੜ ਨਾੜ
ਧ - ਮੰ ਧ	- ਮੰਧ ਮੰ ਗ	ਰੇ - ਸਾ ਸਾ	- ਨੀਰੇ ਗ ਰੇ
ਕਾ ੜ ਪਿ ਰੁ	ੜ ਏੜ ੜ ਕੁ	ਹੈ ੜ ੜ ੜ	ੜ ਪਿਰ ਬਿ ਨੁ
ਗਮੰ ਧ ਧ -	ਧਮੰ ਗਮੰ ਧਨੀ ਰੇਂ	ਨੀਧ ਮੰਧ ਮੰਗ ਰੇਰੇ	ਸਾ
ਖਾੜ ੜ ਲੀ ੜ	ਨਾੜ ੜੜ ੜੜ ੜੜ	ੜੜ ੜੜ ੜੜ ੜੜ	ਹਿ
ਅੰਤਰਾ			- ਮੰ ਗ ਗ ੜ ਨਾ ਨ ਕ
ਮੰਧ ਨੀਰੇਂ - ਰੇਂ	ਸਾਂ - - ਸਾਂ	ਸਾਂ - - ਸਾਂ	ਨੀ ਰੇਂ ਗਾਂ ਰੇਂ
ਸੇੜ ੜੜ ੜ ਸੁ	ਹਾ ੜ ੜ ਗ	ਣੀ ੜ ੜ ਜਿ	ਸ ਤਿ ਗੁ ਰ
ਨੀ ਰੇਂ ਨੀ ਧ	ਮੰਧ ਨੀਰੇਂ ਨੀਧ ਮੰਧ	ਧਮੰ ਗਮੰ ਗਰੇ ਗਰੇ	ਸਾ
ਮਾ ੜ ਹਿ ਸਾ	ਮਾੜ ੜੜ ੜੜ ੜੜ	ੜੜ ੜੜ ੜੜ ੜੜ	ਹਿ

ਰਾਗ ਭੈਰਉ

ਭੈਰਉ, ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਇਕ ਪੁਰਾਤਨ, ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅਤੇ ਬੜਾ ਮਧੁਰ ਰਾਗ ਹੈ। ਥਾਟ ਪੱਧਤੀ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਸੰਗੀਤਕਾਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਭੈਰਵ ਥਾਟ ਦਾ ਜਨਕ ਰਾਗ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਰਾਗ ਵਿਚ ਰਿਸ਼ਭ ਧੈਵਤ ਅਤਿ ਕੋਮਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਭ ਸੁਰ ਸੁੱਧ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਵਾਦੀ ਸੁਰ ਧੈਵਤ ਅਤੇ ਸੰਵਾਦੀ ਰਿਸ਼ਭ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਆਰੋਹ ਅਤੇ ਅਵਰੋਹ ਵਿਚ ਸੱਤ ਸੁਰ ਵਰਤਣ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਹੈ ਇਸ ਕਾਰਨ ਜਾਤੀ ਸੰਪੂਰਣ-ਸੰਪੂਰਣ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਵਿਦਵਾਨ ਇਸ ਦੇ ਆਰੋਹ ਵਿਚ ਰਿਸ਼ਭ ਅਤੇ ਪੰਚਮ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਾਤੀ ਔੜਵ-ਸੰਪੂਰਣ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਪਰੰਤੂ ਪਹਿਲਾ ਮੱਤ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਗ ਦੇ ਗਾਉਣ ਵਜਾਉਣ ਦਾ ਵੇਲਾ ਪ੍ਰਭਾਤ ਦਾ ਹੈ। ਅਰਥਾਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਚਾਰ ਵਜੇ ਤੋਂ ਸੱਤ ਵਜੇ ਤੱਕ ਗਾਇਆ ਵਜਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭੈਰਵ ਵਿਚ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਕੋਮਲ ਨਿਸ਼ਾਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਵਾਦੀ ਸੁਰ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕਰਨ ਦੀ ਖੁਲ੍ਹ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਗ ਦੀ ਸਾਰੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਦੋ ਸੁਰਾਂ (ਰਿਸ਼ਭ ਅਤੇ ਧੈਵਤ) ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ। ਰਿਸ਼ਭ ਤੇ ਆਉਣ ਵੇਲੇ ਮਧਿਅਮ ਤੇ ਮੀਂਡ ਦੁਆਰਾ ਗੰਧਾਰ ਦਾ ਸਪਰਸ਼ ਕਰਕੇ ਰਿਸ਼ਭ ਨੂੰ ਅੰਦੋਲਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਕਿਰਿਆਵਾਂ (ਰੂ ਪੁ ਅੰਦੋਲਿਤ) ਵਿਚ ਇਸ ਰਾਗ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਦਾ ਕੁੱਲ ਰਹੱਸ ਫੁੱਪਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਗ ਵਿਚ ਠਹਿਰਾਓ ਦੇ ਸੁਰ ਸ਼ਡਜ, ਰਿਸ਼ਭ, ਮਧਿਅਮ ਅਤੇ ਧੈਵਤ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਆਰੋਹ ਵਿਚ ਰਿਸ਼ਭ ਸੁਰ ਦਾ ਅਕਸਰ ਤਿਆਗ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਉਤਰਾਂਗ ਵਾਦੀ ਰਾਗ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਤਿੰਨਾਂ ਸਪਤਕਾਂ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਆਰੋਹ : ਸਾ ਰੂ ਗ ਮ ਪ ਧੁ ਨੀ ਸਾਂ ਜਾਂ ਨੀ ਸਾ ਗ ਮ ਧੁ ਨੀ ਸਾਂ।

ਅਵਰੋਹ : ਸਾਂ ਨੀ ਧੁ, ਪ ਮ ਗ ਰੂ, ਸਾ।

ਮੁੱਖ ਅੰਗ : ਗ ਮ ਧੁ ਧੁ ਪ, ਗ ਮ ਰੂ ਰੂ ਸਾ।

ਸੁਰ ਵਿਸਤਾਰ

1. (ਸਾ), ਗ ਮਾ ਰੇ ਰੇ ਸਾ (ਸੋ) ਨੀ ਸਾ ਰੇ ਸਾ, ਰੇ ਰੇ ਸਾ ਨੀ ਸਾ ਨੀ ਸਾ, ਧੁ ਧੁ ਸਾ, ਸਾ ਰੇ ਨੀਸਾ, ਧੁ ਧੁ ਪ, ਮ ਪ ਗ ਮ ਧੁ ਧੁ ਪ, ਮ ਪ ਗ ਮ ਧੁ ਧੁ ਸਾ, ਨੀ ਸਾ, ਧੁ ਨੀ ਸਾ ਰੇ ਨੀਸਾ, ਗ ਗ ਮ ਰੇ ਰੇ, ਸਾ, ਰੇ ਸਾ ਨੀਸਾ, ਨੀ ਸਾ ਗ ਗ ਮ, ਗ ਮ ਰੇ ਰੇ ਸਾ, ਧੁ ਨੀ ਸਾ ਰੇ, ਨੀ ਸਾ, ਗ ਗ ਮ, ਗ ਮ ਰੇ, ਗ ਮ ਪ ਪ ਗ ਮ ਰੇ, ਰੇ ਗ ਮ ਪ ਗ ਮ ਰੇ, ਰੇ ਗ ਗ ਮ ਗ ਮ, ਪ ਮ ਗ ਰੇ, ਗ ਮ ਰੇ, ਰੇ ਰੇ, ਸਾ, ਨੀ ਸਾ ਗ ਮ ਪ ਪ ਮ ਗ, ਮ ਗ ਰੇ ਰੇ ਸਾ ਨੀ ਸਾ ਧੁ ਧੁ, ਗ ਮ, ਧੁ ਨੀ ਸਾ।
2. ਨੀ ਸਾ, ਧੁ ਨੀ ਸਾ ਰੇ, ਨੀ ਸਾ ਗ, ਗ ਮ ਰੇ ਸਾ, ਨੀ ਸਾ ਗ ਮ ਰੇ ਰੇ, ਪ ਮ ਗ ਮ, ਰੇ ਰੇ, ਸਾ, ਨੀ ਸਾ ਗ ਮ ਪ ਗ ਮ ਧੁ ਧੁ ਪ, ਧੁ ਧੁ ਪ ਮ ਪ ਮ ਗ ਮ, ਧੁ ਧੁ ਪ, ਨੀ ਧੁ ਧੁ ਪ, ਗ ਮ ਪ ਮ ਗ ਮ ਧੁ ਧੁ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਗ ਮ ਪ ਪ ਗ ਮ, ਪ ਪ ਗ ਮ, ਗ ਮ ਧੁ ਧੁ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਗ ਮ ਧੁ ਧੁ ਸਾਂ ਨੀ ਸਾਂ ਧੁ ਪ, ਮ ਪ ਗ ਮ, ਗ ਮ ਪ ਮ ਗ ਮ, ਗ ਮ ਰੇ ਰੇ ਸਾ।
3. ਨੀ ਸਾ ਗ ਮ ਪ, ਗ ਮ ਧੁ, ਧੁ ਸਾਂ, ਨੀ ਸਾਂ, ਗ ਮ ਧੁ ਨੀ ਸਾਂ, ਨੀ ਸਾਂ, ਧੁ ਧੁ ਪ, ਮ ਪ ਗ ਮ ਧੁ ਧੁ ਧੁ ਨੀ ਸਾਂ, ਨੀ ਸਾ, ਗ ਮ ਧੁ ਨੀ ਸਾਂ, ਧੁ ਨੀ ਸਾਂ ਰੇ ਨੀ ਸਾਂ, ਧੁ ਧੁ ਸਾਂ, ਨੀ ਸਾ, ਗ ਮ ਧੁ ਨੀ ਸਾਂ ਰੇ ਨੀ ਸਾਂ ਗ ਮ, ਰੇ ਰੇ ਸਾਂ, ਮ ਗ ਪ ਮ ਨੀ ਧੁ ਸਾਂ ਨੀ ਸਾਂ ਰੇ ਸਾਂ, ਨੀ ਸਾਂ ਗ ਮ ਰੇ ਰੇ, ਸਾਂ, ਰੇ ਰੇ ਨੀ ਸਾਂ, ਨੀ ਸਾਂ ਗ ਗ ਮ, ਗ ਮ ਪ ਮ ਗ ਮ, ਰੇ ਸਾਂ ਨੀ ਸਾਂ ਗ ਮ ਰੇ ਰੇ ਰੇ ਸਾਂ ਨੀ ਸਾਂ ਰੇ ਰੇ ਸਾਂ, ਨੀ ਸਾਂ ਨੀ ਸਾਂ ਰੇ ਧੁ ਧੁ ਪ, ਮ ਪ ਗ ਮ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਧੁ ਧੁ ਪ, ਧੁ ਮ ਪ ਗ ਮ, ਗ ਮ ਪ ਗ ਮ, ਰੇ ਰੇ ਸਾ।

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੩

ਮੈ ਕਾਮਣਿ ਮੇਰਾ ਕੰਤੁ ਕਰਤਾਰੁ॥ ਜੇਹਾ ਕਰਾਏ ਤੇਹਾ ਕਰੀ ਸੀਗਾਰੁ॥੧॥
 ਜਾਂ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਤਾਂ ਕਰੇ ਭੋਗੁ॥ ਤਨੁ ਮਨੁ ਸਾਚੇ ਸਾਹਿਬ ਜੋਗੁ॥੧॥ ਰਹਾਉ॥
 ਉਸਤਤਿ ਨਿੰਦਾ ਕਰੇ ਕਿਆ ਕੋਈ॥ ਜਾਂ ਆਪੇ ਵਰਤੈ ਏਕੇ ਸੋਈ॥੨॥
 ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਪਿਰਮ ਕਸਾਈ॥ ਮਿਲਉਗੀ ਦਇਆਲ ਪੰਚ ਸਬਦ ਵਜਾਈ॥੩॥
 ਭਨਤਿ ਨਾਨਕੁ ਕਰੇ ਕਿਆ ਕੋਇ॥ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਿ ਮਿਲਾਵੈ ਸੋਇ॥੪॥
 (ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੧੧੨੮)

x	2	0	3
ਸਥਾਈ			ਗਮ ਜਾਂਸ
ਰੇ - ਸਾ ਸਾ	ਸਾਗਮਪ ਗ ਮ	ਧੁ ਧੁ ਪ ਗ	ਪਮ ਰੇ - ਸਾ
ਭਾ ਽ ਵੈ ਤਾਂ	ਕ਽ ਰੇ਽ ਽ ਽	ਭੋ ਽ ਗੁ ਤ	਽਽ ਤਿ ਽ ਸੁ
ਸਾਂ - ਸਾਂ -	ਧੁਨੀ ਸਾਰੂੰ ਸਾਂਨੀ ਸਾਂ	ਧੁ ਧੁ ਪ	ਮ ਧੁ - ਨੀ
ਸਾ ਽ ਚੇ ਽	ਸਾ਽ ਽਽ ਹਿ਽ ਬ	ਜੋ ਽ ਗੁ	ਨੁ ਮ ਽ ਨੁ
ਅੰਤਰਾ			ਗ ਮ ਧੁ - ਨੀ
ਸਾਂ ਸਾਂ ਸਾਂ ਸਾਂ	ਧੁ ਧੁ ਨੀ ਸਾਂ	ਰੋਂ ਰੋਂ ਸਾਂ ਨੀ	ਮੈ ਽ ਕਾ ਽ ਽
ਮ ਟਿ ਮੇ ਰਾ	ਕੰ ਤੁ ਕ ਰ	ਤਾ ਽ ਰੁ ਜੇ	ਸਾਂ ਗਾਂ - ਮਾਂ
ਰੋਂ ਰੋਂ ਸਾਂ ਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ ਰੋਂਸਾਂ ਨੀ ਸਾਂ	ਧੁ ਧੁ ਪ	਽ ਹਾ ਽ ਕ
ਰਾ ਏ ਤੇ ਹਾ	ਕ਽ ਰੀ਽ ਽ ਸੀ	ਗਾਂ ਽ ਰੁ	

ਰਾਗੁ ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੩ ਚਉਪਦੇ ਘਰੁ ੧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ

ਜਾਤਿ ਕਾ ਗਰਬੁ ਨ ਕਰੀਅਹੁ ਕੋਈ॥ ਬ੍ਰਹਮੁ ਬਿੰਦੇ ਸੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣੁ ਹੋਈ॥੧॥

ਜਾਤਿ ਕਾ ਗਰਬੁ ਨ ਕਰਿ ਮੂਰਖੁ ਗਵਾਰਾ॥

ਇਸ ਗਰਬੁ ਤੇ ਚਲਹਿ ਬਹੁਤੁ ਵਿਕਾਰਾ॥੧॥ਰਹਾਉ॥

ਚਾਰੇ ਵਰਨ ਆਖੈ ਸਭੁ ਕੋਈ॥ ਬ੍ਰਹਮੁ ਬਿੰਦ ਤੇ ਸਭ ਓਪਤਿ ਹੋਈ॥੨॥

ਮਾਟੀ ਏਕ ਸਗਲ ਸੰਸਾਰਾ॥ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਭਾਂਡੇ ਘੜੇ ਕੁਮਾਰਾ॥੩॥

ਪੰਚ ਤਤੁ ਮਿਲਿ ਦੇਹੀ ਕਾ ਆਕਾਰਾ॥ ਘਟਿ ਵਧਿ ਕੇ ਕਰੈ ਬੀਚਾਰਾ॥੪॥

ਕਹਤੁ ਨਾਨਕ ਇਹੁ ਜੀਉ ਕਰਮ ਬੰਧੁ ਹੋਈ॥ ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਭੇਟੇ ਮੁਕਤਿ ਨ ਹੋਈ॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੧੧੨੮)

ਭੈਰਉ ਰਾਗ

ਤਿੰਨ ਤਾਲ

x	2	0	3
ਸਥਾਈ			- ਗ ਮ ਮ
			- ਜਾ ਤਿ ਕਾ
ਪੁ ਪੁ ਪ ਪ	ਪੁਪੁ ਮਮ ਪ ਗ	ਮ ਪਮਰੁੇ -	ਸਾ - ਨੀ ਸਾ
ਗ ਰ ਬੁ ਨ	ਕਰਿ ਅਹੁ ਮੂ ਰ	ਖ ਗਾੳ ਵਾ ੳ	ਰਾ ੳ ਇ ਸ
ਪੁ ਨੀ ਪੁ ਸਾ	ਰੁੇ ਸਾ ਗ ਮ	ਪ ਪ ਪਪੁ ਨੀਸਾਂ	ਨੀਪੁ ਪਪੁ ਮਪ ਗਮ
ਗਰਬੁ ਤੇ ਚ	ਲ ਹਿ ਬ ਹੁ	ਤ ਵਿ ਕਾੳ ੳੳ	ਰਾੳ ਜਾੳ ਤਿੳ ਕਾੳ
ਅੰਤਰਾ			- ਗ ਮ ਮ
			ੳ ਜਾ ਤਿ ਕਾ
ਪੁ ਪੁ ਨੀ ਨੀ	ਸਾਂ ਸਾਂ ਸਾਂ ਸਾਂ	ਰੁੇਂ - ਸਾਂ -	ਪੁ ਪੁ ਪੁ ਨੀ
ਗ ਰ ਬੁ ਨ	ਕ ਰਿ ਅ ਹੁ	ਕੋ ੳ ਈ ੳ	ਬ੍ਰ ਹ ਮੁ ਬਿ
- ਨੀ ਸਾਂ -	ਪੁਨੀ ਸਾਂਰੁੇਂ ਸਾਂਨੀ ਸਾਂ	ਪੁਨੀ ਸਾਂਨੀ ਪੁਪ ਮਗ	
ੳ ਦੇ ਸੇ ੳ	ਬ੍ਰਾੳ ਹੳ ਮੳ ਨੁ	ਹੋੳ ੳੳ ਈੳ ੳੳ	

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੩

ਮਨਮੁਖ ਆਸਾ ਨਹੀ ਉਤਰੈ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਖੁਆਏ ॥
 ਉਦਰੁ ਨੈ ਸਾਣੁ ਨ ਭਰੀਐ ਕਬਹੂ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਅਗਨਿ ਪਚਾਏ ॥੧॥
 ਸਦਾ ਅਨੰਦੁ ਰਾਮ ਰਸਿ ਰਾਤੇ ॥
 ਹਿਰਦੈ ਨਾਮੁ ਦੁਬਿਧਾ ਮਨਿ ਭਾਗੀ ਹਰਿ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀ ਤ੍ਰਿਪਤਾਤੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
 ਆਪੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਜਿਨਿ ਸਾਜੀ ਸਿਰਿ ਸਿਰਿ ਧੰਧੈ ਲਾਏ ॥
 ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਕੀਆ ਜਿਨਿ ਆਪੇ ਆਪੇ ਦੂਜੈ ਲਾਏ ॥੨॥
 ਤਿਸਨੋ ਕਿਹੁ ਕਹੀਐ ਜੇ ਦੂਜਾ ਹੋਵੈ ਸਭਿ ਤੁਪੈ ਮਾਹਿ ਸਮਾਏ ॥
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਗਿਆਨੁ ਤਤੁ ਬੀਚਾਰਾ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਏ ॥੩॥
 ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਸਾਚਾ ਸਦ ਹੀ ਸਾਚਾ ਸਾਚਾ ਸਭੁ ਆਕਾਰਾ ॥
 ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰਿ ਸੋਝੀ ਪਾਈ ਸਚਿ ਨਾਮਿ ਨਿਸਤਾਰਾ ॥੪॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੧੧੩੧)

ਭੈਰਉ ਰਾਗ

ਤਿੰਨ ਤਾਲ

x	2	0	3
ਸਥਾਈ			- ਪ ਗ ਮ
ਧੁ ਧੁ ਪ ਪ	ਧੁ ਮ ਪ ਪ	ਮਪ ਧੁਪਮ ਗ	੧ ਸ ਦਾ ਅ
ਨੰ ੧ ਦੁ ਰਾ	੧ ਮ ਰ ਸਿ	ਮਾ੧੧੧ ਤੇ ੧	- ਮ ਗ ਰੇ
ਰੇਗ ਮਪ ਪ ਪ	ਮ ਗ ਮ ਗ	ਰੇ ਰੇ ਸਾ -	੧ ਹਿ ਰ ਦੈ
ਨਾ੧ ੧ਮੁ ਦੁ ਬਿ	ਧਾ ੧ ਮ ਨਿ	ਭਾ ੧ ਗੀ ੧	- ਨੀਸਾ ਗ ਮ
ਪ - ਗ ਮ	ਧੁਨੀ ਸਾਰੋਂ ਸਾਂਨੀ ਸਾਂ	ਧੁਨੀ ਸਾਂਨੀ ਧੁਪ ਮਗ	੧ ਹਰਿ ਹ ਰਿ
ਅੰ ੧ ਮ੍ਰਿ ਤੁ	ਪੀ੧ ੧੧ ਤ੍ਰਿ੧ ਪ	ਤਾ੧੧੧ ਤੇ੧ ੧੧	ਮ
ਅੰਤਰਾ			੧
			- ਪਪਗ ਮ
			੧ ਮਨਮੁ ਖ
ਧੁ - ਨੀ ਨੀ	ਸਾਂ - ਸਾਂ ਸਾਂ	ਨੀ ਸਾਂ ਸਾਂ -	- ਧੁ - ਧੁ
ਆ੧ ਸਾ ਨ	ਰੀ ੧ ਉ ਤ	ਰੈ ੧ ੧ ੧	੧ ਦੂ ੧ ਜੈ
ਨੀ - ਸਾਂ ਸਾਂ	ਰੇਂ ਰੇਂ ਸਾਂ ਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ ਰੇਂਸਾਂ ਧੁ ਪ	- ਗਮ ਧੁ ਧੁ
ਭਾ ੧ ਇ ਖੁ	ਆ ੧ ੧ ੧	ਏ੧ ੧੧ ੧ ੧	੧ ਉਦਰੁ ਨੈ
ਪ - ਧੁ ਮ	ਗ ਮ ਗਮ ਪਮ	ਗਰੇ ਗਰੇ ਸਾ -	- ਨੀਸਾ ਗ ਮ
ਸਾ ੧ ਠੁ ਨ	ਭ ਰੀ ਐ੧ ੧੧	ਕ੧ ਬ੧ ਹੂ ੧	੧ ਤ੍ਰਿਸ ਨਾ ੧
ਪ ਪ ਗ ਮ	ਪਧੁ ਨੀਸਾਂ ਰੇਂਸਾਂ ਨੀਸਾਂ	ਨੀਧੁ ਨੀਧੁ ਪਧੁ ਪਮ	ਗਮ
ਅ ਗ ਨਿ ਪ	ਚਾ੧ ੧੧ ੧੧ ੧੧	ਏ੧ ੧੧ ੧੧ ੧੧	੧੧

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੩

ਆਪੇ ਦੈਤ ਲਾਇ ਦਿਤੇ ਸੰਤ ਜਨਾ ਕਉ ਆਪੇ ਰਾਖਾ ਸੋਈ॥
ਜੋ ਤੇਰੀ ਸਦਾ ਸਰਣਾਈ ਤਿਨ ਮਨਿ ਦੁਖੁ ਨ ਹੋਈ॥੧॥
ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਭਗਤਾ ਕੀ ਰਖਦਾ ਆਇਆ॥
ਦੈਤ ਪੁਤ੍ਰ ਪੁਹਲਾਦੁ ਗਾਇਤ੍ਰੀ ਤਰਪਣੁ ਕਿਛੁ ਨ ਜਾਣੈ॥
ਸਬਦੇ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਇਆ॥੧॥ ਰਹਾਉ॥
ਅਨਦਿਨੁ ਭਗਤਿ ਕਰਹਿ ਦਿਨ ਰਾਤੀ ਦੁਬਿਧਾ ਸਬਦੇ ਖੋਈ॥
ਸਦਾ ਨਿਰਮਲ ਹੈ ਜੋ ਸਚਿ ਰਾਤੇ ਸਚੁ ਵਸਿਆ ਮਨਿ ਸੋਈ॥੨॥
ਮੂਰਖ ਦੁਬਿਧਾ ਪੜ੍ਹਹਿ ਮੂਲੁ ਨ ਪਛਾਣਹਿ ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ॥
ਸੰਤ ਜਨਾ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਹਿ ਦੁਸਟੁ ਦੈਤੁ ਚਿਤਾਇਆ॥੩॥
ਪੁਹਲਾਦੁ ਦੁਬਿਧਾ ਨ ਪੜੈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨ ਛੋਡੈ ਡਰੈ ਨ ਕਿਸੈ ਦਾ ਡਰਾਇਆ॥
ਸੰਤ ਜਨਾ ਕਾ ਹਰਿ ਜੀਉ ਰਾਖਾ ਦੈਤੈ ਕਾਲੁ ਨੇੜਾ ਆਇਆ॥੪॥
ਆਪਣੀ ਪੈਜ ਆਪੇ ਰਾਖੈ ਭਗਤਾਂ ਦੇਇ ਵਡਿਆਈ॥
ਨਾਨਕ ਹਰਣਾਖਸੁ ਨਖੀ ਬਿਦਾਰਿਆ ਅੰਧੈ ਦਰ ਕੀ ਖਬਰਿ ਨ ਪਾਈ॥੫॥
(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੧੧੩੩)

ਭੈਰਉ ਰਾਗ

ਤਿੰਨ ਤਾਲ

x	2	0	3
ਸਥਾਈ		ਗ ਮ ਧੁ ਧੁ ਜੁ ਗਿ ਜੁ ਗਿ	ਪ ਪ ਧੁਧੁ ਪਮ ਭ ਗ ਤਾੳ ੳੳ
ਪ ਗ ਗ ਮ ਕੀ ਰ ਖ ਦਾ - ਨੀ ਸਾ ਸਾ ੳ ਤ੍ਰ ਪੁ ਹ ਧੁ ਧੁ ਨੀ ਨੀ ਕਿਛੁ ੳ ਨ ਧੁਨੀ ਸਾਂਨੀ ਧੁ ਪ ਲਾੳ ੳੳ ੳ ੳ	ਰੇ - ਸਾ - ਆ ੳ ਇਆ ੳ ਰੇ ਰੇ ਸਾ ਸਾ ਲਾ ੳ ੳ ਦੁ ਸਾਂ - ਸਾਂ - ਜਾ ੳ ਠੈ ੳ ਮਪ ਧੁਪ ਮ ਗ ਇਆ ੳੳ ੳ ੳ	- - - - ੳ ੳ ੳ ੳ ਨੀ ਸਾ ਗ ਮ ਗਾ ਇ ਤ੍ਰੀ ੳ ਧੁ ਧੁ ਧੁ - ਸ ਬ ਦੇ ੳ	ਪ ਪ ਧੁਧੁ ਪਮ ਭ ਗ ਤਾੳ ੳੳ ਧੁ - ਧੁ ਨੀ ਦੈ ੳ ਤ ਪੁ ਪ ਪ ਗ ਮ ਤ ਰ ਪ ਠੁ ਧੁਨੀ ਸਾਂਰੇ ਸਾਂਨੀ ਸਾਂ ਮੇੳ ੳੳ ਲੳ ਮਿ
ਅੰਤਰਾ		ਗ ਮ ਪ ਪ ਆ ਪੇ ਦੈ ਤ ਨੀ ਸਾਂ ਗਾਂ ਮਾਂ ਆ ੳ ਪੇ ੳ ਗ ਮ ਪ ਧੁ ਜੋ ੳ ੳ ਤੋ ਨੀ ਸਾ ਗ ਮ ਤਿ ਨ ਮ ਨਿ	ਧੁ ਧੁ ਨੀ ਨੀ ਲਾ ਇ ਦਿ ਤੇ ਰੇ ਰੇ ਸਾਂ - ਰਾ ੳ ਖਾ ੳ ਸਾਂ ਨੀ ਧੁ ਪ ਰੀ ੳ ੳ ਸ ਧੁ ਧੁ ਨੀ ਸਾਂ ਦੁ ੳ ਖੁ ਨ
ਸਾਂ - ਸਾਂ ਸਾਂ ਸੰ ੳ ਤ ਜ ਰੇ ਰੇ ਸਾਂ ਨੀ ਸਾਂ ਸੋ ੳੳ ੳ ੳ ਗ ਪ ਪ ਮ ਦਾ ੳ ਸ ਰ ਧੁਨੀ ਸਾਂਰੇ ਸਾਂਨੀ ਧੁਨੀ ਰੇੳ ੳੳ ੳੳ ੳੳ	ਰੇ ਰੇ ਸਾਂ - ਨਾ ੳ ਕਉ ੳ ਧੁ ਧੁ ਪ - ਈ ੳ ੳ ੳ ਰੇ ਰੇ ਸਾ - ਣਾ ੳ ਈ ੳ ਸਾਂਨੀ ਧੁਪ ਮਗ ਰੇਸਾ ਈੳ ੳੳ ੳੳ ੳੳ		

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੩

ਮੇਰੀ ਪਟੀਆ ਲਿਖਹੁ ਹਰਿ ਗੋਵਿੰਦ ਗੋਪਾਲਾ ॥ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਫਾਥੇ ਜਮ ਜਾਲਾ ॥
 ਸਤਿਗੁਰੁ ਕਰੇ ਮੇਰੀ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਾ ॥ ਹਰਿ ਸੁਖ ਦਾਤਾ ਮੇਰੈ ਨਾਲਾ ॥੧॥
 ਗੁਰ ਉਪਦੇਸਿ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦੁ ਹਰਿ ਉਚਰੈ ॥ ਸਾਸਨਾ ਤੇ ਬਾਲਕੁ ਗਮੁ ਨ ਕਰੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
 ਮਾਤਾ ਉਪਦੇਸੈ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦੁ ਪਿਆਰੇ ॥ ਪੁਤ੍ਰ ਰਾਮ ਨਾਮ ਛੋਡਹੁ ਜੀਉ ਲੇਹੁ ਉਬਾਰੇ ॥
 ਪ੍ਰਹਿਲਾਦੁ ਕਰੈ ਸੁਨਹੁ ਮੇਰੀ ਮਾਇ ॥ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਨ ਛੋਡਾ ਗੁਰਿ ਦੀਆ ਬੁਝਾਏ ॥੨॥
 ਸੰਡਾ ਮਰਕਾ ਸਭ ਜਾਇ ਪੁਕਾਰੇ ॥ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਆਪਿ ਵਿਗੜਿਆ ਸਭਿ ਚਾਟੜੈ ਵਿਗਾੜ ॥
 ਦੁਸਟ ਸਭਾ ਮਹਿ ਮੰਤ੍ਰ ਪਕਾਇਆ ॥ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਕਾ ਰਾਖਾ ਹੋਇ ਰਖੁਰਾਇਆ ॥੩॥
 ਹਾਥਿ ਖੜਗੁ ਕਰਿ ਧਾਇਆ ਅਤਿ ਅਹੰਕਾਰਿ ॥ ਹਰਿ ਤੇਰਾ ਕਹਾ ਤੁਝੁ ਲਏ ਉਬਾਰਿ ॥
 ਖਿਨ ਮਹਿ ਭੈਆਨੁ ਰੂਪੁ ਨਿਕਸਿਆ ਥੰਮ੍ਹ ਉਪਾੜਿ ॥
 ਹਰਣਾਖਸੁ ਨਖੀ ਬਿਦਾਰਿਆ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦੁ ਲੀਆ ਉਬਾਰਿ ॥੪॥
 ਸੰਤ ਜਨਾ ਕੇ ਹਰਿ ਜੀਉ ਕਾਰਜ ਸਵਾਰੇ ॥ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਜਨ ਕੇ ਇਕੀਹ ਕੁਲ ਉਪਾਰੇ ॥
 ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਹਉਮੈ ਬਿਖੁ ਮਾਰੇ ॥ ਨਾਨਕ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਸੰਤ ਨਿਸਤਾਰੇ ॥੫॥
 (ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੧੧੩੩)

ਭੈਰਉ ਰਾਗ

ਤਿੰਨ ਤਾਲ

x	2	0	3
ਸਥਾਈ			
ਧੁ ਧੁ ਪ ਪ	ਧੁ ਮ ਗਮ ਪਮ	ਯੇ ਯੇ ਯਸ -	ਮ ਮ ਗ ਮ
ਦੇ ਽ ਸਿ ਪ੍ਰਹਿ	ਲਾ ਦੁ ਹੜ ਰਿੜ	ਉ ਚ ਰੈ ਽	ਗੁ ਰ ਉ ਪ
ਰੇ - ਸਾ ਸਾ	ਗ ਮ ਗਮ ਪਮ	ਯੇ ਯੇ ਸਾ -	ਧੁ ਨੀ ਧੁ ਸਾ
ਤੇ ਽ ਽ ਬਾ	ਲ ਕੁ ਗਮੁ ਨ	ਕ ਰੈ ਽ ਽	ਸਾ ਽ ਸ ਨਾ
ਅੰਤਰਾ			
ਧੁ ਧੁ ਨੀਨੀਨੀ	ਸਾਂ - ਸਾਂ ਸਾਂ	ਰੁੱ - ਸਾਂ -	ਗਗ ਗ ਮ ਮ
ਲਿ ਖਹੁ ਹਰਿ ਗੋ	ਵਿੰ ਽ ਦ ਗੋ	ਪਾ ਽ ਲਾ ਽	ਮੇਰੀ ਪ ਟੀ ਆ
- ਰੁੱ ਸਾ -	ਨੀ ਸਾਂ ਨੀਸਾਂ ਰੁੱਸਾਂ	ਧੁ ਧੁ ਪ -	ਗਾਂ - ਮਾਂ ਰੁੱ
ੜ ਇ ਫਾ ਽	ਥਾ ਽ ਜੜ ਮੜ	ਜਾ ਽ ਲਾ ਽	ਦੂ ਽ ਜੈ ਭਾ
ਪ ਪ ਧੁ ਮ	ਗੁ ਮ ਗਮ ਪਮ	ਯੇ ਰੇ ਸਾ -	ਗ ਮ ਧੁ ਧੁ
ਕ ਰੇ ਽ ਮੇ	ਰੀ ਽ ਪੁੜ ਤਿੜ	ਪਾ ਽ ਲਾ ਽	ਸ ਤਿ ਗੁ ਰ
ਪਧੁ ਨੀਸਾਂ ਰੁੱਸਾਂ ਨੀਸਾਂ	ਧੁਨੀ ਸਾਂਰੁੱ ਸਾਂ ਨੀ	ਧੁਨੀ ਸਾਂਨੀ ਧੁਪ ਮਗੁ	ਨੀ ਸਾ ਗ ਮ
ਦਾੜ ਽ੜ ਤਾੜ ਽ੜ	ਮੇੜ ਽ੜ ਰੈ ਽	ਨਾੜ ਽ੜ ਲਾੜ ਽ੜ	ਹ ਰਿ ਸੁ ਖ

ਰਾਗ ਬਸੰਤ

ਬਸੰਤ ਬੜਾ ਪੁਰਾਤਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਰਾਗ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਗ ਦਾ ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ ਨਾਲ ਬੜਾ ਗਹਿਰਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ 'ਮੌਸਮੀ' ਜਾਂ 'ਰਿਤੂ ਕਾਲੀਨ' ਰਾਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੱਧ ਕਾਲ ਤੋਂ ਵਰਤਮਾਨ ਤੱਕ ਇਸ ਰਾਗ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕਈ ਮੱਤ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿਚ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਕ ਮੱਤ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮਾਰਵਾ ਮੇਲ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਜਾਤੀ ਸੰਪੂਰਣ ਮੰਨੀ, ਦੂਸਰੇ ਨੇ ਮੇਲ ਤਾਂ ਮਾਰਵਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਪਰ ਪੰਚਮ ਦਾ ਤਿਆਗ ਦਰਸਾਇਆ, ਤੀਜੇ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰਵੀ ਥਾਟ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਕੇਵਲ ਤੀਬਰ ਮਧਿਅਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਚੌਥੇ ਨੇ ਥਾਟ ਤਾਂ ਪੂਰਵੀ ਹੀ ਮੰਨਿਆ ਪਰ ਦੋਹਾਂ ਮਧਿਅਮਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ। ਆਧੁਨਿਕ ਸਮੇਂ ਅੰਤਿਮ ਮੱਤ ਵਾਲਾ ਬਸੰਤ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਚੱਲਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਹੈ ਵੀ ਬੜਾ ਮਨੋਹਰ।

ਬਸੰਤ ਰਾਗ ਦੀ ਰਚਨਾ ਪੂਰਵੀ ਮੇਲ ਤੋਂ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਰਿਸ਼ਭ ਧੈਵਤ ਕੋਮਲ, ਮਧਿਅਮ ਦੋਵੇਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਭ ਸੁਰ ਸ਼ੁੱਧ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਆਰੋਹ ਵਿਚ ਰਿਸ਼ਭ ਅਤੇ ਪੰਚਮ ਸੁਰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੇ। ਅਵਰੋਹ ਵਿਚ ਵਕਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੱਤ ਸੁਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜਾਤੀ ਔਤਵ ਵਕਰ ਸੰਪੂਰਣ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਗ ਦਾ ਵਾਦੀ ਸੁਰ ਸ਼ਡਜ (ਤਾਰ) ਅਤੇ ਸੰਵਾਦੀ ਪੰਚਮ ਹੈ। ਇਹ ਉਤਰਾਂਗ ਸੰਧੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰਾਗ ਹੈ। ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ ਵਿਚ ਹਰ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਰੁੱਤਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਸਮਾਂ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਗੀਤਕਾਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਰਾਗ ਮੰਨਿਆ ਹੈ।

ਆਰੋਹ : ਸਾ ਗ, ਮੰ ਧੁ ਰੇਂ ਸਾਂ।

ਅਵਰੋਹ : ਸਾਂ ਰੇਂ ਨੀ ਧੁ, ਪ, ਮੰਗ, ਮੰਗ, ਮੰਗ, ਰੇ ਸਾ।

ਮੁੱਖ ਅੰਗ : ਮੰ ਧੁ ਰੇਂ ਸਾਂ ਰੇਂ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਮੰਗ ਮੰਗ।

ਸੁਰ ਵਿਸਤਾਰ

1. (ਸਾ), ਸਾ ਰੇ ਸਾ ਸਾ ਮ, ਮ ਮੰ ਗ, ਨੀ ਧੁ ਪ, ਮੰ ਗ ਮੰ ਗ, ਮੰਗ ਰੇ, ਸਾ, ਮੰ ਧੁ ਸਾਂ, ਮੰ ਧੁ ਰੇਂ ਸਾਂ, ਸਾਂ ਰੇਂ ਨੀ ਸਾਂ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਮੰ ਗ ਮੰ ਗ, ਮੰ ਧੁ ਸਾਂ, ਮ ਧੁ ਨੀ ਰੇਂ ਸਾਂ, ਨੀ ਧੁ ਪ, ਮੰ ਧੁ ਰੇਂ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਮੰ ਗ ਮੰ ਗ, ਧੁ ਮੰ ਪ ਮੰ ਗ ਮੰ ਗ, ਗ ਮੰ ਧੁ ਗ ਮੰ ਗ, ਮੰ ਗ, ਰੇ ਸਾ।

2. ਸਾ ਸਾਰੇਨੀ ਸਾ ਮ ਮ ਗ, ਮੰ ਧੁ ਸਾਂ, ਮੰ ਧੁ ਰੇਂ, ਸਾਂ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਨੀ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਮੰ ਧੁ ਧੁ ਰੇਂ ਨੀ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਮਨੀ ਧੁ ਸਾਂ ਨੀ ਰੇਂ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਮੰ ਧੁ ਸਾਂ, ਨੀ ਰੇਂ ਗਾਂ ਰੇਂ ਸਾਂ, ਨੀ ਰੇਂ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਮੰ ਗ ਮੰ ਗ, ਮੰ ਨੀ ਧੁ ਰੇਂ ਨੀ ਰੇਂ ਸਾਂ, ਨੀ ਰੇਂ ਨੀ ਧੁ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਮੰ ਗ ਮੰ ਗ, ਗ ਨੀ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਮੰ ਗ ਮੰ ਗ, ਗ ਮੰ ਧੁ ਗ, ਮੰ ਗ, ਰੇ ਸਾ।
3. ਮੰ ਗ, ਮੰ ਧੁ, ਸਾਂ, ਰੇਂ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਮੰ ਗ, ਮੰ ਧੁ ਸਾਂ, ਮੰ ਧੁ ਨੀ ਰੇਂ ਸਾਂ, ਧੁ ਰੇਂ ਰੇਂ ਸਾਂ, ਰੇਂ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਮੰ ਗ ਮੰ, ਗ ਮੰ ਧੁ ਸਾਂ, ਸਾਰੇ ਨੀਸਾ ਮ ਮੰ ਮ ਗ, ਮੰ ਧੁ ਮੰ ਧੁ ਰੇਂ ਸਾਂ, ਮੰ ਧੁ ਨੀ ਰੇਂ ਗ ਰੇਂ ਸਾਂ, ਰੇਂ ਨੀ ਰੇਂ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਮੰ ਗ ਰੇ ਸਾ, ਮੰ ਧੁ ਸਾਂ ਮੰ ਧੁ ਧੁ ਰੇਂ ਸਾਂ, ਸਾ ਮ ਮ ਗ, ਮੰ ਨੀ ਨੀ ਧੁ, ਧੁ ਰੇਂ ਰੇਂ ਸਾਂ, ਸਾਂ ਗਾਂ ਗਾਂ ਗਾਂ ਰੇਂ, ਰੇਂ ਮੰ ਮੰ ਗਾਂ ਰੇਂ ਸਾਂ, ਨੀ ਧੁ ਰੇਂ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਮੰ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਨੀ ਧੁ ਪ, ਧੁ ਮੰ ਪ, ਮੰ ਗ ਮੰ ਗ, ਨੀ ਮੰ ਗ, ਮੰ ਗ, ਰੇ ਸਾ।

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੩ ਘਰੁ ੧ ਦੁਤੁਕੇ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਮਾਹਾ ਰੁਤੀ ਮਹਿ ਸਦ ਬਸੰਤੁ ॥ ਜਿਤੁ ਹਰਿਆ ਸਭੁ ਜੀਅ ਜੰਤੁ ॥
 ਕਿਆ ਹਉ ਆਖਾ ਕਿਰਮ ਜੰਤੁ ॥ ਤੇਰਾ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਇਆ ਆਦਿ ਅੰਤੁ ॥੧॥
 ਤੈ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਕਰਹਿ ਸੇਵ ॥ ਪਰਮ ਸੁਖ ਪਾਵਹਿ ਆਤਮ ਦੇਵ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
 ਕਰਮੁ ਹੋਵੈ ਤਾਂ ਸੇਵਾ ਕਰੈ ॥ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਜੀਵਤ ਮਰੈ ॥
 ਅਨਦਿਨੁ ਸਾਚੁ ਨਾਮੁ ਉਚਰੈ ॥ ਇਨ ਬਿਧਿ ਪ੍ਰਾਣੀ ਦੁਤਰੁ ਤਰੈ ॥੨॥
 ਬਿਖੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਕਰਤਾਰਿ ਉਪਾਏ ॥ ਸੰਸਾਰ ਬਿਰਖ ਕਉ ਦੁਇ ਫਲ ਲਾਇ ॥
 ਆਪੇ ਕਰਤਾ ਕਰੇ ਕਰਾਏ ॥ ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਤਿਸੈ ਖਵਾਇ ॥੩॥
 ਨਾਨਕ ਜਿਸ ਨੋ ਨਦਰਿ ਕਰੇਇ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਆਪੇ ਦੇਇ ॥
 ਬਿਖਿਆ ਕੀ ਬਾਸਨਾ ਮਨਹਿ ਕਰੇਇ ॥ ਅਪਣਾ ਭਾਣਾ ਆਪਿ ਕਰੇਇ ॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੧੧੭੨)

ਬਸੰਤ ਰਾਗ

ਤਿੰਨ ਤਾਲ

x	2	0	3
ਸਥਾਈ		- ਮੰਧੁ ਨੀਸਾਂ ਨੀਧੁ	ਪਧੁ ਮੰਪਮੰ ਗ
		ੜ ਤੈੜ ੜੜ ਸਾੜ	ਰਿੜ ਬੜ ਕੀ ੜ
ਮੰ ਗ ਮੰ ਗ	ਰੇ - ਸਾ -	ਸਮਮ ਮ ਮ	ਮਮੰ ਮਮਗ -
ਕ ਰ ਹਿ ੜ	ਸੇ ੜ ਵ ੜ	ਪਰਮ ਸੁ ਖ	ਪਾੜ ੜੜ ਵਰਿ ੜ
ਮੰਧੁ ਨੀਸਾਂ ਰੇਂਸਾਂ ਨੀਸਾਂ	ਰੇਂ ਨੀ ਧੁ ਪ		
ਆੜ ੜੜ ਤੜ ਮੜ	ਦੇ ੜ ੜ ਵ		

ਅੰਤਰਾ

- ਸਾਂ ਸਾਂ ਸਾਂ	ਰੁੱ - ਸਾਂ ਸਾਂ
ੳ ਸ ਦ ਬ	ਸੰ ੳ ੳ ਤੁ
ਸਾਂਰੁੱ ਨੀਸਾਂ ਨੀ ਧੁ	ਰੁੱ ਨੀ ਧੁ ਪ
ਜੀੳ ੳੳ ੳ ਅ	ਜੰ ੳ ੳ ਤੁ
- ਮੰ ਗ ਮੰ	ਗ ਰੁੇ ਸਾ ਸਾ
ੳ ਕਿ ਰ ਮ	ਜੰ ੳ ਤੁ ੳ
ਮੰਧੁ ਨੀਸਾਂ ਰੁੱਸਾਂ ਨੀਸਾਂ	ਰੁੇ ਨੀ ਧੁ ਪ
ਆੳ ੳੳ ੳੳ ਦਿੳ	ਅੰ ੳ ੳ ਤ

ਮੰ - ਗ ਗ
ਮਾ ੳ ਹਾ ਰੁ
ਮੰ ਮੰ ਗੰ ਮੰ
ਜਿ ਤੁ ਹ ਰਿ
ਮੰਧੁ ਨੀਸਾਂ ਨੀ ਧੁ
ਕਿਆ ੳੳ ਹਉ ੳ
ਸਾਸਾ ਸ ਸ ਸ
ਤੇਰਾ ਕਿਨੈ ੳ ਨ

ਮੰਧੁ ਨੀ ਮੰ ਧੁ
ਤੀੳ ੳ ਮ ਹਿ
ਗੰ ਰੁੱ ਸਾਂ ਸਾਂ
ਆ ੳ ਸੁ ਭੁ
ਪਧੁ ਮੰਪਮ ਗ
ਆੳ ੳੳ ਖਾ ੳ
ਮਮ ਮਮ ਗ -
ਪਾ ੳ ਇਆੳ

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੩

ਬਸੰਤੁ ਚੜਿਆ ਫੂਲੀ ਬਨਰਾਇ ॥ ਏਹਿ ਜੀਅ ਜੰਤ ਫੂਲਹਿ ਹਰਿ ਚਿਤੁ ਲਾਇ ॥੧॥
 ਇਨ ਬਿਧਿ ਇਹੁ ਮਨੁ ਹਰਿਆ ਹੋਇ ॥
 ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪੈ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਉਮੈ ਕਵੈ ਧੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
 ਸਤਿਗੁਰ ਬਾਣੀ ਸਬਦੁ ਸੁਣਾਇ ॥ ਇਹ ਜਗੁ ਹਰਿਆ ਸਤਿਗੁਰ ਭਾਇ ॥੨॥
 ਫਲ ਫੂਲ ਲਾਗੇ ਜਾਂ ਆਪੇ ਲਾਇ ॥ ਮੂਲਿ ਲਗੈ ਤਾਂ ਸਤਿਗੁਰ ਪਾਏ ॥੩॥
 ਆਪਿ ਬਸੰਤੁ ਜਗਤੁ ਸਭੁ ਵਾੜੀ ॥ ਨਾਨਕ ਪੂਰੈ ਭਾਗਿ ਭਗਤਿ ਨਿਰਾਲੀ ॥੪॥
 (ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੧੧੭੭)

ਬਸੰਤੁ ਰਾਗ

ਤਿੰਨ ਤਾਲ

x	2	0	3
ਸਥਾਈ			
ਮੰ ਧੁ ਨੀ ਸਾਂ	ਰੁੱ - ਸਾਂ ਸਾਂ	ਮੰਧੁ ਨੀਸਾਂ ਨੀ ਧੁ	ਪਧੁ ਮੰਪਮੰ ਗ
ਕੁ ਰਿ ਆ ਽	ਹੋ ਽ ਽ ਇ	ਇ਽ਨ਽ ਬਿ ਧਿ	ਇ਽ਹੁ਽ਮ ਨੁ
ਮੰ ਗ ਗਮੰਧੁ ਗਮੰ	ਗ ਰੁੇ ਸਾ -	ਸਾਂ ਨੀ ਧੁ ਸਾਂ	ਨੀ ਧੁ ਪ ਪ
ਪੈ ਽ ਦਿ਽਽ ਨੁ਽	ਰਾ ਽ ਤੀ ਽	ਹ ਰਿ ਹ ਰਿ	ਨਾ ਽ ਮੁ ਜ
ਮੰਧੁ ਸਾਂ ਨੀਧੁ ਰੁੱ	ਸਾਂਨੀ ਧੁਪ ਮੰਗ ਮੰਗ	ਸ ਮ ਮ ਮ	ਮਮ ਮਮ ਗ -
ਕ਽ਚੈ ਽਽ ਽	ਧੋ਽ ਽਽ ਽਽ ਇ਽	ਗੁ ਰ ਮੁ ਖਿ	ਹਉ ਽਽ਮੈ ਽
ਅੰਤਰਾ			
ਮੰਧੁ ਨੀਸਾਂ ਸਾਂ ਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ ਰੁੱਰੁੱ ਸਾਂ ਸਾਂ	ਮੰ ਗ - ਗ	ਮੰ ਧੁ ਮੰ ਧੁ
ਲੀ਽ ਽਽ ਬ ਨ	ਰਾ਽ ਽਽ ਇ ਏਹਿ	ਬ ਸੰ ਽ ਤੁ	ਚ ਡਿ ਆ ਫੂ
ਸਾਂਨੀ ਧਨੀ ਰੁੱਗ ਰੁੱਸਾਂ	ਰੁੱਨੀ ਧੁਪ ਮੰਗ ਮੰਗ	ਗਾਂ - ਮੰ ਗਾਂ	- ਰੁੱ ਸਾਂ ਸਾਂ
ਹ਽ ਰਿ਽ ਚਿ਽ ਤੁ਽	ਲਾ਽ ਽਽ ਽਽ ਇ਽	ਜੀ ਽ ਅ ਜੰ	਽ ਤੁ ਫੂ ਲਹਿ

ਰਾਗ ਬਸੰਤ ਹਿੰਡੋਲ

ਬਸੰਤ ਹਿੰਡੋਲ ਇਕ ਅਪ੍ਰਚੱਲਿਤ ਰਾਗ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਗੀਤ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਉਲੇਖ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ' ਪਹਿਲਾ ਗ੍ਰੰਥ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇੰਨੇ ਮਿਸ਼ਰਤ ਰਾਗ ਨਾਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ ਸੂਹੀ ਲਲਿਤ, ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਬਿਭਾਸ, ਗੋਂਡ ਬਿਲਾਵਲ, ਬਸੰਤ ਹਿੰਡੋਲ ਆਦਿ। ਉਸ ਤੋਂ ਉਪਰੰਤ ਅਜਿਹੇ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿਚ ਆਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰੂਪ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਦੋ ਰਾਗਾਂ ਦੇ ਮਿਸ਼ਰਣ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ ਬਸੰਤ ਬਹਾਰ, ਭੈਰਵ ਬਹਾਰ, ਮਾਲਕੋਂਸ-ਬਹਾਰ, ਕੇਦਾਰਾ ਬਹਾਰ, ਕਾਮੋਦ-ਨਟ, ਨਟ-ਬਿਹਾਗ, ਦੁਰਗਾ ਕਲਿਆਣ, ਯਮਨੀ ਬਿਲਾਵਲ, ਤਿਲਕ ਸ਼ਾਮ, ਮਾਝ ਖਮਾਜ ਆਦਿ।

ਬਸੰਤ ਹਿੰਡੋਲ ਰਾਗ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਦੋ ਮੇਲਾਂ - ਪੂਰਵੀ ਅਤੇ ਮਾਰਵਾ ਦੇ ਸੰਜੋਗ ਤੋਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਡਜ, ਰਿਸ਼ਭ ਕੋਮਲ, ਦੋਵੇਂ ਮਧਿਅਮ, ਦੋ ਧੈਵਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੁੱਧ ਸੁਰ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਰਾਗ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਚਲਨ ਵਿਚ ਦੋ ਰਾਗਾਂ ਦੀਆਂ ਭਿੰਨ-ਭਿੰਨ ਧਾਰਾਵਾਂ ਮਿਸ਼ਰਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਿਰਿਆ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਆਰੋਹ ਵਿਚ ਹਿੰਡੋਲ ਦੀ ਤਰੰਗ ਹੈ ਅਵਰੋਹ 'ਚ ਬਸੰਤ ਦੀ ਜਾਂ ਆਰੋਹ ਵਿਚ ਬਸੰਤ ਦੀ ਲਹਿਰ ਅਤੇ ਅਵਰੋਹ ਵਿਚ ਹਿੰਡੋਲ ਦੀ। ਬਸੰਤ ਹਿੰਡੋਲ ਰਾਗ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਹਿਰਾਂ (ਸੁਰਾਵਲੀਆਂ) ਦਾ ਅਜਿਹੀ ਖੂਬੀ ਨਾਲ ਮਿਸ਼ਰਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਦੋ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ ਇਕ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇਸ ਰਾਗ ਦਾ ਵਾਦੀ ਸੁਰ ਸ਼ਡਜ ਤੇ ਸੰਵਾਦੀ ਪੰਚਮ ਹੈ। ਇਹ ਉਤਰਾਂਗ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਗ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਗਾਉਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਰਾਤ ਦਾ ਤੀਸਰਾ ਪਹਿਰ ਹੈ। ਬਸੰਤ ਹਿੰਡੋਲ ਦੇ ਆਰੋਹ ਵਿਚ ਰਿਸ਼ਭ ਅਤੇ ਪੰਚਮ ਵਰਜਿਤ ਹਨ। ਅਵਰੋਹ ਵਿਚ ਸੱਤ ਸੁਰ ਵਕਰ ਰੀਤਿ ਨਾਲ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਜਾਤੀ ਔੜਵ ਸੰਪੂਰਣ ਹੈ।

ਆਰੋਹ : ਸਾ, ਗ, ਮੰ ਧ, ਨੀ ਧ ਸਾਂ।

ਅਵਰੋਹ : ਸਾਂ, ਰੁੱ ਨੀ ਧ, ਪ, ਮੰਗ ਮੰਗ, ਮੰ ਗ ਰੁੇ ਸਾ।

ਮੁੱਖ ਅੰਗ : ਸਾ, ਗ, ਮੰ ਧੁ ਸਾਂ, ਰੁੱ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਮੰ, ਗ, ਮੰ ਗ, ਮੰ ਗ ਰੁੇ ਸਾ।

ਸੁਰ ਵਿਸਤਾਰ

1. ਮੰ ਗ, ਰੇ ਸਾ ਸਾ, ਨੀ ਧ ਧ ਸਾ, ਸਾ ਨੀ ਧਾ, ਮੰ ਧ ਨੀ ਧ ਮ ਧ ਸਾ, ਮੰ ਮੰ ਧ ਧ ਸਾ, ਸਾ ਨੀ ਧ ਨੀ ਮ ਧ ਮ ਸਾ, ਸਾ ਮ, ਮ ਗ, ਮੰ ਗ, ਰੇ ਸਾ, ਸ ਮ ਮ, ਮ ਮੰ ਮ ਗ, ਮੰ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਪ ਧੁ ਮੰ ਪ, ਮੰ ਗ ਮੰ, ਮੰ ਗ ਰੇ, ਸਾ, ਨੀ ਧ ਸਾ, ਸਾ ਸਾ ਗ ਗ ਗ ਮੰ ਮੰ ਮੰ ਧ ਧ, ਧ ਮੰ ਗ, ਮੰ ਗ, ਰੇ ਸਾ।
2. ਸਾ ਸਾ ਮ ਮ ਮੰ ਮ ਗ, ਮੰ ਧ ਸਾਂ, ਮੰ ਧ ਧ ਸਾਂ ਨੀ ਧ ਸਾਂ, ਗ ਮੰ ਧ ਨੀ ਮੰ ਧ ਸਾਂ ਸਾਂ ਰੇ, ਸਾਂ ਸਾਂ ਨੀ ਧੁ ਰੇ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਮੰ ਧੁ ਸਾਂ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਮੰ ਧੁ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਪ ਧੁ ਮੰ ਪ, ਮੰ ਗ, ਮੰ ਗ, ਗ ਮੰ ਧੁ ਗ, ਮੰ ਗ ਰੇ ਸਾ।
3. ਮੰ ਗ, ਮੰ ਧ ਸ, ਨੀ ਧ ਸਾਂ, ਗ ਮੰ ਧ ਸਾਂ ਮੰ ਧ ਸਾਂ, ਧ ਧ ਸਾਂ ਸਾਂ ਗਾਂ, ਸਾਂ ਸਾਂ ਗਾਂ, ਸਾਂ ਸਾਂ ਗਾਂ, ਗਾਂ ਮੰ ਗਾਂ ਗਾਂ ਸਾਂ ਮੰ ਗਾਂ ਸਾਂ, ਗਾਂ ਸਾਂ ਧ ਧ ਮੰ ਮੰ ਗਾਂ ਸਾਂ, ਨੀ ਸਾਂ ਰੇ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਮੰ ਗ, ਮੰ ਧੁ ਸਾਂ ਸਾਂ, ਰੇ ਸਾਂ, ਨੀ ਧੁ ਰੇ ਸਾਂ, ਨੀ ਸਾਂ ਰੇ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਮੰ ਧੁ ਨੀ ਰੇ ਧੁ ਨੀ ਰੇ ਰੇ ਰੇ ਸਾਂ ਧੁ ਨੀ ਧੁ ਸਾਂ ਨੀ ਧੁ ਰੇ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਮੰ ਧੁ ਮੰ ਗ, ਮੰ ਗ, ਨੀ ਮੰ ਗ, ਮੰ ਗ ਰੇ ਸਾ।

ਬਸੰਤੁ ਹਿੰਡੋਲ ਮਹਲਾ ੩ ਘਰੁ ੨

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਗੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ ਵਿਟਹੁ ਵਾਰਿਆ ਭਾਈ ਗੁਰ ਸਬਦ ਵਿਟਹੁ ਬਲਿ ਜਾਈ॥

ਗੁਰੁ ਸਾਲਾਹੀ ਸਦ ਅਪਣਾ ਭਾਈ ਗੁਰ ਚਰਣੀ ਚਿਤੁ ਲਾਈ॥੧॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਚਿਤੁ ਲਾਇ॥

ਮਨੁ ਤਨੁ ਤੇਰਾ ਹਰਿਆ ਹੋਵੈ ਇਕੁ ਹਰਿ ਨਾਮਾ ਫਲੁ ਪਾਇ॥੧॥ ਰਹਾਉ॥

ਗੁਰਿ ਰਾਖੇ ਸੇ ਉਬਰੇ ਭਾਈ ਹਰਿ ਰਸੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਆਇ॥

ਵਿਚਹੁ ਹਉਮੈ ਦੁਖੁ ਉਠਿ ਗਇਆ ਭਾਈ ਸੁਖੁ ਵੁਠਾ ਮਨਿ ਆਇ॥੨॥

ਧੁਰਿ ਆਪੇ ਜਿਨ੍ਹਾ ਨੇ ਬਖਸਿਓਨੁ ਭਾਈ ਸਬਦੇ ਲਇਅਨੁ ਮਿਲਾਇ॥

ਧੂੜਿ ਤਿਨ੍ਹਾ ਕੀ ਅਘੁਲੀਐ ਭਾਈ ਸਤਸੰਗਤਿ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਇ॥੩॥

ਆਪਿ ਕਰਾਏ ਕਰੇ ਆਪਿ ਭਾਈ ਜਿਨਿ ਹਰਿਆ ਕੀਆ ਸਭੁ ਕੋਇ॥

ਨਾਨਕ ਮਨਿ ਤਨਿ ਸੁਖੁ ਸਦ ਵਸੈ ਭਾਈ ਸਬਦਿ ਮਿਲਾਵਾ ਹੋਇ॥੪॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੧੧੭੭)

ਰਾਗ ਸਾਰੰਗ

ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਸਾਰੰਗ ਰਾਗ ਕਈਆਂ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਚੱਲਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਸਰਲ ਮਧੁਰ ਤੇ ਲੋਕਪ੍ਰਿਯ ਰਾਗ ਹੈ। ਇਹ ਇਤਨਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਰਾਗ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਦੇ ਸਭਿੱਅ ਅਤੇ ਅਸਭਿੱਅ ਲੋਕ ਇਸ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹਨ। ਅਨੇਕ ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ ਦੀਆਂ ਧੁਨਾਂ ਇਸ ਰਾਗ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹਨ। ਚਰਵਾਹਿਆਂ ਦੀ ਵੰਝਲੀ ਅਤੇ ਸਪੇਰਾ ਬੀਨ ਉੱਤੇ ਇਸ ਰਾਗ ਦੀਆਂ ਮਧੁਰ ਸੁਰਾਵਲੀਆਂ ਸੁਣਾਈ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਗ੍ਰੰਥਕਾਰਾਂ ਨੇ ਸਾਰੰਗ ਰਾਗ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਕਾਫੀ ਮੇਲ ਤੋਂ ਮੰਨੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਇਸ ਨੂੰ ਖਮਾਜ ਮੇਲ ਤੋਂ ਉਤਪੰਨ ਹੋਇਆ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਪਰੰਤੂ ਪਹਿਲਾ ਮੱਤ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਗ ਦੇ ਸੰਜੋਗ ਨਾਲ ਸਾਰੰਗ ਦੇ ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿਚ ਆਏ ਹਨ— ਜਿਵੇਂ ਸ਼ੁੱਧ ਸਾਰੰਗ, ਸਾਮੰਤ ਸਾਰੰਗ, ਗੋਂਡ ਸਾਰੰਗ, ਜਲਧਰ ਸਾਰੰਗ, ਵਡਹੰਸ ਸਾਰੰਗ, ਨੂਰ ਸਾਰੰਗ, ਮੀਆਂ ਕੀ ਸਾਰੰਗ, ਮਦਮਾਦ ਸਾਰੰਗ, ਲੰਕ ਦਹਨ ਸਾਰੰਗ ਆਦਿ। ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਸਾਰੰਗ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅੰਗ 'ਨ੍ਰੀ, ਪ ਮ ਰੇ' ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਚਾਰ ਸੁਰਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੋਂ ਸਾਰੰਗ ਦਾ ਰੂਪ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਾਰੰਗ ਰਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਨਿਸ਼ਾਦ, ਗੰਧਾਰ ਧੈਵਤ ਵਰਜਿਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਭ ਸੁਰ ਸ਼ੁੱਧ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਆਰੋਹ ਵਿਚ ਨਿਸ਼ਾਦ ਸ਼ੁੱਧ ਅਤੇ ਅਵਰੋਹ ਵਿਚ ਨਿਸ਼ਾਦ ਕੋਮਲ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੰਗ ਦਾ ਵਾਦੀ ਸੁਰ ਰਿਸ਼ਭ ਅਤੇ ਸੰਵਾਦੀ ਸੁਰ ਪੰਚਮ ਹੈ। ਦੋ ਸੁਰ (ਗੰਧਾਰ ਅਤੇ ਧੈਵਤ) ਵਰਜਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਸ ਰਾਗ ਦੀ ਜਾਤੀ ਔੜਵ-ਔੜਵ ਹੈ। ਕਈ ਗਾਇਕ ਇਸ ਵਿਚ ਧੈਵਤ ਦਾ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਸਪਰਸ਼ ਉੱਚਿਤ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਪਰੰਤੂ ਇਸ ਸੁਰ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨਾ ਦੇ ਹੀ ਸਮਾਨ ਹੈ। ਰਿਸ਼ਭ ਵਾਦੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਇਸ ਰਾਗ ਨੂੰ ਪੂਰਵਾਂਗ ਰਾਗਾਂ ਦੇ ਵਰਗ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਗਾਉਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦੁਪਹਿਰ ਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਕਲਾਕਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਬਿੰਦਰਾਬਨੀ ਸਾਰੰਗ ਵੀ ਆਖ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਬਹੁ-ਸੰਖਿਆ ਵਿਚ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਰੰਗ ਹੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਧਾਰਨ ਧੁਨਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤ ਦੀਆਂ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀਆਂ ਵੀ ਇਸ ਰਾਗ ਵਿਚ ਭਲੀ-ਭਾਂਤ ਗਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਰਾਗ ਰਾਗਣੀ ਪੱਧਤੀ ਅਪਨਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਨੂੰ ਮੇਘ ਦਾ, ਕਿਸੇ ਨੇ ਸ੍ਰੀਰਾਗ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਮੇਘ ਦੀ ਪਤਨੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਪਰ

ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪ੍ਰਥਾ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਕੇਵਲ 'ਸਾਰੰਗ ਰਾਗ' ਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ।

ਆਰੋਹ : ਨੀ ਸਾ, ਰੇ, ਮ ਪ, ਨੀ ਸਾਂ।

ਅਵਰੋਹ : ਸਾਂ, ਨੀ ਪ, ਮ ਰੇ ਸਾ।

ਮੁੱਖ ਅੰਗ : ਨੀ ਸਾ ਰੇ, ਮ ਰੇ, ਪ ਮ ਰੇ, ਸਾ।

ਸੁਰ ਵਿਸਤਾਰ

1. ਸਾ, ਨੀ ਨੀ ਸਾ, ਨੀ ਸਾ ਰੇ, ਸਾ, ਨੀ, ਪ ਮ ਪ ਨੀ ਪ, ਨੀ ਮ ਪ, ਪ, ਮ ਰੇ, ਰੇ ਮ ਪ ਨੀ ਮ ਪ, ਮ ਪ ਮ ਪ ਨੀ ਨੀ ਸਾ, ਨੀ ਸਾ ਨੀ, ਪ, ਮ ਪ ਨੀ, ਪ ਮ ਪ ਨੀ ਸਾ ਰੇ, ਨੀ ਸਾ ਰੇ ਮ ਰੇ, ਮ ਰੇ ਸਾ ਰੇ ਨੀ ਸਾਂ, ਨੀ ਪ ਮ ਪ ਨੀ ਸਾ ਰੇ ਮ ਰੇ, ਰੇ ਮ ਪ ਰੇ, ਪ ਰੇ, ਮ ਰੇ, ਸਾ ਰੇ ਨੀ ਨੀ ਸਾ, ਨੀ ਨੀ ਰੇ ਸਾ।
2. ਨੀ ਸਾ ਰੇ ਮ ਪ, ਮ ਰੇ, ਰੇ ਮ ਪ, ਰੇ ਰੇ ਮ ਪ ਨੀ ਮ ਪ ਮ ਰੇ, ਰੇ ਮ ਰੇ, ਪ ਮ ਨੀ ਪ ਨੀ ਮ ਪ ਮ ਰੇ, ਨੀ ਨੀ ਪ ਮ ਪ, ਮ ਪ, ਨੀ ਪ ਮ ਮ ਰੇ, ਰੇ ਮ ਮ ਨੀ ਪ ਨੀ, ਮ ਨੀ ਪ ਨੀ ਮ ਪ ਮ ਰੇ, ਨੀ ਸਾ ਰੇ ਮ ਪ ਨੀ ਸਾਂ ਨੀ ਮ ਪ ਨੀ ਸਾਂ, ਨੀ ਮ ਪ ਮ ਰੇ, ਰੇ ਮ ਪ ਨੀ ਮ ਪ ਨੀ ਸਾਂ ਨੀ ਪ ਮ ਰੇ, ਪ ਰੇ, ਰੇ ਨੀ ਸਾ, ਨੀ ਨੀ ਰੇ ਸਾ।
3. ਨੀ ਸਾ ਰੇ ਮ ਪ ਨੀ ਮ ਪ ਨੀ ਨੀ ਸਾਂ, ਨੀ ਸਾਂ ਸਾਂ ਰੋਂ ਸਾਂ, ਨੀ ਸਾਂ ਨੀ ਪ ਨੀ, ਮ ਪ ਨੀ ਨੀ ਸਾਂ, ਨੀ ਸਾਂ, ਪ ਨੀ ਮ ਪ ਨੀ ਸਾਂ ਰੋਂ, ਨੀ ਸਾਂ ਨੀ ਪ, ਮ ਪ ਨੀ ਸਾਂ, ਮ ਪ ਨੀ ਸਾਂ ਰੋਂ ਮ ਰੋਂ, ਪ ਮ ਰੋਂ, ਪ ਮ ਰੋਂ, ਸਾਂ ਰੋਂ ਨੀ ਸਾਂ, ਨੀ ਸਾਂ ਰੋਂ ਸਾਂ ਨੀ ਪ, ਨੀ ਨੀ ਪ ਮ ਪ, ਮ ਪ ਸਾਂ, ਨੀ ਪ, ਪ ਮ ਮ ਰੇ, ਰੇ ਮ ਪ ਮ ਰੇ, ਪ ਰੇ, ਮ ਰੇ ਸਾਰੇ ਨੀ ਨੀ ਸਾਂ, ਨੀ ਨੀ ਰੇ ਸਾ।

ਸਾਰੰਗ ਮਹਲਾ ਮਹਲਾ ੩ ਅਸਟਪਦੀਆ ਘਰੁ ੧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ

ਮਨ ਮੇਰੇ ਹਰਿ ਕੈ ਨਾਮਿ ਵਡਾਈ॥

ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਜਾਣਾ ਕੋਈ ਹਰਿ ਕੈ ਨਾਮਿ ਮੁਕਤਿ ਗਤਿ ਪਾਈ॥੧॥ ਰਹਾਉ॥

ਸਬਦਿ ਭਉ ਭੰਜਨੁ ਜਮਕਾਲ ਨਿਖੰਜਨੁ ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਲਿਵ ਲਾਈ॥

ਹਰਿ ਸੁਖਦਾਤਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਤਾ ਸਹਜੇ ਰਹਿਆ ਸਮਾਈ॥੧॥

ਭਗਤਾਂ ਕਾ ਭੋਜਨੁ ਹਰਿ ਨਾਮ ਨਿਰੰਜਨੁ ਪੈਨ੍ਹਣੁ ਭਗਤਿ ਬਝਾਈ॥

ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਾਸਾ ਸਦਾ ਹਰਿ ਸੇਵਨਿ ਹਰਿ ਦਰਿ ਸੋਭਾ ਪਾਈ॥੨॥

ਮਨਮੁਖ ਬੁਧਿ ਕਾਚੀ ਮਨੁਆ ਡੋਲੈ ਅਕਥੁ ਨ ਕਥੈ ਕਹਾਨੀ॥

ਗੁਰਮਤਿ ਨਿਹਚਲੁ ਹਰਿ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਾਚੀ ਬਾਨੀ॥੩॥

ਮਨ ਕੇ ਤਰੰਗ ਸਬਦਿ ਨਿਵਾਰੇ ਰਸਨਾ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਈ॥

ਸਤਿਗੁਰ ਮਿਲਿ ਰਹੀਐ ਸਦ ਅਪੁਨੇ ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਲਿਵ ਲਾਈ॥੪॥

ਮਨੁ ਸਬਦਿ ਮਰੈ ਤਾ ਮੁਕਤੋ ਹੋਵੈ ਹਰਿ ਚਰਣੀ ਚਿਤੁ ਲਾਈ॥

ਹਰਿ ਸਰੁ ਸਾਗਰੁ ਸਦਾ ਜਲੁ ਨਿਰਮਲੁ ਨਾਵੈ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਈ॥੫॥
 ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰਿ ਸਦਾ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ਹਉਮੈ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਮਾਰੀ॥
 ਅੰਤਰਿ ਨਿਹਕੇਵਲੁ ਹਰਿ ਰਵਿਆ ਸਭੁ ਆਤਮ ਰਾਮੁ ਮੁਰਾਰੀ॥੬॥
 ਸੇਵਕ ਸੇਵ ਰਹੇ ਸਚਿ ਰਾਤੇ ਜੋ ਤੇਰੈ ਮਨਿ ਭਾਣੇ॥
 ਦੁਬਿਧਾ ਮਹਲੁ ਨ ਪਾਵੈ ਜਗਿ ਝੂਠੀ ਗੁਣ ਅਵਗਣ ਨ ਪਛਾਣੈ॥
 ਆਪੇ ਮੇਲਿ ਲਏ ਅਕਥੁ ਕਥੀਐ ਸਚੁ ਸਬਦੁ ਸਚੁ ਬਾਣੀ॥
 ਨਾਨਕ ਸਾਚੇ ਸਚਿ ਸਮਾਣੇ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਵਖਾਣੀ॥੮॥੧॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੧੨੩੩)

ਸਾਰੰਗ ਰਾਗ

ਤਿੰਨ ਤਾਲ

x	2	0	3
ਸਥਾਈ	ਰੇ ਮ ਪਨੀ ਮਪ	ਪਨੀ ਸਰੰ ਸਾਂਗੇ ਪਮ	ਰੇਮ ਰੇਸਾ ਨੀ ਸਾ
	ਮਨ ਟ ਮੇਂ ਰੇਂ	ਹੜ ਰਿੜਕੈਂ ਟ ਟ	ਨਾੜ ਟ ਟ ਮਿ ਵ
ਅਰੇ - ਰੇ -	ਨੀ ਨੀ ਸਾ ਸਾ	ਨੀਸਾ ਰੇਮ ਰੇ ਸਾ	ਨੀ ਸਾ ਨੀਸਾ ਰੇਸਾ
ਡਾ ਟ ਈ ਟ	ਹ ਰਿ ਬਿ ਨੁ	ਅੜ ਵੜ ਰੁ ਨ	ਜਾ ਟਣਾ ਟ ਟ
ਨੀ ਨੀ ਪ ਪ	ਨੀ ਸਾ ਮ ਰੇ	ਪ ਮ ਨੀ ਪ	ਮਪ ਨੀਸਾਂ ਰੇਸਾਂ ਨੀਸਾਂ
ਕੋ ਈ ਹਰਿਕੈ	ਨਾ ਟ ਮਿ ਮੁ	ਕ ਤਿ ਗ ਤਿ	ਪਾੜ ਟ ਟ ਟ ਟ
ਠੀਠੀ ਪਮ ਰੇਸਾ ਨੀਸਾ			
ਈੜ ਟ ਟ ਟ ਟ			
ਅੰਤਰਾ	ਮਮ ਮ ਮ ਮ	ਪ ਪ ਨੀ ਪ	ਨੀ ਸਾਂ ਸਾਂ ਸਾਂ
	ਸਬ ਦਿ ਭਉ ਭੰ	ਜ ਨੁ ਜ ਮ	ਕਾ ਟ ਲ ਨਿ
ਸਾਰੋਂ ਨੀਸਾਂ ਸਾਂ ਸਾਂ	ਪ ਨੀ ਪ ਨੀ	ਸਾਂ - ਸਾਂ ਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ ਰੇਮ ਰੋਂ ਸਾਂ
ਖੰੜ ਟ ਜ ਨੁ	ਹ ਰਿ ਸੇ ਟ	ਤੀ ਟ ਲਿ ਵ	ਲਾੜ ਟ ਟ ਟ ਟ
ਨੀਸਾਂ ਰੇਸਾਂ ਨੀ ਪ	ਪ ਨੀ ਮ ਪ	ਮਪ ਨੀਸਾਂ ਨੀਪ	ਰੇ ਮ ਰੇਮਪਮ
ਈੜ ਟ ਟ ਟ ਟ	ਹ ਰਿ ਸੁ ਖ	ਦਾੜੜ ਤਾ ਟ	ਗੁ ਰ ਮੁੜ ਖਿੜ
ਰੇ - ਨੀ ਸਾ	ਰੇ ਮ ਪ ਨੀ	ਮ ਪ ਨੀ ਸਾਂ	ਮਪ ਨੀਸਾਂ ਰੇਰੋਂ ਸਾਂ ਨੀ
ਜਾ ਟ ਤਾ ਟ	ਸ ਹ ਜੇ ਟ	ਰ ਹਿ ਆ ਸ	ਮਾੜ ਟ ਟ ਟ ਟ
ਪਨੀ ਪਮ ਰੇਸਾ ਨੀਸਾ			
ਈੜ ਟ ਟ ਟ ਟ			

ਸਾਰੰਗ ਮਹਲਾ ੩

ਮਨ ਮੇਰੇ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਅਤਿ ਮੀਠਾ॥
ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਕਿਲਵਿਖ ਭਉ ਭੰਜਨ ਗੁਰਮੁਖਿ ਏਕੇ ਡੀਠਾ॥੧॥ ਰਹਾਉ॥
ਕੋਟਿ ਕੋਟੰਤਰ ਕੇ ਪਾਪ ਬਿਨਾਸਨ ਹਰਿ ਸਾਚਾ ਮਨਿ ਭਾਇਆ॥
ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਸੂਝੈ ਦੂਜਾ ਸਤਿਗੁਰਿ ਏਕੁ ਬੁਝਾਇਆ॥੧॥
ਪ੍ਰੇਮ ਪਦਾਰਥੁ ਜਿਨ ਘਟਿ ਵਸਿਆ ਸਹਜੇ ਰਹੇ ਸਮਾਈ॥
ਸਬਦਿ ਰਤੇ ਮੇ ਰੰਗਿ ਚਲੁਲੇ ਰਾਤੇ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਈ॥੨॥
ਰਸਨਾ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰਿ ਰਸਿ ਰਾਤੀ ਲਾਲ ਭਈ ਰੰਗੁ ਲਾਈ॥
ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਨਿਹਕੇਵਲੁ ਜਾਣਿਆ ਮਨੁ ਤ੍ਰਿਪਤਿਆ ਸਾਂਤਿ ਆਈ॥੩॥
ਪੰਡਤ ਪੜ੍ਹਿ ਪੜ੍ਹਿ ਮੋਨੀ ਸਭਿ ਥਾਕੇ ਕ੍ਰਮਿ ਭੇਖ ਥਕੇ ਭੇਖਧਾਰੀ॥
ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਨਿਰੰਜਨੁ ਪਾਇਆ ਸਾਚੈ ਸਬਦਿ ਵੀਚਾਰੀ॥੪॥
ਆਵਾ ਗਉਣੁ ਨਿਵਾਰਿ ਸਚਿ ਰਾਤੇ ਸਾਚ ਸਬਦੁ ਮਨਿ ਭਾਇਆ॥
ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵਿ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ਜਿਨਿ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਵਾਇਆ॥੫॥
ਸਾਚੈ ਸਬਦਿ ਸਹਜ ਧੁਨਿ ਉਪਜੈ ਮਨਿ ਸਾਚੈ ਲਿਵ ਲਾਈ॥
ਅਗਮ ਅਗੋਚਰੁ ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮੰਨਿ ਵਸਾਈ॥੬॥
ਏਕਸ ਮਹਿ ਸਭੁ ਜਗਤੋ ਵਰਤੈ ਵਿਰਲਾ ਏਕੁ ਪਛਾਣੈ॥
ਸਬਦਿ ਮਰੈ ਤਾ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਸੂਝੈ ਅਨਦਿਨੁ ਏਕੇ ਜਾਣੈ॥੭॥
ਜਿਸ ਨੋ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਸੋਈ ਜਨੁ ਬੂਝੈ ਹੋਰੁ ਕਹਣਾ ਕਥਨੁ ਨ ਜਾਈ॥
ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਸਦਾ ਬੈਰਾਗੀ ਏਕ ਸਬਦਿ ਲਿਵ ਲਾਈ॥੮॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੧੨੩੩)

ਸਾਰੰਗ ਰਾਗ

ਤਿੰਨ ਤਾਲ

×	2	0	3
ਸਥਾਈ	ਪ ਨੀ ਮ ਪ	ਪਨੀ ਸਾਰੋਂ ਸਾਂ ਨੀ	- ਪ ਰੇ ਮ
	ਮ ਨ ਮੇ ਰੇ	ਹੜ ਰਿੜ ਕਾ ਨਾ	ੜ ਮੁ ਅ ਤਿ
ਨੀ ਪ ਪ -	ਮ ਰੇ ਪ ਮ	ਰੇਰੇ ਰੇ ਸਾ ਸਾ	ਸਾ ਰੇ ਮ ਰੇ
ਮੀ ਝ ਠਾ ਝ	ਜ ਨ ਮ ਜ	ਨਮ ਕੇ ਕਿ ਲ	ਵਿ ਖ ਭਉ ਝ
ਪ - ਪ ਪ	ਮ ਪ ਨੀ ਪ	ਨੀ - ਸਾਂ -	ਪਨੀ ਮਪ ਨੀਸਾਂ ਰੁਓਂ
ਭੰ ਝ ਜ ਨ	ਗੁ ਰ ਮੁ ਖਿ	ਏ ਝ ਕੋ ਝ	ਡੀਝ ਝਝ ਝਝ ਝਝ
ਸਾਂਨੀ ਪਮ ਰੇਸਾ ਨੀਸਾ			
ਠਾਝ ਝਝ ਝਝ ਝਝ			

ਅੰਤਰਾ

ਸਾਰੇ ਨੀ ਸਾਂ ਸਾਂ	ਮ - ਪ ਪ	ਨੂੰ ਪਪਨੀ ਨੀ	ਸਾਂ - ਸਾਂ ਸਾਂ
ਨਾੜ ੜ ਸ ਨ	ਕੋ ੜ ਟਿ ਕੋ	ਣੈ ਤਰਕੇ ੜ	ਪਾ ੜ ਪ ਬਿ
ਨੂੰ ਨੂੰ ਮ ਪ	ਨੀ ਸਾਂ ਰੇਂ -	ਨੀਸਾਂ ਰੇਂਮ ਰੇਂ	ਸਾਂ ਨੀ ਸਾਂਨੀ ਸਾਰੇਂ
ਇਆ ੜ ੜ ੜ	ਹ ਰਿ ਸਾ ੜ	ਚਾੜੜੜ ਮ ਨਿ	ਭਾ ੜ ੜੜੜੜ
ਰੇ - ਸਾ -	ਪ ਨੂੰ ਮ ਪ	ਮਪ ਸਾਂ ਨੂੰ ਪ	ਮ ਰੇ ਪ ਪ
ਦੂ ੜ ਜਾ ੜ	ਹ ਰਿ ਬਿ ਨ	ਅੜਵ ਰੁ ਨ	ਸੂ ੜ ਝੈ ੜ
ਪਮ ਪਮ ਰੇਸਾ ਨੀਸਾ	ਰੇ ਮ ਪ ਨੂੰ	ਮ ਪ ਨੀ ਸਾਂ	ਸਾਰੇਂ ਸਾਂਨੀ ਸਾਂਨੀ ਪਨੂੰ
ਇਆ ੜੜ ੜੜ ੜੜ	ਸ ਤਿ ਗੁ ਰਿ	ਏ ੜ ਕੁ ਬੁ	ਝਾੜ ੜੜ ੜੜ ੜੜ

ਮ : ੩ (ਸਾਰੰਗ ਕੀ ਵਾਰ)

ਨਾਂਗੇ ਆਵਣਾ ਨਾਂਗੇ ਜਾਣਾ ਹਰਿ ਹੁਕਮੁ ਪਾਇਆ ਕਿਆ ਕੀਜੈ ॥

ਜਿਸਕੀ ਵਸਤੁ ਸੋਈ ਲੈ ਜਾਇਗਾ ਰੋਸੁ ਕਿਸੈ ਸਿਉ ਕੀਜੈ ॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਸੇ ਭਾਣਾ ਮੰਨੇ ਸਹਜੇ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪੀਜੈ ॥

ਨਾਨਕ ਸੁਖਦਾਤਾ ਸਦਾ ਸਲਾਹਿਹੁ ਰਸਨਾ ਰਾਮੁ ਰਵੀਜੈ ॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੧੨੪੬)

ਸਾਰੰਗ ਰਾਗ			ਰੂਪਕ ਤਾਲ		
੨	੩	੪	੨	੩	੪
ਨੀ - ਨੀ	ਸਾਂ ਨੀ	ਸਾਂ ਸਾਂ	ਪਨੀ ਸਾਰੇ ਨੀਸ	ਨੂੰ ਪ	ਪ ਪਪ
ਨਾਂ ੩ ਗੇ	ਆ ੩	ਵ ਣ	ਨਾਂ ੩ ੩ ਗੇ ੩	ਜਾ ੩	ਣ ਹਰਿ
ਰੇ ਮਮ ਮ	ਰੇਮ ਪਨੀ	ਪ -	ਾਰੇ - -	ਸਾ -	- -
ਹੁ ਕਮੁ ਪਾ	ਇਆ ੩ ੩	ਕਿਆ ੩	ਕੀ ੩ ਜੈ	੩ ੩	੩ ੩
ਨੀ ਨੀ ਸਾ	ਨੀਸਾ ਰੇਸਾ	ਨੂੰ ਪ	ਪਨੀ ਸਾਰੇ ਸਾ	ਰੇ ਰੇ	ਰੇ -
ਜਿ ਸ ਕੀ	ਵ ੩ ੩ ਸ	ਤੁ ਸੋ	ਈ ੩ ੩ ਲੈ	ਜਾ ਏ	ਗਾ ੩
ਰੇਮ ਪਨੀ ਮਪ	ਨੀ -	ਸਾਂ -	ਪਨੀ ਸਾਰੇ ਸਾਰੇ	ਨੂੰ ਪ	ਮ ਪ
ਰੋ ੩ ਸੁ ਕਿ	ਸੈ ੩	ਸਿਉ ੩	ਕੀ ੩ ੩ ੩	ਜੈ ੩	੩ ੩
ਅੰਤਰਾ					
ਰੇਮ ਨੀ ਪ	ਮ ਪ	ਨੀ -	ਸਾਂ - ਸਾਂ	ਸਾਰੇ ਨੀ	ਸਾਂ -
ਗੁਰ ਮੁ ਖਿ	ਹੋ ਵੈ	ਸੋ ੩	ਭਾ ੩ ਣ	ਮੰ ੩	ਨੇ ੩
ਨੀ ਸਾਂ ਰੇ	ਨੀਸਾਂ ਰੇਮ	ਰੇ ਸਾਂ	ਸਾਰੇ ਨੀਸਾਂ -	ਨੂੰ ਨੂੰ	ਮ ਪ
ਸ ਹ ਜੈ	ਹ ੩ ਰਿ ੩	ਰ ਸੁ	ਪੀ ੩ ੩	ਜੈ ੩	੩ ੩
ਰੇ ਮ ਰੇਰੇ	ਰੇਮ ਪਨੀ	ਪ ਪ	ਪਨੀ ਮ ਪ	ਪਨੀ ਸਾਰੇ	ਸਾਂ -
ਨਾ ਨਕ ਸੁਖ	ਦਾ ੩ ੩	ਤਾ ਸ	ਦਾ ੩ ਸ	ਲਾ ੩ ਹਿ ੩	ਹੁ ੩
ਨੂੰ ਪ ਮ	ਰੇ ਸਾ	ਨੂੰ ਪ	ਪਨੀ ਸਾਰੇ ਸ	ਰੇ -	- -
ਰ ਸ ਨਾ	ਰਾ ੩	ਮੁ ਰ	ਵੀ ੩ ੩ ੩	ਜੈ ੩	੩ ੩
ਰੇ ਮ ਰੇ	ਰੇਮ ਪਨੀ	ਪ ਪ	ਮਰੇ - ਨੀ	ਸਾ -	- -
ਰ ਸ ਨਾ	ਹਾ ੩ ੩	ਮੁ ਰ	ਵੀ ੩ ੩	ਜੈ ੩	੩ ੩

ਮ : ੩ (ਸਾਰੰਗ ਕੀ ਵਾਰ)

ਮਨਿ ਅਨਦੁ ਭਇਆ ਮਿਲਿਆ ਹਰਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਰਸੇ ਸਜਣ ਸੰਤ ਪਿਆਰੇ ॥
 ਜੋ ਧੁਰਿ ਮਿਲੇ ਨ ਵਿਛੁੜਹ ਕਬਹੂ ਜਿ ਆਪਿ ਮੇਲੇ ਕਰਤਾਰੇ ॥
 ਅੰਤਰਿ ਸਬਦੁ ਰਵਿਆ ਗੁਰੁ ਪਾਇਆ ਸਗਲੇ ਦੂਖ ਨਿਵਾਰੇ ॥
 ਹਰਿ ਸੁਖ ਦਾਤਾ ਸਦਾ ਸਲਾਹੀ ਅੰਤਰਿ ਰਖਾਂ ਉਰਧਾਰੇ ॥
 ਮਨਮੁਖੁ ਤਿਨਕੀ ਬਖੀਲੀ ਕਿ ਕਰੇ ਜਿ ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਸਵਾਰੇ ॥
 ਓਨਾ ਦੀ ਆਪਿ ਪਤਿ ਰਖਸੀ ਮੇਰਾ ਪਿਆਰਾ ਸਰਣਾਗਤਿ ਪਏ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ॥
 ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੇ ਸੁਹੇਲੇ ਭਏ ਮੁਖ ਉਜਲ ਦਰਬਾਰੇ ॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੧੨੪੯)

ਸਾਰੰਗ ਰਾਗ		ਤਿੰਨ ਤਾਲ	
x	2	0	3
ਸਥਾਈ			
ਰੇ - - -	ਰੇਮ ਪਨੀ ਮਪ ਨੀਨੀ	- ਨੀ ਪ ਪ	ਮੇ - ਸਾ ਸਾ
ਆ 5 5 5	55 55 55 55	5 ਮ ਨਿ ਅ	ਨ 5 ਦੁ ਭਇ
ਰੇ - ਨੀ ਸਾ	ਰੇਮ ਰੇਸਾ ਸਾ ਰੇ	ਸਾਂ ਨੀ ਪ ਪ	ਰੇ - ਸਾ ਸਾ
ਆ 5 ਮਿ ਲਿ	ਆ 5 55 ਹ ਰਿ	5 ਮ ਨਿ ਆ	ਨ 5 ਦੁ ਭਇ
ਨੀ ਸਾਂ ਰੇਂ ਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ ਰੇਸਾਂ ਨੀਪ ਮਪ	ਰੇਮ ਪਨੀ ਪਮ ਪ	ਮ ਪ ਨੀ ਪ
ਜ ਣ ਸੰ ਤ	ਪਿਆ 55 ਰੇ 5 55	ਪ੍ਰੀ 55 ਤ 5 ਮ	ਸ ਰ ਸੇ ਸ
ਨੀ ਸਾ ਰੇ ਮ	ਨੀ ਪ ਪ ਪ	ਰੇਮ, ਰੇਮ ਰੇ ਸਾ	ਨੀਸਾ ਰੇਸਾ ਨੀ ਪੁ
ਵਿ ਛੁ ਤਹ 5	ਕ ਬ ਹੂ ਜਿ	55 ਜੋ 5 ਧੁ ਰਿ	ਮਿ 5 ਲੇ 5 ਨ
ਸਾਰੋਂ ਸਾਂਨੀ ਸਾਂਨੀ ਪਨੀ	ਪਮ ਪਮ ਰੇਮ ਪਨੀ	ਰੇਮ ਪਨੀ ਮ ਪ	ਨੀ - ਸਾਂ ਸਾਂ
ਤਾ 5 55 55 55	ਰੇ 5 55 55 55	ਆ 55 ਪਿ ਮੇ	ਲੇ 5 ਕ ਰ
ਅੰਤਰਾ			
ਸਾਂ - ਸਾਂ ਸਾਂ	ਸਾਰੋਂ ਨੀ ਸਾਂ -	ਸਾਂ	
ਆ 5 ਗੁ ਰੁ	ਪਾ 5 5 ਇਆ 5	5	
ਨੀ ਸਾਂ ਨੀਸਾਂ ਰੇਂਸਾ	ਨੀ ਨੀ ਪ ਪ	ਮ ਮ ਪ ਪ	ਨੀ ਪ ਨੀ ਨੀ
ਵਾ 5 55 55	ਰੇ 5 5 5	ਅੰ ਤ ਰਿ ਸ	ਬ ਦੁ ਰ ਵਿ
- ਮਾਂ ਰੇਂ ਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ ਰੇਂਸਾਂ ਨੀ ਪ	ਪ ਨੀ ਪ ਨੀ	ਰੇਂ ਸਾਂ ਸਾਂ ਸਾਂ
5 ਸ ਦਾ ਸ	ਲਾ 55 ਹੀ 5	ਸ ਗ ਲੇ 5	ਦੂ 5 ਖ ਨਿ
ਰੇਮ ਪਨੀ ਮਪ ਨੀਸਾਂ	ਰੇਂ ਰੇਂ ਸਾਂਨੀ ਪਮ ਰੇਸਾ	ਨੀ ਪ ਮ ਪ	ਪਨੀ ਸਾਰੋਂ ਰੇਂ -
ਧਾ 5 55 55 55	ਰੇ 5 55 55 55	ਹ ਰਿ ਸੁ ਖ	ਦਾ 5 ਤਾ 5
		- ਰੇਮ ਰੇ ਪ	ਮ ਰੇ ਨੀ ਸਾ
		5 ਅੰਤ ਤ ਰਿ	ਰ ਖਾਂ ਉ ਰ
		ਨੀਸਾ	
		55	

ਰਾਗ ਮਲਾਰ

ਮੁੱਢ ਕਦੀਮ ਤੋਂ ਹੀ ਮਾਨਵ ਦਾ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨਾਲ ਅਟੁੱਟ ਸਬੰਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਵਣ ਭਾਦੋਂ ਵਿਚ ਬੱਦਲਾਂ ਦਾ ਗੱਜਣਾ, ਬਿਜਲੀਆਂ ਦਾ ਚਮਕਣਾ, ਰਿਮਝਿਮ ਕਰਕੇ ਮੀਂਹ ਦਾ ਵੱਸਣਾ, ਦਾਦੁਰ, ਮੋਰ, ਪਪੀਹੇ ਦਾ ਬੋਲਣਾ, ਕਿਸ ਮਾਨਵ ਮਨ ਨੂੰ ਉਸ ਕਾਦਰ ਦੀ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਦਿਵਾਉਂਦਾ। ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਮਲਾਰ ਰਾਗ ਦੁਆਰਾ ਗਾਈ ਉਸ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਸਿਫਤ ਸਲਾਹ ਕਿਸ ਮਾਨਵੀ ਹਿਰਦੇ ਨੂੰ ਸੀਤਲਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਮਲਾਰ ਰਾਗ ਬਾਰੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ :

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਲਾਰ ਰਾਗੁ ਜੋ ਕਰਹਿ, ਤਿਨ ਤਨੁ ਮਨੁ ਸੀਤਲ ਹੋਇ।

(ਮਹਲਾ ੩ ਵਾਰ ਮਲਾਰ)

ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਰਾਗਾਂ ਦਾ ਰੁੱਤਾਂ ਨਾਲ ਬੜਾ ਗਹਿਰਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਕੁਝ ਰਾਗ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੁੱਤ ਵਿਚ ਹਰ ਸਮੇਂ ਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ ਵਿਚ ਬਸੰਤ ਅਤੇ ਬਹਾਰ ਰਾਗ, ਬਰਖਾ ਰੁੱਤ 'ਚ ਮੇਘ ਅਤੇ ਮਲਾਰ ਆਦਿ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਲਾਰ ਵੀ ਬਰਖਾ ਰੁੱਤ ਦਾ ਬੜਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅਤੇ ਲੋਕਪ੍ਰਿਯ ਰਾਗ ਹੈ। ਮਹਾਨ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਮਧੁਰ ਅੰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਹੋਰ ਰਾਗਾਂ ਨਾਲ ਮਿਸ਼ਰਣ ਕਰਕੇ ਕਈ ਨਵੀਨ ਰਾਗਾਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਫਲਸਰੂਪ ਮਲਾਰ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਏ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ ਮੇਘ ਮਲਾਰ, ਮੀਆਂ ਕੀ ਮਲਾਰ, ਰਾਮਦਾਸੀ ਮਲਾਰ, ਸੂਰਦਾਸੀ ਮਲਾਰ, ਨਟ ਮਲਾਰ, ਸੋਰਠਿ ਮਲਾਰ, ਦੇਸ ਮਲਾਰ, ਜੈਅੰਤ ਮਲਾਰ ਆਦਿ।

ਨਾਦ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਮਲਾਰ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ ਕਾਫੀ ਥਾਟ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਗ ਦੇ ਨਾਦਾਤਮਕ ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਗੰਧਾਰ ਕੋਮਲ, ਨਿਸ਼ਾਦ ਦੋਵੇਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਭ ਸੁਰ ਸੁੱਧ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਵਾਦੀ ਸੁਰ ਸ਼ਡਜ ਅਤੇ ਸੰਵਾਦੀ ਪੰਚਮ ਹੈ। ਰੁੱਤ ਕਾਲੀਨ ਰਾਗ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਬਰਖਾ ਰੁੱਤ ਵਿਚ ਤਾਂ ਇਹ ਹਰ ਸਮੇਂ ਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮਾਂ ਮੱਧ ਰਾਤ ਹੈ। ਮਲਾਰ ਦੀ ਜਾਤੀ ਬਾਰੇ ਸੰਗੀਤਕਾਰਾਂ 'ਚ ਕਾਫੀ ਮੱਤ ਭੇਦ ਹੈ - ਕੋਈ ਸੰਪੂਰਣ-ਸ਼ਾਡਵ, ਕੋਈ ਸੰਪੂਰਣ ਅਤੇ ਕੋਈ ਸ਼ਾਡਵ ਸੰਪੂਰਣ ਮੰਨਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਵਕਰ ਸੰਪੂਰਣ ਜਾਤੀ ਮੰਨਣਾ ਵਧੇਰੇ ਉਚਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਗੰਭੀਰ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਰਾਗ

ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਭਗਤੀ ਰਸ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾਤਾ ਹ।

ਆਰੋਹ : ਸਾ ਮ, ਰੇ ਪ, ਮ ਪ ਨੀ ਧ ਨੀ ਸਾਂ।

ਅਵਰੋਹ : ਸਾਂ, ਧ ਨੀ ਮ ਪ, ਮਗੁ ਮਗੁ (ਮ), ਰੇ ਸਾ।

ਮੁੱਖ ਅੰਗ : ਰੇ ਮ ਰੇ ਸਾ, ਨੀ ਪ ਮ ਪ, ਨੀ ਧ ਨੀ ਸਾ, ਮਰੇ ਪ ਮਗੁ ਮਗੁ (ਮ)
ਰੇ ਸਾ।

ਸੁਰ ਵਿਸਤਾਰ

1. (ਸਾ) ਨੀ ਸਾ ਨੀ ਸਾ, ਸਾ ਰੇ ਨੀ ਸਾ, ਨੀ ਧਾ ਨੀ ਧ ਨੀ ਨੀ ਨੀ ਸਾ, ਸਾ ਧਾ
ਨੀ ਪ, ਮ ਪ ਨੀ ਧ ਨੀ, ਨੀ ਪ, ਨੀ ਨੀ ਪ ਮ ਪ ਮਗੁ ਮਗੁ ਮ ਰੇ ਪ,
ਮ ਪ ਨੀ ਧ ਨੀ, ਨੀ ਸਾ, ਰੇ ਰੇ ਸਾ ਨੀ ਸਾ, ਧ ਨੀ ਮ ਪ ਨੀ ਨੀ ਸਾ ਪ ਨੀ
ਧ ਨੀ ਸਾ ਰੇ ਨੀ ਸਾ ਰੇ, ਰੇ ਨੀ ਧ ਨੀ ਸਾ ਰੇ ਰੇ ਸਾ ਨੀ ਸਾ, ਨੀ ਨੀ ਪ ਮ
ਪ, ਪ ਨੀ ਧ ਨੀ ਨੀ ਸਾ, ਨੀ ਸਾ ਰੇ ਮ, ਰੇ ਸਾ ਨੀ ਪ ਮ ਪ, ਨੀ ਧ, ਨੀ ਸਾ,
ਮ ਰੇ ਪ ਮਗੁ ਮਗੁ (ਮ) ਰੇ ਸਾ, ਨੀ ਧ ਨੀ ਸਾ ਰੇ ਸਾ।
2. ਸਾ ਸਾ ਮ ਰੇ ਪ, ਪ, ਨੀ ਧ ਨੀ ਸਾ, ਸਾ ਮ ਰੇ ਪ ਮਗੁ ਮਗੁ ਮ ਰੇ ਪ, ਮ ਪ
ਨੀ ਧ ਨੀ ਪ, ਨੀ ਮ ਪ, ਮਗੁ ਮਗੁ ਮ ਰੇ ਪ, ਨੀ ਸਾ ਰੇ ਮ-ਰੇ ਸਾ ਸਾ ਮ ਰੇ
ਪ, ਸਾ ਮ ਰੇ ਪ, ਮ ਨੀ ਮ ਪ ਮਗੁ ਮਗੁ ਮ ਰੇ ਪ, ਮ ਪ ਨੀ ਧ ਨੀ ਪ, ਮ
ਪ ਨੀ ਧ ਨੀ ਨੀ ਮ ਪ, ਮ ਪ ਨੀ, ਧ ਨੀ ਨੀ, ਸਾਂ, ਸਾਂ ਰੇ ਨੀ ਸਾਂ, ਨੀ ਧ
ਨੀ ਸਾਂ, ਰੇ ਧ ਨੀ ਮ, ਪ, ਮ ਪ ਨੀ ਧ ਨੀ ਸਾਂ, ਧ ਨੀ ਮ ਪ ਮਗੁ ਮਗੁ ਮ
ਰੇ ਸਾ ਨੀ ਪ ਮ ਪ ਨੀ ਧ ਨੀ ਨੀ ਸਾ।
3. ਸਾ ਮ ਰੇ ਪ, ਮ ਪ ਨੀ, ਧ ਨੀ, ਨੀ ਸਾਂ, ਸਾਂ ਰੇ ਨੀ ਸਾਂ ਨੀ ਪ ਮ, ਪ, ਨੀ,
ਧ ਨੀ ਸਾਂ, ਮ ਪ ਧ ਨੀ ਸਾਂ ਰੇ ਨੀ ਸਾਂ ਧ ਨੀ ਮ ਪ ਨੀ, ਧ ਨੀ ਸਾਂ, ਸਾਂ
ਰੇ ਸਾਂ, ਨੀ, ਧ ਨੀ ਸਾਂ, ਸਾਂ ਮ ਰੇ ਸਾ, ਨੀ ਸਾਂ ਰੇ ਸਾਂ ਧ ਨੀ ਮ ਪ, ਨੀ ਧ
ਨੀ ਸਾਂ, ਰੇ ਪ ਮਗੁ ਮਗੁ ਮ ਰੇ ਸਾਂ, ਨੀ ਸਾਂ ਸਾਂ ਰੇ ਮ ਰੇ ਸਾਂ, ਨੀ ਸਾਂ
ਰੇ ਰੇ ਸਾਂ ਰੇ ਨੀ ਧ ਨੀ ਸਾਂ, ਨੀ ਪ ਮ ਪ ਮਗੁ ਮਗੁ ਮ ਰੇ ਪ ਮਗੁ ਮਗੁ ਮ ਰੇ
ਸਾ ਸੁ ਪ, ਨੀ ਧ ਨੀ ਸਾ ਰੇ ਸਾ।

ਸਲੋਕ ਮ : ੩ (ਵਾਰ ਮਲਾਰ ਕੀ)

ਉੰਨਵਿ ਉੰਨਵਿ ਆਇਆ ਵਰਸੈ ਲਾਇ ਝੜੀ॥

ਨਾਨਕ ਭਾਣੈ ਚਲੈ ਕੰਤ ਕੈ ਸੁ ਮਾਣੈ ਸਦਾ ਰਲੀ॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੧੨੮੦)

ਸਾਰੰਗ ਰਾਗ		ਤਿੰਨ ਤਾਲ	
×	2	0	3
ਸਥਾਈ			
ਨ੍ਰੀ ਧੁ ਸਾ ਨ੍ਰੀ	ਰੇ ਰੇ ਸਾ -	ਨ੍ਰੀਸਾ ਰੇਮ ਰੇ ਸਾ	ਨ੍ਰੀਸਾ ਰੇਸਾ ਧ੍ਰੁਨ੍ਰੀ ਮਪ
ਆ S S S	S S ਇਆ S	ਉੰਨ SS ਨ ਵਿ	ਉੰਨ SS ਨਨ ਵਿ
ਨ੍ਰੀ ਧ ਨੀ ਸਾਂ	ਨ੍ਰੀਪ ਮਪ ਗੁਮ ਰੇਸਾ	ਸਾ ਸਾ ਮ ਰੇ	ਪ - ਮ ਪ
ੜੀ S S S	SS SS SS SS	ਵ ਰ ਸੈ S	ਲਾ S ਇ ਝ
ਅੰਤਰਾ			
ਸਾਂ ਸਾਂ - ਸਾਂ	- ਸਾਂ ਸਾਂ -	ਮ - ਪ ਪ	ਨ੍ਰੀ ਧ ਨੀ -
ਚ ਲੈ S ਕੰ	S ਤ ਕੈ S	ਨਾ S ਨ ਕ	ਭਾ S ਠੈ S
ਨ੍ਰੀਪ ਨੀਸਾਂ ਰੇਸਾਂ ਨੀਸਾਂ	ਨ੍ਰੀਪ ਮਪ ਗੁਮ ਰੇਸਾ	ਗੁੰ - ਗੁੰ ਮ	ਰੇਂ ਰੇਂ ਸਾਂ ਸਾਂ
ਲੀਨ SS SS SS	SS SS SS SS	ਮਾ S ਠੈ S	ਸ ਦਾ S ਰ

ਮ : ੩ (ਵਾਰ ਮਲਾਰ ਕੀ)

ਉੰਨਵਿ ਉੰਨਵਿ ਆਇਆ ਵਰਸੈ ਨੀਰੁ ਨਿਪੰਗੁ॥

ਨਾਨਕ ਦੁਖੁ ਲਾਗਾ ਤਿਨੁ ਕਾਮਣੀ ਜਿਨੁ ਕੰਤੈ ਸਿਉ ਮਨਿ ਭੰਗੁ॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੧੨੮੦)

ਸਾਰੰਗ ਰਾਗ		ਤਿੰਨ ਤਾਲ	
×	2	0	3
ਸਥਾਈ			
ਸਾਰੇਂ ਨੀਸਾਂ ਸਾਂ ਸਾਂ	ਨ੍ਰੀ ਪ ਮਪ ਨ੍ਰੀਪ	ਨ੍ਰੀਮ	ਪ ਮਪਧ ਨੀਸਾਂ ਨੀ
ਉੰਨ SS ਨ ਵਿ	ਅ S SS SS	ਉੰਨ	SS ਨSSS SS ਵਿ
ਰੇ - ਸਾ ਸਾ	ਨ੍ਰੀ ਧੁ ਨ੍ਰੀ ਸ	ਗੁੰ ਮ ਰੇਸਾ ਨ੍ਰੀ	ਸਾ ਨ੍ਰੀਸਾ ਰੇਮ ਮਮ
ਨੀ S ਰੁ ਨਿ	ਪੰ S S S	ਇਆ S SS ਵ	ਰ ਸੈ S SS SS
		ਰੇ ਰੇ ਸਾ	
		S S ਗੁ	

ਅੰਤਰਾ			ਮ	ਪ ਨੀ ਧ ਨੀ
			ਨਾ	ੜ ਨ ੜ ਕ
ਸਾਂ ਸਾਂ ਸਾਂ ਸਾਂ	ਸਾਂ - ਸਾਂਰੇਂ ਨੀਸਾਂ	ਧ ਨੀ ਪ ਨੀ	ਨੀ	ਧ ਨੀ - ਸਾਂ
ਦੁ ਖੁ ਲਾ ੜ	ਗਾ ੜ ਤਿੜ ਨੁੜ	ਕਾ ਮ ਠੀ ਜਿ		ਨੁ ਕੰ ੜ ਤੈ
ਅਗੁੰਮਾਂ ਰੇਂ ਸਾਂ	ਪਨੀ ਧਨੀ ਸਾਰੇ ਨੀਸਾਂ	ਨੀਨੀ ਪਮ ਰੇਸਾ		
ਸਿਉ ੜ ਮ ਨਿ	ਭੰੜ ੜੜ ੜੜ ੜੜ	ਗੁੜ ੜੜ ੜੜ		

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੩

ਜੀਵਤ ਮੁਕਤ ਗੁਰਮਤੀ ਲਾਗੇ॥ ਹਰਿ ਕੀ ਭਗਤਿ ਅਨਦਿਨੁ ਸਦ ਜਾਗੇ॥
 ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਹਿ ਆਪੁ ਗਵਾਇ॥ ਹਉ ਤਿਨ ਜਨ ਕੇ ਸਦ ਲਾਗਉ ਪਾਇ॥੧॥
 ਹਉ ਜੀਵਾਂ ਸਦਾ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਈ॥

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਮਹਾ ਰਸੁ ਮੀਠਾ ਹਰਿ ਕੈ ਨਾਮਿ ਮੁਕਤਿ ਗਤਿ ਪਾਈ॥੧॥ ਰਹਾਉ॥
 ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਅਗਿਆਨੁ ਗੁਬਾਰੁ॥ ਮਨਮੁਖ ਮੋਹੇ ਮੁਗਧ ਗਵਾਰੁ॥

ਅਨਦਿਨੁ ਧੰਧਾ ਕਰਤ ਵਿਹਾਇ॥ ਮਰਿ ਮਰਿ ਜੰਮਹਿ ਮਿਲੈ ਸਜਾਇ॥
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਲਿਵ ਲਾਈ॥ ਕੂੜੈ ਲਾਲਚਿ ਨਾ ਲਪਟਾਈ॥੨॥

ਜੋ ਕਿਛੁ ਹੋਵੈ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ॥ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪੀਵੈ ਰਸਨ ਰਸਾਇ॥੩॥
 ਕੋਟਿ ਮਧੇ ਕਿਸਹਿ ਬੁਝਾਈ॥ ਆਪੇ ਬਖਸੇ ਦੇ ਵਡਿਆਈ॥

ਜੋ ਪੁਰਿ ਮਿਲਿਆ ਸੁ ਵਿਛੁੜਿ ਨ ਜਾਈ॥ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਈ॥੪॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੧੨੬੨)

ਮਲਾਰ ਰਾਗ

ਤਿੰਨ ਤਾਲ

x	2	0	3
ਸਥਾਈ		ਸਾ ਸਾ ਮ ਰੇ	ਪ ਨੀ ਮ ਪ
		ਹਉ ੜ ਜੀ ਵਾਂ	ਸ ਦਾ ਹ ਰਿ
ਪਨੀ ਸਾਂ ਨੀ ਪ	ਅਗੁ ਮ ਰੇ ਸਾ	- ਨੀ ਧ ਨੀ	ਸਾ ਸਾ ਰੇ ਪ
ਕੇੜੜ ਗੁ ਣ	ਗਾ ੜ ਈ ੜ	ੜ ਗੁ ਰ ਕਾ	ਸ ਬ ਦੁ ਮ
ਮਗੁਮਗੁਮਗੁਮ	ਰੇ - ਮ -	ਮ ਰੇ ਪ -	ਨੀ ਧ ਨੀ ਸਾਂ
ਹਾੜ ੜੜ ਰ ਸੁ	ਮੀ ੜ ਠਾ ੜ	ਹ ਰਿ ਕੈ ੜ	ਨਾ ੜ ਮਿ ਮੁ
ਗੁੰ ਮਾਂ ਰੇਂ ਸਾਂ	ਨੀਪ ਮਪ ਗੁਮ ਰੇਸਾ		
ਕ ਤਿ ਗ ਤਿ	ਪਾੜ ੜੜ ਈੜ ੜੜ		

ਅੰਤਰਾ

ਸਾਂ - ਸਾਂ -
 ਮ - ਤੀ ਠ
 ਨੀਸਾਂ ਰੇਂ ਸਾਂ ਰੇਂ
 ਦਿਠ ਨੁ ਸ ਦ
 ਮਗੁ - ਮਗੁ ਮ
 ਆ ਠ ਪੁ ਗ
 ਗੁਮ ਰੇਂਸਾਂ ਨੀਸਾਂ ਰੇਂਸਾਂ
 ਲਾਠ ਠ ਗਉ ਠ

ਸਾਂਰੇਂ ਨੀਸਾਂ ਸਾਂ -
 ਲਾਠ ਠ ਗੇ ਠ
 ਧ ਨੀ ਮ ਪ
 ਜਾ ਠ ਗੇ ਠ
 ਰੇ ਰੇ ਸਾ ਸਾ
 ਵਾ ਠ ਇ ਹਉ
 ਨੀਪ ਮਪ ਗਮ ਰੇਸਾ
 ਪਾਠ ਠ ਠ ਇਠ

ਮ ਰੇ ਪ ਪ
 ਜੀ ਵ ਤ ਮ
 ਨੀ ਨੀ ਨੀ ਧ
 ਹ ਰਿ ਕੀ ਭ
 ਮ ਮ ਪ ਪ
 ਸ ਤਿ ਗੁ ਰ
 ਮ ਰੇ ਪ ਪ
 ਤਿ ਨ ਜ ਨ

ਨੀ ਧ ਨੀ ਨੀ
 ਕ ਤ ਗੁ ਰ
 ਨੀ ਨੀ ਸਾਂ ਸਾਂ
 ਗ ਤਿ ਅ ਨ
 ਧਨੀ ਸਾਂ ਨੀ ਪ
 ਸੇਠ ਠ ਵਹਿਠ
 ਨੀ ਧ ਨੀ ਸਾਂ
 ਕੇ ਠ ਸ ਦ

ਸਲੋਕ ਮ : ੩ (ਵਾਰ ਮਲਾਰ ਕੀ)

ਬਾਬੀਹਾ ਜਿਸ ਨੇ ਤੂ ਪੁਕਾਰਦਾ ਤਿਸ ਨੇ ਲੋਚੈ ਸਭੁ ਕੋਇ ॥
 ਅਪਣੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰਿ ਕੈ ਵਸਸੀ ਵਣੁ ਤਿਣੁ ਹਰਿਆ ਹੋਇ ॥
 ਗੁਰ ਪਰਸਾਈ ਪਾਈਐ ਵਿਰਲਾ ਬੁਝੈ ਕੋਇ ॥
 ਬਹਦਿਆ ਉਠਦਿਆ ਨਿਤ ਧਿਆਈਐ ਸਦਾ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥
 ਨਾਨਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਸਦ ਹੀ ਵਰਸਦਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਦੇਵੈ ਹਰਿ ਸੋਇ ॥
 (ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੧੨੮੧)

ਮਲਾਰ ਰਾਗ

ਤਿੰਨ ਤਾਲ

x.	2	0	3
ਸਥਾਈ	ਸਾ ਬਾ	ਨੀਸਾ ਰੇਮ ਰੇ ਸਾ ਬੀਠ ਹਾਠ ਜਿ ਸ	ਨੀ - ਮੁ ਪ ਨੇ ਠ ਤੂ ਪੂ
ਨੀ - ਨੀ ਧ	ਨੀ ਸਾ - -	ਨੀ ਨੀ ਧ ਨੀ	ਸਾ - ਰੇ ਪ
ਕਾ ਠ ਠ ਰ	ਦਾ ਠ ਠ ਠ	ਤਿ ਸ ਨੇ ਲੋ	ਚੈ ਠ ਸ ਭੁ
ਮਗੁ ਮਗੁ ਮਗੁ ਮ	ਰੇ - ਸਾ; -	ਸਾ ਸਾ ਮ ਰੇ	ਪ ਪ ਨੀਪ ਮਪ
ਕੋਠ ਠ ਠ ਠ	ਠ ਠ ਇ ਠ	ਆ ਪ ਈ ਠ	ਕਿ ਰ ਪਾਠ ਠ
ਪ ਨੀ ਧ ਨੀ	ਸਾਂ ਸਾਂ ਸਾਂ -	ਮਗੁ ਮਗੁ ਮਗੁ ਮ	ਰੇ ਰੇਂ ਸਾਂ -
ਕ ਰਿ ਕੈ ਠ	ਵ ਸ ਸੀ ਠ	ਵ ਠੁ ਤਿ ਠੁ	ਹ ਰਿ ਆ -
ਨੀਧ ਨੀਸਾਂ ਨੀਪ ਮਪ	ਗੁਮ ਰੇਸਾ ਨੀਸਾ -	ਨੀ ਨੀ ਧ ਨੀ	ਸਾ - ਰੇ ਪ
ਰੇਠ ਠ ਠ ਠ	ਠ ਠ ਇਠ ਠ	ਗੁ ਰ ਪ ਰ	ਸਾ ਠ ਦੀ ਠ
ਮਗੁ - ਮਗੁ ਮ	ਰੇ - ਸਾ -	ਮ ਰੇ ਪ ਮਪ	ਨੀ ਧ ਨੀ ਸਾਂ
ਪਾਠ ਠ ਠ ਠ	ਈਐ ਠ ਠ ਠ	ਵਿ ਰ ਲਾ ਠ	ਬੁ ਠ ਝੈ ਠ
ਮਪ ਧਨੀ ਸਾਂ ਨੀਪ	ਮਗੁ ਮ ਰੇਸਾ		
ਕੋਠ ਠ ਠ ਠ	ਠ ਠ ਇਠ		

ਅੰਤਰਾ

ਸਾਂ ਸਾਂ ਸਾਂ	ਸਾਂਰੋਂ ਨੀਸਾਂ ਸਾਂ -	ਮ ਰੇ ਪ ਪ	ਨੀ ਧ ਨੀ -
ੳ ਨਿ ਤ ਧਿ	ਆੳ ੳੳ ਈਐ ੳ	ਬ ਹ ਦਿ ਆ	ਉ ਠ ਦਿ ਆ
ਸਾਰੇ ਨੀਸਾਂ - -	ਧ ਨੀ ਮ ਪ	ਨੀ ਨੀ ਧ ਨੀ	ਸਾਂ ਨੀ ਸਾਂ ਸਾਂ
ਰੋੳ ੳੳ ੳ ੳ	ੳ ੳ ੳ ਇ	ਸ ਦਾ ੳ ਸ	ਦਾ ੳ ਸੁ ਖੁ
ਗੁ ਗੁ ਗੁ ਮ	ਰੇ ਰੇ ਸਾ -	ਮ - ਪ ਪ	ਧਨੀ ਸਾਂ ਨੀ ਪ
ਸ ਦ ਹੀ ਵ	ਰ ਸ ਦਾ ੳ	ਨਾ ੳ ਨ ਕ	ਅੰੳ ੳ ਮ੍ਰਿ ਤੁ
ਮਖ ਧਨੀ ਸਾਂ ਨੀਪ	ਗੁ ਮ ਰੇਸਾ	ਮ ਰੇ ਪ ਪ	ਨੀ ਧ ਨੀ ਸਾਂ
ਸੋੳ ੳੳ ੳ ੳੳ	ੳ ੳ ਇੳ	ਗੁ ਰ ਮੁ ਖਿ	ਦੇ ਵੈ ਹ ਰਿ

ਮ : ੩ (ਵਾਰ ਮਲਾਰ ਕੀ)

ਭਿੰਨੀ ਰੈਣਿ ਚਮਕਿਆ ਵੁਠਾ ਛਹਬਰ ਲਾਇ॥
 ਜਿਤੁ ਵੁਠੈ ਅਨੁ ਧਨੁ ਬਹੁਤੁ ਉਪਜੈ ਜਾਂ ਸਹੁ ਕਰੇ ਰਜਾਇ॥
 ਜਿਤੁ ਖਾਧੈ ਮਨੁ ਤ੍ਰਿਪਤੀਐ ਜੀਆਂ ਜੁਗਤਿ ਸਮਾਇ॥
 ਏਹੁ ਧਨੁ ਕਰਤੇ ਕਾ ਖੇਲੁ ਹੈ ਕਦੇ ਆਵੈ ਕਦੇ ਜਾਇ॥
 ਗਿਆਨੀਆ ਕਾ ਧਨੁ ਨਾਮੁ ਹੈ ਸਦ ਹੀ ਰਹੈ ਸਮਾਇ॥
 ਨਾਨਕ ਜਿਨ ਕਉ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਤਾਂ ਇਹੁ ਧਨੁ ਪਲੈ ਪਾਇ॥
 (ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੧੨੮੨)

ਮਲਾਰ ਰਾਗ	ਤਿੰਨ ਤਾਲ		
x	2	0	3
ਸਥਾਈ			- ਨੀ ਮ ਪ
ਸਾਂਰੋਂ ਨੀਸਾਂ - -	ਨੀ ਪ ਮਖ ਨੀਪ	ਗੁ ਮ ਰੇ ਸਾ	ੳ ਭਿੰ ੳ ਨੀ
ਰੈੳ ੳੳ ੳ ੳ	ਇ ੳ ੳੳ ਚੳ	ਮ ਕਿ ਆ ੳ	ਨੀਸਾ, ਨੀਸਾ ਮਰੇਪ
ਗੁ ਮ ਰੇ ਸਾ	ਮੁ ਪੁ ਨੀ ਧੁ	ਨੀ ਨੀ ਸਾ ਰੇ	ੳੳ, ਵੁੳ ਠਾੳ ੳ
ਛ ਹ ਬ ਰ	ਲਾ ੳ ੳ ੳ	ੳ ੳ ੳ ੳ	ਸਾ ਸਾ ਮ ਰੇ
ਪ - ਮ ਪ	ਨੀ ਧ ਨੀ ਨੀ	ਸਾਂ ਸਾਂ ਨੀ ਸਾਂ	ਇ ਜਿ ਤੁ ਵੁ
ਠੈ ੳ ੳ ੳ	ਅ ਨੁ ਧ ਨੁ	ਬ ਹੁ ਤੁ ਉ	- ਸਾਂ ਸਾਂ -
ਗੁ ਗੁ ਗੁ ਮ	ਰੋਂ ਰੋਂ ਸਾਂ ਸਾਂ	ਪਨੀ ਧਨੀ ਸਾਂਰੋਂ ਨੀਸਾਂ	ੳ ਪ ਜੈ ੳ
ਜਾਂ ੳ ਸ ਹੁ	ਕ ਰੇ ੳ ਰ	ਜਾੳੳੳ ੳੳ ੳੳ	ਸਾਂ
			ਇ

ਅੰਤਰਾ

ਨੀ ਧ ਨੀ ਨੀ	ਸਾਂ ਸਾਂ ਸਾਂ ਸਾਂ	ਸਾਂਰੋਂ ਨੀਸਾਂ ਸਾਂ	- ਮਰੇ ਪ -
ਧੈ 5 5 5	ਮ ਨੁ ਤ੍ਰਿ ਪ	ਤੀ555 ਐ 5	5 ਜਿਤੁ ਪਾ 5
ਨੀ ਨੀ ਸਾਂ ਸਾਂ	ਸਾਂਰੋਂ ਨੀਸਾਂ ਸਾਂ	ਧ ਨੀ ਮ ਪ	- ਨੀਧ ਨੀ ਧ
ਜੁ ਗ ਤਿ ਸ	ਮਾ5 55 5 5	5 5 5 ਇ	5 ਜੀ5 ਆ 5
ਨੀ ਨੀ ਸਾਂ ਸਾਂ	- ਾਗੁ - ਮਾਂ	ਰੋਂ - ਸਾਂ -	- ਮਪ ਨੀ ਧ
ਕ ਰ ਤੇ ਕਾ	5 ਖੇ 5 ਲੁ	ਹੈ 5 5 5	5 ਇਹੁ ਧ ਨੁ
ਨੀ ਧ ਨੀ ਸਾਂ	ਮਪ ਧਨੀ ਸਾਂਰੋਂ ਨੀਸਾਂ	ਨੀਪ ਮਪ ਗੁਮ ਰੇਸਾ	- ਮਰੇ ਪ ਪ
ਵੈ 5 ਕ ਦੇ	ਜਾ5 55 55 55	55 55 55 55	5 ਕਦੇ ਆ 5
			ਨੀਸ
			ਇ5

ਮ : ੩ (ਵਾਰ ਮਲਾਰ ਕੀ)

ਬਾਬੀਹਾ ਬੇਨਤੀ ਕਰੇ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਦੇਹੁ ਜੀਅ ਦਾਨ॥

ਜਲ ਬਿਨੁ ਪਿਆਸ ਨ ਉਤਰੈ ਛੁਟਕਿ ਜਾਂਹਿ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਾਨ॥

ਤੂ ਸੁਖਦਾਤਾ ਬੇਅੰਤੁ ਹੈ ਗੁਣਦਾਤਾ ਨੇਪਾਨੁ॥

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬਖਸਿ ਲਏ ਅੰਤਿ ਬੇਲੀ ਹੋਇ ਭਗਵਾਨੁ॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੧੨੮੪)

ਮਲਾਰ ਰਾਗ

ਤਿੰਨ ਤਾਲ

x	2	0	3
ਸਥਾਈ			ਨੀਪ ਬਾ5
ਪ - ਮ ਪ	ਨੀ ਧ ਨੀ ਸਾਂ	ਨੀ ਪ - ਨੀ	ਮਪ ਰੇ ਮ ਰੇ
ਹਾ 5 ਬੇ ਨ	ਤੀ 5 5 ਕ	ਰੇ 5 5 ਕ	55 ਬੀ 5 5
ਰੇ - ਸਾ ਨੀ	- ਧ ਨੀ ਸਾ	ਭੇ - ਸਾ ਮ	ਪ ਾਗੁ ਾਗੁ ਮ
ਪਾ 5 5 ਦੇ	5 ਹੁ ਜੀ ਅ	ਦਾ 5 ਨ ਜ	ਰਿ ਕਿ 5 ਰ
ਨੀ ਧ ਨੀ ਸਾਂ	ਰੋਂ ਸਾਂ ਨੀ ਸਾਂ	ਧ ਨੀ ਪ ਾਗੁ	ਰੇ ਪ - ਪ
ਪਿਆ 5 ਸ ਨ	ਊ 5 5 ਤ	ਰੈ 5 5 ਛੁ	ਲ ਬਿ 5 ਨੁ
ਰੋਂ ਰੋਂ ਸਾਂ ਸਾਂ	ਮਪ ਧਨੀ ਸਾਂਰੋਂ ਸਾਂਨੀ	ਪਮ ਰੇਸਾ ਨੀਸਾ	ਮਾਂ ਰੋਂ - ਸਾਂ
5 ਹਿ ਮੇ ਰੇ	ਪ੍ਰਾ5 55 55 55	55 55 ਨ5	ਟ ਕਿ 5 ਜਾਂ

ਅੰਤਰਾ			ਮ	ਰੇ ਖ - ਖ
			ਤੂੰ	ੜ ਸੁ ੜ ਖ
ਨੀ ਧ ਨੀ ਨੀ	ਸਾਂ - - ਨੀ		ਸਾਰੇਂ ਨੀਸਾਂ - ਨੀ	ਨੀ ਨੀ - ਧ
ਦਾ ੜ ਤਾ ਬੇ	ਅੰ ੜ ੜ ਤੁ		ਹੈ ੜ ੜ ੜ ਗੁ	ਣ ਦਾ ੜ ੜ
ਨੀ - ਸਾਂ ਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ ਰੇਂ ਸਾਂ ਰੇਂ		ਧ ਨੀ ਮਖ ਪ	ਨੀ ਧ - ਨੀ
ਤਾ ੜ ੜ ਨੇ	ਧਾ ੜ ੜ ੜ ੜ		ੜ ੜ ਨੁ ੜ ਨਾ	ੜ ਨ ੜ ਕ
ਸਾਂ ਸਾਂ ਰੇਂ ਪਾਂ	ਅੰਗੁ ਅੰਗੁ ਅੰਗੁ ਮਾਂ		ਰੇਂ - ਸਾਂ ਸਾਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ ਰੇਮ ਰੇਸਾਂ ਨੀਸਾਂ
ਗੁ ਰ ਮੁ ਖਿ	ਬ ਖ ਸਿ ਲ		ਏ ੜ ੜ ਅੰਤਿ	ਬੇ ੜ ੜ ਲੀ ੜ ਹੇ ੜ
ਰੇਂਸਾਂ ਧਨੀ ਮ ਪ	ਮਖ ਧਨੀ ਸਾਂ ਨੀਪ		ਗੁਮ ਰੇਸਾ ਨੀਸਾ	
ੜੜ ਇ ੜ ੜ ਗ	ਵਾ ੜ ੜ ੜ ੜ ੜ		ੜੜ ੜੜ ਨੁ ੜ	

ਸਲੋਕ ਮ: ੩ (ਵਾਰ ਮਲਾਰ ਕੀ)

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਲਾਰ ਰਾਗੁ ਜੋ ਕਰਹਿ ਤਿਨ ਮਨੁ ਤਨੁ ਸੀਤਲੁ ਹੋਇ ॥
ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਏਕੁ ਪਛਾਣਿਆ ਏਕੋ ਸਚਾ ਸੋਇ ॥
ਮਨੁ ਤਨੁ ਸਚਾ ਸਚੁ ਮਨਿ ਸਚੇ ਸਚੀ ਸੋਇ ॥
ਅੰਦਰਿ ਸਚੀ ਭਗਤਿ ਹੈ ਸਹਜੇ ਹੀ ਪਤਿ ਹੋਇ ॥
ਕਲਿਜੁਗ ਮਹਿ ਘੋਰ ਅੰਧਾਰੁ ਹੈ ਮਨਮੁਖ ਰਾਹੁ ਨ ਕੋਇ ॥
ਸੇ ਵਡਭਾਗੀ ਨਾਨਕਾ ਜਿਨ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਰਗਟੁ ਹੋਇ ॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੧੨੮੫)

ਮਲਾਰ ਰਾਗ

ਤਿੰਨ ਤਾਲ

x	2	0	3
ਸਥਾਈ		ਨੀਸਾ ਰੇਮ ਰੇ ਸਾ	ਨੀ ਨੀ ਮੁ ਪ
		ਗੁਰ ਮੁ ੜ ਖਿ ਮ	ਲਾ ਰ ਰਾ ਗੁ
ਨੀ - ਧ ਨੀ	ਸਾ ਸਾ ਸਾ ਸਾ	ਮ ਰੇ ਪ ਪ	ਪ - ਮਖ ਨੀਪ
ਜੋ ੜ ੜ ਕ	ਰ ਹਿ ਤਿ ਨ	ਮ ਨੁ ਤ ਨੁ	ਸੀ ੜ ਤੜਲੁ ੜ
ਅੰਗੁ ਅੰਗੁ ਅੰਗੁ (ਮ)	ਰੇ - ਸਾਂ ਸਾਂ	ਸਾਂ ਸਾਂ ਮ ਰੇ	ਪ - ਮ ਪ
ਹੋ ੜ ੜ ੜ	ੜ ੜ ੜ ਇ	ਗੁ ਰ ਸ ਬ	ਦੀ ੜ ੜ ੜ
ਪ ਨੀ ਧ ਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ ਨੀਸਾ ਸਾ -	ਨੀਸਾ ਰੇ ਰੇ ਸਾ	- ਧਨੀ ਮ ਪ
ਏ ੜ ਕੁ ਪ	ਛਾ ੜ ੜੜ ਣਿਆ ੜ	ਏ ੜ ਕੋ ੜ	ੜ ਸੜਚਾ ੜ
ਮਖ ਸਾਂ - ਨੀਪ	ਅੰਗੁ ਮ ਰੇ ਸਾ		
ਸੋ ੜ ੜ ੜੜ	ੜ ੜ ੜ ਇ		

ਅੰਤਰਾ

- ਸਾਂ - ਸਾਂ
 ਠ ਸ ਠ ਚੁ
 ਸਾਰੋਂ ਨੀ ਸਾਂ-
 ਸੋਠ ਠ ਠ ਠ
 - ਗੁੰ ਗੁੰ ਮੰ
 ਠ ਭ ਗ ਤਿ
 ਆਗੁ ਆਗੁ ਆਗੁ ਪਮ
 ਹੋ ਠ ਠ ਠ ਠ

ਸਾਂ ਸਾਂ - -
 ਮ ਨਿ ਠ ਠ
 ਧ ਨੀ ਮ ਪ
 ਠ ਠ ਠ ਇ
 ਰੋਂ - ਸਾਂ -
 ਹੈ ਠ ਠ ਠ
 ਰੇ - ਸਾਂ ਸਾਂ
 ਠ ਠ ਠ ਇ

ਮ ਰੇ ਪ ਪ
 ਮ ਨੁ ਤ ਨੁ
 - ਨੀ ਧ ਨੀ
 ਠ ਸ ਚੇ ਠ
 ਪ ਨੀ ਧ ਨੀ
 ਅੰ ਠ ਦ ਰਿ
 ਮ ਰੇ ਪ -
 ਸ ਹ ਜੇ ਠ

- ਨੀ ਧ ਨੀ
 ਠ ਸ ਚਾ ਠ
 ਸਾਂ - ਸਾਂ -
 ਸ ਠ ਚੀ ਠ
 ਸਾਂ - ਸਾਂ -
 ਸ ਠ ਚੀ ਠ
 ਮਪ ਧੰਨੀਸਾਂ ਨੀ ਪ
 ਹੀ ਠ ਠ ਠ ਪ ਤਿ

ਰਾਗ ਪ੍ਰਭਾਤੀ

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਰਾਗ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਅਪ੍ਰਚੱਲਿਤ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਸਿੱਧ ਰਾਗਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿਚੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਦੇ ਰਾਗਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਹ ਇਕ ਮਨੋਹਰ ਰਾਗ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਵਿਚ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਰਾਗਾਂ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਣ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਆਪਣੇ ਸੁਤੰਤਰ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਇਕ ਨਿਵੇਕਲੀ ਨੁਹਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਭੈਰਵ, ਰਾਮਕਲੀ, ਲਲਿਤ ਅਤੇ ਕਲਿੰਗੜਾ ਆਦਿ ਰਾਗਾਂ ਦੀ ਰੰਗਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੋਚਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਰਾਗ ਦੇ ਨਾਮ ਤੋਂ ਹੀ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਤ ਸਮੇਂ ਦਾ ਰਾਗ ਹੈ।

ਆਧੁਨਿਕ ਨਾਦ ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਰਾਗ ਨੂੰ ਭੈਰਵ ਥਾਟ ਦਾ ਰਾਗ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਗ ਵਿਚ ਰਿਸ਼ਭ ਧੈਵਤ ਅਤੀ ਕੋਮਲ, ਦੋਵੇਂ ਮਧਿਅਮ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸਭ ਸੁਰ ਸ਼ੁੱਧ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਵਾਦੀ ਸੁਰ ਮਧਿਅਮ ਅਤੇ ਸੰਵਾਦੀ ਸ਼ੌਰਜ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਆਰੋਹ ਅਤੇ ਅਵਰੋਹ ਵਿਚ ਸਤ ਸੁਰ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਜਾਤੀ ਸੰਪੂਰਣ-ਸੰਪੂਰਣ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਗ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ (ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਪੂਰਵ) ਗਾਇਆ ਵਜਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਗ ਵਿਚ ਸ਼ੁੱਧ ਮਧਿਅਮ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੁਰ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਸ਼ੁੱਧ ਮਧਿਅਮ ਨੂੰ ਇਸ ਰਾਗ ਦਾ ਗ੍ਰਹਿ ਜਾਂ ਆਰੰਭਿਕ ਸੁਰ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਸ਼ੁੱਧ ਮਧਿਅਮ ਤੇ ਨਿਆਸ ਜਾਂ ਠਹਿਰਾਓ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਹ ਰਾਗ ਵਧੇਰੇ ਸੁੰਦਰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਤੀਬਰ ਮਧਿਅਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਸ ਰਾਗ ਵਿਚ ਲਲਿਤ ਅੰਗ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ : ਸਾਰੇ ਗ ਮ ਮ ਮ। ਇਸ ਰਾਗ ਦੇ ਵਿਸਤਾਰ ਦਾ ਖੇਤਰ ਬੜਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੈ। ਅਰਥਾਤ ਇਸ ਦਾ ਚਲਨ ਜਾਂ ਵਿਸਤਾਰ ਤਿੰਨਾਂ ਸਪਤਕਾਂ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਸਵੇਰ ਦਾ ਸੰਧੀ-ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰਾਗ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਗ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਗੰਭੀਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਭਗਤੀ ਰਸ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਤਾ ਹੈ।

ਆਰੋਹ : ਸਾਰੇ ਗ ਮ, ਮ ਮ ਗ, ਮ ਪ ਧੁ ਨੀ ਸਾਂ।

ਅਵਰੋਹ : ਸਾਂ ਨੀ ਧੁ ਪ ਮ, ਮ ਗ, ਰੇ ਰੇ, ਸਾ।

ਮੁੱਖ ਅੰਗ : ਮ, ਗ ਮ ਮ, ਗ ਮ ਗ ਰੇ, ਸਾ, ਨੀ ਨੀ ਸਾ।

ਸੁਰ ਵਿਸਤਾਰ

1. ਮ, ਗ ਮ ਗ ਰੇ ਰੇ, ਸਾ, ਨੀ ਨੀ ਸਾ, ਨੀਸਾ ਧ੍ਰ, ਨੀਸ ਰੇ ਰੇ ਸਾ ਨੀ ਸਾ ਧ੍ਰ
ਧ੍ਰ ਪ, ਮ ਮ ਗ, ਗ ਗ ਮ, ਰੇ ਗ ਮ ਮ ਗ, ਗ ਮ, ਗ ਮ ਪ, ਗ ਮ ਧ੍ਰ ਧ੍ਰ
ਪ ਗ ਮ ਧ੍ਰ ਧ੍ਰ ਨੀ ਸਾ, ਨੀ ਸਾ ਰੇ ਰੇ ਸਾ।
2. ਸਾ ਰੇ ਸਾ ਸਾ ਧ੍ਰਾ ਨੀ-ਸਾ, ਸਾ ਰੇ ਗ ਗ ਮ, ਸਾ ਗ ਮ, ਰੇ ਗ ਗ ਮ, ਰੇ ਗ
ਗ ਮ ਮ, ਗ ਮ ਮ ਮ ਮ ਗ, ਮ ਗ ਰੇ ਰੇ, ਰੇ ਗ, ਮ ਮ ਮ, ਗ ਮ ਪ ਗ ਮ,
ਗ ਮ ਧ੍ਰ ਧ੍ਰ ਪ ਮ, ਗ ਮ ਰੇ ਗ ਮ ਮ ਮ ਮ, ਗ, ਗ ਰੇ ਰੇ, ਪ ਮ ਗ ਮ ਮ
ਗ ਰੇ ਰੇ, ਸਾ ਧ੍ਰ ਨੀ ਸਾ।
3. ਨੀ ਸਾ ਗਾ ਮ ਪ ਪ ਗ ਮ ਧ੍ਰ ਧ੍ਰ ਨੀ, ਨੀਨੀ ਧ੍ਰ ਪ ਮ ਮ ਗ, ਗ ਮ ਪ ਗ ਮ
ਧ੍ਰ ਧ੍ਰ ਨੀ, ਧ੍ਰ ਨੀ ਸਾਂ ਨੀ ਸਾਂ ਧ੍ਰ, ਧ੍ਰ, ਨੀ ਸਾਂ, ਨੀ ਸਾਂ, ਪ ਧ੍ਰ ਨੀ ਸਾਂ ਰੁੱ
ਰੁੱ ਸਾਂ, ਧ੍ਰ ਨੀ ਸਾਂ ਰੁੱ ਰੁੱ ਸਾਂ, ਨੀ ਸਾਂ ਗਾਂ ਗਾਂ ਰੁੱ ਰੁੱ ਸਾਂ, ਨੀ ਸਾਂ ਗਾਂ ਮਾਂ
ਗਾਂ ਰੁੱ ਰੁੱ ਸਾਂ ਰੁੱ ਸਾਂ ਨੀ ਸਾਂ ਧ੍ਰ ਧ੍ਰ ਪ, ਨੀ ਧ੍ਰ ਪ, ਧ੍ਰ ਪ ਮ, ਮ ਮ ਗ, ਮ ਗ
ਰੇ ਰੇ ਸਾ, ਧ੍ਰ ਧ੍ਰ ਨੀ ਸਾ।

ਰਾਗ ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੩ ਚਉਪਦੇ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ

ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਿਰਲਾ ਕੋਈ ਬੂਝੈ ਸਬਦੇ ਰਹਿਆ ਸਮਾਈ॥

ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਵੈ ਸਾਚਿ ਰਹੈ ਲਿਵ ਲਾਈ॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪਹੁ ਜਨ ਭਾਈ॥

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਮਨੁ ਅਸਥਿਰੁ ਹੋਵੈ ਅਨਦਿਨੁ ਹਰਿ ਰਸਿ ਰਹਿਆ ਅਘਾਈ॥੧॥ ਰਹਾਉ॥

ਅਨਦਿਨੁ ਭਗਤਿ ਕਰਹੁ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਇਸੁ ਜੁਗ ਕਾ ਲਾਹਾ ਭਾਈ॥

ਸਦਾ ਜਨ ਨਿਰਮਲ ਮੈਲੁ ਨ ਲਾਗੈ ਸਚਿ ਨਾਮਿ ਚਿਤੁ ਲਾਈ॥੨॥

ਸੁਖੁ ਸੀਗਾਰੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਦਿਖਾਇਆ ਨਾਮਿ ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ॥

ਅਖੁਟ ਭੰਡਾਰ ਭਰੇ ਕਦੇ ਤੋਟਿ ਨ ਆਵੈ ਸਦਾ ਹਰਿ ਸੇਵਹੁ ਭਾਈ॥੩॥

ਆਪੇ ਕਰਤਾ ਜਿਸ ਨੇ ਦੇਵੈ ਤਿਸੁ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਈ॥

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ਸਦਾ ਤੂ ਸਤਿਗੁਰਿ ਦੀਆ ਦਿਖਾਈ॥੪॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੧੩੩੨)

x	2	0	3
ਸਥਾਈ		ਗਮ ਪਮਗ ਰੇ	ਸਾਰੇ ਨੀਸਾ ਧੂ ਨੀ
ਸਾ - ਸਾ ਰੇ	ਗ ਮ ਮ ਮ	ਹੜ ਰਿੜਹ ਰਿ	ਨਾੜ ਝ ਮੁ ਜ
ਪਹੁੜ ਜ ਨ	ਭਾ ਟ ਈ ਟ	ਗ ਮ ਧੁ ਧੁ	ਪ ਪ ਧੁ ਮ
ਗ ਮ ਮ ਮ	ਗ ਰੇ ਸਾ -	ਗੁ ਰ ਪ੍ਰ ਸਾ	ੜ ਦਿ ਮ ਨੁ
ਅ ਸ ਥਿ ਰੁ	ਰੇ ਟ ਵੈ ਟ	ਗ ਮ ਧੁ ਧੁ	ਧੁਨੀ ਸਾਰੇ ਸਾਨੀ ਸਾਰੇ
ਧੁਨੀ ਸਾਨੀ ਧੁ ਪ	ਗ ਮ ਮ ਮ	ਅ ਨ ਦਿ ਨੁ	ਹੜ ਰਿੜ ਰੜ ਸਿ
ਰੜ ਹਿਆ ਟ ਅ	ਘਾ ਟ ਈ ਟ		
ਅੰਤਰਾ		ਮ ਮ ਮ ਮ	ਧੁ ਧੁ ਨੀ -
ਸਾਂ - ਸਾਂ -	ਧੁਨੀ ਸਾਰੇ ਸਾਂ -	ਗੁ ਰ ਮੁ ਖਿ	ਵਿ ਰ ਲਾ ਟ
ਕੇ ਟ ਈ ਟ	ਬੂੜ ਝ ਝੈ ਟ	ਧੁ ਧੁ ਧੁ -	ਨੀ ਸਾਂ - ਸਾਂ
ਸਾਰੇ ਗਾਂ ਰੇ ਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ ਰੇ ਸਾਂ ਧੁ ਪ	ਸ ਬ ਦੇ ਟ	ਰ ਹਿਆ ਟ ਸ
ਮਾੜ ਝ ਝ ਝ	ਈੜ ਝ ਝ ਝ	ਮ - - ਮ	ਗਮ ਧੁਧੁ ਪ ਮ
ਗ ਮ ਮ ਮ	ਗ ਰੇ ਸਾ -	ਨਾ ਟ ਟ ਮਿ	ਰੜ ਝ ਝ ਤੇ ਸ
ਦਾ ਟ ਸੁ ਖੁ	ਪਾ ਟ ਵੈ ਟ	ਗ ਮ ਧੁ ਨੀ	ਸਾਂ - ਸਾਂ ਸਾਂ
ਧੁਨੀ ਸਾਰੇ ਸਾਨੀ ਧੁਨੀ	ਸਾਨੀ ਧੁਪ ਮਮ ਮਗ	ਸਾ ਟ ਚਿ ਰ	ਰੈ ਟ ਲਿ ਵ
ਲਾੜ ਝ ਝ ਝ ਝ	ਈੜ ਝ ਝ ਝ ਝ		

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੩

ਜੇ ਤੇਰੀ ਸਰਣਾਈ ਹਰਿ ਜੀਉ ਤਿਨ ਤੂ ਰਾਖਨ ਜੋਗੁ ॥
 ਤੁਧੁ ਜੇਵਡੁ ਮੈ ਅਵਰੁ ਨ ਸੁਝੈ ਨਾ ਕੇ ਹੋਆ ਨ ਹੋਗੁ ॥੧॥
 ਹਰਿ ਜੀਉ ਸਦਾ ਤੇਰੀ ਸਰਣਾਈ ॥
 ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤਿਉ ਰਾਖਹੁ ਮੇਰੇ ਸੁਆਮੀ ਏਹੁ ਤੇਰੀ ਵਡਿਆਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
 ਜੇ ਤੇਰੀ ਸਰਣਾਈ ਹਰਿ ਜੀਉ ਤਿਨਕੀ ਕਰਹਿ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ॥
 ਆਪਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ਰਾਖਹੁ ਹਰਿ ਜੀਉ ਪੋਹਿ ਨ ਸਕੈ ਜਮਕਾਲ ॥੨॥
 ਤੇਰੀ ਸਰਣਾਈ ਸਚੀ ਹਰਿ ਜੀਉ ਨਾ ਓਹੁ ਘਟੈ ਨ ਜਾਇ ॥
 ਜੇ ਹਰਿ ਛੋਡਿ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਲਾਗੈ ਓਹੁ ਜੰਮੈ ਤੈ ਮਰਿ ਜਾਇ ॥੩॥
 ਜੇ ਤੇਰੀ ਸਰਣਾਈ ਹਰਿ ਜੀਉ ਤਿਨਾ ਦੁਖ ਭੁਖ ਕਿਛੁ ਨਾਹਿ ॥
 ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਸਲਾਹਿ ਸਦਾ ਤੂ ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਸਮਾਹਿ ॥੪॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੧੩੩੩)

x	2	0	3
ਸਥਾਈ			
ਰੇਗ ਮ ਮ ਮ	ਮਮ ਮਮ ਮ ਗ	ਗ ਗ ਮ ਗ	ਰੇ ਸਾ ਨੀ ਸਾ
ਰੀੜੜ ਸ ਰ	ਣੜੜੜ ਈ ੜ	ਹ ਰਿ ਜੀ ਉ	ਸ ਦਾ ੜ ਤੇ
ਧੁ ਧੁ ਨੀ ਸਾ	ਰੇ ਰੇ ਸਾ -	ਗ - ਮ ਗ	ਰੇ ਰੇ ਸਾ -
ਰਾ ਖਹੁ ਮੇ ਰੇ	ਸੁਆ ੜ ਮੀ ੜ	ਜਿਉ ੜ ਭਾ ੜ	ਵੈ ੜ ਤਿਉ ੜ
ਧੁ ਧੁ ਪ ਪ	ਮ ਮ ਮ ਗ	ਗ ਮ ਪ ਧੁ	ਨੀਸਾਂ ਰੇ ਸਾਂ ਨੀ
ਆੜ ੜ ੜ	ੜ ੜ ਈ ੜ	ਏ ਹ ਤੇ ੜ	ਰੀੜ ੜ ਵ ਡਿ
ਅੰਤਰਾ			
ਸਾਂ ਸਾਂ ਸਾਂ -	ਰੇ ਰੇ ਸਾਂ ਸਾਂ	ਗ ਮ ਮ -	ਧੁ - ਨੀ ਨੀ
ਣਾ ੜ ਈ ੜ	ਹ ਰਿ ਜੀ ਉ	ਜੋ ੜ ਤੇ ੜ	ਰੀ ੜ ਸ ਰ
ਧੁਨੀ ਸਰੇ ਸਾਂਨੀ ਸਾਂ	ਧੁ ਧੁ ਪ ਪ	ਧੁ ਧੁ ਧੁ -	ਨੀ ਸਾਂ ਸਾਂ ਸਾਂ
ਜੋੜ ੜੜ ੜੜ ੜ	ੜ ੜ ੜ ਗੁ	ਤਿ ਨ ਤੂ ੜ	ਰਾ ੜ ਖ ਨ
ਗ ਮ ਮ ਗ	ਰੇ ਰੇ ਸਾ -	ਗ ਮ ਗਮ ਧੁ	ਮ ਮ ਮ -
ਅ ਵ ਰੁ ਨ	ਸੂ ੜ ਝੈ ੜ	ਤੁ ਧੁ ਜੋੜ ੜ	ਵ ਡੁ ਮੈ ੜ
ਰੇ ਸਾਂ ਨੀਸਾਂ ਧੁ ਪ	ਮ ਮ ਮ ਗ	ਗ - ਮ -	ਧੁ ਧੁ ਨੀ ਸਾਂ
ਰੋੜ ੜੜ ੜ ੜ	ੜ ੜ ੜ ਗੁ	ਨਾ ੜ ਕੋ ੜ	ਹੋ ਆ ੜ ਨ

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੩

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਸਾਲਾਹਿਆ ਜਿੰਨਾ ਤਿਨ ਸਲਾਹਿ ਹਰਿ ਜਾਤਾ ॥

ਵਿਚਹੁ ਭਰਮੁ ਗਇਆ ਹੈ ਦੂਜਾ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਪਛਾਤਾ ॥੧॥

ਹਰਿ ਜੀਉ ਤੂ ਮੇਰਾ ਇਕੁ ਸੋਈ ॥

ਤੁਧੁ ਜਪੀ ਤੁਧੈ ਸਾਲਾਹੀ ਗਤਿ ਮਤਿ ਤੁਝੇ ਤੇ ਹੋਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਲਾਹਨਿ ਸੇ ਸਾਦੁ ਪਾਇਨਿ ਮੀਠਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਸਾਰੁ ॥

ਸਦਾ ਮੀਠਾ ਕਦੇ ਨ ਫੀਕਾ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਵੀਚਾਰੁ ॥੨॥

ਜਿਨਿ ਮੀਠਾ ਲਾਇਆ ਸੋਈ ਜਾਣੈ ਤਿਸੁ ਵਿਟਹੁ ਬਲਿ ਜਾਈ ॥

ਸਬਦਿ ਸਲਾਹੀ ਸਦਾ ਸੁਖਦਾਤਾ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਵਾਈ ॥੩॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਰਾ ਸਦਾ ਹੈ ਦਾਤਾ ਜੋ ਇਛੈ ਸੋ ਫਲੁ ਪਾਏ ॥

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਮਿਲੈ ਵਡਿਆਈ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਸਚੁ ਪਾਏ ॥੪॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੧੩੩੩)

x	2	0	3
ਸਥਾਈ		ਗ ਗ ਮ ਗ	ਰੇ ਰੇ ਸਾਰੇ ਨੀਸਾ
ਪੁ - ਨੀ ਸਾ	ਰੇ - ਸਾ -	ਹ ਰਿ ਜੀ ਉ	ਤੂ ਟ ਮੇਠ ਠਠ
ਰਾ ਠ ਇ ਕੁ	ਸੋ ਠ ਈ ਠ	ਨੀ ਸਾ ਗ ਮ	ਪੁ ਪੁ ਪ ਮ
ਗ ਮ ਰੇ ਗ	ਰੇਗ ਮਮ ਮ -	ਤੁ ਠ ਪੁ ਜ	ਪੀ ਠ ਠ ਤੁ
ਧੈ ਠ ਠ ਸਾ	ਲਾਠ ਠਠ ਹੀ ਠ	ਗ ਮ ਪੁ ਨੀ	ਸਾਂ ਰੇਂ ਸਾਂ -
ਸਾਂਨੀ ਪੁਪ ਪੁਪ ਮਗ	ਕ੍ਰੇਗ ਮਮ ਮਗ ਕ੍ਰੇਸਾ	ਗ ਤਿ ਮ ਤਿ	ਤੁ ਝ ਤੇ ਠ
ਹੋਠ ਠਠ ਠਠ ਠਠ	ਈਠ ਠਠ ਠਠ ਠਠ		
ਅੰਤਰਾ		ਪ ਪ ਪ ਪ	ਪੁ ਪੁ ਨੀ -
ਸਾਂ - ਸਾਂ -	ਰੇਂ - ਸ -	ਗੁ ਰ ਮੁ ਖਿ	ਹ ਰਿ ਸਾ ਠ
ਲਾ ਠ ਹਿਆਠ	ਜਿੰ ਠ ਨਾ ਠ	ਪੁ ਪੁ ਪੁ ਨੀ	- ਨੀ ਸਾਂ ਸਾਂ
ਸਾਂਰੇਂ ਗਾਂ ਰੇਂ ਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ ਰੇਂਸਾਂ ਪੁ ਪ	ਤਿ ਨ ਸ ਲਾ	ਠ ਹਿ ਹ ਰਿ
ਜਾਠ ਠ ਠ ਠ	ਤਾਠ ਠਠ ਠ ਠ	- ਮ ਗ ਮ	ਪੁ ਪੁ ਪ ਮ
ਗ ਮ ਮ ਮ	ਗ ਰੇ ਸਾ -	ਠ ਵਿ ਚਹੁ ਠ	ਭ ਰ ਮੁ ਗ
ਇਆ ਠ ਹੈ ਠ	ਦੂ ਠ ਜਾ ਠ	ਗ ਮ ਮ -	ਪੁ ਪੁ ਨੀ ਨੀ
ਪੁਨੀ ਸਾਂਨੀ ਸਾਂਨੀ ਪੁਪ	ਮਗ ਮਮ ਮਗ ਕ੍ਰੇਸਾ	ਗੁ ਰ ਕੈ ਠ	ਸ ਬ ਦਿ ਪ
ਛਾਠ ਠਠ ਠਠ	ਠਠ ਤਾਠ ਠਠ ਠਠ		

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੩॥

ਨਿਰਗੁਣੀਆਰੇ ਕਉ ਬਖਸਿ ਲੈ ਸੁਆਮੀ ਆਪੇ ਲੈਹੁ ਮਿਲਾਈ॥
 ਤੂ ਬਿਅੰਤੁ ਤੇਰਾ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਇਆ ਸਬਦੇ ਦੇਹੁ ਬੁਝਾਈ॥੧॥
 ਹਰਿ ਜੀਉ ਤੁਧੁ ਵਿਟਹੁ ਬਲਿ ਜਾਈ॥
 ਤਨੁ ਮਨੁ ਅਰਪੀ ਤੁਧੁ ਆਗੈ ਰਾਖਉ ਸਦਾ ਰਹਾਂ ਸਰਣਾਈ॥੧॥ ਰਹਾਉ॥
 ਆਪਣੇ ਭਾਣੇ ਵਿਚਿ ਸਦਾ ਰਖੁ ਸੁਆਮੀ ਹਰਿ ਨਾਮੇ ਦੇਹਿ ਵਡਿਆਈ॥
 ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਤੇ ਭਾਣਾ ਜਾਪੈ ਅਨਦਿਨੁ ਸਹਜਿ ਸਮਾਈ॥੨॥
 ਤੇਰੈ ਭਾਣੈ ਭਗਤਿ ਜੇ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਆਪੇ ਬਖਸਿ ਮਿਲਾਈ॥
 ਤੇਰੈ ਭਾਣੈ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਗੁਰਿ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਅਗਨਿ ਬੁਝਾਈ॥੩॥
 ਜੋ ਤੂ ਕਰਹਿ ਸੁ ਹੋਵੈ ਕਰਤੇ ਅਵਰੁ ਨ ਕਰਣਾ ਜਾਈ॥
 ਨਾਨਕ ਨਾਵੈ ਜੇਵਡੁ ਅਵਰੁ ਨ ਦਾਤਾ ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਤੇ ਪਾਈ॥੪॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੧੩੩੩)

x	2	0	3
ਸਥਾਈ		ਗ ਮ ਧੁ ਧੁ	ਪ ਪ ਧੁ ਮ
ਮ - ਮ ਮ	ਗ ਰੇ ਸਾ -	ਹ ਰਿ ਜੀ ਉ	ਤੁ ਧ ਽ ਵਿ
ਟਹੁ ਽ ਬ ਲਿ	ਜਾ ਽ ਈ ਽	ਧੁ ਧੁ ਨੀ ਨੀ	ਸਾਸਾ ਸਾ ਸਾ ਰੇ
ਸਾਰੇ ਗ ਰੇਗ ਮ	ਮ - ਮ -	ਤ ਨੁ ਮ ਨੁ	ਅਰ ਪੀਤੁ ਧੁ
ਆ਽ ਽ ਗੈ਽ ਽	ਰਾ ਽ ਖਉ ਽	ਗ ਮ ਧੁ ਧੁ	ਨੀ ਸਾਂ ਸਾਂ ਸਾਂ
ਧੁਨੀ ਸਉਂ ਸਾਂਨੀ ਧੁਨੀ	ਸਾਂਨੀ ਧੁਪ ਮਗ ਮਮ	ਸ ਦਾ ਽ ਰ	ਹਾ ਽ ਸ ਰ
ਝਾ ਽ ਽ ਽ ਽ ਽	ਈ ਽ ਽ ਽ ਽		
ਅੰਤਰਾ		ਮ ਮ ਮ ਮ	ਧੁ ਧੁ ਨੀ ਨੀ
ਸਾਂ ਸਾਂ ਸਾਂ ਸਾਂ	ਸਾਂਰੇ ਗਾਂ ਰੇ ਸਾਂ	ਨਿ ਰ ਗੁ ਣੀ	ਆ ਰੇ ਕਉ ਬ
ਖ ਸਿ ਲੈ ਽	ਸੁਆ ਽ ਮੀ ਽	ਸਾਂ ਰੇ ਗਾਂ ਮਾਂ	ਮਾਂ ਗਾਂ ਰੇ ਸਾਂ
ਨੀ ਸਾਂ ਨੀ ਸਾਂ ਰੇ ਸਾਂ	ਧੁ ਧੁ ਪ -	ਆ ਽ ਪੇ ਽	ਲੈ ਽ ਹੁ ਮਿ
ਲਾ ਽ ਽ ਽ ਽	ਈ ਽ ਽ ਽	ਪ ਮ ਪ ਮ	- ਮ ਮ ਮ
ਗ ਰੇ ਗਮ ਪਮ	ਗ ਰੇ ਸਾ -	ਤੂ ਽ ਬਿ ਅੰ	਽ ਤੂ ਤੇ ਰਾ
ਅੰ ਽ ਤੁ ਽ ਨ ਽	ਪਾ ਽ ਇਆ ਽	ਗ ਮ ਧੁ -	ਧੁਨੀ ਸਾਂਰੇ ਸਾਂ ਸਾਂ
ਧੁਨੀ ਸਉਂ ਸਾਂਨੀ ਧੁਨੀ	ਸਾਂਨੀ ਧੁਪ ਮਗ ਮਮ	ਸ ਬ ਦੇ ਽	ਦੇ ਽ ਽ ਹੁ ਬੁ
ਝਾ ਽ ਽ ਽ ਽ ਽	ਈ ਽ ਽ ਽ ਽		

ਰਾਗ ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਬਿਭਾਸ

ਇਸ ਰਾਗ ਦੇ ਸੰਜੁਗਤ ਨਾਮ ਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਗਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਰਚਨਾ ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਅਤੇ ਬਿਭਾਸ ਦੇ ਸੰਜੋਗ ਤੋਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਵਾਂਗ ਇਹ ਵੀ ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਤਨ ਰਾਗ ਹੈ। ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪੱਧਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਗ੍ਰੰਥ (ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਰਾਗ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੰਗੀਤ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਨਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਹਾਂ, ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਅਤੇ ਬਿਭਾਸ ਦੇ ਭਿੰਨ-ਭਿੰਨ ਰਾਗ ਤਾਂ ਪ੍ਰਚੱਲਿਤ ਹਨ ਪਰ ਪ੍ਰਭਾਤੀ-ਬਿਭਾਸ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੋਚਰ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਸੰਗੀਤ ਸ਼ਾਸਤਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਰਾਗ ਦੀਆਂ ਨਾਦ ਲਹਿਰਾਂ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਭੈਰਵ ਮੇਲ ਤੋਂ ਮੰਨੀ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਗ ਵਿਚ ਸਭ ਸੁਰ ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਵਾਲੇ ਹੀ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਪਰ ਬਿਭਾਸ ਦੀ 'ਪ ਗ ਰੇ ਸਾ' ਸੁਰਾਵਲੀ ਦੀ ਮਧੁਰ ਛੋਹ ਦੇ ਕੇ ਇਸ ਰਾਗ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਸੁਰ ਸੰਗਤੀ ਦੁਆਰਾ ਇਕ ਵਿਲੱਖਣ ਪ੍ਰਭਾਵ ਉਤਪੰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਗ ਵਿਚ ਰਿਸ਼ਭ ਧੈਵਤ ਅਤੀ ਕੋਮਲ ਮਧਿਅਮ ਦੋਵੇਂ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸਭ ਸੁਰ ਸ਼ੁੱਧ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਗਾਉਣ ਵਜਾਉਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਗ ਵਿਚ ਮਧਿਅਮ ਸੁਰ ਵਾਦੀ ਅਤੇ ਸ਼ਡਜ ਸੰਵਾਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਆਰੋਹ-ਅਵਰੋਹ ਵਿਚ ਸੱਤ ਹੀ ਸੁਰ ਵਕਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਜਾਤੀ ਵਕਰ-ਸੰਪੂਰਣ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਤ ਕਾਲ ਦਾ ਸੰਘੀ-ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰਾਗ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਭਗਤੀ ਰਸ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਤਾ ਹੈ।

ਆਰੋਹ : ਸਾ, ਰੇ ਗ ਮ, ਮ ਮ ਗ, ਪ ਗ, ਰੇ ਸਾ, ਗ ਮ ਪ, ਗ ਮ ਧੁ ਨੀ ਸਾਂ।

ਅਵਰੋਹ : ਸਾਂ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਮ ਮ ਗ, ਪ ਗ ਰੇ ਰੇ ਸਾ।

ਮੁੱਖ ਅੰਗ : ਸਾ ਰੇ, ਗ ਮ, ਮ ਮ ਗ, ਪ ਗ ਰੇ ਰੇ ਸਾ।

ਸੁਰ ਵਿਸਤਾਰ

1. ਸਾ, ਪ ਗ, ਰੇ ਰੇ ਸਾ, ਸਾ ਰੇ ਸਾ ਸਾ, ਧੁ ਨੀ ਸਾ, ਸਾ ਰੇ ਗ ਗ ਮ, ਰੇ ਗ ਮ, ਗ ਮ ਮ ਮ ਰੇ ਗ ਗ ਗ ਮ ਪ ਮ ਗ, ਗ ਗ ਰੇ ਸਾ ਧੁ ਨੀ ਸਾ ਰੇ ਗ ਗ ਮ, ਰੇ ਗ ਮ ਮ ਗ, ਪ ਗ, ਰੇ ਰੇ, ਸਾ, ਧੁ ਧੁ ਸਾ।
2. ਸਾ ਰੇ ਗ ਮ ਮ ਮ ਗ, ਰੇ ਗ ਗ ਮ ਮ ਪ, ਗ ਮ ਗ ਰੇ, ਰੇ ਗ ਮ ਪ, ਗ ਮ ਧੁ ਧੁ ਪ ਪ ਗ, ਰੇ ਗ ਮ ਪ ਗ ਮ ਧੁ ਧੁ ਗ ਮ ਪ ਗ ਧੁ ਧੁ ਪ, ਪ ਧੁ ਨੀ

- ਪੁ ਧੁ ਪ, ਗ ਮ ਧੁ ਧੁ ਪ, ਗ ਮ ਪ ਗ ਮ ਧੁ ਧੁ ਪ, ਪ ਗ ਰੇ, ਰੇ ਗ ਮ ਪ
ਮ ਗ, ਰੇ ਗ ਮ ਮੰ ਗ, ਪ ਗ, ਰੇ ਰੇ ਸਾ ਧੁ ਧੁ ਰੇ ਸਾ।
3. ਸਾ ਰੇ ਗ ਮ ਮੰ ਗ, ਗ ਮ ਪ ਗ ਮ ਧੁ ਧੁ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਗ ਪ ਧੁ ਧੁ ਸਾਂ, ਸਾਂ
ਰੇ ਸਾਂ ਸਾਂ ਧੁ ਧੁ ਪ, ਗ ਮ ਪ ਗ ਮ ਧੁ ਧੁ ਸਾਂ, ਧੁ ਧੁ ਸਾਂ ਸਾਂ ਰੇ ਰੇ ਸਾਂ, ਸਾਂ
ਰੇ ਗਾਂ ਗਾਂ ਰੇ ਰੇ ਸਾਂ, ਸਾਂ ਰੇ ਗਾਂ ਮੰ, ਰੇ ਗਾਂ ਮੰ ਮੰ ਗਾਂ ਰੇ ਗਾਂ ਮੰ ਪ ਗ ਮੰ
ਪ ਗਾਂ, ਰੇ ਰੇ ਸਾਂ, ਸਾਂ ਰੇ ਗਾਂ ਮੰ ਗਾਂ ਰੇ ਸਾਂ ਨੀ ਸਾਂ ਰੇ ਸਾਂ ਧੁ ਧੁ ਪ, ਪ ਧੁ
ਸਾਂ ਸਾਂ ਧੁ ਧੁ ਪ ਧੁ ਪ ਗ, ਗ ਪ, ਧੁ ਧੁ ਪ, ਮ ਮੰ ਗ, ਗ ਮ ਧੁ ਮ ਮੰ ਗ,
ਪ ਗ ਰੇ ਰੇ ਸਾ, ਧੁ ਧੁ ਰੇ ਸਾ।

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੩ ਬਿਭਾਸ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਵੇਖੁ ਤੂ ਹਰਿ ਮੰਦਰੁ ਤੇਰੈ ਨਾਲਿ॥
ਹਰਿ ਮੰਦਰੁ ਸਬਦੇ ਖੋਜੀਐ ਹਰਿ ਨਾਮੋ ਲੇਹੁ ਸਮਾਲਿ॥੧॥
ਮਨ ਮੇਰੇ ਸਬਦਿ ਰਪੈ ਰੰਗੁ ਹੋਇ॥
ਸਚੀ ਭਗਤਿ ਸਚਾ ਹਰਿ ਮੰਦਰੁ ਪ੍ਰਗਟੀ ਸਾਚੀ ਸੋਇ॥੧॥ ਰਹਾਉ॥
ਹਰਿ ਮੰਦਰੁ ਏਹੁ ਸਰੀਰੁ ਹੈ ਗਿਆਨਿ ਰਤਨਿ ਪਰਗਟੁ ਹੋਇ॥
ਮਨਮੁਖਿ ਮੂਲੁ ਨ ਜਾਣਨੀ ਮਾਣਸਿ ਹਰਿ ਮੰਦਰੁ ਨ ਹੋਇ॥੨॥
ਹਰਿ ਮੰਦਰੁ ਹਰਿ ਜੀਉ ਸਾਜਿਆ ਰਖਿਆ ਹੁਕਮਿ ਸਵਾਰੀ॥
ਧੁਰਿ ਲੇਖੁ ਲਿਖਿਆ ਸੁ ਕਮਾਵਣਾ ਕੋਇ ਨ ਮੇਟਣਹਾਰੁ॥੩॥
ਸਬਦੁ ਚੀਨਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਸਚੈ ਨਾਇ ਪਿਆਰ॥
ਹਰਿ ਮੰਦਰੁ ਸਬਦੇ ਸੋਹਣਾ ਕੰਚਨੁ ਕੋਟੁ ਅਪਾਰ॥੪॥
ਹਰਿ ਮੰਦਰੁ ਏਹੁ ਜਗਤੁ ਹੈ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਘੋਰੰਧਾਰ॥
ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਕਰਿ ਪੂਜਦੇ ਮਨਮੁਖ ਅੰਧ ਗਵਾਰ॥੫॥
ਜਿਥੈ ਲੇਖਾ ਮੰਗੀਐ ਤਿਥੈ ਦੇਹ ਜਾਤਿ ਨ ਜਾਇ॥
ਸਾਚਿ ਰਤੇ ਸੇ ਉਬਰੇ ਦੁਖੀਏ ਦੂਜੈ ਭਾਇ॥੬॥
ਹਰਿ ਮੰਦਰੁ ਮਹਿ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਹੈ ਨਾ ਬੂਝਹਿ ਮੁਗਧ ਗਵਾਰ॥
ਗੁਰਪਰਸਾਦੀ ਚੀਨਿਆ ਹਰਿ ਰਾਖਿਆ ਉਰਿ ਧਾਰਿ॥੭॥
ਗੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ ਗੁਰ ਤੇ ਜਾਤੀ ਜਿ ਸਬਦਿ ਰਤੇ ਰੰਗੁ ਲਾਇ॥
ਪਵਿਤ੍ਰੁ ਪਾਵਨੁ ਸੇ ਜਨ ਨਿਰਮਲੁ ਹਰਿ ਕੈ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇ॥੮॥
ਹਰਿ ਮੰਦਰੁ ਹਰਿ ਕਾ ਹਾਟੁ ਹੈ ਰਖਿਆ ਸਬਦਿ ਸਵਾਰਿ॥
ਤਿਸੁ ਵਿਚਿ ਸਉਦਾ ਏਕੁ ਨਾਮੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਲੈਨਿ ਸਵਾਰਿ॥੯॥
ਹਰਿ ਮੰਦਰੁ ਮਹਿ ਮਨੁ ਲੋਹਟੁ ਹੈ ਮੋਹਿਆ ਦੂਜੈ ਭਾਇ॥
ਪਾਚਸਿ ਭੇਟਿਐ ਕੰਚਨੁ ਭਇਆ ਕੀਮਤਿ ਕਹੀ ਨ ਜਾਇ॥੧੦॥
ਹਰਿ ਮੰਦਰੁ ਮਹਿ ਹਰਿ ਵਸੈ ਸਰਬ ਨਿਰੰਤਰਿ ਸੋਇ॥
ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਣਜੀਐ ਸਚਾ ਸਉਦਾ ਹੋਇ॥੧॥

(ਸੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੧੩੪੬)

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਰਾਗ	ਤਿੰਨ ਤਾਲ		
x	2	0	3
ਸਥਾਈ			
ਮ - ਮ ਮ	ਗਮਮ	ਗ ਗ ਪ ਗ	ਰੇ ਸਾ ਨੀ ਸਾ
ਪੈ ਟ ਰੰ ਗੁ	ਹੋਟ ਟ ਟ ਇ	ਮ ਨ ਮੇ ਰੇ	ਸ ਬ ਦਿ ਰ
ਧੁ - ਨੀ ਸਾ	ਰੇ ਸ ਨੀ ਸਾ	- ਗ ਮ ਗ	ਰੇ ਸਾ ਨੀ ਸਾ
ਚਾ ਟ ਹ ਰਿ	ਮੰ ਟ ਦ ਰੁ	ਟ ਸ ਚੀ ਟ	ਭ ਗ ਤਿ ਸ
ਧੁ ਪ ਗ ਪ	ਗ ਰੇ ਸਾ ਸਾ	ਗ ਮ ਪ ਧੁ	ਧੁਨੀ ਸਾਂਰੇ ਸਾਂ ਨੀ
ਸੋ ਟ ਟ ਟ	ਟ ਟ ਟ ਇ	ਪ੍ਰ ਗ ਟੀ ਟ	ਸਾਟ ਟਟ ਚੀ ਟ
ਅੰਤਰਾ			
ਸਾਂ - - ਨੀ	ਸਾਂ - ਸਾਂ ਸਾਂ	ਗ ਮ ਮ ਮ	ਪਧੁ ਨੀਸਾਂ ਧੁ ਨੀ
ਵੇ ਟ ਟ ਖੁ	ਤੂ ਟ ਹ ਰਿ	ਗੁ ਰ ਪ ਰ	ਸਾਟ ਟਟ ਦੀ ਟ
ਸਾਂਰੇ ਨੀਸਾਂ ਧੁ ਧੁ	ਪ ਪ ਮ ਮ	ਧੁ - ਨੀ ਸਾਂ	ਸਾਂਰੇ ਗਾਂ ਗਾਂ ਰੇ
ਨਾਟ ਟਟ ਟ ਟ	ਟ ਲਿ ਹ ਰਿ	ਮੰ ਟ ਦ ਰੁ	ਤੇਟ ਟਟ ਰੈ ਟ
ਪ ਗ ਰੇ ਰੇ	ਸਾ - ਸਾ ਸਾ	ਮ - ਮ ਮ	ਮ ਮ ਗ -
ਟ ਖੋ ਟ ਜੀ	ਐ ਟ ਹ ਰਿ	ਮੰ ਟ ਦ ਰੁ	ਸ ਬ ਦੇ ਟ
ਧੁਨੀ ਸਾਂਨੀ ਧੁਪ ਮਗ	ਪ ਗ ਰੇ ਸਾ	ਗ ਮ ਮ -	ਧੁਨੀ ਸਾਂਰੇ ਸਾਂ ਨੀ
ਮਾਟ ਟਟ ਟਟ ਟਟ	ਟ ਲਿ ਟ ਟ	ਨਾ ਟ ਮੋ ਟ	ਲੇਟ ਟਟ ਹੁ ਸ